

James Wood

İyi Bir Hayat

ROMAN

Çeviren: Roza Hakmen

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

**3.
baskı**

Alan Query, kızı Vanessa doktorası için Amerika'ya gittiğinden beri onu ziyaret etmeye fırsat bulamamış, bunun yerine başarılı bir müteahhit olarak İngiltere'deki işlerini büyümekle meşgul olmuştur. Londra'da hırslı bir müzik prodüktörü olan öteki kızı Helen ile Vanessa zamanla birbirinden uzaklaşmış, iki kardeş –ama özellikle de artık felsefe dersleri veren Vanessa– anne babalarının boşanmasını ve annelerinin ölümünü hiçbir zaman tam anlamıyla atlatamamıştır. Dönem dönem depresyonla boğuşan Vanessa'nın ciddi bir krizin eşiğinde olabileceğini öğrendiklerinde, Alan ile Helen erteledikleri ziyaretin zamanının geldiğini anlar.

New York'un dışındaki Saratoga Springs'de, karın hiç durmadan yağdığı bir haftalık ziyarette Query ailesinin üyeleri bazı hayati sorularla kendi yordamlarınca yüzleşecektir: Yaşama uğraşı neden bazı insanlardan daha fazla çaba talep eder? Mutluluk, aile içinde eşitsiz dağıtılmış bir lütuf mudur, yoksa insan mutlu olmayı öğrenebilir mi? Hayatı yaşamakla hayat üzerine düşünmek arasındaki denge nasıl kurulur? Vanessa'nın en sevdiği felsefecilerden birinin dediği gibi “yegâne ciddi girişim yaşamak”sa eğer, iyi bir hayat ne şekilde yaşanmalıdır? Günümüzün en önemli eleştirmenlerinden James Wood zarif ve duyarlı romanı *İyi Bir Hayat*'ı bu soruların etrafında örerken, bir Eski Dünya'nın gözünden yer yer komik, yer yer alışılmamış izlenimlerden oluşan bir Amerika portresi de sunuyor.

ISBN 978-975-08-4663-2

9 789750 846632

İYİ BİR HAYAT

James Wood 1965 yılında, İngiltere'nin Durham kentinde doğdu. Dindar bir ailede, "sade ve ağırbaşlı" olarak tanımlandığı bir ortamda büyüdü. Müzik bursuyla okuduğu Eton College'dan mezun olduktan sonra Cambridge Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı eğitimi aldı. Eleştirmenliğe *The Guardian*'a yazdığı yazılarla başladı, 1992-1995 yılları arasında aynı gazetede baş edebiyat eleştirmeni olarak görev yaptı. 1995 yılında *The New Republic* dergisinde edebiyat eleştirmeni oldu ve ABD'de yaşamaya başladı. 2007 yılında *The New Yorker*'ın düzenli yazarı oldu. 1990'ların ortalarından bu yana, yazdığı eleştiri yazılarıyla İngiliz ve Amerikan edebiyat dünyalarının en etkili eleştirmenlerinden biri olan Wood'un yazıları şu kitaplarda toplandı: *The Broken Estate: Essays On Literature and Belief* (1999), *The Irresponsible Self: On Laughter and the Novel* (2004), *The Fun Stuff: And Other Essays* (2012), *Serious Noticing: Selected Essays* (2019). Roman teknikleri üzerine bir inceleme olan ve on üç dile çevrilen *How Fiction Works* (2008; *Kurmaca Nasıl İşler?*, çev. Ekin Bodur, Ayrıntı Yayınları) ile Brandeis Üniversitesi'nde verdiği konferansın kitaplaşmış hali olan *The Nearest Thing to Life* (2015; *Hayatın En Yakın Benzeri*, çev. Ülker İnce, Can Yayınları) Wood'un kurmaca teknikleri, roman ve gerçekçilik, romanın tür olarak gelişimi ve inanç ve sekülerlikle olan bağlantısı, edebiyatla hayat arasındaki ilişki gibi konular üzerine görüşlerini ifade ettiği kitaplarıdır. İlk romanı *The Book Against God* 2003'te, ikinci romanı *Upstate* 2018'de (*İyi Bir Hayat*, çev. Roza Hakmen, YKY) yayımlandı. *The New Yorker*'daki eleştiri yazılarını sürdüren James Wood, Harvard Üniversitesi'nde "Edebiyat Eleştirisi Pratiği" dersi vermektedir. New York'ta yaşayan ve romancı Claire Messud ile evli olan Wood'un bu evliliğinden iki çocuğu vardır.

Roza Hakmen 1956'da İzmir'de doğdu. Otuz yılı aşkın bir süredir İngilizce, Fransızca ve İspanyolcadan edebiyat çevirileri yapıyor.

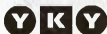
Başlıca çevirileri: Marcel Proust, *Kayıp Zamanın İzinde*, *Sainte-Beuve'e Karşı*, *Hazlar ve Günler*; Miguel de Cervantes Saavedra, *Don Quijote*; Henry James, *Güvercinin Kanatları*; Tim Parks, *Kader*, *Avrupa*; Anna Kavan, *Kartal Yuvası*; Marguerite Yourcenar, *Rüya ve Kader*; Alice Munro, *Firar ve Nefret*, *Arkadaşlık*, *Flört*, *Aşk*, *Evlilik*; John Cheever, *Toplu Öyküler 2,3,4*; Javier Marías, *Yarınki Yüzün*; Eduardo Berti, *Düşlenen Ülke*; Kazuo Ishiguro, *Avunamayanlar*, *Gömülü Dev*; Ian McEwan, *Ma-sumiyet*, *Çocuk Yasası*.

JAMES WOOD

İyi Bir Hayat

Çeviren
Roza Hakmen

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları – 5546
Edebiyat – 1594

İyi Bir Hayat / James Wood
Özgün adı: Upstate
Çeviren: Roza Hakmen

Kitap editörü: Darmin Hadzibegović
Düzeltili: Başak Günsever

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar / İstanbul
Telefon: (0 212) 693 00 08
Sertifika No: 52508

Çeviriye temel alınan baskı: Jonathan Cape, Londra, 2018

1. baskı: İstanbul, Ocak 2020
3. baskı: İstanbul, Şubat 2023
ISBN 978-975-08-4663-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2018
Sertifika No: 44719

Copyright © 2018, James Wood

Yazar, manevi ve edebi desteğinden dolayı Per Petterson'a teşekkür eder.
Ian Dury'nin "You'll See Glimpses", Trevor Horn, Geoffrey Downes ve Bruce Woolley'nin
"Video Killed the Radio Star", The Velvet Underground'in "Rock & Roll"
şarkılarından alıntılar yapılmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul

Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23

<http://www.ykykultur.com.tr>

e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr

facebook.com/yapikrediyayinlari

twitter.com/YKYHaber

instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Claire, Livia ve Lucian'a

Önce gidip annesini görmesi gerekecekti. Söyleyecekti Vanessa'yı – bir kısmını, her şeyi değil tabii. Çok sevdiği bir yolun üzerinde, on kilometre mesafedeki Bakımevi eski ve görkemli bir yapıydı, kuzeyin o bayıldığı gri katılığına sahip bir yer. Ama şimdi terk edilmiş gibi görünüyordu; kışın her şey askıya alınmıştı. Annesi dört yıldır orada yaşıyordu ve o hâlâ kendini nasıl tanıtacağını bilemiyordu pek. Ayrıca gülünç derecede pahalıydı, bütçesini aşıyordu artık. Annesi bu paranın karşılığında ne elde ediyordu; *kendisi* ne elde ediyordu? Bir yerine iki küçük oda, bir ömrün ağır, eski mobilyalarının oluşturduğu karanlık kütle için fazladan yer; belki cuma günleri çayın yanında iki kurabiye veriyorlardı fazladan.

Aralarına hafta sonunun bayat mayası sıkışmış, oflayıp poflayan iki yangın kapısından geçti. Okul yemeği. Annesinin odasına ("Clarendon") geldiğinde hafif palyaçomsu bir edayla kendini toparlayıp pantolonunun belini yukarı çekti, ceketinin tozunu silkeledi ve kapıyı hafifçe tıkladı içeri girdi. Neyse ki televizyon kapalıydı. Annesi çiçekli koltukta uyuyordu; babası bu koltuğu ailenin tahtı olarak kullanmış, gazetesinin arkasından talimatlar ve kararlar yağdırmıştı. Annesi minnacıktı, içine göçmüştü, dişlerinin bir bölümü çıkmıştı. Eski müzikhol esprisi... *Dişleri yıldızlara benzer. Geceleri çıkarlar.* Oysa öğleden sonranın erken bir saatiydi. Annesi nefes alırken boğazına bir şey takılır gibi oluyordu. Öteden beri iri bir burnu vardı; şimdiyse sanki bütün bedeni burnunun etrafında küçülüyor, büzüşüp kemiğe indirgeniyordu; burnu azimli, nihai, köksüydü. Ben burnumu ondan almışım, yani benimki de aynen böyle olacak. Annesinin yanına diz çöküp fısıldadı. Annesi gözlerini açıp hafif gücenmiş bir tonda, "Ne zaman geldin sen Alan?" dedi, gözetlenmiş gibi.

"Bir saniye önce."

"Dişlerimi ver – lütfen, yatağın yanında, bardakta." Sırtını dönüp damağı öyle taktı. "Söyleyelim de çayla kurabiye getirsinler. Söyleyince getiriyorlar." Annesi çocukken bir Edinburgh alt orta sınıf

banliyösünde İngiliz, belki de İngiliz-İskoç telaffuzuna özenmiş ve okulda dışlanmıştı; kocası öldüğünden beri telaffuzu yine bir iki kademe yükselmişti sanki. Bu yüzden genellikle, konuşması hafif sinirliymiş izlenimi uyandırıyor.

Doğruyu söylemek gerekirse son zamanlarda hanımefendi gibi konuşuyor, ama hizmetkâr gibi görünüyordu – kısa boylu, beli bükülmüş, o gün fazlasıyla sade ya da pejmürde giyinmiş.

“Şu şal gibi şeyi çıkarsan olur, değil mi?” dedi, şalı omuzlarından kaldırarak.

“Tabii canım, öğle uykusu için almıştım omzuma. Teşekkür ederim... Sen çok yorgun görünüyorsun. Bir koltuğa iki karpuz sığmaz biliyorsun.”

“Şimdi küçük karpuzlar var.” Alan altmış sekiz yaşını yeni bitirmişti. “Sen nasılsın?”

“Fena değilim işte... Bu İngiliz manzarası pek bana göre değil tabii” diye ekledi, muhteşem bir uzman edasıyla pencereyi işaret ederek.

“Fena sayılmaz aslında” dedi Alan, yapraklarını dökmüş ağaç sırasına ve buzlu tepelere bakarak. O İngiliz manzarasına para ödüyordu. “Ayrıca bunu konuştuk. Benimle oturmak istemiyorsun, bağımsız olmak istiyorsun; bizim eve taşınsan çok daha ucuza gelirdi oysa.”

“Katiyen olmaz. Gayet iyi bildiğin gibi, ben büyükanneni yanıma almıştım; ellili yaşlarımı hiç yaşamadım. Her günümü ona bakmakla geçirdim. Sana asla öyle bir şey yaşatmayacağım.”

O evde iki kadın birbirinden nefret eder gibiydi; birbirlerini iflah olmaz bir depresyona sokmakta sinsi bir uzmanlık sergilerlerdi.

“Ama benim sana gelmemi istiyorsun. Ben de gelip seni görmek istiyorum.” Annesinin elini tuttu. “İskoçya’da, üç saat mesafede bana ne faydan olabilir; gerçi orada *kendi manzaran* olurdu.” Yumuşak bir tonda konuşmuştu.

Kıpkırmızı, ergenlik çağında bir oğlan çayı getirdi. Her ikisine birer kurabiye ikram edip gitti; dolu kurabiye tabağını götürmeyi de ihmal etmedi.

“Neredeyse karneyle dağıtacaklar!” dedi annesi. Oğlan tekrar boy gösterdi.

“Mrs. Query,” dedi, “hatırlatmamı söylediler; kış mevsimi grip aşısı için saat üç buçukta cam salonda toplanılacak. Yani –bili-

yorsunuz– ilk seferinde tutmayanlar için takviye aşısı. Yardıma ihtiyacınız var mı?”

“Hayır, oğlum yanımda. Teşekkür ederim.”

Oda çok daha kötü olabilirdi. Tavanlar yüksekti, süslü, neredeyse Roma defne tacı desenli kornişler vardı; içinde file bademi andıran –ama Alan’a hep bir çocuğun derisinin altına girmiş kıymıkları hatırlatan– çentikleri olan kabartmalı duvar kâğıdı; hepsi hoş bir krem rengi. Ve ömrü boyunca aşına olduğu aile eşyaları: Durham Katedrali’nin suluboya bir resminin röprodüksiyonu, insanın pek kendini göremediği, (değerli görünse de olmadığını Alan’ın bildiği) antika bir ayna, solmuş eflatun kılıfını Alan’ın en az otuz yıl önce Londra’dan, Tottenham Court Road’daki Heal’s mağazasından aldığı bir minder. Hepsi oldukça iyiydi; insanın bütün hayatı kim olduğunu hatırlatan yadigarlara indirgendiğinde bundan iyisi olamazdı zaten. Güzel bir yerdi. Ama artık parası yetişmiyordu.

Annesi açık mavi gözleriyle Alan’a baktı – Vanessa’nın gözleri.

“Burada herkes galeyana geldi! Yan komşum dün kulaklığını kaybetti; kâğıt mendilin içine, baş ucundaki sehpaye koymuş, temizlikçi kadın da çöp sanıp atmış yanlışlıkla. İki kapı ötedeki Mary Binet küplere biniyor; burada Fransızca anlayan tek kadınla Fransızca konuşmayı seviyor, ama personel Mary’ye artık Fransızca konuşamayacağını söylemiş – anlaşılan birisi, aralarında gizli bir dil konuşup herkesi dışladıklarından şikâyet etmiş; herkes bizlerden biri olduğunu tahmin ediyor, ben gayet iyi biliyorum kim olduğunu. Özleyeceğim, ne dediklerini anlamıyordum ama Fransızca dinlemek hoşuma gidiyordu... Müdire de ay sonunda ayrılıyor, daha başlayalı altı ay olmuştu; kendisi Çek sanıyorum, hoş bir kadın, ama nedense Polonyalı zannedilmekten nefret ediyor...”

Alan annesinin sözünü kesti. “Anne, benim bir haftalığına Amerika’ya gitmem gerekiyor.”

“Amerika mı? Bak sen. İş seyahati mi?” Annesi bu kelimeleri telaffuz etmekten oldum olası hoşlanırdı, Alan da aynı kelimelerle, kesin bir tonda cevap verdi:

“İş seyahati.”

“İyi, sakın... başını belaya sokma.”

“Belaya mı?”

“Tehlikeli bir yer duyduğum kadarıyla – şu kuleler fecaatı olmuştu. Vanessa’ya da gidecek misin? Hep istiyordu gitmeni... oradaki evine...”

“Saratoga Springs.”

“Evet... Sarsaparilla diyecektim.”

“Vanessa’yı göreceğim. Josh’ı da göreceğim.”

“Aman Tanrım... kolay gelsin! Fazlasıyla genç, Vanessa’ya da hiç layık değil.”

“Daha Josh’la tanışmıyorsun bile!”

“Evet, sen de öyle, ama telefonum var biliyorsun, haber alıyorum, ayrıca diyordum ki –sen sözümü kesmeden önce– Vanessa’nın yaşı da ilerliyor, öyle değil mi?”

“Anne, sana yetişemiyorum – şimdi de onay mı veriyorsun Josh’a?”

“Canım, zavalıcılığın niye bir erkek arkadaşı olmasın ki? Belki hayaatının erkeği Josh’tır. Evlendiklerinde Vanessa’yı uzaklaştırdı diye sen kabahat bulacaksın ona...”

“Yok canım, Vanessa zaten uzaklaşmıştı. Hem de çok. Ne de olsa doktorasını orada yaptı, burada değil. İşin başıydı o.”

“Salak kız. Noel’de gelmedi ne yazık ki. Herhalde sevgilisiyle vakit geçirmeyi tercih ediyor.”

Bir iki dakikalık eski moda bir sessizlik oldu: Annesinin süslü seyahat saatinin tik takları. Alan’ın hediyesi.

“Alan, hayatım, beni camlı salona götürür müsün? Erken gitmek istiyorum – iğnenin ucu körelmeden...”

Birbirlerine gülümsediler; Alan onun ayağa kalkmasına yardım etti, sonra annesi fare grisi yürütece sımsıkı tutunarak yürürken yanında yürüdü; yürüteç bir halterci kadar kuvvetli ama çok yaşlı bir hanımın kemikleri kadar hafif, iki ön tekerleği olan, arka ayaklarına ise iki sarı yayvan tenis topu takılı bir mühendislik harikasıydı. Yaşlı ikili, anne oğul koridorda yavaşça ilerlerken toplar da halının üstünde sürükleniyordu.

Querry Evi'nin görünümüne diyecek yoktu – sanki kum değil, kaya üstüne inşa edilmişti. Kıvrımlı, çakıl döşeli bir yol (o anda üzerinden geçerken arabasının lastikleri küçük beyaz çakılları ezip pahalı bir serpinti halinde dağıtıyordu), geniş taşlar, yüksek pencereler, gevşemiş taşları yerinde tutmak için siyah madeni bir S, sağlam, eski bir giriş kapısı, bükülmüş, (asla satın alınamayacak, ancak mirasla edinilebilecek türden) siyah demir bir çamurluk. Yaklaşık 1860 yılında inşa edilmişti. Alan Querry evi kendi yapmamıştı, ama bazen öyle hissediyordu. Cathy'yle ikisi Vanessa'yla Helen'ı burada büyütmüş, Cathy çekip gittikten sonra da kendisi burada büyütme-ye devam etmişti kızları. Şu pencereyi kendi elleriyle yenilemişti, şu olukları da yine kendi elleriyle tamir etmişti, garajın çatısını ise köyün hafif geri zekâlı ustası Rob'ın yardımıyla yenilemişti.

İyi para kazanmış birinin evi gibi görünüyordu. Northumberland'ın en sosyetik bölgesinde yaşıyordu; komşularının hepsi görünüşe bakılırsa “amatör çiftçi”ydi – bu kadar zengin bir mesafedeki insanlara komşu denebilirse. Hepsi Eton'da yatılı okumuştı; ortalıkta şu pas rengi, bol kesimli, fitilli kadife pantolonlarla dolaşırlardı; yorgun görünürler, ama eski paranın koru misali ışıldarlardı. (O “eski” ama son derece pahalı yeni kıyafetleri nereden mi alıyorlardı? New & Lingwood, Jermyn Sokağı, Londra'dan; bir keresinde kendi de çıt çıkmayan mağazada muzaffer fakat ter içinde alışveriş etmişti.) En yakında oturan komşusu, saçları açılmakta olan orta yaşlı bir baronetti; hayatı boyunca hiçbir şey yapmamıştı, tek özelliği, *The Shining*'i ilk yayımlandığında okumuş ve korkusundan üç gün üç gece boyunca uyuyamamış olmasıydı, yörede böyle ün salmış, zararsız ama silik bir adamdı.

Alan'ın dünyası değildi bu. Onun babası on altı yaşına kadar okumuş, sonra Newcastle'da gemi yapımında çalışmaya başlamıştı. Zeki ve çalışkan bir adamdı, çok geçmeden Parsons'da işe girmiş, o koca buharlı türbinler için parça satın almaktaydı. Alan Newcastle'da doğmuştu; savaştan sonra Querry ailesi Durham'a

taşınmış, bir müddet sonra Peder orada büyük bir nalbur dükkânı açmıştı – katedrale çıkan yokuşta, Saddler Sokağı'nda. Babası kendine gerçekten bir yer edinmişti; sadece “esnaf” değil, “mal sahibi”ydi aynı zamanda, adı şehirde herkesçe bilinirdi: “*Querry'nin dükkânına uğrayacağım.*” Ne var ki Peder o kadarla kalmıştı. Babasının işi büyümeye çalışıp beceremediğini, ikinci bir dükkân açmaya çalışıp beceremediğini görmek Alan'a emlak işine girme fikrini vermişti – önce Durham'da, sonra Newcastle'da, York'ta, Manchester'da. Tek çocukları, annesiyle babasına sıfır bir Volvo –sahip oldukları tek yeni araba– alacak, zamanı geldiğinde babasının bakımevi masraflarını karşılayacak parayı kendi başına kazanmaktan hoşlanıyordu.

Şimdi de annesinin masraflarını karşılıyordu, ama bütçesi buna müsait değildi; bunu söylese hiç kimse –bilhassa Helen ve Vanessa– inanmazdı, anlayamazlardı. Querry Emlak'ın kuzey İngiltere'nin her yerinde binaları, ayrıca Manchester'da pırıl pırıl, yepyeni (ama tek odalı!) bir bürosu vardı; havalı web sitesinin tasarımı Salt Lake City'deki bir Amerikan şirketine aitti; nasıl olur da bütün bunlar mütemediyen para getirmezdi?

Çakıllı yoldan yürüyüp ağır giriş kapısını açtı. Otter sepetinden sıçradı, zevkten kıvranıyordu. Ön tarafta Candace'ın arabasını görmemişti, yoktu belki. Mutfakta da, pahalı bir sadelikteki salonda da kimse yoktu. Balkon kapıları ısıllı ısıldı; kısa şubat ikindisi sonuna yaklaşıyordu. Etraf çok sessizdi. Cathy gittikten, çocuklar da üniversiteye başladıktan sonra ev yıllar boyunca çaresiz bir sessizliğe gömülmüştü; kalın halılar onların ayak seslerinin hayaletlerini barındırıyordu. Alan güzelim eski evi satmayı bile düşünmüştü. Candace'la birlikte her şey değişmişti. Kızları, özellikle Helen ondan pek hoşlanmıyordu. Hoşlanmadıkları şeylerden biri, serbest pazarcı komünizm karşıtlığının fazlasıyla keskin olmasıydı. Aslında kendisi de Candace'ın siyasi görüşlerinden pek hoşlanmıyordu; öteden beri tepkisel İşçi Partiliydi; Durham'da herkes öyleydi, “kendini kurtarmış” başarılı insanlar bile. Kızlar belki yaşlandıkça, saçları beyazladıkça, kalınlaştıkça (Vanessa'nın uydurduğu, “buruşuk”la “uyuşuk” karışımı terimle *buyuşuk* hale geldikçe) kıskanıyorlardı onu, hâlâ siyah, düz ve parlak saçlarını, dar kalçalarını, müthiş hayatiyetini. Kızlarıyla Candace'ı bir araya getirmek için tek bir ciddi çabası olmuştu; o zaman da Mrs. Thatcher ülke için “net fayda” mı sağladı (Candace'ın kestirip atarak vardığı sonuç), yoksa resmen

felaket mi oldu (Helen'inki) diye tartışmışlardı. Vanessa daha sonra Candace'ı "zorba" bulduğunu söylemişti; hatırlıyordu Alan, Van çocuk gibi suratını asmış, odasına kapanmıştı.

Vanessa'yla Helen ne düşünürse düşünsün, Candace onu kurtarmıştı, Alan bundan emindi. Kendisinden on yaş gençti, son derece iyimser ve güçlüydü. Onu yalnızlıktan, aşırı çalışmadan ve küflü bir dul bekârlığından kurtarmıştı; yaşlanmaktan, hatta ölmekten kurtarmıştı.

"Candace!.. Candace, hayatım?"

Candace evin arka tarafındaki küçük televizyon odasındaydı, tıkız, yuvarlak bir yastığın üzerinde oturmaktaydı. Candace on yılı aşkın bir süre boyunca Hong Kong'da yönetim danışmanlığı yapmış, ama dediğine göre hiçbir zaman sevmemişti işini. Bir yıl önce Budist psikoterapi eğitimi almaya karar vermişti. Meditasyona ağırlık veriliyordu elbette, bir de nedense bahçelere. Benlik bitkiye benzetiliyordu belki – büyüme, ölüm, yeniden doğuş. Bu aralar kırmızı Çin desenleriyle kaplı o alçak minderde epey vakit geçiriyordu; Alan bayağı bir düşünce olduğunu bile bile, Candace'ın çoğunlukla meditasyon yapıyormuş gibi değil, *uyuyormuş* gibi göründüğünü düşünüyordu. Helen, Candace'ın gözle görülür bir sağaltma yeteneğinden yoksun olduğunu söylemişti. ("Quincy Jones'un tekeşliliğe kalkışması gibi bir şey.") Alan iştahla gülmüş, sonra Google'da "Quincy Jones"u aramıştı. Doğru değildi, Candace Lee'yle ilgili olarak en azından.

Candace tutkulu, düz ve tutarlıydı; hata yapması imkânsızdı. Alan ayağında ayakkabı olmadığını gördü – çıplak ayakları.

"Söyledin mi ona?" Candace annesinden hoşlanmazdı; bunu saklamayı hiç becerememesi komikti.

"Amerika'ya gitmem gerektiğini söyledim."

"Onu kastetmiyorum tabii ki Alan. *Neden* gittiğini söylemedin mi?" Yerden kalkıverdi, kolaydı sanki.

"Şu an sırası değil bence" dedi Alan. "Döndüğümde söylerim."

"Korktun."

"Korkuyorum galiba, biraz."

Candace yaklaşıp göğsüne hafifçe vurdu.

"Korkma lüksün yok, Vanessa'ya destek olman lazım. Sana ihtiyacı var."

"Ona destek..."

“Evet, ona destek vermen lazım, bu cümleyi utanmadan söyleyebiliyorum. Sen onun babasisın, dolayısıyla devam etmenin anlamını cisimleştirmen lazım – yaptığın şeyi yapmaya niye devam ettiğini.”

“Herhalde hayat hakkında pek fazla düşünmediğim için ‘devam ediyorum’.”

“Kırkayak gibi” dedi Candace. “Kırk ayağı olduğunu keşfedince yürüyemez oluyor. Kırk ayaklı oldukları doğru değilmiş meğer. Çoğunun kırk ayağı yokmuş.”

“Bunu kullanabilir miyim? Saratoga Springs’e gittiğimde?”

Candace ona sertçe baktı, Alan onun bu havasından özellikle hoşlanırdı. Candace’ın annesi Çin taşrasındaki yoksul köyünden kurtulmak konusunda öyle azimli ve hırslıymış ki, okul arkadaşları “kuğu eti yeme hayali kuran kurbağa” diye alay ederlermiş onunla.

“Sen bu konuyu ciddiye alıyor musun? Ciddiye almayacaksan beni gönder. Vanessa’nın hayatı ... saçma sapan bir İngiliz tiyatro oyunu değil.”

Alan çok kısa bir an, Candace’ın Saratoga Springs’de ne kadar kötü karşılanacağını düşündü.

“Ciddiye alıyorum tabii ki. Ama kendimden başkası gibi davranamam.”

Kendine lazım olan şey ise bir banyo, arkasından bir iki kadeh içkiydi.

Büyük banyoda, en çok sevdiği şaşaalı banyoda küvet musluklarını açtı – annesi yanlarına taşınırsa bu banyo onun olacaktı. Alan'ın bir banyo düzeni vardı: Küvete girdiği anda –ki bu da giderek zorlaşıyordu– suyu boşaltmaya başlıyor, böylece asla dört dakikadan fazla suyun içinde kalmıyor, bu sürenin büyük kısmında da hafif bir rahatsızlık içinde oluyordu. Bu zorluk konusunda onu Peder eğitmişti; delikanlı olarak “sertliğini” korumanın yolu buydu. (Gerçi babası küveti zaten soğuk suyla doldururdu.) Kuzey İngiltere’de “sertlik” zekâdan, güzelliikten, nezaketten daha önemliydi. Onun yaşındaki gençler gömleklerinin kollarını iyice sıvar, kasları namludan dışarı çıkan top güllesi gibi görünürdü. Ayakkabılarının topuğuna madeni hilaller –“nalça”– çakar, kaldırıma topuk vurup sürterek sert askerî kıvılcımlar çıkarırlardı. Alan babasının manasız kuralına hâlâ uyuyordu, küvette nadiren uzun kaldığı istisnai durumlar büyük lükstü onun için; bugün su çizgisi derhal sıfıra doğru harekete geçmeyen ılık bir küvette dolu dolu yirmi dakika kalacaktı.

Küvetin kenarında ayakta dururken aşağıya baktı; tuhaf şey, çükü vücudunun geri kalanından daha esmerdi, sanki daha yaşlıymış gibi. *Beyaz et mi, esmer mi?* Gençliğinde orman zeminindeki birbirine dolaşık bitkileri andıran göğüs kılları şimdi tekdüze bir griydi ve kurumuş tütün gibi gevrektiler. Bakınız, işte buyuşukluk. İşin garip tarafı, –belki de garip değildi, çünkü aynı şeyi söyleyen arkadaşları vardı– aynaya baktığında altmış sekiz yaşında bir Alan Querry değil, küçük Alan'ı, on yaşındaki Alan'ı, yirmi yaşındaki Alan'ı görmesiydi. Sanki on ila altmış sekiz yaş arası yaşadığı her şeyi çok az sayıdaki odada yaşamıştı; sanki çocukluk koridorun sonunda, ergenlik mutfağın dibindeki tuhaf küçük dolapta, hepsi el altındaydı; onlarca yıl ötede, evler, sokaklarca ötede değil, resmen yanı başındaydı. Altmış sekiz yılı yaşamak –evlilik, doğumlar, boşan-

ma, ölümler, para– koridorun bir ucundan ötekine geçilen süreden daha uzun sürmemişti. Aslında hiçbir şey azalmamış, kurumamış, solmamış, buyuşmamıştı; ne cinsellik, ne mutluluk potansiyeli, ne de merak. Üç aydır parayla ilgili endişeler hayatında önemli bir yer tutuyordu. İşler sallantıdaydı, aptalca Dobson projesiyle fazla açıldıkları aşikârdı, ama iyi günlerinde, bütün bu durumdan tıpkı küvetten çıkıp pis suyu arkasında bırakırcasına sıyrılabileceği yolunda bir iyimserliğe kapılıyordu hâlâ.

Babası öyleydi, iyimserdi; soğukkanlı, dinamik ve iyi huylu, akıllı. Babasının tek bir gözyaşı döktüğünü, sinirlendiğini hiç görmemişti. Annesi Alan doğduktan hemen sonra bir sinir krizi geçirmişti; Newcastle’da elektroşok terapisi uygulamışlardı. Van’ın sorunları ondan kaynaklanıyor olabilir miydi? Ama Valide hiç değilse ailede duyguların kaynağı ve barınağıydı. Anahtar ondaydı; o babasından önce ölmüş olsa, duygulara açılan kapı kapalı kalacaktı. Alan’la babası duygulardan hiç bahsetmezlerdi. Esip gürleyen, ağlayan, gülen Valide’ydi. Duygu dışıldı. Sevinç ve şefkat de öyle. Toplumsal hırs da – Valide’nin taklit “orta sınıf” aksanı.

Şimdi ise –küvetin içinde oturmuş, sünger gibi yayılıyor, üstünden buharlar tütüyordu– üç gün içinde Saratoga Springs’e gidip kızına, zavallı Vanessa’ya *destek vermek* durumundaydı.

İlk uyarı işareti Noel’den hemen önce gelmişti: Vanessa, uzun zaman önce yapılmış, bayramda İngiltere’ye gelme programını iptal etmişti. Kendini iyi hissetmiyordu, yapılacak çok “iş” vardı. Alan, Van’ın fiziksel rahatsızlıklarının nadiren bedeniyle sınırlı olduğunu ve “iş” mazeretinin birçok kaytarmayı ve bol bol verimsizliği kapsadığını derin bir tecrübeyle biliyordu. Ardından, birkaç hafta sonra, Ocak başlarında, Josh’tan korkunç bir *mail* geldi – sadece Helen’a göndermiş, Helen Alan’a iletmışti. Josh, Vanessa’nın Aralık başında derin bir depresyona girdiğini söylüyordu. Vanessa ondan “kendini çekmeye”, “doğruyu söylemek gerekirse *hayattan* kendini çekmeye” başlamıştı. Noel’den hemen önce Josh’ın deyişiyle bir “hadise” olmuş, Vanessa merdivenden düşüp kolunu incitmişti. Josh korkmuştu: “Kendine zarar verme ihtimali vardı diye düşünüyorum.” Son haftalarda daha iyi olduğunu, ama hâlâ oldukça hassas durumda bulunduğunu söylüyor, Helen’ın iş için sık sık New York’a gittiğini bildiği için yazdığını belirtiyordu. Helen New York’a bir dahaki gelişinde yukarı eyalete, Saratoga Springs’e gelmeyi

düşünür müydü? “Sen ve baban tabii ki Vanessa’nın ‘tarihçesini’ benden çok daha iyi biliyorsunuz.”

Helen gerçekten de Şubat başında plak şirketinin işleri nedeniyle New York şehrinde olacağını söylemişti cevabında; yukarı eyalete gelebilirdi, Alan’ı da getirmeye çalışacaktı. Alan ise, belki Josh ona değil Helen’a yazdığı için, belki korkusundan, nezaketinden, kahrolası İngilizliğinden, Josh’a bir *mail* yazıp Vanessa’nın geçirdiği kazanın kasıtlı olduğunu ima etmekle tam olarak ne demek istediğini sormamıştı. “Kendine zarar verme ihtimali vardı.” Yine mi? Alan bunun geçmişte kaldığını, Van’ın Oxford’daki öğrenciliğinde kaldığını düşünmüştü. Kendine zarar vermeye çalıştıysa, besbelli ciddi değildi, sadece bir “sinyal”di, mesajdı, imdat işaretiydi – bu tür davranışlar için öyle denmiyor muydu? Bir yandan da dehşet içinde şunu düşünüyordu: Hayatını tamamlanmamış bir bulmaca gibi kaldırıp atıveremezdi böyle... Bir baba –ya da anne– yetişkin çocuklarına elinden gelen her yardımı yapardı. Alan mutsuzluğu yaşamıştı, hem de bazen vahim ölçüde, ama umutsuzluğu gerçekten yaşadığını sanmıyordu. Umutsuzluk ruha ilişkindi, nihaiydi. Umudu göremeyenlerin mustarip olduğu renk körlüğüydü. Ablası mutlulukta zorlanırken Helen niçin zorlanmıyordu? İkisi öteden beri hep çok farklıydı. Belki de Van’ın “tarihçesi” doğuma kadar uzanıyordu. Bu durumda Alan ne yapabilirdi? Onun derdi hep bu olmuştu, çok az şey yapabiliyor olmak. Van’ın hayatı onun gözlerinden görmesini sağlayamazdı; Alan’ın beyaz gördüğü kuşu Van siyah görüyordu. Ama gidecekti tabii, *tabii ki*; derhal bir uçak bileti alacak ve Helen’la birlikte gidecekti. Van için ailesiyle birlikte gecikmiş bir Noel kutlaması olacaktı.

Vanessa'yla Helen, Helen'la Vanessa... Vanessa iki yaş büyüktü, 30 Temmuz 1966'da, gece saat onu bir iki dakika geçe doğmuştu, İngiltere'nin Dünya Kupası'nda Batı Almanya'yı yendiği gün. İlk ve son kez! O günü unutmak mümkün değildi: O coşku dolu saatler, siyah beyaz televizyonda titrek, beklenmedik görüntüler, salonda elini beline bastırarak kaskatı yürüyen Cathy, hafızasında şimdi Wembley Stadi'ndan yükselen uğultulara karışan inlemeleri – ve az sonra da hop, Vanessa, sapsarı, ıslak, kırış kırış, ilk olduğu için en sevilen. “Her şeyin en iyisine layık.” Şanslı bir kız. Ama büyüdükçe kucaklanması daha zor oldu, sakarlaştı, yumuşak bir mesafelilik edindi. Uyum sağlayamıyor ya da sağlamıyordu – Harikalar Diyarı'ndaki Alice gibi ya çok uzundu ya çok kısa. Boşanma her şeyi değiştirdi. Cathy çekip gittikten sonra Vanessa *kendini çekti*. Kızlar o felaketi farklı karşıladı. Daima yırtıcı olan Helen babasının tarafını tutup, sonuç olarak Alan'ı Başka Bir Adam uğruna bırakmış olan annesini “kafayı sekse takmış” olmakla suçladı. (Henüz on üç yaşındaydı zavalılık.) Vanessa farklıydı. Taraf tutmadı, sustu sadece; görünüşe bakılırsa olayın bütün sonuçlarını özümsemişti ve ortalıktan yok oldu. Hep yukarıda, o kahrolası odasındaydı; yatağına uzanıp kitap okurdu, hesapsızca, çeşit çeşit ve ciddiyeyle okurdu – roman, şiir, felsefe, feminizm, hatta ekoloji. Okuduğu yazarların çoğunun adını Alan hiç duymamıştı; bazen sırf ona inadından, bulabildiği en bilinmeyen yazarları seçtiğini düşünürdü.

Alan'la Cathy mutlu günlerinde kızları arasındaki farklılıkları gözlemekten çok hoşlanırlardı. Akşamları birçok kez, başka konularda sohbet tıkanınca, anne baba muhtemelen devrimcilerin geleceğe ilişkin planlarına hasrettikleri –tekdüze, ama asla sıkıcı olmayan!– fanatik hayranlıkla “kızları” konuşurdu. Helen taşkın, oyunbaz, itaatsiz ve bedenseldi; Vanessa çekingen ve nazikti, zor öfkelenirdi, çalışkan ve mahremiyetine çok düşkündü. Bu farklılıklar bir müddet boyunca geçiciymiş, büyüme mücadelesinin bir parçasıymış gibi görünmüştü; her şey potansiyeldi. Ama Alan'ın da keşfettiği gibi, zamanla çocuğun ayakları artık büyümüyor, pantolon paçalarının

uzatılması gerekmiyor, elyazısı hayatı boyunca değişmeyecek şekli ediniyor, çarşaplarda ergenliğin tek tük ama yanılığa yer bırakmayan kan lekeleri görünüyordu – ve sonra, sanki birdenbire, sen konuyla doğru dürüst ilgilenmezken (ya da ona şimdi öyle geliyordu), kendi aptalca buhranlarıyla meşgulken, kızın bir yetişkin oluyor ve eğilip bükülebilir zannettiğin nitelikler katılmış ve sabitleşmiş oluyordu. Kızların ikisi de irade sahibiydi, ama Helen'a iradesi zevk getiriyordu, Vanessa'ya ise mutsuzluk. *Kendi imkânlarını baltalamaya* kararlıydı sanki. O günlerde Alan bu ifadeyi kendi kendine tekrarlayıp duruyordu. Neden *kendi imkânlarını baltalamak* istiyordu? Van neden eve okuldan arkadaşlarını çağırmiyordu? Hiç arkadaşı yok muydu? Okulun münazara kulübüne katılmak istediğini söylemiş, ama katılmamıştı. Okul orkestrası ve okul tiyatrosuyla da aynı şey olmuştu. Bütün faaliyetleri yalnız yapılan şeylerdi: Kitap okumak, piyano ya da flüt çalmak, müzik dinlemek, şiir yazmak. (Şiirlerinin çoğu umutsuzluk ve yakınmayla dolup taşıyordu; özellikle bir şiiri feciydi, bir oğlana karşılıksız aşkla ilgiliydi ve Alan'ın asla unutamayacağı, “yüksek bir duvardan sert kaldırıma atlamayı” istemekle ilgili bir mısrayla sona eriyordu; Van'in şiltesinin altına saklanmış defteri bulduklarında bu şiirler annesiyle babasını müthiş telaşlandırmıştı.) Vanessa daha sonra, Oxford'da öğrenciyken bütün eşyalarını hibe etmeye karar vermişti; bir arkadaşı dengesini kaybetmekte olduğundan endişe ederek üniversitenin sağlık birimine durumu bildirmiş, onlar da Alan'la Cathy'ye haber vermişti. Helen yetişkinlerle müthiş kolaylıkla konuşur, karşısındakinin gönlünü kazanma yeteneğine güvenirdi; Vanessa'nın kendini geri çekişi sanki yargı ve korkuyu –en kötü bileşimde– bir araya getirirdi. Helen kendiliğinden neşeliydi; Van'e ise insan deneyiminin bu kategorisinin hatırlatılması gerekirdi. Bir gün geliyor, çocuklarının sadece mizaç ve biyoloji bakımından değil, ahlaki ve siyasi açıdan da farklı olduğunu, her birinin son derece farklı dünya görüşlerine sahip olduğunu anlıyordun. Gün geliyor, –Alan gayet iyi hatırlıyordu– on yedi yaşındaki büyük kızının, hayatın sefaleti, bütün insanların, hayatın tamamının zalimliği konusunda kardeşine nutuk çekişine şahit oluyordun; elinde babasının hayalinden bile geçmeyecek bir kitap, George Ryley Scott'ın *İşkence Tarihi*, kitabı havada sallayarak, “Bunu oku, oku bunu Helen, göreceksin ne kadar doğru olduğunu!” deyişini izliyordun.

Vanessa için öyle mi olmuştu? Çocukluğu bir işkence miydi?

Helen'la Vanessa, Vanessa'yla Helen... Vanessa doktorasını Princeton'da yapmıştı –“çünkü Oxford'da zor nefes alıyorum, Princeton ise orada okuyayım diye bana para veriyor ve beni gerçekten istiyor”– ve yedi yıldır Skidmore College'da felsefe dersi veriyordu; şu sıralar, beraberinde çürüme kokusu getiren bir esinti misali, hafif bir mesleki durgunluk sezilir gibiydi. Gerçekleşmeyen bir vaat. Birkaç makale yazmıştı; bir tanesi, Alan'ın anladığı kadarıyla Fransız felsefesiyle İngiliz analitik felsefesini birleştirip harika bir yeni ürün oluşturmakla ilgili makalesi –Fransız üzümüyle İngiliz toprağını birleştirip şimdi Kent'te üretilen o kalitesi tartışılır şarabı yapmak gibi mi?– oldukça iyi karşılanmış, konferanstan konferansa dolaşmıştı. Ama Vanessa kırk yaşına gelmişti ve ortada “önemli” bir kitap, bir ilerleme yoktu. Yıllardır bölümün web sitesinde aynı fakülte profili ve aynı korkunç vesikalık fotoğraf duruyordu –*ah bu akademisyenler*, diye düşünüyordu Alan–; Vanessa'nın güzelim siyah saçları akademisyen topuzu halinde arkada sınıksız toplanmış, güzel, akıllı yüzü saat kadranı gibi koskocaman gözlük camlarının arkasında kaybolmuş; ve o sabit bibliyografya, ebediyen sallantıdaki “Kendilik Üzerine Dört Deneme (yayımlanacak)” vaadi. Alan onu Saratoga Springs, New York'ta hayal edemiyordu. Vanessa, Skidmore College'ın Amerika'daki en iyi özel kurumlardan biri olduğunu söylemişti; kent hakkında, tatil beldesi olarak tarihteki yeri hakkında da bir şeyler anlatmıştı; şifalı suları olan bir on dokuzuncu yüzyıl kaplıcasıydı: Yukarı New York eyaletinin Baden-Baden'i, Vichy'si. Kent parklarla, şaşıaali otellerle doluydu; insanlar orada hâlâ kumar oynayıp at yarışları düzenliyordu, güzel, geniş caddeleri vardı. Alan beş yıl önce *Ölümsüz Elmaslar*'ı okurken –aklına esmiş, bütün Ian Fleming kitaplarını yeniden okuyordu– James Bond'la Felix Leiter'in Saratoga Springs'deki ünlü at yarışı pistini ziyaret etmelerine çok sevinmişti.

Ama Vanessa'yı ziyarete gitmemişti. Vanessa gelmişti onu görmeye; Alan onun Amerika'dan ya da New York eyaletinden kaçmak

istediği için her yaz Northumberland'a geldiğini düşünüyordu. Yaz mevsiminde Northumberland'da koyunlar kahkahaya benzer kırmalı haykırılarıyla yünlerini kuru taş duvarlara sürter, Romalılardan kalma eski, dümdüz yollar yaygın, yumuşak ışıktaki parıltıydı, dünyada bundan daha güzel yer düşünülemezdi gerçekten. Geçen yaz Ağustos ayının tamamını geçirmişti Northumberland'da – Alan'ın çok hoşuna gitmişti. Vanessa'yı birkaç günlüğüne yalnız bırakıp Londra'ya gitmişti; döndüğünde Vanessa oradaydı, *hâlâ oradaydı* – bazen eski odasında, hep yaptığı gibi yatağa verevine uzanıp kitap okuyordu, bazen salonda oluyordu ya da dışarıda, bahçede bir şezlonga oturup sigara içiyordu; elinde hep bir kitap, bir de kalem, üstünde o garip, bol pantolonlarından biri. Helen'in aksine, Vanessa pek az şeye ihtiyaç duyardı. Evinde olmak, ara ara yalnız kalmak ve çalışabilmek isterdi. Bunun dışında pek bir şey istemezdi. Alan arka kapıdan bakıp görürdü onu şezlongda, defter açık, elde kalem, sigara paketiyle çakmak çimenlerin üstünde kahve fincanının yanında; son bir yılda biraz kilo almıştı, belki o garip, dalgalanan pantolonlar onu saklıyordu. Şezlonga yayılmış, dili hafif dışarıda. Defter dizlerinin üstünde dengede, sağ eli adeta beyninden fikirler çıkarıp dolarmışçasına hararetle saçlarına dolanıp dururdu. Candy meditasyon yaparken uyur gibi görünüyordu; Vanessa ise neredeyse düşünür pozu veriyordu. Nadiren bir şey yazardı; düşüncenin yazma sıklığına oranı inanılmazdı. Bir Haydn senfonisi seslendiren, enstrümanını aşağı yukarı yüz ölçüde bir eline alan trompetçi gibiydi. Aforizma mıydı yazdıkları acaba? Felsefi fragman mı? Fıkra ya da mektup yazıyorsa, anlamsız karalamalar yapıyorsa komik olurdu. Yapmaması gerektiğini bile bile çıkıp onu rahatsız ederdi Alan, biraz daha kahve teklif eder, Corbridge'den bir ihtiyacı var mı diye sorar, defterindekilere karşılık kendi fıkralarından birini anlatırdı.

Saratoga Springs'de gerçekten kendine zarar vermeye çalışmış mıydı? Hayatını –bu imgeye dönüyordu sürekli– tamamlanmamış bir bulmaca gibi kaldırıp atmaya çalışmış mıydı? Alan, Josh'ın merdiven hadisesini Helen'a anlatırken bilhassa muğlak bıraktığından emindi; muhtemelen telaşın dozunu ayarlamak istediği için – gelmelerine yetecek kadar, ama Vanessa'yı alıp götürmek için ısrar edecekleri kadar değil. Demek ki Josh onu seviyordu; olumlu şekilde sahipleniyordu, olumlu şekilde tetikleydi – ve besbelli iyi

kalpliydi. Alan yazdığı *mail*'in delikanlı hakkında epey olumlu bir fikir verdiğini düşünüyordu.

Vanessa yatılı okuldan kaçtığında Alan'la Cathy depresyonu ve kaygılarıyla ilgili olarak "birini görmesi" gerektiğine karar verdiler. Newcastle'da eğitim hastanesiyle bir şekilde bağlantılı bir çocuk terapisti buldular. Bulmaları zor olmuştu, hatırlıyordu. 1982'de Newcastle'da hiç kimse "terapi" görmüyordu! Vanessa da gitmek istemiyordu, Percy Sokağı'ndaki kasvetli muayenehaneye neredeyse sürüklemek gerekmişti. Daha beteri, çok daha beteri, terapist kadın –soyadı Lennon'dı, John gibi– ilk seansta bütün aileyi görmek konusunda ısrar etmişti. Hepsini, Helen dahil. Alan'la Cathy sekiz aydır ayırdılar ve kızlarla ilgili konular haricinde haberleşmeyi kesmişlerdi. Dr. Lennon konuşmaları teybe alacağını söylediğinde Alan için için köpürmüştü; konuşmaları dinlemenin yararlı olduğu kanısındaydı – seanstan sonra kaydı dinlediğinde duraksamalarını, kaçamaklarını, zaafalarını ve yalanlarını saptayabiliyordu. Elbette tam bu şekilde ifade etmemişti, ama meali buydu: Ebeveynin peşine düş, kabahatlerini öğren ve hesabı onlara çıkar. Kabahatliyidiler gerçekten de. Tabii ki kabahatliyidiler. Zavallı Vanessa, zavalılık –ağladıkça ağlamıştı, Memorex kasetin ayrık dişli küçük tekerleri gıcırdayarak dönmüş, Alan'la Cathy her iki kızın da ne kadar zor zamanlar geçirdiğini açıklamaya çalışmıştı. (Ama Helen ağlamamıştı, öyle değil mi?) Ardından Dr. Lennon Van'i tek başına dört seansta görmüş, akabinde aşağılık ebeveynleri çağırıp elbette Vanessa'nın anlattıklarıyla ilgili hiçbir bilgiyi paylaşamayacağını –sahi, Van ne anlatmıştı ki ona?– ama kendi değerlendirmesine göre büyük kızlarının son derece kaygılı ve "ciddi bir depresyonda" olduğunu kesinlikle söyleyebileceğini bildirmişti. Terapist, Vanessa'nın korkularıyla üzüntüsünü yaratıcı yazıya dökmesini tavsiye etmişti. Alan, Van'in zaten yazdığını söylememişti...

Van iyileşmişti sonra, daha mutluydu, derslerinde daha çok tatmin buluyordu, ciddi felsefe ödevleri onu cezbediyor, kendinden dışarıya çekiyordu. Lisedeki son iki senesiyle Oxford'daki ilk senesi görece dingindi. (Van'le ilgili olarak her şey göreceliydi.) Ama sonra –Oxford'daki son senesinde– yine dağılmış, eşyalarını arkadaşlarına hibe etmek istemiş, Helen'in onu eve getirmesi gerekmişti; o sırada kendi deyişle "cinleri" onu rahat bırakmıyordu. Oxford'da kendine zarar vermeye mi niyetlenmişti? Kafasından

geçirdiği şey... intihar mıydı? Alan o kelimeyi telaffuz etmek şöyle dursun, düşünmeye bile dayanamıyordu. Güneşe bakarmış gibi, bakışlarını kaçırmak zorunda kalıyordu. Şimdi düşünüyordu da, belki o kelimeden bakışını kaçırdığı için diğerinden de, *depresyon*-dan da kaçırmıştı. Bakışını kaçırmış ve Van yirmili yaşların ortalarına geldiğinde Alan Vanessa'nın sorunlarının çoğunun aslında kronik olmadığına, büyük ölçüde yalnızlığıyla bağlantılı olduğuna hükmetmişti. Gördüğü kadarıyla hiç erkek arkadaşı yoktu, bütün gün kitap okuyordu (Alan'ın nazarında zor ve sistematik biçimde yararsız kitaplar). Hiç spor yapmıyor, yürüyüşe çıkmıyor, bisiklete binmiyordu. Annesi, Josh Vanessa'nın "hayatının erkeğiye", kızını uzaklaştırdı diye Alan'ın ona kabahat bulacağını söylerken yanılıyordu. Hiç öyle değildi; Josh'ı rahat bir nefes alarak bağrına basıyordu. Bir başka baba ya da annenin çocuğunun yeni işiyle ya da ilk eviyle ilgili haberini karşılayacağı şekilde karşılamıştı erkek arkadaş haberini. Doğruyu söylemek gerekirse Vanessa gerçekten de son aylarda, Josh'la çıkmaya başladıkları Haziran ayından sonra çok daha mutluydu; yeni projeler tasarlıyordu, kararlıydı, yazın memnun mesut şezlongda oturup felsefi bulmacalarını dikkatle çözerken görmüştü bunu Alan. Zihninde bu yazlık Vanessa'yı korumak için büyük çaba gösteriyordu; on beş yaşında iki gün ortadan kaybolan kızı değil; yirmi bir yaşındayken yanılmıyorsa koca bir ay boyunca yataktan kalkmayı reddeden Vanessa'yı da değil; dört yıl sonra doktorasını yarım bırakmanın eşiğinden dönen, Corbridge'de organik restoran açmayı ciddi ciddi düşünen Vanessa'yı da değil; "Felsefe öğretmeninin ne anlamı var?" diye Skidmore'da okutmanlık teklifini reddedip işsiz güçsüz İngiltere'ye dönmesine ramak kalan Vanessa'yı da değil.

Bugün baskın olarak hatırladığı, Vanessa beş ya da altı yaşındayken yürüyerek köydeki Ortaçağ kilisesinin, kulesinde beyaz üzerine kırmızı Aziz George bayrağı dalgalanan kilisenin yanından geçişleriydi. Kuzey rüzgârında dalgalanan kumaş, savaşa dalmaya hevesli genç bir asker gibi madenî direktan uzaklaşıyordu. O gün bayrak yarıdaydı, küçük Vanessa, mutlu Vanessa niye öyle olduğunu sormuştu. Alan da önemli birinin öldüğünü söylemişti. Ondan sonra uzun yıllar boyunca kilisenin yanından geçtiklerinde, bayrak yine tepeye kadar çekilmişken Van başını kaldırıp bakar ve memnuniyetle bildirirdi: "Bugün kimse ölmemiş."

Helen ayarlanmıştı. İğneleyici, esprili ve her zaman verimli tarzıyla enerjik bir seyahat programı göndermişti. Kendisi birkaç gündür Manhattan'daydı, masraflarını plak şirketi karşılıyordu. (Alan içi hediyelerle dolu, yayla gibi bir otel süiti hayal ediyordu.) Alan, British Airways'le Londra'dan New York'a uçacak, geceyi Park Caddesi'nde adını hiç duymadığı bir otelde –Helen'in kaldığı otelde– geçirecek, ertesi sabah 8:15'te Penn Station'dan Saratoga Springs trenine bineceklerdi. Helen sadece üç gün kalabilecekti; Londra'da ufaklıklar, Jack'le Oliver ve büyük Tom onu bekliyordu; büyük Tom otuz yedi yaşında olduğu halde şu sıralar üç yaşındaki ikizler kadar bebeksi ve kendiyle meşguldü. Alan altı gün kalacaktı. Helen dizüstü bilgisayarını, birkaç ay önce ona verdiği melatonin, uyku haplarını, bir de güneş gözlüğü almasını ("Hissiyata aykırı, mevsime aykırı, ama karın üzerinde Amerikan güneşini görünce anlayacaksın") tembihliyordu. Alan bavuluna o sırada okuduğu Büyük Patlama'yla ilgili kitabı ve Candace'ın verdiği iki yeni kitabı koydu; biri adaşı olan bir yazarın Zen Budizm'le ilgili bir kitabıydı, öteki de rüyaları yorumlamak için popüler bir Çin psikiyatri kılavuzu. Çin rüya kitabının kötü yanı, çözümlenen rüyaların çoğunda mesela tuhaf şekilde çehresiz, şehvet uyandıran kadınlar ya da Cathy yerine ejderhalar, güvercinler ve domuzların yer almasıydı. (Gerçi 23. sayfada yararlı olabilecek bir bilgi veriliyor, kapıların yer aldığı rüyaların çocuklarının "başarısız" olacağı anlamına geldiği belirtiliyordu.)

Alan Newcastle'dan Heathrow'a uçtu, 4 no'lu terminaldeki havayar barında öğle yemeği yeme lüksünü kendine tanıdı. Havalimanı lüks bir hastane gibiydi; hastalar aydınlık koridorlarda salına salına yürüyor, tıbbi aygıtlarını itiyorlardı, hem tevekküllüydüler hem beklentili. Uçuş öncesi ihtiyaçları için Gucci'yle Prada'ya uğrayıveriyorlardı. Alan'ın yediği somon füme çok lezzetliydi. Londra'da bu işi beceriyorlardı; her ne kadar dereotlu hardal iri plastik bir şişeden tabağa sıksalar bile. Alan somon fümeyi ilk kez otuz altı yaşında tatmıştı, dolayısıyla herhangi bir suçluluk hissetmiyordu,

kaybettiği zamanı telafi etmekteydi. Yan masada, şaşırtıcı olsa da, adamın biri bir çalışanını işten atmaktaydı – tatlılıkla, sevecenlikle, Sancerre'in verdiği hararetle, tabağından şişko ağzına pembemsi tuzlu tabakalar aktarmasına yetecek uzunlukta kesintilerle. Alan bu tür durumlarda genellikle yaptığı gibi o tarafa doğru eğildi. Şu sıralar insanlar konuşmalarına kulak misafiri olunmasından memnuniyet duyuyor, hatta işitilme ihtimali varsa biraz daha yüksek sesle konuşuyorlardı.

Alan kızlarını farklı bir ülkede göreceği için doğrusu epey heyecanlıydı; dolayısıyla bunun kimse için bir tatil olmadığını ara sıra kendine hatırlatıyordu. Ölüm onu “Küçük İngiltereli” haline getirmişti; Cathy on iki yıl önce öldüğünden beri yurtdışına beş altı kere çıkmıştı sadece. Cathy kararlı hırsızlığını fazlasıyla uzun süre planlayan kansere nihayet teslim olduğunda yurtdışında olduğu için Alan kendini suçlamıştı. Kendisi Lizbon'da sıcak, ıslık ıslık aydınlığın tadını çıkarırken Helen telefon edip haber vermişti... Her neyse, zaten Amerika aile tatili için seçeceği bir yer değildi. Amerika Alan'ın gözünde fazla cazip olmamıştı hiçbir zaman. Kızlarının Amerika'ya iş için, gezmek için gitmelerini şaşkınlıkla izlemişti. Ona hayatının son otuz yılında bazen öyle geliyordu ki, içinde yetiştiği küçük ada ulusu, yüzyıllar boyunca kendi tarihini, edebiyatını, olağanüstü bilimsel ve endüstriyel buluşlar sicilini, ayrıca oldukça olaylı siyasetini ürettikten sonra, Amerikalıların gelip bütün rafları kendi mallarıyla doldurmalarına ses çıkarmamıştı. Amerikan başkanlık seçimlerinin, Amerikan müziğinin, Amerikan parasının, Amerikan filmlerinin, Amerikan teknolojisinin ve –Tanrı yardımcımız olsun– Amerikan yemeklerinin yeni gerçekliği oluşturmalarına kimse itiraz etmiyordu. (Evet, sanki Britanya Adaları denizde, kuvetteki bir oyuncak gemi gibi dönmüştü; az olmakla birlikte kesin biçimde Avrupa'ya sırtını verip Amerika'ya doğru dönmüştü.) Alan ABD'ye bir tek kere, yirmi bir yıl önce iş için gitmiş, oldukça mutlu anılarla dönmüştü. Çılgın New York'ta üç gün, sonra saat dokuzdan altıya kadar işçilerin İspanyolca konuşmaları ve gülünç derecede geniş, boş sokaklara düşen kestanelerin yumuşak sesi haricinde hiçbir sesin duyulmadığı, şehir dışındaki lüks, sıkıcı bir banliyöde bir günlük “gevşeme”. İnsanlar hep Alan'ın “iyi bir gün geçirmesini” umuyordu (*Ben aslında başka program yapmışım*). Gerçekten sevdiği ve Amerika'nın en büyük katkılarından biri olarak gördüğü şey,

“Sıkma canını” deyimi idi. Bu cümleyi taksi şoföründen, dükkânda bir adamdan, hatta hostesten duymuştu. Sıkma canını! Bu mülayim dilek, kaldırımların soğuk yağmur suyuyla kaplı olduğu, herkesin adeta kuyrukta bekleme okuluna gitmiş ve gerekli teslimiyet ve boyun eğişle beklemeyi öğrenmiş olduğu İngiltere’de tutmazdı.

Ama kabul etmesi gerekirdi ki Amerika onun için hiçbir zaman tam anlamıyla *var olmamıştı*. Bir yerde okumuştı: Amerika’da günlük adam başı tuvalet kâğıdı kullanımı dünya ortalamasının üç katıydı; bu da Alan’a yeterli bilgiyi sağlıyordu. Devasa, dindar, büyük ölçüde gerici, sosyalizm geleneğinin yok sayılabileceği, otoparkları birçok Avrupa köyünden büyük bir yerdı. Üstelik Amerikancılık amma bulaşıcıydı! Önce George Bush’un yeniden doğuşçu Hristiyanlığı ve korkunç Irak haclı seferi, ardından Tony Blair’in Amerikan tarzı dindarlığı. Belli ki ABD’de hiç kimse –Alan’ın kafasına tarih öğretmeni (“Çamur”) Mr. Watson’ın soktuğu– Samuel Johnson özdeyişini duymamıştı: Vatanseverlik alçakların son sığınağıdır.

Kar iki gün önce şehri kaplamıştı. Soğuk egzotikti – dehşete düşürecek ölçüde kuşatıcı ve mutlak. Alan JFK'de titreyerek taksi kuyruğuna girdi. Helen'in şehirden terminale onu karşılamaya gelme ihtimali var mıydı? Tamam, pek... yoktu, ama gümrükten geçtikten sonra birkaç dakika bu fanteziye kendini kaptırdı.

Soğuk her şeyi katılaştırıyordu. Buzlu fosil sertliğine hayret etti; arabalarla otobüsler taş ocağından çıkarılmış gibi beyaz tuz tabakalarıyla kaplıydı, yollar buz, tuz, çöp karışımıyla doluydu; her şey çizgi çizgi beyazlamıştı. Egzoz dumanları kutup havasının üzerinde beyaza boyanmış, asılı. Ama insanlar sıcak, tropikal bir ülkedeymiş gibi bağıırıyordu. Polise benzeyen, ta ayaklarına kadar inen kapitone turuncu yorgan gibi bir şey giyinmiş uzun boylu siyahi adam taksi şoförlerine bağıırıyor, onlar da ona bağıırıyor, uyanık olanlar kuyruğa kaynak yapmaya kalktığıında müşteriler birbirine bağıırıyordu. Siyahi şimdi de Alan'a işaret ederek "Dördüncü araba, dördüncü araba!" diye bağıırıyordu; Alan aceleyle, tökezleyerek büyük sarı bir Ford'a bindi, hareket ettiler; yirmi bir yıl önce hatırladığıından pek farklı değildi. Taksinin kendini savaşa atarcasına ileri hamlesi, büyük, otomatik V8'in savurgan patinajı, arka koltuktaki yolcuyu plastik bir küvetteki deve dönüştüren bölmelerin sadistçe başarısı, mazgallı yollar, gülünç durumdaki ihmal edilmiş köprüler, üzerlerinde aniden çağ ötesi ve aykırı görünen son model Alman arabaları. O güzel, yeni Avrupa arabaları, madenî hamamböcekleri, Amerikan mahşerinden sağ kurtulacak.

Manhattan'ın harabeye dönüşmüş ganimet olduğu bir iç savaşın ortasına düşmüş olma hissi.

Northumberland'daki sakin taş evden çok farklıydı, ama bir heyecanı vardı. Ekşi ekşi kokan uzun bir tünel ve ansızın, birkaç büyük tümseğin üzerinden geçip şehrin ortasına varış; cennetle cehennem karışımı bir şey, cehennemî ama ıslıl ıslıl. Gruplar halinde güdülen gökdelenlerin zorunlu yürüyüşü. Ne var ki Grand Central

Station'ın güneyinde Park Caddesi'nde dikeylik rejimi yerini daha gevşek bir yönetime bırakıyordu: Daha alçak binaların, apartmanların, galerilerin, hatta tek tük kiliselerin arasında nefes alabileceğini hissediyordu Alan. Otel de bir kilisenin karşısındaydı, Ortodoks kilisesi olabilirdi. Taksiden inerken Park Caddesi'nin üst kısmına baktığında, şimdi adı değişmiş olan eski heybetli Pan Am kulesi, şehir merkezinin çılgın dalgasının güneye taşmasını önleyen bir baraj gibi görünüyordu.

Otelin lobisi küçük, yaldızlı ve rahattı. Pahalıydı. Helen kendine iyi bakıyordu – yani plak şirketi, yöneticilerine iyi bakıyordu. Koridor kasıtlı ve muhtemelen *parfümlü* bir tasarım loşluğuna gömülmüş olduğundan zorlanarak da olsa odasına vardı ve yatağın üstüne oturdu. Santralden Helen Querry'ye bağlamalarını istedi. Elbette beyefendi, 432 numaralı oda – meşgul. Tabii ki. On dakika: Sıçıp minibardan bir viski içecek kadar zaman. O sırayla. 432 no'lu oda lütfen. Hâlâ meşgul. Demek ki karanlığı yırtıp kendi gidecekti onun yanına. Helen varış saatini biliyordu. Dördüncü katta sıra sıra ateşböceği ışıklandırmalı oda numaralarını geçerek el yordamıyla ilerledi. Kapıyı tıklattı – niye azıcık gergindi ki?

Helen kapıyı açtı, ona havadan bir öpücük gönderdi, ahizesi takılı olmayan telefonu işaret etti ve telefonun başına dönüp bir elinde oda telefonuyla durarak öteki elindeki BlackBerry'yi inceledi. Kendini affettirmek ister gibi Alan'a bakıp gözlerini devirdi: İş günahı. İşte karşısındaydı, ne kadar da iyi görünüyordu. "Allahaşkına o meşhur 'medyadaki tanındıkları'nı silah olarak kullanmasını sağla! Gelecek ay çıkıyor, bulabileceğimiz bütün desteğe ihtiyacımız var. Evet, çok... Evet. Okeydir. Çav!"

Alan "okeydir"den de, "çav"dan da hoşlanmamıştı.

"Baba, geldin resmen..."

"Seninle aynı yoldan geldim biliyorsun." Cümlelerin sonunda telaffuzunun yayılmamış olmasını tercih ederdi. Helen'in aksanı belirli bir yere ait değildi ama belirli bir sınıfa aitti: Üst sınıf sayılamayacak bir üst orta sınıf, güneyli, yatılı okullu. (Deyim yerindeyse Alan'ın *şarap barı sosyetikliği* diye tanımlayacağı bir aksan.) Alan'ın kızlarına sağladığı en büyük imkânın sınıf kavramını asla düşünmeme hakkı olduğu tartışma götürmezdi. Helen karşısında durmuş ona bakıyor, bir değerlendirme yapıyordu – sevecen ama dikkatli bir bakışla, sanki Alan annesiyle bakımevindeymiş gibi.

Fakat Helen bunu müthiş zekice, aynı zamanda BlackBerry'sinde bir şey okurken yapıyordu.

"Gömleğin yeni mi?"

"Benimle mi konuşuyorsun ekranla mı?" Alan gülümsedi.

"Affedersin."

"Yenimsi. Niye, beğenmedin mi?"

"Beğendim."

Aslında Alan kendi pek beğendiğinden emin değildi. Kendini kabul ettirme, son sözü söyleme ihtiyacı duyuyordu – ama niye böyle düşünüyordu?

"Neyse, yemeğe mi çıkıyoruz, ne yapıyoruz?"

"İki sokak ötede bir yerde rezervasyon yaptım. Şunları kapatayim hemen." Helen elindeki küçük aygıtla hızla, zarafetle, tek parmağıyla tıklayıp hardal rengi güzel çantasına attı; sonra –Alan'ın şimdi kendi odasından çok daha büyük olduğunu fark edebildiği– odanın karşı tarafına, bilgisayarının durduğu yazı masasına gitti. Karşısında diz çöktü; ayna karşısında makyaj yapacakmış gibiydi. Biraz daha tıkladı; kendini o ekrandan sökmesi pek kolay olmuyordu.

Mermer ve pirinç döşeli lobiye indiler, kapı görevlisi onları şaşırtıcı soğuğa kaydırды. New York bir başka boyut gibi karşıladı onları. Zıtların birbirinin yerini alışı neredeyse komikti: Sessizlikle sıcaklığın yerine gürültü ve soğuk. Bir itfaiye aracı Park Caddesi'nden aşağı hoplayarak ilerliyor, öfkeli bir hayalet gibi zincirlerini şakırtıyordu; sireni etraflarındaki buzlu havayı çarpıtırken konuşmak ya da düşünmek imkânsızdı. Helen o içten yakınlığıyla koluna girdi. Alan belki Josh'ın *mail*'inden sonra ilk kez biraz gevşedi.

"İşler nasıl?" diye bağırdı Helen'a. Helen başını iki yana salladı, "iyi değil" anlamında belki; daha büyük ihtimalle restorana gidince konuşabileceklerini ima etmek için. Son derece rahat bir şekilde duruma hâkimdi. New York'a yılda beş altı kere geliyordu. Vanessa Amerika'da yaşıyordu, ama bazı bakımlardan Helen Amerikalılarla daha doğal bir rahatlıkla ilişki kuruyor gibiydi; onlarla iş yapıyor, yeni grupları dinlemeye gidiyordu; hatta kendisine, daha doğrusu Sony'ye epey para kazandıran Dave Matthews Band'i dinlemeye iki kere Saratoga Springs'e gitmişti. Altıncı Cadde'deki Sony gökdeleminde bir aşağı bir yukarı inip çıkıyordu. Gürül gürül Lincoln limuzinlerle şehri kolaçan ediyor, bazı hafta sonlarını "efsane olmuş"

bir müzik prod kt r n n Amagansett'taki evinde geçiriyordu; iki havuzlu bir evdi, altı arabalık garajı vardı ve bodrum katında doğu kıyı şeridinin en büyük 1960'lardan kalma *jukebox* koleksiyonu bulunuyordu. Alan çeşitli hik yeler dinlemi ti Helen'dan; hatta Dave Matthews'la tanı mı tı bir keresinde; Johannesburg aksanı kalıntıları hâlâ belli belirsiz sezilen kibar, eğitimli bir adamdı. Alan, Helen'ın başarılarına büyük saygı duyuyordu. Kendisi onun yaptığını asla yapamazdı; çok sosyal bir i ti, aşırı yalakalık, partileme ve alkol. Başka? Kumar yanı mesela. Emlak emniyetli ve sabit bir bahisti, bir rock grubu ya da solisti üzerine kumar oynamaya kıyasla sıkıcıydı. Beklentileri kar ılayamayan binalar yerli yerinde dururdu; bir şekilde kullanılabilirdi, zarar ederek satılabilirdi, piyasa canlanıncaya kadar kiraya verilebilirdi, (sinsice de olsa) kredi teminatı olarak kullanılabilirdi. Binalar Alan'a aitti, onun eseriydiler, tuğlaları üst üste koyup aralarına çamuru, harcı – arpıyı, sıvayı– süren adam kadar onun da payı vardı yapımında. İpotekli muazzam gökdelenin cam asansöründe inip çıkan Helen ise oluşumunda tartışmasız rol oynadığı grupların sahibi değildi. Sony'den ya da ona bağlı şirketlerin birinden sağlanan küçük bir fonla ilk albümleri çıktıktan sonra pili biten bir otuz “sanatçı” vardı herhalde. Kötü sayılmayacak eleştiriler, mütevazı satışlar – yenilenmeyen sözleşmeler. Bunlardan biri, Alan'ın A68'de annesini ziyarete giderken arabada dinlediği Verity McQueen  imdi Londra'da bir özel kız okulunda müzik  Ğretmeniydi. Helen'ın anlattığına göre öğrencilerin dahiyane ilk albümden haberleri yoktu, solist ve söz yazarı-besteci olarak yarım kalan meslek hayatından haberleri yoktu; aradan fazlasıyla uzun zaman geçmişti; Vanessa'nın Skidmore'daki öğrencileriyle ilgili olarak yakındığı gibi, zamane çocukları için geçmiş, sen yokken ormanda devrilen ağaçtan ibaretti.

Restoran canlı ve çilgıncaydı. Garson ise laubali ve insanın içini acıtacak kadar çirkin. Adamın kabahati değildi tabii, ama bir şekilde çirkinliği kabalığına silah teşkil ediyordu. Girift saçı sakalı –gerçekten bir budama sanatı örneği– Helen’in aklına korkulu rüyasını, çocuklarının gittiği partilerdeki yüz boyama faaliyetini getirdi: Çocukların yüzüne karalanan, iyi kalpli ve gülünç derecede sabırlı gönüllü ergenlerin iddiasına rağmen silmesi zor aslan yeleleri, kaplan bıyıkları. Helen restoranın gürültülü olmasına (Toto çalışıyordu, insaf), servisin bu kadar rahat ve çocuksu olmasına sinirlenmişti. Londra’daki mükemmel giyimli asistanı Roger araştırmıştı: Yeni bir restorandı, otele çok yakındı ve Fransız-Kamboçya-Amerikan mutfakları –her ne demekse– olumlu eleştiriler almıştı. Ama otelin mağaramsı loş restoranında yeseler daha iyi ederlerdi. Burası tam babasının nefret ettiği türden bir yerdi – yemek yenilen gürültülü bir jimnastik salonu, herkes sağlıklı, genç ve siktir çekercesine forma.

Alan’ın kır kafası spot ışığıyla aydınlatılmış gibi tek başına parlıyordu. Helen onun bitkin göründüğünü düşündü, ama havaalanları ve saat farkı yüzünden olabilirdi. Ceketinin kolları... azıcık uzundu. Daha sık görüşmeliyim onunla. Ama Northumberland’a gitmem gerekiyorsa olmaz. Candyland’e.

Oysa Alan ona gülümsüyordu, ne düşündüğünü biliyorum, restoran için özür dilemene gerek yok, olur böyle şeyler, New York’tayız ne de olsa, der gibi...

“New York’tayız!”

“Evet baba, biraz zorlayıcı – kusura bakma. Söylediklerimin tek kelimesini duyamayacaksın.”

“Sen o konserlerle kulaklarını mahvetmiş olabilirsin, ama benim kulaklarımda bir sorun yok.” Dudakları sessizce oynadı: “BAĞIRIYORUM AMA SEN DUYMUYORSUN!”

“Ha-ha, çok komik baba.”

Alan devam etti: “HAYIR, GERÇEKTEN BAĞIRIYORUM.”

Alan'ın esprilerinin aşırı uzaması bir aile geleneği idi – tıpkı, diye düşündü Helen, sabahları el yordamıyla kapatmaya çalışılan bir uyandırma alarımı gibi.

“Hayır, cidden” (erteletme düğmesi bulunmuştu) “gürültü hoşuma gidiyor, ara sıra birkaç şey kaçırırsam da olur. Seçici sağırılık Saratoga’da yararlı olur belki?”

“Springs. Saratoga Springs. Saratoga başka bir yer. Florida’da galiba.”

“Evet, orayı duymuştum.”

“Ama bunu daha sonra konuşalım, olmaz mı?”

“Olur.”

Garson iki kâse içinde zeytinyağı ve bol bol elle koparılmış ev ekmeği getirdi.

“New York’ta neler yaptın?”

“Ya, çok fazla şey, çalgınlıktı, hep böyle oluyor. Önemli toplantılar, kurumsal ve hukuki manasız işler – Amerikalılar insana çok iyi bakıyor, her şeyi yordamınca yapıyor, ama karşılığında çalışmak gerekiyor, durmadan. Sabah sekizde kahvaltı toplantılarına bayılıyorlar! Ben... ben aslında burada çok önemliyim...”

“Hiç şaşırmadım.”

“Yere göğe koyamıyorlar.”

“Ne dedin?”

“Yere göğe koyamıyorlar, şımartıyorlar beni.”

“Tabii, öyle yapmaları lazım zaten... Peki New York’u seviyor musun?”

“Yani burada yaşamak istemezdim, onu soruyorsan.”

Alan neyi sorduğunu tam bilmiyordu aslında, sadece hafif bir tartışma eğilimi vardı.

“Bunca para, gösteriş, gürültü” diye ekledi.

“Az önce hoşuna gittiğini söylüyordun!”

“Hoşuma gidiyor, ama hep sanki kafama bir şey düşecekmiş gibi hissediyorum.”

“Bu mevsimde binalardan buzlar düşüyor gerçekten. Birkaç yıl önce bir öğrenci ölmüştü. Yani şehrin tadını çıkarıyorum, gerçi çocuklar doğduğundan beri çok daha az; burada çocuk büyütmeyi hayal edemiyorum... Çocuklar iyi bu arada baba! Tom da selam söyledi... Hoşuma gidiyor, Amerikalıların iş dünyasındaki dolambaçsızlığı da hoşuma gidiyor. İngiltere’deki o sıkıcı zorlanmalar,

manevralar, bitmeyen özür dilemeler yok burada. *Daha çok para, daha az palavra*; Avrupalıların gelip burada çalışmasının tek nedeni bu. Değil mi? Ayrıca Sony işveren olarak harikaydı.”

“Harikaydı derken?..”

Helen babasına işinden bahsederken işletme yanını vurgulamaya özen gösterirdi: Üst üste toplantılar ve sözleşmeler, bankacılıktan, hukuktan farksız bir iş. Kulaklıkla sırtüstü yatıp umut vaat eden işe yaramaz kayıtları saatlerce dinlemek, yeni bir albüm çıkarken yaşanan müthiş endişe, inanılmaz boyutlardaki organizasyon ve elektronik kırtasiye, bunların hepsi görmezden gelinirdi, çünkü babasının birkaç yumuşak Pink Floyd şarkısıyla Ian Dury’nin tek bir eksantrik parçası dışında hiçbir zaman çağdaş müziğe, *Helen’in* müziğine ayıracak vakti olmamıştı. Babası Helen’in tüm meslektaşlarının Bangladeş konserindeki Leon Russell gibi göründüğünü ve davrandığını düşünüyordu; yani yaklaşık 1971, acayip beyaz sakal ve uzun saç. “Bu herifler,” demişti bir keresinde, Helen’in omzunun üstünden *Melody Maker*’da Eric Clapton’a benzeyen ama Eric Clapton olmayan birinin başını arkaya atmış solo yaparkenki fotoğrafına bakarak, “baksana, erkek teşhirciliği bu, çiftleşme ritüelleri: Bir eliyle penisini tutmuş uzatıyor” –gitarın sapını işaret etmişti– “öbür eliyle de taşaklarını kurcalıyor.” Pek özgün bir gözlem değildi belki, ama *baban* söyleyince unutmuyordun. Babasının bu tür şeylere dikkat ettiği zamanlardı. Vanessa’ya çekidüzen vermeyi başaramayınca –Vanessa gözlüklü ve bakımsızdı, hatta o sıralar biraz kokardı da– babası dikkatini Helen’a yöneltmişti; ona hangi kıyafetin “yakıştığını” söyler, “Erkek sürücüler sıkışık trafikte karşı kaldırıma geçmen için sana yol veriyorsa çekicisin demektir” der (sinir olsa da görmezden gelmesi zor bir gerçektir), banyoda asla dört dakikadan uzun süre geçirmemekle övünürdü, aptalca erkek gururu işte... İşin tuhafı, babası zaman zaman sıkıcı bir erkek ve bencil bir hıyar olsa da, doğuştan öyle sayılmazdı. O dönemde sanki birisi bu rolü oynaması için para veriyormuş gibi aile reisi rolü oynuyordu adeta. Ama Helen daha sonra sebebini anlamıştı: Annesi evden ayrılıp itici Patrick Needham’la yaşamaya başlayalı çok olmamıştı, babası hâlâ öfkeli ve feci güvensizdi, yaraları kanıyordu...

Garson gelip siparişlerini aldı ve mükemmel zevklerinden dolayı onları tebrik etti: “Çok iyi seçimler.” “Madam”ı Fransız aksanıyla telaffuz ediyordu.

“Ona ben karar vereceğim” dedi Alan, yalnız kaldıklarında.

“Neye?”

“İyi bir seçim yapıp yapmadığına.”

“Acayip bir Amerikan saplantısı bu – Londra’da da tutmaya başladı. Artık her şey için övülüyorsun. Doğum günün var diye, yemek sipariş ettin diye, okulda sınıfını geçtin diye ya da sırf bir dükkânda oldukça pahalı bir şey satın aldın diye.”

Yemeye başladılar.

“Yine de düşünmeden edemiyorum,” diye devam etti Helen, “aynı şeyi herkese söylüyor mu, bir masada altı kişi olduğunda bile? Yani hepimiz eşit derecede iyi seçimler yapıyor olamayız, öyle değil mi?”

“Felsefeci olmak lazım herhalde çözebilmek için.”

Birbirlerine baktılar. Vanessa hakkında konuşulacak yer burası değil, diye düşündü Helen, müzik –bildiği ama o anda adını hatırlayamadığı bir parça– restoranı gürültüyle doldururken.

Bekleyeceğiz mecburen, diye düşündü Alan – *konusmak* için. Amma yorulmuştu yahu.

Helen'a iyi geceler demiş, sonra uykusu kaçmıştı; otel yatağının üstünde yarı çıplaktı. Alan ne zaman kızlarından biriyle zaman geçirse güçlü bir güdü yükselirdi içinden – az önce gördüğü kızı hakkında diğeriyle konuşmak isterdi derhal. Helen'la Vanessa, Vanessa'yla Helen... Şimdi arasa Van'e ne derdi? Helen'ın yorgun, aşırı çalışıyormuş, ama Tom'a dönmek için sabırsızlanmıyormuş gibi göründüğünü; nedense –muhtemelen çok iyi sayılabilecek gelirine rağmen– parayla ilgili kaygıları olduğunu, ama bunu gizlemeyi başardığını; Sony'de tuhaf bir şeyler olup bittiğini (Helen sayesinde konu “nasılsa” yemekte tekrar açılmamıştı); yanlış restoran seçtiği için kendine kızdığını, ama hatasını açıkça kabul etmediğini (onu “affetmek” Alan için büyük zevk olmuştu). Erkeklerin –bazı erkeklerin, daha doğrusu belirli yaştaki erkeklerin– Helen'a iki kere, üç kere dönüp baktığını, kendisininse Helen'ın döküntü, yaşlı kocası ya da erkek arkadaşı zannedilmeye pek de aldırmadığını ise söylemezdi Vanessa'ya.

Taraklı ayaklarına baktı; her iki ayağının küçük parmakları düzgün değildi; doğuştan bir kusurdu, sanki pazara giderken öteki ufak parmaklardan biri tarafından ezilmiş gibi hafif ezik ya da biçimsiz... Northumberland'da saat sabahın dördüydü, uykusuz Candace için bile fazlasıyla erkendi. Duvara dikey bir masa misali asılı, şimdilerde herkesin misafirlikte etrafına topladığı yer olan devasa, tehditkâr TV'ye kumandayı doğrulttu ve pek usta sayılmayacak parmaklarıyla düğmelere bastı. Renkler İngiliz TV'sine oranla daha cırlaktı – neredeyse Arap parlaklığı olarak tanımladığı ışıklandırmalar (haber masasında oturan kayış gibi bir adamla güzel bir kadın, arkalarında zehirli mavilerle kırmızılar, haberler ekranın alt kısmında akarak kadının göğüslerini kapatıyor). Beş, yedi, sekiz kanal değiştirdi. Amerikan televizyonu, insanların sürekli hava tahminleri vaat ettiği bitmez tükenmez bir yerel haber dizisiydi anlaşılan. Hava konusunda İngilizlerden daha takıntılı oldukları açıktı. Birkaç kere bir hava tahmini yakalamaya çalıştı, sonra vazgeçti, sesi kapattı ve yatağa uzandı – bir elinde viski, ötekinde Zen Budizm'le ilgili kitap.

Uyumak mümkün olmamıştı –odada güvenilmez aralıklarla sıcak hava patlamaları oluyordu, gece boyunca pencerenin altında çöp kamyonları çöp toplamıştı– ama tuhaftır, Helen’la kahvaltıda buluştuğunda kendini dinlenmiş hissediyordu. Helen tıpkı evdeki gibi oturmuş, elbette hiçbir şey yemiyor, sütsüz şekerli kahve içiyordu; iskemlesinde dimdik, derli toplu ve kontrollü – ne kadar çok seviyordu onu: Hafif kalın omuzları (Cathy), uzunca burnu (Alan), dudaklarında dolaşan hafif gülüş (Alan’ın annesinin ustası olduğu alaylı mimik) ve Cathy’nin ince dudakları. Sabırsızlığını bile seviyordu, o kadar tanıdıktı ki. Alan “Sanıyorum bol bol vaktimiz var, acelemiz yok” diyecekti mecburen, dedi de; Helen da, “Ben acelemiz var demedim ki” diyecekti ve dedi.

Kızlarıyla her görüştüğünde onlara öylesine susamış oluyor ve susuzluğu o kadar basitçe gideriliyordu ki, her seferinde daha sık görüşmediğine şaşırıyordu. Ailenin o olağanüstü gücüyle diğer her şey, bütün arzular ve tatminsizlikler siliniyordu; Alan belki de bundan korkmuş, kapsayıcı fanatikliğini anlamıştı. Ona teslim olursan hayatta başka hiçbir şey yapmaz, hiçbir şey üretmezdin. Alan’ın hayatında ise ailenin yanı sıra şirket hep olmuştu – *şirket*, zavallı çocukların küçükken muhtemelen her gün duyduğu kelime. Muhtemelen bir hasta odasının kapalı kapısının önünden geçer gibi parmak ucunda etrafından dolaşmayı öğrendikleri kelime. *Şirket için yapıyorum! Şirket batarsa her şey onunla birlikte batar! Ben bir şirket kurdum yahu, kolay mı!*

“Dur tahmin edeyim: Berbat bir gece geçirdin. Hava çok sıcaktı, pencereyi açamadın, sabahın dördünde çöp kamyonları geçti, pencerenin önünde bomba patlıyormuş gibi ses çıkardılar.” Helen’in gözlerinde bildik mavi gülüş oynasıyordu.

“Aslında fena uyumadım doğrusu. İyi hissediyorum kendimi.”

“Ben pek uyuyamadım. Tom’un dediğine göre ikizlerin ikisi de feci üşütmüş.”

“Yapma ya! Çok üzüldüm... Ama hemen dönmezsin, değil mi?”
Biraz fazla telaşlı söylemişti; Vanessa’ya tek başına gidemezdi.

“Kesinlikle dönmeyeceğim. Bu sefer de Tom ilgileysin. Merak etme, hafta sonu buradayım, sözümü tutacağım.”

Otelden istasyona yürüdüler – soğuk bu sabah o kadar irkiltici değildi, ama Alan yine de yün beresine ihtiyaç duydu. İkisinin de küçük, tekerlekli valizleri vardı; kaldırımın üstündeki kaba plastik çıkıntıların artırdığı gürültü New York’luların dönüp bakmasına sebep oluyor, ama onlara yer açmalarını sağlamıyordu. Ağızlarından çıkan kelimeler buharlaşıp yok oluyordu.

Alan’a sorulursa biraz fazla hızlı yürüyordu. Helen’in yanında yürürken hep uzun adımlar atan uzun boylu bir kadınla yürüyor-muş hissine kapılırdı. İstasyonun girişindeki korkunç kargaşada –yine o manasız Amerikan bağırımları kaplıyordu ortalığı– Helen onu kolundan tutup yürüyen merdivene yönlendirdi nazikçe, kasvetli bir yeraltı alışveriş merkezine benzeyen bir yere indiler: Pis görünümlü bir eczane (Avrupa’da tezat teşkil eden bir bileşim), bir Krispy Kreme donut şubesi, kepenkleri kapalı bir Staples, havada ağır bir koku – tarçın, peynir, bir de... kustumuk mu? İstasyona bir banliyö treni varmış olmalıydı, ansızın Helen’la ikisi dalga dalga, sıra sıra yolculara karşı ilerlemeye çalışır halde buldular kendilerini, –kulaklıklara bakılırsa– her biri ayrı telden çalan binlerce piyade eri. Zemin sarsılıyor gibiydi; Albany ve Saratoga Springs’e giden bir “Adirondack” treninin mülayim sırasına girdiklerinde Alan sevindi.

“Baba, daha önce hiç Amerikan trenine binmemiş olman mümkün mü?”

“Mümkün.”

“Kemerini takmayı unutma o zaman.”

Sonra yine dar bir yürüyen merdivenle aşağı indiler; perona geldiklerinde, çocukken bayıldığı çizgi romanlardaki fütüristik tasarımları hatırlatan bir vagona tırmandılar: Yivli gümüşü çelik, yatay bir roket, pencereler küçük ve korunaklı, tekerlekler iri. Lokomotif kunt ve ilkel bir motor kütesiydi. Ağır vagon kapılarını açmak için yaylı, sihirli bir tetiğe tekme atılıyordu. Vagonun içinde sonbahar kahverengileri ve turuncularının hâkim olduğu plastik ve kumaştan geniş, boş bir alan vardı. Koltuklar İngiliz trenlerindeki

iki katı genişlikteydi. Plastik giderlere benzeyen takırtılı yuvarlak hava delikleri homurtularla sıcak hava üflüyordu. Tren hareket etti, sonra durdu. Bir daha hareket etti, kabaca süratlendi, isli tünellerden yalpa vurarak geçtiler. Kırsal bir hatta, eski bir İngiliz buharlı treninin hızında ilerliyorlardı aşağı yukarı. 1951'de anne babasıyla birlikte –Britanya Festivali sergisi münasebetiyle– gerçekleştirdikleri ilk büyük Londra seferinde buharlı tren saatte yüz elli kilometre yapıyordu... Alan on iki yaşındaydı. Kısa gri pantolonlu bir oğlan çocuğu... okul formasını giymişti, çünkü diğer bütün giysileri fazlasıyla eprimiştii, yeni ceket alacak paraları yoktu. Utanmıyordu, hatta gurur duyuyordu formasıyla, sanki Londra'ya bir ödöl ya da burs almaya gidiyormuş gibi görünüyordu, ayrıca seçkin bir formaydı (göğüs cebinde simle işlenmiş Aziz Cuthbert haçı). Üstünde formasıyla kendini küçük bir asilzade gibi hissediyordu. Küçük bir asilzade gibi de davranıyordu. Annesiyle babası Dan amcasının (ailede Alan'dan önce iyi para kazanmış tek kişi) onu beş çayına Durham'da Royal County oteline, o lüks otele götürüşünü anlatırlardı hep. Küçük Alan'ın üstünde okul forması vardı; kapıda prens edasıyla okul kepini kapı görevlisine uzatmış, muhtemelen ondan olsa olsa on yaş büyük olan kapı görevlisi de sesini çıkarmadan kepi alıp çay saatinin sonuna kadar tutmuştu... Londra'da kimse okul formalı çocuğa dönüp bakmıyordu. Ama Britanya Festivali alanına geldiklerinde bunun bir önemi kalmadı. Güney yakasında, nehir kenarındaydı. Thames oracıktaıydı, tarihle bozarmış, miskin akıyor, muazzam sergi ona kınayarak tepeden bakıyordu; çünkü Festival Gelecek'ti! Alan'la yaşıt oğlanlar doğru Bilim Kubbesi'ne koşuyordu; 1950 tarzı robotlar devasa salonu boydan boya çat çat katediyordu; savaşta bir yararı dokunamayacak kadar geç üretilmiş (İngiliz Frank Whittle'in icadı) Kraliyet Hava Kuvvetleri savaş jeti Havilland Vampire'ın motoruna kafanı sokabiliyordun. Hem karada hem suda kullanılabilen araçlar, elektrikli otomobiller, yeni helikopterler ve helikopter gibi dikey olarak inip kalkabilen bir uçak vardı. Büyük heyecan: Beyaz önlüklü bir mühendis Büyük Radar Oyunu'na Alan'la bir başka oğlanı seçti. Oğlanlar karanlık bir odada, karşılardaki ekranda hareket eden noktaları izlediler; Nazi bombardımanı sırasında herhangi bir gecenin modeliydi, noktalar Alman bombardıman uçaklarını temsil ediyordu. İki oğlan bir şalteri indirerek tek tek her uçağı sanki kilden güvercinlermiş gibi

düşürüp Londra'yı kurtardılar. Onca heyecanın ardından da (sıkıcı İngiliz bahçeleri tarihi sergisini annesinin hatırına dolaşmışlardı – oysa şimdi bahçecilik Alan'ın en büyük tutkusu olmuştu...) saatte 360 derecelik bir dönüş yapan ve binlerce gramofon plağıyla dekore edilmiş Pikap Kafe'de müthiş bir beş çayı vardı.

Aradan geçen onyıllara rağmen o eski dünyayı çok net görüyordu: Herkes kahverengiler, siyahlar ve griler içinde. İnsanlar şimdikine kıyasla birbirine karışır, birbirine daha çok benzerdi. Yüksek belli, gri bol pantolonlu erkeklerin ellerini ceplerine sokup kalçalarını öne çıkarışları vardı – şimdi düşündüğünde kadınsı geliyordu biraz. Herkes daha mütevazıydı – dışavurumlarında da, beklentilerinde de. Gıda hâlâ karneye bağlıydı; hâlâ hatırlardı, sergiden iki ya da üç yıl sonraydı, Dan Amca bir paketten bir şey çıkarmış, “Bunlar ne biliyor musun?” diye sormuştu. Alan avucundaki küçük, çentik, yamuk, kum rengi çakıllara bakıp başını iki yana sallamıştı. Dan Amca memnun, muzafferane haykırmıştı: “Yerfıstığı bunlar.” Londra sergisinden dönerken Alan çok acıkmıştı, ama yiyecek bir şey yoktu. Onu hatırlıyordu – açlığı. Olsun, buharlı tren inanılmaz derecede süratliydi, yumuşak kırlarda bir hışım, fırtına gibi alev alev ilerliyordu.

“Hızlanıyor mu hiç?” New York'u geride bırakmışlardı, Hudson Irmağı ağaçların arasından ışıldıyordu.

“Pek hızlanmıyor... ama Avrupa'daki büyük kazalar da pek olmuyor. Bu trenler hızlı gitmeye kalktığında ben korkuyorum aslında! Yol o kadar uzun sürüyor ki epey iş çıkarabiliyorsun aradan.”

“Ben sana engel olmayayım.” Helen zaten bilgisayarını çıkar-mıştı. Alan elektronik bir ekranla rekabet edemezdi.

“Senin de yapılacak işlerin var mı?” diye sordu Helen.

“Acil bir şey yok. Bir ara Vanessa'yı konuşmak isterim.” Bu kadar resmî ifade etmek istememişti.

“Elbette” dedi Helen pratik bir tonda, sanki yapılması gerekli, ücreti oldukça düşük bir işmiş gibi. “Şimdi konuşalım, böylece önümüzdeki günler için kabaca bir programımız olur.”

“Aslında bir *programa* ihtiyaç duymayacağımızı umuyorum” dedi Alan, gerçekten de program gibi bir şeye ihtiyaçları olduğunu düşünerek. “O kadar kötü olmasa gerek, değil mi?”

“Hiçbir fikrim yok. Ama mesela ikimiz de Josh'ı tanımıyoruz, gerçi yıllar içinde bunun birkaç çeşitlemesini yaşadık Vanessa'yla.” Helen bilgisayarın ekranına boş boş baktı.

“Şu anda bize ihtiyacı var, o kadar, biz de o yüzden geldik.”

“Ah baba, keşke o kadar basit olsaydı!”

“Basit demedim ki. Canım *sen* de basit değilsin.”

“Ama ilk ‘olay’ı hatırlıyor musun? Okuldan kaçışını? Vanessa’nın boşanmaya gecikmiş tepkisiydi o. Şimdi bakınca anlıyoruz. Evet, herkes için çok zor bir zamandı, ama niye o senle benden bu kadar farklı yaşadı o dönemi? Biz hayatımıza devam ettik. O bin parçaya bölündü – o dönemde bana nasıl saldırıyordu, sanki hepsi *benim* kabahatimmiş gibi.”

“Ama belki de onca üzüntünün ardından mantıklı olanı dağılmaktı.”

“O zaman acısını senden ya da annemden çıkarsaydı, benden değil.” Helen tekrar ekrana baktı; parmakları klavyenin üstünde havada asılıydı, çalmaya başlamak üzere olan bir piyanist sanki. Alan “senden ya da annemden” demesine gücenmişti. Çekip giden Cathy’ydi, aşk macerası yaşayan Cathy’ydi, onu iki küçük kızla tek başına bırakan Cathy’ydi.

Sakinleşince, acaba Helen’in öfkesi bir ölçüde ezbere mi diye düşündü. Helen kızgınlık ifade etmesi *gerektiğini* düşünüyordu. Yıllardır ilişkilerinin kapalı devresinde Helen bir şeyler *yapan*, Vanessa ise bir şeyler *düşünendi*. Esasen Alan’ın da bildiği gibi Helen şefkatli, verici, hatta duygusaldı. O ilk “olay”da, Vanessa Shropshire’daki yatılı okulundan kaçmıştı. Alan’a Vanessa’nın yatakhane müdiresinden bir telefon gelmişti; heybetli Miss Plummer Antik Yunanca ve Latince hocasıydı ve mucizevi biçimde adı Athena’ydı; bir keresinde, çağdaş bir İngiliz kız okulunda eski Yunanca öğrenmenin ne yararı olduğunu soran Alan’a sertçe şöyle cevap vermişti: “Yararı mı? Yararı, Herodotos’u orijinal dilinde okuyabilmek elbette!” Athena Plummer, Vanessa’nın sekiz saattir kayıp olduğunu haber vermişti. Akşam yediye kadar dönmediği takdirde okul polise haber verecekti. Miss Plummer, Vanessa’nın kuzeye, aile evine gitmekte olabileceğini düşünüyordu. Bu dünyadan habersiz kadına aile evinin muhtemelen Vanessa’nın gitmek isteyebileceği son yer olduğunu söylemeye Alan’ın dili varmamıştı. Vanessa otobüse binip Bristol’a gitmişti, okulu bir yıl önce bitirmiş, şimdi orada üniversitede okuyan, kendinden büyük bir kızın yanına; bir iki gün öğrenci odasında yerde yatmış, sonra eve telefon etmişti. Vanessa’yla on üç yaşına göre inanılmaz derecede olgun olan Helen konuşmuş, okula dönmeye

onu Helen ikna etmişti; okuldaki durumu sadece kaçtığı için değil, ayrıca –burası biraz bulanıktı– yanında bir başka kızın transistörlü radyosunu götürmüş olabileceği için tehlikeye giren Vanessa'nın kaderini okul müdiresinin belirleyeceği anlaşıldığında da, Helen evdeki daktiloyu odasına götürüp müdireye samimi bir mektup yazarak ailenin durumunu, anne babasının ayrılığını, boşanmanın sonuçlanışını, Vanessa'nın üzüntüsünü, öfkesini, kendisinin de içinden çeşitli kereler kaçmayı geçirdiğini anlatmıştı. Helen babasının mektubu gördüğünü bilmiyordu; okul müdiresi mektubu Alan'a göndermiş, bir de not ekleyerek mektubu "fevkalade" olarak nitelemişti. Fevkalade güzellikeydi. Alan okurken kendini zor tutmuştu.

"Bunların hepsi geçmişte kaldı," dedi Alan usulca, "eski zamanlarda. Saratoga Springs'e vardığımızda ne yapmamız gerekir? Yani sence... ne kadar kötü durumda?"

"Ne kadar mı kötü? Ben Vanessa'nın çöküntülerini ölçüp 'cinler'in şiddetini değerlendirmekten biraz sıkıldım, biliyor musun? Sahnelediği her dramı eleştirmekten. Belki bu sefer seyirciler arasında bulunmamak hoş olabilirdi."

Alan bir şey demeyip gözlerini kapadı, Helen onun elini eline alıp orta parmaklarını tuttu.

"Öyleyse ben niye geldim? Düşündüğün bu. Kusura bakma... Ama biliyorsun – Newton yasası, etki-tepki... İşte, ben *mail*'i sana ilettim. İkimiz de bu yüzden geldik."

"Josh, Vanessa'nın 'tarihçesi' derken neyi kastediyordu? Sence Vanessa ona her şeyi anlatmış mıdır – en başından alarak?"

"Baba, rahat ol, nezaret altında değilsin! Konu *sen* değilsin."

"Merdivendeki olay nedir? Kaza mı? Josh'la yazışmalıydım."

"Tam bilemiyorum, ama bana Vanessa'nın gösterilerinden biri gibi geldi" dedi Helen.

"Yapma Allah aşkına, evet, yıllar içinde Van'in çeşitli 'sürpriz'leri oldu, ama sırf canı istedi diye kendini merdivenden aşağı atan bir kızım olduğunu düşünmek istemiyorum."

"Ah, baba, öfkелendiğini biliyorum."

"Öfkeli değilim."

"Peki, öyle diyorsan öyledir... Tamamen kaza mıydı bilmiyorum. Ama son birkaç ayda, Vanessa'nın yıllardır beklenen erkek arkadaşını korkutacak bir şey olduğunu biliyorum. Bu cevap yeterli mi?"

Ben bu yüzden geldim. Bizim yapabileceğimiz korkmamak, öfkelenmemek ve bütün bunların gerisinde ne olduğunu öğrenmek. Ya da altında.”

“Senin burada olmana çok seviniyorum” dedi Alan. Helen hâlâ elini tutuyordu; Alan için bu harikulade, çocuksu bir unutkanlıktı. Sonra Helen elini bırakıp döndü.

“Tom’u iki yıl önce neredeyse terk ettiğimi biliyor musun? İkizleri alıp kapıdan çıkmama ramak kaldı, biliyor musun?”

“Hayır, bilmiyordum elbette. Nasıl bilebilirim, sen...”

“Neyse, şimdi söylüyorum işte... *tamam, kızma*. Şimdi öğrenmiş oldun.”

“Peki. Bu konuda ne söylemek istiyorsun bana? Herhangi bir şey söylemek istiyor musun?”

“Hayır, çünkü olmadı. Dört dörtlük bir dram yaratabilirdim.”

“Yapma lütfen” dedi Alan kararlı bir tonda, Helen kırılabilircek bir eşyayı kurcalamak üzere olan küçük bir çocukmuş gibi. Helen babasının yüzündeki ciddi telaşı görünce gülümsemeye başladı, Alan da biraz şüpheyile gülümsemekten kendini alamadı.

“Yapmayacağım, çünkü *toparladık*. Öyle diyorlar ya. Ashında ailemin parçalanmasını istemiyorum.” Uzun bir sessizlik oldu. “Zaten terk etmek istediğim Tom değil, Sony.”

“Sony mi?”

“Uzun hikâye. Canını sıkamak istemiyorum.”

“Hayır, evet – devam et.”

“Tamam: Kendi şirketimi kurmak istiyorum. Senin yaptığın gibi. Andy Farwell’le kavgamı hatırlıyor musun?”

“Andy?..”

“Evet baba, Andy – benim anlattığım herhangi bir şeyi dinliyor musun? Andy Farwell, Londra’da doğrudan bağlı olduğum patron.”

“Ha, evet, tamam.” Alan’ın zihninde Helen’in meslektaşları tek bir bulanık kütleydi.

“O zaman çekip gitmeme ramak kalmıştı, hatırlıyor musun? Bir pazartesi sabahı işe gittim, müzik endüstrisinin geleceğine ilişkin, *haftalarca* çalışıp hazırladığım upuzun raporu –aslında gerçekten önemli konu, ama *onlar* ‘gelecek on yıl için stratejiler’, ‘ilerisi için kurumsal yol haritası’ filan gibi sıkıcı adlar veriyorlardı– raporumu Andy’nin *rafa kaldırdığını*, sağda solda ileri geri konuştuğunu öğrendim. O hadi neyse. Bir de hafta sonu, pazarlamadan birlikte

squash oynadığı sıkıcı bir heriften yeni bir rapor hazırlamasını istemiş, müziğin geleceğiyle ilgili hiçbir fikri olmayan bir adamdan!"

"Hatırlıyorum olayı, tabii ki hatırlıyorum."

"Sony yöneticilerinin geleceğin müzik piyasasıyla ilgili en ufak bir fikirleri yok. Temponun bir salise gerisinde kalan bir davulcu gibiler. Anlatabiliyor muyum? Kurumsal bir metronom kaydına ihtiyaçları var... İnsanlar müziği hâlâ satın alıyorlar, ama giderek satın almak yerine *ödünç* alacaklar daha çok. Bunu görüyor musun?" Çantasından karton kapaklı bir kitap çıkardı ve kapağını gösterdi: *Müziğin Geleceği*. "Yazarların söylediği aşağı yukarı her şey doğru bence."

"Yazarların söylediği aşağı yukarı her şey doğru bence" derken Helen'in Alan'a dokunan samimi, açık bir ifadesi vardı; ergenlik çağında Vanessa'yla Tanrı'ya ya da Mrs. Thatcher'ı tartışırkenki hali canlandı gözünde.

"Pekâlâ." Alan şimdi devreye girmişti, işle ilgili aynı konumda, hemfikir konuşuyorlardı. "Peki kimse müzik satın almazsa sen nasıl para kazanacaksın? Bildik lafları söylemek hoşuma gitmese de – *gelir modeli*."

"Şarkıları *ödünç* alma fikri gerçekten hoşuma gidiyor" diye devam etti Helen, şimdilik Alan'ın sorusunu duymazdan gelse de Alan onun her zamanki titizliği ve enerjisiyle soruya döneceğini biliyordu, "çünkü gençliğimizde hepimizin yapmak istediği buydu. Küflenmiş eski uzunçalarla dolu koskoca kutulara ne gerek var? Yarisında düzgün tek şarkı vardır. Joan Armatrading'in en önemsiz işleri... *Godspell* – hatırlıyor musun baba, onu bana sen almıştın, Vanessa'yla ben filmi gördükten sonra? Evet, dediğin gibi iş modeli hâlâ belirgin değil; *ödünç* almaktan nasıl para kazanılır? Halk kütüphanelerinin pek başarılı olduğu söylenemez, değil mi?"

"Bana sorarsan iki şeye ihtiyacın var: Bir kere, tek tek küçük ücretlerin toplamının elle tutulur bir meblağa ulaşabilmesi için *ödünç* alacak yeterince insan. İkincisi, bunların sadece lafta *ödünç* alması. Aslında satın alacaklar, ama o kadar küçük bir ücret ödeyecekler ki, *ödünç* aldıklarını düşüncekler. Sonra da aynı şeyi her şarkı için yapmaya devam edecekler. Aslında uçkağıt."

"Evet, aynen öyle – senin müthiş bir tecrüben var aslında! Bak-sana, istiyorsan *sen de* yer alabilirsin girişimimde."

"Şaka ediyorsun."

“Hem evet hem hayır. Hayır.”

Alan heyecanlanmış, hatta gururlanmıştı. Helen işiyle ilgili olarak ilk kez ona akıl danışıyor, yardım istiyordu. Çoğunlukla akıcı ve anlaşılmaz, şifreli bir dilde bir şeyler söylerdi – metronom kayıtları, telifler, sıkıştırma, A&R, mekanik lisanslama vs. (Alan son yıllarda Google yardımıyla gizli gizli şifreyi çözmeye başlamıştı.) Bir şekilde katılabilirdi herhalde. Yeter ki para istemesin.

“Para peşinde değilim. Onu merak etme. *Yardıma* ihtiyacım yok.”

“Öyle düşünmemiştim zaten.”

Yine Heathrow'daki gibi tuhaf bir hisse kapıldı; sanki durumla ilgili kaygılı olmaya *gayret ediyor*, ama aynı zamanda kızlarıyla nadir yaşadığı bir maceraya çıktığı için kaygılanmakta zorlanıyordu. Helen'la yan yana bir trende en son ne zaman oturmuştu? Artık kimsenin bu kadar vakti yoktu. Amerika da tuhaftı, beklediğinden daha yabancıydı, duyuları keskinleşmişti. Ne kadar tezatlarla dolu bir yerdi: Her sınırlamaya karşılık bir genişleme, her hayal kırıklığına karşılık bir ferahlama. İte kaka saatte doksan beş kilometre hıza zar zor ulaşan tren gülünçtü. Penn İstasyonu ise büyük bir başkent için utanılacak haldeydi yahu. Daha doğrusu büyük bir şehir. Ama bu yolculuk olağanüstüydü... bir kâşiflik hissi yaşıtıyordu insana: Muazzam Hudson, suda kırık kaldırım taşlarını andıran buz parçaları, zengin dev ormanlar, kalelerle, enerji santralleriyle, uçsuz bucaksız buzlu uçurumlarda yükselen fırsatçı evlerle dolu vadi, Avrupa'daki istasyonlardan çok maceraperest kulübesini andıran tren istasyonları – doğru dürüst peronu olmayan, neredeyse personelsiz, isimleri alelacele ileri karakollar... Poughkeepsie, Yonkers, Schenectady; yerden çok yüksekte ilerleyen tren, rayları cılalayan iri tekerlekler, o çocuksu, kulak tırmalayan düdüğü çalan kondüktör. Niye o kadar sık çalışıyordu? Hoşuna gittiğinden mi acaba? Çocuksu mızıka sesi, kısılmış klakson cayırtısı ona çocukluğunu mu hatırlatıyordu? Noel günü kutusundan yeni çıkmış tükürüklü bir mızıkayı çalışını. Ama bazen de mızıkadan çok çayırdaki bir hayvanın uzun çığlığını çağırıyordu. İşte o ses –uzun uzun, rahat rahat oyalanış– Alan'ın gözünde Amerika'ydı, ama "Amerika"nın o ses dışında ne olduğunu sorsalar söyleyemezdi. En azından Vanessa'nın ABD'de nasıl bir hayat yaşadığını, Vanessa'nın *Amerikan hayatını* görecekti.

"Josh hakkında bildiklerini anlatsana?" diye sordu. "Yani somut bilgileri soruyorum."

"Vanessa onunla ilgili epey ketum davrandı, değil mi? Felsefe hocası mı, Starbucks'ta mı çalışıyor bilmiyorum. Ya da ikisi birden mi? Aslında biliyorum. Teknoloji yazıları yazıyor. Dergilere filan."

"Onu ben de biliyordum. Bana yeterli bir iş gibi gelmiyor. Josh herhalde Joshua'nın kısaltılmışı, değil mi?"

"Yapma baba, *sence?* Tabii ki. Josh, Vanessa'dan epey küçük."

"Aman, ne büyük rezalet..."

"Ama sorun olabilir."

"Sanki olmasını istemiş gibi söyledin."

"Hiç de değil."

Hakkını vermek gerekir, Helen yaş farkı konusunda cahil değildi. Tom'la evlenmeden önce orta yaşa tehlikeli biçimde yakın görünen bir adamla üç yıl yaşamıştı; gerçi adam müzik endüstrisindeydi, öyle davranmıyordu – kot pantolon ve lastik ayakkabıyla dolaşırdı, hatta bir düğüne bile o kıyafetle gitmişti, saç kesimi çocukçaydı. Bas gitar koleksiyonu vardı ve Helen'ın dediğine göre günde yirmi dört hap içiyordu – çeşit çeşit boktan takviyeler. Alan ona zerrece güvenmemişti. Kendisinin bu yaşta düzenli olarak kullandığı tek bir hap yoktu.

"Ben büfeye bir uzanayım diyorum. Bir şey ister misin?"

Helen, Amtrak büfesinden belki şişe suyu dışında asla herhangi bir şey yemeyip içmeyeceğini açıkça bildirdi.

"Aslında istediğim bütün o kapıları tekmeleyerek açmak" dedi Alan gülümseyerek.

Siyah bağcıklı ayakkabıları tekmelemeye hazır, yola düştü. Helen'in gözü yine ceketinin biraz uzun kollarına, giyiminin resmiyetine takıldı. Düzgün ceket, tiril tiril koyu renk pantolon, beyaz gömlek. Zarifti, sıskalığın kavruk zarafetine sahipti, Charlie Watts gibi – aynı dar, sıkı madenci vücudu, safi kas ve sinir. Bir bakıma makara ve tel. O vücutta kuvvet vardı, her şeyden çok da dayanıklılık. Ama aynı zamanda cömert ve bazı bakımlardan açık olan ruhuna kıyasla daha sertti. Vagonun sonuna geldiğinde hafif teatral bir tavırla durdu, dönüp Helen'a baktı ve madeni kapının dibindeki sert siyah kabartıya futbol topuymuş gibi epey sertçe vurdu. Hiçbir şey olmadı. Yaşlanmakta olan bir pandomim sanatçısına benziyordu (ama zaten bütün büyük pandomim sanatçıları yaşlanmakta olan insanlar değil miydi?). Iskalamıştı. İkinci tekme işini gördü, bir sonraki vagona gözden kayboldu.

Helen hayatında hem çocuklarının hem de babasının o yaşta kalmalarını istediği bir noktaya gelmişti. Babasının aynı yerde durma-

sını, silinip gitmemesini istiyordu. Kendinden daha önde olmasını istiyordu, ihtiyaç duyuyordu bunlara. Belki bu statüko arzusu orta yaşın tanımıydı, ama henüz orta yaşlı da sayılmazdı, değil mi? Peki Tom niçin bu resimde, bu frizde tam yer almıyordu? Helen ikizlerle yalnızdı hep; ürkütücü sıklıktaki kâbuslarında, uykusunda bıçaklı adamlarla mücadele eder, alev almış otel pencerelerinden atlarken bile Tom ilginç şekilde yoktu. Neden? Ergenlik yıllarını anne babasından sadece birinin olduğu bir evde geçirdiği ve bunu normal bulduğu için mi? Normal değildi. Kendini sıcak arabanın arka koltuğunda, elbisesi koltuğa yapışmış, annesiyle babası da olmaları gerektiği yerde, *önde* otururken canlandırabiliyordu gözünde: Annesi yan koltukta, elinde haritayı tutuyor ya da gazeteyi yüksek sesle okuyor, babası arabayı kullanıyor, eli direksiyonda, ensesinde sakın bir ter, o tuhaf alışkanlığıyla her vites değiştirdiğinde pantolonunun dizini düzeltiyor.

Vagonun karşı sırasında genç bir aile vardı; bir kızla bir oğlan, dikkat çeken bir yanları yoktu, ama gençlikleri güzelleştiriyordu onları. Helen gözlerini onlardan ayıramıyordu. Babasıyla konuşurken tamamen dürüst olsaydı, Sony'den ayrılmaya hevesli oluşunda (önemli bir gerçek dışında, Sony'deki orospu çocuklarının artık onu istememeleri ya da *yeterince* istememeleri dışında) çocukların büyük payı olduğunu söylerdi. Onca seyahate, çocuğu olmayan ya da Helen'in çocuğu olmasına aldırmayan insanlarla saatlerce saçma sapan konuşmaya katlanamıyordu aslında. Bazı adamlar –hep adamlar– toplantıları bilhassa uzatırdı, tam 6:30'da, eve gitmek zorunda kalmamak için; oysa günün o saatinde Helen çocuklarıyla birlikte olmaya kendisini bedenen yorgun düşüren fiziksel bir ihtiyaç duyardı. Bazen iki uzun hayat yaşayabilmeyi isterdi: Sadece işe adanmış baştan sona bir hayat, ardından baştan sona, sadece anne olmaya adanmış ikinci bir hayat. İkisinin bileşimi çok zordu.

Kış güneşi yetişkin damarlı, yetişkin alyanslı sol eline, babasının *New York Times*'inin üstüne beyaz, titrek bir aydınlık hançeri düşürdü, sonra bilgisayarında açtığı sanal pasyansı bir an beyaza boyadı. Albany'ye giriyorlardı, yavaşlamışlardı; dışarıda olağan Amerikan şehir döküntüleri: Bir kaportacı; bulanık pencere camları parçalanmış, kırmızı tuğladan depolar, tuğlaların üstü grafiti sanatçılarının şişman, kirli beyaz, kabarık ekmek somunu harfleriyle kaplanmış; otoparklarda düzenli sıralar halinde yeni arabalar; düz çatılı bir

alışveriş merkezi ve tuhaf yenilikte bir lise. Helen evine dönmek istiyordu. Ama o ışık, o ışık; bu Amerikan semalarının açık, tedavi edici maviliğine bayılıyordu! *When skies are blue, we all feel the benefit...*¹ bugüne kadar yazılmış en müthiş, en hüzünlü şarkılardan biri. Babası kartondan uyduruk bir kutuyu beceriksizce taşıyarak dönüyordu. Büfede ne satılıyorsa almış gibiydi: Bir paket Doritos, büyük bir kahve, bir şişe su ve bir de sözümona Danimarka çöreği. Şeffaf plastik ambalajının içinde şekerin terlediğini görüyordu.

“Yerlisi olmuşsun buranın” dedi. “Kapılar nasıldı?”

“Nişancılığı ilerlettim.”

Helen bilgisayarını kapattı; vaktini nasıl boşa harcadığını Alan'ın görmesini istemedi.

“Albany'ye giriyoruz, yani fazla yolumuz yok. Ye bakalım! İğrenç görünüyor.”

1 Mavi semalar hepimize iyi gelir. Ian Dury & The Blockheads'in “You'll See Glimpses” şarkısından. (ç. n.)

Kolu kırılmıştı. Vanessa onları taksiden indiklerinde karşılamak üzere evin önündeki basamakları dikkatle indi; sağ kolu alçılıydı – *çam yeşili mi?* Nasıl söylemezdi babasına?

Alan büyük kızını gördüğü anda ona depresyonuyla ilgili bir şey söyleyemeyeceğini hissetti ve umutsuzluğa kapıldı. Hiçbir şey söyleyemezdi ona. Ama Vanessa şaşırtıcı şekilde iyi görünüyordu, kilo vermişti. Daima çok güzel olan koyu renk saçları son yıllarda tercih ettiği hanım hanımcık topuza tıktıştırılmamıştı. Omuzlarına dökülüyordu. Üstünde dar kot pantolon vardı, ayrıca bir şey daha: Gözlüksüzdü. Evde mi bırakmıştı gözlüğünü yoksa artık lens mi takıyordu? O tatlı yüzü. Alan onu öptü, kucakladı, sonra, Vanessa kardeşini öpmeye gittiğinde sordu: “Ne oldu? Koluna?”

Ama Vanessa tipik Vanessa davranışıyla Helen’la taksi şoförüne yeterince bahşiş verip vermedikleri konusunda didişiyordu. “Koca bir bahşiş verdik” dedi Alan, ziyaretlerinin bu şekilde başlamasına sinirlenerek. Valizlerini arabanın bagajından çekip aldı ve JFK’deki adamdan gördüğü gibi arabanın tepesine iki kere vurdu: sağrıasına vurursun, atı hemen yollarsın. Öyle olmadı; şoför bir kâğıt parçasını incelemekteydi, acelesi yok gibiydi. “Çekip gitse ya!” diye homurdandı Alan. Vanessa biraz korkar gibiydi, ne zaman bir ihtilaf algılasa, bilhassa babasının parlayan öfkesini fark etse böyle bir ifadeye bürünürdü; bunu gören Helen valizleri alıp bütün eşyaları içeri götürdü. Zaten soğuk yakıyordu.

Vanessa’nın evi üniversite kampüsünün yakınında, yumuşak bir tepedeydi; Saratoga Springs’in pahalı dış mahallelerinden biri gibi görünüyordu. Neredeyse kırsaldı, Alan’ın beklediğinden daha köyümsü olduğu kesindi. Evin etrafında bol bol yaban arazisi vardı, büyük ölçüde karla kaplı kurumuş, yamalı çimenlikler, devasa çıplak akçaagaçlar. Evin köhneliği hoştu. Muhtemelen Victoria dönemi, uzun, yatay, fil grisi ahşap şeritlerle kaplanmış, Alan’ın görür görmez evde kalmış teyze penceresi diye tanımladığı yüksek ve uzun pencereler (dalgalı camın arkasında bir an görünüp kaybolan

yaşlı, vefalı çehre, bulanık mum alevi, dışarıda kış mevsimi) – ve geniş ön verandada daha ılık mevsimleri işaret eden, buz engelli iki beyaz sallanan koltuk. Basamaklar çürüyordu, birçok çivi gevşemişti. Anlaşılan Josh'ın elinden tamirat gelmiyordu. Alan'a iyi bir çekiçle yarım saat versinler, yeterdi.

Evin içi geniş, gevşek ve kendine hastı. Alan'ın canı duvarlardaki resimleri (birtakım karmaşık soyut işler; çok güzel uçuk pembe bir fonda sarıklı bir Hintli) incelemek, kanepenin ve (Vanessa'nın küçük yaştaki tutkusu düşünülecek olursa şaşırtıcı sayılmayan ama yine de şaşırtan) mini kuyruklu piyanonun üstüne atılmış canlı renklerdeki kumaşlara, halılara ve adeta “zihnin hayatı”na abartılı şekilde saygı sunarcasına gerçekten her yere yığılmış kitaplara yakından bakmak istiyordu. Alan'ın içinden kestirip atmak, biraz vandal olmak geçiyordu. Vanessa bu kitapların hepsini okumuş olamazdı ya? Ama ev bir şekilde rahat ve özgür görünüyordu; Alan bir yandan da bunu takdir ediyordu. Demek Vanessa'nın hayatı buydu! Kitaplarını okuduğu, yazdığı (ya da yazamadığı) yer burasıydı. Piyano çaldığı yer. Cathy'yle Alan onun tekrar tekrar, her gün aynı kaskatı parçaları çalışmasına gülerlerdi; Van'ın dar sırtı odaya dönük, Mozart'la Burgmüller evin her yerinden, üst kat banyosundan bile rahatlıkla duyulurdu.

Alan mutfğa gitmeden bir iki dakika durdu; Helen hızlı hızlı, yüksek sesle bir şeyler söylüyor, Vanessa sağlam koluyla bir tencereyi karıştırıyordu. Helen her zamanki kadar kendine güvenen bir tonda konuşuyordu, ama Alan onun endişeli olduğu zaman daha yüksek sesle, vurgulayarak konuştuğunu bilirdi, Vanessa'nın da bildiğinden emin sayılırdı. Herkesin böyle gergin olması ne sıkıcı şeydi.

“O iş seni biraz zorluyor galiba, Helen yapsa olmaz mı? Ne oldu koluna?”

“Söyledim yapayım diye, istemiyor.”

Alan, Vanessa'ya tekrar dokunmayı çok istiyordu. Bir akşam önce Helen'in odasına gittiğinde ikisi kucaklaşmamış, yanaktan öpüşmemişlerdi bile. Kısmen BlackBerry'nin suçuydu tabii.

“Az önce çıktığın basamaklardan düştüm. Noel'den hemen önce, çok uzun sürecekmış gibi hissedilen bu kış mevsiminin ilk buzunda. İyi haber, alçı haftaya çıkıyor.”

“Öyle mi oldu?”

Vanessa cevap vermeyip bir an karıştırmayı yavaşlatarak babasına şefkatle, neredeyse acıyarak baktı. Tekinsiz bir an her şey tersine döndü: İhtiyaç olduğunda *Alan*'ın *Vanessa*'yı koruması gerekiyordu, *Vanessa*'nın onu değil.

"Her neyse, ilgilenmen gerekir. O tahtalar gevşeyecek, belki o yüzden düştün. Çivileri çıkıyor, gelirken gördüm... Evini beğendim bu arada! Güzel döşemişsin. Ama bakımı kâbus olsa gerek. Pencereilerin hepsi gitmiş mesela."

"Baba, bu ev yüz yirmi yıl önce yapılmış, Amerika standartlarına göre oldukça eski. New York'u anlatsana – dün geceyi, oteli, oradan buraya yolu, *her şeyi*. Nasıl buldun?"

"Trenden manzara harikaydı. Bana bu 'yukarı eyalet'in tam ne anlama geldiğini açıklamam lazım. Şu anda 'yukarı eyalet'te miyiz?" diye sordu Alan.

"Çok basit" dedi Vanessa. "Kural olarak, New York eyaletinin, New York şehrinin kuzeyinde kalan kısmı demek – eyaletin *yukarı* kısmı, nehir *yukarı* gibi. Nehir *aşağı*nın tersi. Aslında bundan biraz daha ayrıntılı ve genellikle New York eyaletinin kuzeyini tanımlıyor. Evet, şu anda yukarı eyaletteyiz."

"O Hudson nehri acayip bir şey" diye ekledi Alan, yayvan Amerikalı telaffuzunu taklit etmeye çalışarak.

"Amerika'daki herhangi bir nehre kıyasla İngiltere'dekiler birer dere. Bu yönü hoşuma gidiyor."

"Babam benim tavsiyeme kulak asmayıp Amtrak büfesini değerlendirdi" dedi Helen. "Artık resmen Doritos müptelası oldu."

"Akıllı adam."

"Benim New York her zamanki gibi çılgınca geçti." Helen, Vanessa'nın yanında çok cilalı ve şehrili görünüyordu. "Salak toplantılar, bol bol sıkıcı iş, vın-vın-vın. Yorgunluktan *geberiyorum*" diye bitirdi, belki niyetlendiğinden daha gösterişli bir tonda. Alan tam Helen'in trende söylediği şeyden, Sony'den ayrılmak istediğinden bahsedecekken vazgeçti. Helen, Vanessa'nın bilmesini istemiyor olabilirdi.

"Öyleyse dünyaca ünlü Saratoga Springs Dinlenme Merkezi'ne hoş geldiniz, iki yorgunlar" dedi Vanessa yumuşak bir tonda. "Hadi, yemek yiyelim."

"Josh nerede?" diye sordu Alan.

"New York'ta – bir yazı için araştırma yapıyor. Yarın gelebilecek ancak. Özür diliyor. İkinizle de tanışmaya can atıyor. Hakkınızda

kesinlikle hiçbir şey bilmiyor elbette." Şimdi eski Vanessa'ydı işte; onun espri anlayışı kardeşininkine benzerdi, öyle ki yıllar önce akşam yemeği yerlerken gözlerini kapasa Alan konuşmaları ayırt edemezdi – esprileri, zalimlikleri, tatlılıkları tıpatıp aynı, hep müttefik ama ayrı. Üçü Vanessa'nın büyük çam masasına oturup geç bir öğle yemeği yediler. Esintili yüksek pencerelerden görülen beyaz manzara buz gibi parlıyordu. Ama bulutlar toplanmaktaydı. Alan son derece zeki, yetişkin kızlarının döndürülen mıknaatılar misali birbirlerine yaklaşp uzaklaşmalarını izledi: Helen görünürde daha kendine güvenli, algıları kuvvetli, dişleri biraz sivri, şık ve alımlı, ama aynı zamanda bir şekilde sevimsiz, sanki Vanessa'nın yutmaya *meçbur* olduğu bir ilaç; Vanessa daha sessiz, daha yumuşak, uzun koyu renk saçlı, gözleri biraz kısık, ama her kelimesi ve düşüncesi kesin ve isabetli, dolayısıyla en azından Alan'ın gözünde, aşikâr biçimde ürkütücü olan kardeşi kadar korkunç. Cathy'yle ikisi bunları nasıl üretmişti?

Helen, Tom'la ikizlerden bahsediyordu: Tom evde üstüne düşeni yapmıyordu; Helen eve çok yorgun dönüyor, çok az vakti oluyordu; dadının ortalığı toplamamış, çocukların bulaşğını yıkamamış, yerde öylece çömelmiş oturduğunu görünce canı sıkılıyordu, sanki çocuklarla aynı düzeye inmeye gönüllü olunca yetişkin görevlerinden muaf oluyormuş gibi. Yine sesinde bıçak gibi bir şikâyet, sanki bütün bunlar Alan'ın, daha çok da Vanessa'nın suçuymuş gibi. Aslında Alan, Tom'u pek sevmezdi, başından beri biraz şüphelenmişti ondan; Tom daha başlarda Alan'ın belli başlı "erkek kuralları"ndan birini ihlal etmişti: Biri bir fıkra ya da komik bir olay anlattığında el çırpıyordu. (Artık herkes yapıyordu bunu, ama en azından erkekler imtina edebilirdi.) Vanessa ise istenen duygudaşlığı sunmaya kasten yanaşmayarak sinsice Josh'ın evcimenlik numunesi olduğunu ima ediyordu – yemekleri ve alışverişi yapan erkek bir feminist. Temizliğe gelince – "tarihsel feminizm fayı" diyordu Vanessa– ikisi de fazla aldırıyor, idare ediyorlardı. Elbette Vanessa, Helen'in aksine çocukları olmadığını teslim ediyordu, dolayısıyla dağınıklıkları daha az, çıkardıkları iş daha azdı. Her şeyleri daha az, diye düşündü Alan içi titreyerek.

Sonra Helen, belki Vanessa'nın verdiği tavizle yumuşayarak ablasına akademik çalışmalarını sordu; Vanessa'nın yüzünde ne zaman felsefe söz konusu olsa beliren o çatık kaşlı konsantrasyon

ifadesi belirdi, dili farkında olmadan ağzından dışarı uzandı hafifçe. Yakın zamanda bir konferansa katıldığını söyledi ve utanarak konferansın bir bölümünde İngiliz-Amerikan analitik felsefesiyle Avrupa kuramını birleştirme konusundaki kendi eski makalesinin tartışıldığını, kendisinin de ilk makaleye bir çeşit ek sunduğunu anlattı.

“Malum espriyi kullandım işte. İkisinin arasındaki fark şudur: İngiliz analitik felsefesi, kütüphane kitabını geciktirdiğinde ahlaki yükümlülüğünün ne olduğunu inceler, Avrupa felsefesi ise Naziler ülkeyi işgal ettiğinde ahlaki yükümlülüğünün ne olduğunu.”

“Naziler ülkeyi işgal ettiğinde nasılsa bütün kütüphaneleri kapatıp kitapları yakardı” dedi Helen hemen, meseleyi oracıkta çözermişçesine. Vanessa gülümseyip babasına baktı.

“Konferans haberi *müthiş*” dedi Alan. “İnsanlar senin makalenle ilgili sunum yapıyordu, öyle mi?”

“İşte, iki saatlik bir şeydi, cuma günü dörtle altı arası, katılımcıların çoğu gittikten sonra. İki günlük bir konferanstı.”

“Hadi ya Van,” dedi kardeşi, “zaferini kabul et.”

Vanessa bir şey demedi, bir an yüzü kızardı, sonra ayağa kalkıp Helen’in kâsesine uzandı.

“Bırak onu biz yapalım” dedi Alan. “Tek kollusun zaten. Neyse ki esas kol değil. Hatırlıyor musun, *Solağım ama...*”

“*Salak değilim*” diye tamamladı Helen. “Hatırlıyoruz.”

“Bu espriyi her zaman sevmişimdir nedense” dedi Alan.

“Ötekilerle aynı türden bu da baba” dedi Vanessa.

“*Kayınvalidem bir haftadır dışarı çıkmıyormuş... Muz yemeyi denemiş mi? Deden buna bayılırdı.*”

“*Commer yine komada*” dedi Vanessa çocukça bir heyecanla.

“Ben yıllar boyunca onu hiç anlamazdım, sormaya da utanırdım” dedi Helen. “Sonra sana sordum, sen de açıkladın, dedemin Commer kamyonetiyle ilgili diye.”

“Evet, Commer’ı sürekli bozulurdu gerçekten” dedi Vanessa.

“İnanılmaz derecede güvenilirmez bir araçtı, İngiliz standartlarında bile... Bu arada Newcastle’daki NatWest hesabın hâlâ duruyor mu?” diye sordu Alan Vanessa’ya.

“On altı yaşında açtırdığım hesap mı? Evet, duruyor. Ne tuhaf soru, nereden geldi aklına?”

“Bilmem, çocukluğunu, eskileri düşünmekten herhalde.”

“Hesabım duruyor, hatta bir miktar gerçek İngiliz parası da hesapta duruyor” diye ekledi Vanessa.

“İyi.”

“İleride dönünce işe yarar anlamında mı ‘iyi’ dedin?”

“Hayır, sadece iyi” dedi Alan.

“Kendinde iyi mi?” Vanessa’nın yüzünde Querry muzipliği vardı.

“Evet. Ne olur ne olmaz.”

“Bankada para” dedi Helen, Durham aksanını –ürkütücü derecede iyi– taklit ederek. “Bankada para”, Alan’ın kendi babasının ona söylediği şeydi. *Fazla bir şey değil, ama n’olursa olsun, bankada para.* Alan’ın annesiyle babasının banka hesap numarasını öğrenip ara sıra gizlice hesaba ufak meblağlar yatırdığını babası hiçbir zaman bilmedi; fark etmesinler diye otuz kırk sterlini geçirmezdi.

Vanessa o hesabı yaz tatilinin sonunda, okuldan kaçma girişimlerinden kısa süre sonra babasıyla bankaya gidip açtırmıştı. Alan suçluluk duygusuyla *dört yüz sterlin* yatırmıştı hesaba, sanki bir yararı olabilirmiş gibi. Vanessa o yüksek meblağı ve bir şey söyleyemeyişini gayet iyi hatırlıyordu. İçinden babasına teşekkür etmek gelse bile, ki gelmemişti, teşekkür edememişti. Belli ki aynı cömertliğin gösterilmediği Helen’a bir şey söyleyememişti. Boşanmanın kesinleştiği, hukuki bir gerçeğe dönüştüğü yazdı. Ama Vanessa’nın o sırada duyduğu öfke, boşanmadan çok babasının o yazın daha önceki günlerinde takındığı tutumdan kaynaklanıyordu: Vanessa Corbridge’de bir kafede iş bulmuş, orada çalışan bir çocukla yakınlaşmıştı; çocuğun adı –komik bir durum değildi ama– Alan’dı, yalnız “Allen” diye yazılıyordu. Babası Vanessa’nın, on altı yaşında okulu bırakmış, son derece “kuvvetli” bir Northumbria aksanıyla konuşan, orali bir çocukla çıkma ihtimaline besbelli tahammül edememiş ve birlikte fazla zaman geçirmesinler diye elinden geleni yapmıştı. “Bak Van, güceneceksin bu söyleyeceğime, ama ben seni Corbridge’li bir sıvıcının oğluyla evlen diye pahalı bir yatılı okula göndermiyorum. Hiçbir istikbali yok yahu. Sıfır.” Resmen söylemişti bunları. Vanessa şu anda inanmayı reddediyordu, ne var ki öteden beri tutkulu bir günce yazarı olmuştu ve bu sözler 22 Ağustos 1982 tarihinin altında kayıtlıydı.

Allen Farnley çok tatlı bir oğlandı; harikulade bir ruhu, biraz kaba, etli bir yüzü vardı. On altı yaşından büyük görünürdü; omuzları yapılıydı, uzun kollarını sımsıkı iki yanına yapıştırırdı, dinlenen bir baykuş gibi. “Bir sıvıcının oğlu” olabilirdi, ama yarı cahil ailesiyle mücadele halindeydi. Klasik müzik hakkında Vanessa’dan çok şey bilirdi, yatağının altında Brahms ve Ligeti partiyonları saklıydı. Her şeye, her tür bilgiye açtı, evreni hap gibi yutardı. Robert Louis Stevenson’ın bir denemesinde keşfettikleri, birlikte keşfettikleri bir ifadeydi bu, 1982 yazının sloganı olmuştu: *Evreni hap gibi yutmak*. Allen’ın babası oğlunun homoseksüel –o biçim– olmasından endişeliydi; Vanessa en çok buna gülüyordu, çünkü Allen kafede gözlerini onun poposundan alamıyordu, sonunda da istediğini elde etmişti zaten. *Her* istediğini değil tabii, ikisi de fazlasıyla utangaç ve tecrübesizdi, ama bir iki göğüs sıkmaca, bol bol da öpüşme olmuştu – Vanessa bir de bacaklarının arasına takoz kabilinden, sabitlemek amacıyla duyarsızca sıkıştırılmış el hatırlıyordu, uçak tekerleklerinin altına sürülen takozlar gibi; aşırı haz Allen’ı hep felce uğrattırdı, müzik dinlerken de aynı şey olurdu. Uzun uzun Tanrı’dan söz ederler, “felsefe yapmaya” çalışırlardı: Müzik nedir? “İyi hayat” nedir? Ölüm hayatı anlamsız kılar mı? Vesaire. Vanessa, Allen’ın şimdi nerelerde olduğunu hiç bilmiyordu. Ama Allen’ın birden “istikbal”e kavuştuğunu da pek sanmıyordu. Tabii ki Allen’la evlenmesi söz konusu olamazdı. İlişkinin bir geleceği olmadığını ikisi de biliyordu. Vanessa on altı yaşındayken bile yersiz endişesi yüzünden babasına biraz acımişti. Şimdi kendi yemek masasında oturan babasına baktı. Nihayet gelmişti; onu Amerika’da görmek için bunca yolu gelmişti. Yorgun görünüyordu. Yakışıklı uzun yüzü solgundu; Vanessa onu artık gözünde daha genç bir adam olarak canlandıramadığını fark etti. Ölmüş annesini ne zaman düşünse bir şeyi yitirmiş olmak onu kahrederdi: Cathy’nin gençliğindeki sesi hâlâ kulaklarındaydı, ama genç bir kadın olarak *görüntüsünü* canlandıramıyordu artık. Zavallı babası, bütün o kaygıları, çabası ve sınırsız “kuzeyli” iradesi! O olağanüstü iradenin ne anlamı vardı? Başarılı olmak, bir şey yapmak, başarılı bir şirket kurmak; para kazanmak, çocuk yapmak, o güzel, eski evi ayakta tutmak... Ama karısını elinde tutamamıştı, dolayısıyla ailesini de elinde tutmayı becerememişti aslında –aileyi *olduğu* gibi tutamamıştı–, o zaman güzel, eski, boş ev neye yarardı? Şimdi herkesin zamanı gelince

olacağı gibi yaşlıydı sadece; yakında hiçbirinin son kalıntılarına da sahip olmayacaktı. İnsan evreni hap gibi yutuyordu, ama sonra işeyerek atıyordu da, önemli olan diğer her şey gibi içinden çıkıp gidiyordu. Evet, *böyle düşünmemesi gerekiyordu, bu tür şeylere kafa yormaması gerekiyordu* –herkes aynı şeyi söylüyor gibiydi, Josh öyle söylüyordu, Dr. Lasky aynı şeyi ima ediyordu– ama bunları düşünmemek çok zordu.

Helen'in küstahça tutumunu hatırlıyordu; Allen Farnley'yi feci bulduğunu, ama Vanessa'nın aslında müşkülpesentlik yapacak durumda olmadığını ima etmişti. Vanessa, Josh'in ertesi gün dönmesini iple çekiyordu, çünkü Josh'in yakışıklılığı tartışma götürmezdi; Tom'dan daha yakışıklıydı ve daha gençti. Helen'in kocası hafiften tohuma kaçmaya başlamıştı sanki.

“Sigara içsem rahatsız olur musunuz?” diye sordu.

“Olmayız, dumanın birazını bana üfle” dedi Helen.

Ögle yemeğinden sonra girişlerini yapmaya otele gittiler. Taksi çağrıldı; onları eve getirmiş olan o teklifsiz Müslüman şoför geldi yine; istasyondan gelirlerken nereli olduklarını sormuş, İngiliz olduklarını öğrenince ön yan koltuktan koskoca bir kitabı alıp sallamıştı: "Robert Fisk'i biliyor musunuz? İngiliz gazeteci, Fisk? Doğruyu söylüyor, hepsini yazmış bu kitapta." Helen'in onu mükemmel şekilde idare edişine Alan hayran olmuştu, aynı inceliği sergilemesini hevesle bekliyordu. Ama şoför telefonda Arapça konuşmaktaydı, yolcularıyla ilgilenmedi; onlar da konuşmadan sokakları seyrettiler.

"Burası amma kasvetli yahu" dedi Alan. Hava çabuk kararıyordu; bir gün önce yağan kar nasılsa pis görünüyordu şimdiden. Önü kürekli koskoca turuncu bir kamyon üzerlerine tuz tükürerek geçti. Havadaki tuzun tadını duyuyordu insan ağzında, kar tuz taneleri halinde yağıyordu.

"Aslında kasvetli değil." Helen arabada sabırsızca kıpırdanıyordu, yüzü asık, gergindi. "Saratoga Amerika'nın en güzel kentlerinden biri. Kasvetli yer görmek istiyorsan gösterebilirim. Arabayla buradan yarım saat mesafedeki Troy'a² git. İşte orası kasvetli. En azından otoyoldan epey kötü görünüyor. Neredeyse Soyvetler'den çıkma – çürümekte olan eski depolar, pis fabrikalar, çirkin bir ırmak, şişko parti mensupları için yapılmış otellere benzeyen feci yeni apartmanlar..."

"Tamam, kasvetli değil. Ama soğuk berbat yahu. O öteki kent, adının lanetine uğramış olabilir mi? Başka ad bulamamışlar mı? Troy, hayret bir şey..." Taksi tartışılmaz güzellikteki anacade boyunca ağır ağır ilerliyordu; caddenin adı Broadway'di, İngiltere'deki adaşından daha geniş ve ferahtı. Binalar süslü, kibirli, kırmızı tuğlalı ya da taş kaplamalıydı. Alan'a Newcastle'daki, Harrogate'teki kimi bozulmamış sokakları çağırırdı. Paçayı kurtarmış, bombardımanlarla şehir plancılarının elinden kurtulmuş olan sokakları... Bu

2 Truva. (ç. n.)

dikkat çekici on dokuzuncu yüzyıl Amerikan binaları kaybedilmiş refahın taştan hayaletleri gibiydi, iktidarsız ama hâlâ suçlayıcı: Biz kendi yaptığımızı, başardığımızı biliyoruz, ama siz istikbal için ne inşa ettiniz, siz ne başardınız? Şuna bak yahu, Adirondack Trust Company, muhtemelen bir banka, Lincoln Anıtı'na benziyordu. Mermerdendi görünüşe bakılırsa, girişin iki yanında devasa birer Yunan sütunu yükseliyordu. Neredeyse ona bitişik, şimdi önüne yanaşmakta oldukları bina olağanüstüydü; kalacakları Alexandria oteliydi bu, Venedik sarayı tarzındaydı. Üç katın her birinde sıra sıra yüksek, dar, kemerli pencereler bulunuyordu. Bir sundurması, binanın cephesi boyunca uzanan sütunlu, her yanı filigran işlemeli bir birinci kat balkonu vardı. Alan on dokuzuncu yüzyıl sonunda yapıldığını tahmin ediyordu, ama bu ülkede, malum, İtalya'da bir yerlerden aşırılıp parça parça gemiyle getirilmiş gerçek Rönesans eseri de olabilirdi pekâlâ.

"Burayı seveceksin bence baba. En azından eğlenirsin. Özbeöz Amerikan. İstedğin zaman çıkış yapabilirsin ama asla çıkamazsın."³

Lobi karanlıktı, her yer cilalı maun ve mürdüm kadife. Ayrıca bir *obje* çılgınlığı hüküm sürüyordu – Victoria dönemi burjuva salonlarının isterik sıkışıklığı: Pirinç saksılarda iki büyük incir ağacı, cam vazolarda tavuskuşu tüyleri, meşe lambaderler, çok çirkin ve bağınaz (kutsal alacakaranlık havuzları oluşturan) iki Tiffany abajur, kapalı bir kuyruklu piyano, helezoni kolçaklı derli toplu bir şezlong, dev bir merdiven, pencerelerde hapishane duvarı kalınlığında, tımarhaneye layık perdeler. Yine o tarçın kokusu. Gizli hoparlörlerden Dixieland cazı yayılıyordu. Genel izlenim arşivsiydi; sanki renkler kendini sepyaya dönüştürmeye ve "Antik Saratoga" serlevhasını kazanmaya çalışıyordu. Bu kadar yorgun olmasa gülerdi – ne var ki komedi olarak sunulmuyordu aslında. Candace'ı arayıp biraz uyuması lazımdı. Helen yine BlackBerry'sini ustalıkla dürtmekteydi. Resepsiyondaki kız güven telkin etmiyordu; yanındaki tabakta yarısı yenmiş dev bir pasta dilimi duruyordu. Çatalını bırakıp başını kaldırdı. "Alexandria'ya hoş geldiniz!"

Ama giriş kolaylıkla yapıldı, birkaç dakika sonra otel yatağına –iki gün içindeki ikinci oteldi– oturmuş ayakkabılarını çıkarmak-

3 "You can check-out any time you like, but you can never leave" – Eagles'ın "Hotel California" şarkısından. (ç. n.)

taydı. Oda lobi kadar cenaze çağrıştırmasa da süslüydü. Çerçevesiz, direkli bir karyolanın üstünde oturuyordu (dört ahşap sütun ona beton temellerden dışarı çıkan kolon demirlerini hatırlattı); burada da şezlong vardı: Pembe-krem rengi çizgili saten kaplıydı; baş ve ayak uçlarındaki sımsıkı şişkin, silindir biçimli minderler, minderden çok cansimidi işlevi görebilecek gibiydi. Penceresi doğrudan anacaddeye, caddenin güzel dükkân vitrinleriyle süslemeli antika lambalarına bakıyordu.

O sırada kar havada uçuşuyor, o lambaların ışık halkasında aydınlanıyor, yana seğirtiyor, mor rengi mat havada bembeyaz, ıslak iri böcek bulutları misali geri dönüyordu. Alnını dayadığı pencere camı feci soğuktu.

Kapı tıklatıldı: “Oda servisi.” Bir şey sipariş etmemiştii; absürt, James Bondvari bir an –yine o!– bir filmde rol alıyor olabileceğini düşündü Alan. Gelen gerçek bir otel görevlisiydi ve otelin ikramı olarak bir kadeh şampanya getirmişti. Oldukça kötü bir şampanya çıktı; ortasında batmamak için çırpınan tek bir şişmiş ahududu.

Helen’in odasına telefon etti. “Adamın teki gelip bir kadeh şampanya getirdi, ortasında da bir ahududu...”

“Bana da uğradı. Eskiden yoktu böyle bir âdet.”

Helen Alexandria’da iki kere kalmıştı; ikisi de yazındı, otelin eski tarz açık hava yüzme havuzu o zaman gerekli bir avantaj olmuştu. Performing Arts Center’da Dave Matthews’u dinlemeye gelmişti; söylediğine göre grupları canlı dinlemek için Amerika’daki en iyi yerlerden biriydi.

“Ne duymak istediğini biliyorum; tamam, Vanessa iyi görünüyordu. Bence. Biraz gevşek. Biraz ıslak. ‘Islak’ Çin tıbbında resmen bir kategori, biliyor musun? Aşırı ‘ıslaklık’ birtakım kötü kokulu sıcak çaylarla düzeltiliyor.”

“Çocukken birbirinize ne kadar yakın olduğunuzu düşününce, Vanessa’nın seni ne kadar takdir ettiğini, seni de işini de...”

“İşimi mi? Pop müziği mi? *Sanmıyorum* baba.”

“Ediyor. Sen bilmiyorsun.”

“Filozofla müzik endüstrisi yöneticisi. Çağımıza uyarlanmış bir Ezop masalı, Vanessa yaşlı bilge baykuş, bense... salak eşek ya da ona benzer bir şey.”

“Herhangi birinin seni asla salak bulabileceğini sanmıyorum” dedi Alan, istemese de hayranlıkla.

“Açgözlü tilki mi öyleyse?”

“Bırak yahu Helen...”

“Tamam, bana iyi göründü. Doğrusunu istersen özel bir yeni kriz işareti de göremedim. Belki biraz gergindi. Ayrıca görünüşü de iyiydi, biraz farklıydı, özenliydi. Lens takıyor.”

“Ama kolu! Demek ki gerçekten düşmüş. Josh abartmıyormuş. Ciddi bir düşüşmüş.”

“Kaymış!”

“Vanessa niye anlatmadı bize? Şüphe çekici değil mi?”

“Olabilir, olmayabilir. Bence dramdan hoşlanıyor.”

“Haksızlık ediyorsun. Söylemeyip saklamışken dramdan hoşlanmakla suçlayamazsın onu! Hatırım için öğrenir misin? Kaza olup olmadığını bilmek istiyorum. Ben soramam Helen... Candace’ı arasam iyi olacak, sonra da biraz uyumalı, akşama tekrar bir araya gelmeden.”

Candace evde değildi. Cepten aradı, ama araba kullanıyordu, dikkatini Alan'a tam veremedi. İkisi aynı anda bir şey söylediler, aynı anda, "Yok, sen söyle" dediler. Alan öteden beri telefon görüşmesi yapmaktan hoşlanmazdı; filmlerde ayaklarını masalarına dayayıp omuzlarına sevecenlikle evcil bir lemur gibi oturttukları telefonlarıyla konuşan heriflerin aksine atılımcı, *hakikaten* başarılı bir işadami olmamasının bir nedeni de buydu belki. Annesiyle babası telefon konusunda daima feci olmuşlardı; hayatlarının fazlasıyla ilerlemiş bir noktasında edindikleri telefona mütevazı bir saygı gösterirlerdi; Alan biraz büyüdüğünde buna kızardı – sanki sadece acil durumlarda kullanılacak, kömür madeninin cömert patronları tarafından bahşedilmiş bir aygıtımsı gibi üzerlerine yapışan o tevazu. Annesi bugün hâlâ, odasında telefonu olduğu halde konuşmaları uzatmamaya çalışır, "Sen aradın, pahalıya patlayacak" deyip kapatmak isterdi. (Annesinin faturalarını Alan ödüyordu, kimin aradığı fark etmiyordu aslında.)

Ta uzaklardaki Candace şefkatli ama pratikti. Ona cesur olmasını söyledi, ama belirli "işaretler" var mı diye bakmasını da tavsiye etti – mesela Vanessa hiçbir şey okumadığını söylüyor muydu, piyano çalmıyor muydu, yataktan çıkmak istemiyor muydu?

"Tam olarak hangi ilaçları aldığını öğrenmek için çekmecelerini ya da banyo dolaplarını karıştırmaktan çekinme. Ben olsam hiç düşünmem." (Ah, Çinlilerin o mükemmel çeliktenliği.)

"İşin tuhaf yanı, moralinin oldukça iyi görünmesi. Bu işaretlerden hiçbirini görmedim. Depresyondaymış gibi görünmüyor. Ama o merdiven – haklıymışım! Ciddiyimş gerçekten. Kolunu kırmış, alçıya almışlar."

"Hayatım – depresyondaki insan illaki göğsüne iştirilmiş koca bir 'D' harfiyle gezecek diye bir şey yok. Merdivenden düşüp mü kırmış kolunu?"

"Evet, onun dediğine göre buzda kaymış."

"Belki de kaymıştır gerçekten. Bazen de ucuz sigara ucuz sigara oluyor, o kadar – Freud'un vecizesinin Çinli versiyonu bu arada."

“Keşke yanımda sen olsaydın. Sadece ikimiz olsaydık. Otel odalarını sevdiğini biliyorum...” Alan yatağın üstüne uzanmıştı, giysilerinin çoğunu çıkarmıştı.

“Sesin kesiliyor, tam duyamıyorum...”

“Gerçekten mi?”

“Hayır” diyerek güldü Candace. “Şaka yaptım, gayet iyi duyuyorum. Söylediklerini de, söylemediklerini de.” Kızları Candace’ın espriden hiç anlamadığını düşünüyordu, ama aslında Alan’ın bayıldığı tuhaf, çok komik olmayan bir espri anlayışı vardı.

“Dün annen aradı. Sanıyorum senin gidiş tarihini karıştırmış. Otelin numarasını verdim. Gerçi eminim seni Amerika’dan yurtdışı aramaz.”

“Sen onunla konuştun mu?”

“Dehşete düşmüş gibi geliyor sesin... Nadir astronomik olaylardan biri, ama fiziksel olarak mümkün.”

“Kusura bakma, mümkünse konuşmaktan kaçınıyorsun da ondan.”

“O da benimle. Karşılıklı Garantili Kaçınma.”

Evet, orası doğrudu. Annesinin yanlarına taşınması fikri Alan’ı çok korkutuyordu.

“Sanıyorum kısaltması kekeleme gibi gelir kulağa. Sen arabayla nereye gidiyorsun bu arada?” Aslında telefonu kapatmamak için soruyordu.

“Newcastle’daki bir günlük kurstan dönüyorum, hatırladın mı? ‘Hisseden Buddha’. Zen Terapi temeli modülünün bir parçası.”

“Ha. Aferin hayatım.”

Alan bazen Candace’ın Budizmine direncinden utanıyordu, ama genellikle hissettiği inattı. Kendisi arzularının toplamıydı. Fazlasıyla uzun yıllar boyunca hayatında hiç yer almayan cinselliği gümbür gümbür geri getiren Candace’a arzusu başta olmak üzere. Kolları aşağı sarkıkken dirseklerinin arkasında oluşan sımsıkı çizgiler... İnce sırtı, güzel, derli toplu poposu ve giymekten hoşlandığı o gülünç derecede küçük, narin dantelleriyle papatya kolyelerine geçirilmiş zarif üçgenleri andıran, tek bir erotik hareketle yırtılıp atılmayı ya da kasıktan kenara çekilivermeyi bekleyen tangaları. Delinivermeyi. Zen Budizm kitabında önerildiği şekilde arzusundan kurtulursa kendisinden ne kalacaktı geriye? Onun anladığı şekliyle bir benlik değil. Zürih Havalimanı’ndakiler gibi sürücüsüz bir tren.

Alan'ın bazen Jack Russell teriyelerini akşam yürüyüşüne çıkardığında bahçede kuş havuzunun yanında çömelmiş oturan küçük taş Buddha'nın başında durarak hayvanı bacağına kaldırıp işlemeye teşvik ettiğini Candace bilmiyordu. Alan'ın besbelli son derece aydınlanmış bir tip olan gerçek Buddha'ya hiçbir itirazı yoktu, ama Candace'ın internetten aldığı o taş büst oldukça sinir bozucuydu. Ufak, tombul adam, nirvanayla şişirilmiş Asyalı Michelin adamı, yağmur güneş demeden, ayaz demeden, sarı köpek çışı fişkırtması demeden aynı manasız sırtışı sergiliyordu; kayıtsız tebessümü arzu-ya, acıya, ölüme ve savaşa karşı ideal ve ılımlı bir silahtı. Alan dindar değildi; din onu hiçbir zaman cezbetmemişti, ama onun şaşırdığı, Candace'ın da görünüşe bakılırsa pek dindar olmamasıydı. Budizm bu anlamda bir din değil miydi acaba? Öyleyse helal olsun... Alan'ın anne babası has sosyalistler sıfatıyla dine epey düşmandı. Peder her sene Madenciler Şenliği'ne gider, ama akşam katedralde yapılan dinî ayine katılmazdı; katedralde ildeki kömür madenlerinin bandoları çalar, herkes Hristiyan tesellisiyle ağdalanmış kadifemsi papazlarla başdiyakozlara yaltaklanırdı. Alan katedrali severdi ama; ara sıra anne babasına haber vermeden büyük, karanlık binaya girerdi. Doktrin kısmına gelince, insanların ürettiği bir saçmalık olduğu aşikârdı. Tanrı meselesi ise... Alan'a öyle geliyordu ki, "Tanrı meselesi" tıpkı Kıbrıs ve çocuk felci meseleleri gibi onun ömrü noktalanmadan *halledilmiş* olacaktı. Üşengeç bir sinirle, belli belirsiz bir nihai ifşaat sahnesi hayal etti, bir çeşit teolojik basın toplantısı. Nihai ifşaat Tanrı vardır mı olacaktı, yoktur mu, onu bilmiyordu; yorgun başını otel yastığına bırakırken ona tuhaf gelen şey, İsa'nın ölümünden iki bin yıl sonra buna hâlâ *karar verilmemiş* olmasıydı.

Vanessa telefon edip akşam yemeğine onların yanına gelmeyi önerdi. Otelin yemeği sıradandı, ama dışarı çok soğuktu, en azından çıkmamış olurlardı. Vanessa ısmarlayacaktı. Alan *kendisi* ödeyeceği konusunda ısrar etti, Vanessa da densiz, çocuksu bir aceleyle, “Peki madem” diyerek razı oldu.

Yirmi dakikalık bir gecikmeyle geldiğinde onu lobide bekliyorlardı. Üstünü değiştirmiş olan Helen dar, siyah yünlü elbisesiyle dehşetli şıktı ve tabii ki sinirlenmeye başlamıştı; oysa kendilerine destek olacak içkileri vardı. Ama Van de üstünü değiştirmişti. Alan onun Helen’a ayak uydurmaya çalıştığını varsaydı, ama ayak uydurmayı niye istesindi? Bu yönde bir eğilim sergilememişti asla. Kızlar daha küçükken Helen çok sayıdaki kıyafetini neredeyse bir küratör gibi düzenlerdi – konfeksiyon arşivine özen gösterir, mükemmelen düzenlenmiş bir şıklık tutardı dolabında: Elbiseler, etekler, güzel kotlar, dikkatle sıra sıra dizilmiş çok sayıda ayakkabı; Alan ayakkabılar yüzünden odasının cami girişine benzediğini söyleyerek takılırdı Helen’a. Oysa Van’in kıyafetlerinin hepsi aynı renk gibiydi –gri ve siyah tonları–, odasının her yanında ekşi tepcikler halinde yığılmış dururlardı. Giysiler televizyon, spor ve arkadaşlarla aynı ihmal edilen, hatta küçümsenen kategoride yer alırdı. Alan’la Cathy’nin umudu, Vanessa’nın hayatında bunların hepsinin daha çok olmasıydı; bu ikincil kaygı anne babalıklarının refleksi olmuştu. Daha çok arkadaşına ihtiyacı var... uzun bir yürüyüşe çıkması lazım... Corbridge’e kadar bisikletle gitmeli... özel biriyle nasıl tanışacak? Otuzlu yaşlarının başında aşkta unutulması mümkün bir iki hayal kırıklığı yaşadıktan sonra şimdi özel biriyle tanışmıştı işte – Alan kıyafetlerin, bakımlı saçların, lenslerin Helen için değil, Josh için olduğunu anladı birden. Van bu gece ıslık ıslıdı; üstünde gri etek, deniz mavisi, pullu bir Hint bluzu vardı; saçına sedef bir bant takmıştı (Alan saçına bant takıldığını ilk kez görüyordu). O güzel gözleri – onu gözlüksüz görme fikrine alışamıyordu.

Ben olsam giymezdim, diye düşündü Helen, ama Vanessa için bayağı iyi sayılır, özellikle etek. Ablasının görünüşü daha iyi olduğunda, bir *çaba gösterdiğinde* ona daha fazla yakınlık hissediyordu. Yok artık, bu kadar mı sığlaşmıştı? Of, bitkin düşmüştü; Vanessa'ya bakarken, bu muazzam kız kardeşlik taahhüdünü üç gün boyunca yerine getirebileceğinden şüphe etti. Van Oxford'daki son yılında "çöküntüye" uğradığında babası Londra'da olan Helen'dan Oxford'a gidip Vanessa'yı eve getirmesini rica etmişti. Van'ın New College'daki odasının buz gibi döşemesinde iki gece ve Northumberland'a bir günlük tren yolculuğu yetmişti; mutsuzluk çok sıkıcıydı sonuçta. Van'ın iyi olmasını istiyordu elbette, ama şu an kendi işiyle ilgili ciddi kaygıları vardı, az önce Tom telefonda iğrenç konuşmuştu, çocuklarla evinde olmak istiyordu. Vanessa bütün bunlarla ilgili neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. Helen'a Sony'deki işini de, öncesini de pek sormamıştı aslında; ikizleri bir tek kere görmüştü. Van iki yıl önce Londra'da her birine feci birer dolgulu oyuncak vermiş, Jack'in saçlarını karıştırmış (ve çocuğu ağlatmış), sonra da uykudaki irice bir örümcekten gözünü ayırmazmışçasına temkinli bir izleyişe geçmişti. Haksızlık etmek istemezdi, Helen'ın kendisinin de ilk günlerde bebekleri pek iyi idare ettiği söylenemezdi; "C tekniği" falan... Her şey zordu – ikizler bütün kaygıları, bütün pratik sorunları ve korkuyu ikiye katlıyordu. Mutluluğu da ikiye katlıyordu. Van çocuğu olmanın mutluluğunu ne bilecekti? Son derece mahrem bir mutluluktan bu – Tom'la ikisi onu paylaşıyordu, konuşmalarına gerek yoktu. Mutluluk kedere kıyasla son derece aktarılamazdı. Kederin gözyaşları vardı, üzüntünün görünür işaretleri, aşikâr yağmuru; bu bakımdan çocuksuydu sonuçta. Keder insanı çocukluğa, yetişkinlere "Ne oldu, niye ağlıyorsun?" diye sorduran performansla geri götürüyordu. Peki mutluluğun işareti, mutluluğun güneşi neydi? Kim mutlu insanın yanına koşup, "Niye gülümsüyorsun? Seni bu kadar mutlu eden nedir, söylesene?" diye sorardı?

Alan yemeğin olaysız geçmekte olduğunu düşündü. Böyle düşünmek doğru değildi tabii... Vanessa gecenin büyük bölümünde onlara Josh'ı anlatmıştı. Onunla sekiz ay önce, Boston'da, teknoloji ve bilinç konulu bir konferansta tanışmıştı. Vanessa bir sunum

yapıyordu, Josh ise bir yazıya malzeme olabilecek bir şeyler araştırıyordu. Otuz üç yaşındaydı henüz, Vanessa'dan yedi yaş küçüktü, ama Vanessa'nın anlattığına göre birkaç farklı hayat yaşamıştı. Columbia'da doktora başlayıp bırakmış, Brooklyn'de çok yoksul bir lisede öğretmenlik yapmış, yayımlanmamış bir roman yazmıştı (beatnikler gibi annesinin eski Corona'sıyla yazmıştı), şimdi de "sırada ne var" diye bakmıyor, bu arada *Wired* ve *Rolling Stone* gibi dergilere teknoloji ve inovasyon konusunda yazılar yazarak enikonu bir gelir elde ediyordu. Alan'ın kulağına bu anlatılanlar bir avuç kopuk iplik gibi geliyordu, bir motif çıkmıyordu ortaya. Ne kadar zeki olduğu önemli değildi –Van hayatta tanıdığı en zeki insan olduğunu söylüyordu– hiçbir şeyi sonuna kadar götürmedikten sonra... Alan'ın aklından başka şeyler de geçiyordu: Serbest gazetecilikten düzgün bir gelir elde ediyor olması mümkün değil. Vanessa bakıyor ona. Mali velinimet sıfatıyla Vanessa avantajlı. Ama daha genç erkek sıfatıyla da Josh avantajlı. Bir işte sebat etmeyen erkek ilişkide de sebat etmez. Ne kadar seviyordu Vanessa onu! Bu kadarı aşikârdı. Vanessa Josh hakkında konuşurken hem utangaç hem tetikteydi, çok güzel bir bileşimdi. Dimdik oturuyor, sandalyesinin ucuna iliyor, yemeğe ara veriyordu.

Northumberland'daki evin bahçesinde çok güzel bir kiraz ağacı vardı; baharda o kadar çok çiçek dökerdi ki, etrafında havada pembe bir faaliyet süregiderdi. Çocuklar küçükken alt dallara tırmanıp o allıklı halının üstüne atarlardı; ayağa kalktıklarında kıyafetlerine yumuşacık taç yaprakları takılmış olurdu. Onların her atlayışında Alan tehlikeli olmadığını bildiği halde, kendisi çocukluğunda bin kat pervasız olduğu halde –en yakın arkadaşı William'la frensiz bisikletleriyle Western Hill'den aşağı yarışırlardı; bir keresinde de Elvet Köprüsü'nün korkuluğunda yalınayak yürümüşü– gerilir, bir felakete hazırlardı kendini. Duygusallıktı işte, pek yararı da yoktu tabii, düşünsene, kendi anne babası onun kadar yumuşak ve endişeli olsaydı... Her şeye rağmen o çiçeklerden halının sonsuza dek yerde kalmasını, çocuklarının sadece en alttaki dallardan atlamasını isterdi. Büyüdüklerini gördükçe, giderek daha yükseğe tırmanacaklarını, kendisinin de atlayışlarını sessizce seyretmekten başka şey yapamayacağını anlıyordu insan.

Vanessa o gece çalışma masasının başına oturmuş eski bir gün-cesini, 1982 yılında tuttuğu günlüğü arıyordu.  ekmecelerinden biri kişisel vesikayla doluydu, sık sık gözden geçirirdi onları; roman okumaktan iyiydi. İngiltere  ekmecem derdi ona içinden. Çok sayıda fotoğraf vardı; annesinin cenaze töreni programı; eski okul karneleri (  Vanessa, Iuvenalis'in Onuncu Yergi'sini ölçülü bir heyecanla  ğrenmekte   diye yazmıştı Miss Plummer); Northumberland yol haritası;       mektubu; New College, Oxford antetli resmî mektup k ğ dı bloknotu; Oxford'da aldığı ilk mektup dahil annesinin mektupları (  Her şeyin ba ındasın canım – yetişkinliğe attığın ilk adım; bu adımı bu genç ya ında attığın için sana g pta ediyorum  ); Durham Katedrali Pitkin Rehberi – son sayfası eksikti; Oxford'da bir profesörün kendisine yazdığı, hayatında aldığı en duygusuz not: Felsefeci P. F Strawson tarafından beyaz bir Magdalen College kartpostalına daktiloyla yazılıp New College'daki posta kutusuna atılmış not şimdi onu hayretler içinde bırakıyordu – hele  ımarık Amerikan  niversite ortamıyla kıyaslanınca; o sata kan, alaylı ketumluk, tepeden bakan saygı, öğrenciye sorumsuz bir yetişkin gibi davranma arzusu (   u benim küçük Kant kitabı h   sendeydi yanılmıyorsam?   yleyse Magdalen bekçi kulübesine bırakıver lütfen – yazmış olabileceğin makalelerle birlikte. Sanıyorum en az bir makale borçlusun bana. Hastalığının geçmiş olduğunu umuyorum  ); yirmi yaşındayken Thomas Nagel'in bir denemesiyle ilgili aldığı notlar; Helen'dan çok sayıda mektup; Almanca dil dersi kitabı; k relmi  kalemler, tedavülden kalkmış zimbalar; on yaşındayken yazdığı bir öykü (  En sevdiğim atım olan Ok'un üzerine blok kullanmadan,  zengilere basıp biniyorum. Annemle babam beni izliyor, kaşlarını  atmı lar – d  seceğim diye korkuyorlar! Topuklarımla d rt yorum, fırlıyoruz, tırıs  geçiyoruz...  ); 1983 tarihli Interrail kartı ve çok değerli Thomas Cook Avrupa Tren Tarifesi; eski  ğrenci kimlikleri, Vanessa'nın değil, Helen'in (1980'lerin sa  modeli! Toyah Willcox haftası, Suzi Quatro mevsimi); tarih nce-

sinden kalma Rizla sigara kâğıtları, kullanılmamış ama o kadar eskimiş ki zamanla yanmış, kararmış görünüyorlar...

Günceyi ve aradığı paragrafı buldu. İşte oradaydı, hatırladığı kelimeler aslına çok yakındı: "Babamın Allen hakkında söylediklerine inanmadım. Karşımda oturup *bana* aşk hakkında nutuk attı! 'Van,' dedi, 'söyleyeceklerim hoşuna gitmeyecek, ama senin güneydeki pahalı yatılı okulunun masraflarını Corbridge'li bir sıvacının oğluyla evlen diye ödemiyorum. Böyle bir şey olmayacak. Ailesinin istikbali yok.' İyi ki anneme söylememişim!" Bir iki satır daha okudu, sonra büyülenmiş gibi, korkuyla sayfaları çevirmeye başladı, eski, çok eski hayatından haftalar, aylar; sayfaları çevirmeye ara vermekten korkuyordu, çünkü ara verirse yazdıklarını gerçekten okumak zorunda kalacaktı; orada, aynı günde pusuya yatmış olduğunu bildiği şeyi bulmaktan korkuyordu: "Bugün mutluyum. Ama neden?"

Alan ertesi sabah erkenden kalkıp odasında kahvaltı etti. Vaat edilen “kruvasan”, obez bir bereketboynuzuydu ve adını yanlış telaffuzuyla bile hak etmiyordu. Ama kahve mükemmeldi, güneş karları eritiyordu –yüzlerce eski musluktan su damlıyormuş gibi bir ses çıkıyordu– ve Amerikan seması neşeli, delici bir masmaviydi. Helen’in niye yanına güneş gözlüğü al dediğini anlıyordu. Alpler kadar aydınlıktı etraf. Vanessa’ya öğlen gideceklerdi, Helen’in yapacak işleri vardı. İşiyile ilgili. Alan’ın da. Dobson Sanat Merkezi ve Kafe’yle ilgili, genel dehşet hatırası dışında içeriği şimdi müphem olan bir rüya görmüştü. Rıhtım – ne umutlar beslemişti. Ama ona lazım olan ortaklar David’le Lee değildi, onu biliyordu, beş yıl önce bile; hiç yardımcı olmamışlardı. Harekete geçmek çok uzun zaman almıştı, belediyedekiler her türlü zorluğu çıkarmış, proje şirketin kaynaklarını eritmişti. Alan’ı batıracaktı... rüya bununla ilgiliydi, batmakla. Küçük dizüstü bilgisayarına, sırlar ve hünerlerle dolu, gururlu, sihirli beyaz kutuya baktı. Evet, *mail*’lerine baksa, Eric Ball’un Newcastle’daki işlerle ilgili yazdıklarını okusa iyi olurdu, ama Pandora’nın Kutusu’nu açmayı içi almıyordu, Northumberland’dan ayrıldığından beri dokunmamıştı; dolayısıyla yürüyüşe çıkıp etrafı biraz keşfetmeye karar verdi.

Bir gün önce karlarla kaplanmış yerler şimdi keskin ve parlaktı; tek tek her bina mavi havada lekesiz bir netlikle beliriyordu. Ana-cadde boyunca yürümekteydi; kar küreyiciler sıkışık, pütürlü ölü kar duvarlarının arasında dar bir yol açmıştı. Ne kadar barok ve aslında oldukça cazip bir yerdi... Başta elbette Venedik süslemeleriyle Alexandria Otel; koca, tıknaz bir postane, gerçek bir Art Déco buldoğu – som pirinçten kapı kasasının tartışma götürmez altın gamalı haçlarla süslenmiş olması dikkatini çekti; Adirondack Trust Company’nin mermer şaşaası; Victoria dönemi romanlarının mahkemelik miraslarını çağrıştıran, sokağın üzerinde heyula gibi yükselen devasa bir on dokuzuncu yüzyıl apartmanı – sahibi kimdi, kaç dairesi kullanılıyordu, belediyede kimler yıkılmasından

yanaydı? Öyle bir yerin bakımı kolay değildi – nelerin ihmal edildiği belliydi. İşleri iyi giden bazı düzgün dükkân ve kafelerin bulunduğu zemin kat değil de yukarısı. Tabii ki kahveci olan “Sıradışı Çekirdekler”in dışında bir labrador, bütün asaleti ve kayıtsızlığıyla karın üzerinde oturuyordu. Yandaki eczanede beyaz önlüklü bir kadın çizgili tenteyi alttan sopayla dürterek karı aşağı kaydırmaya çalışıyordu. İnsanlar giysileriyle devleşmişti; koskoca çizmeli, şişkin parlak paltolu kutup palyaçoları. Alan gri yünlü paltosu ve siyah deri ayakkabılarıyla pek az giyinmiş hissediyordu kendini; ayrıca üşüyordu, dolayısıyla belli ki onun bilmediği bir bildikleri vardı.

Şehir refah içinde görünüyordu. Dışına devasa bir Amerikan bayrağı asılı güzel, yeni bir kitapçının, pahalı bir gurme restoranının önünden geçti, ama onları bir dizi talihsizlik öyküsü izledi: Dükkânlardan birinin önüne kalaslar çakılmıştı; biri elişi zimbirtılara benzer şeyler satıyordu; adı “Rasputin” olan (ve tabelasında yenilmez sakallı Rus’un ilkel bir çizimi bulunan) bir başka dükkânda ikinci el uzunçarlar vardı. Helen stokun tamamını satın alıp küçük plakçı dükkânının tiridi çıkmış sahibini ihya edebilirdi – Alan’ın dükkân sahibi olduğunu varsaydığı, kendi de biraz Rasputin’i andıran ama daha şişman bir adam; muhtemelen Alan’la aynı yaşıyordu, ama varoluşçuluk yollarını epeyce aşındırmıştı: Kırıışmış, yorgun, üstünde deri ceket ve yamalı kot pantolon, yüzüklü pençesinde eğri bğrğrğ bir sigara ya da belki cigaralık, kapının eşiğinde duruyordu. Birçok Amerikalı gibi o da teklifsizdi, “Günaydın” dedi; İngiltere’de artık kimsenin yapmadığı bir şey. “Şapkasyon” adlı bir şapkacının önünden, sonra bir apartmanın daha önünden geçti – bu gayet bakımlıydı; bir tabelada eskiden sinagog olduğu yazılıydı.

İnsanların şehrin ortasında oturmaları hoşuna gitmişti; İngiltere’de artık nadiren rastlanan bir şeydi, anacaddeler artık hep aynı dükkânların mekânıydı –Boots, Tesco, Marks&Spencer– ve her yer yaya yoluordu; sokaklar aynı marazi kızıl kahve ucuz belediye tuğlalarıyla döşeniyordu. Tekdüzelik sıkıcıydı: Durham York’a, York Chester’a, Chester Newcastle’a benziyordu. Suç kısmen Nazilerindi; Southampton’ın, Canterbury’nin, Coventry ve diğer şehirlerin eski merkezlerini bombalamışlar, koca koca çirkin alışveriş merkezleriyle katlı otoparklar inşa etmekten başka çare kalmamıştı. Almanlar kendi bombalanmış şehirlerinde de aynı şeyi yapmışlardı – Hannover, Hamburg, Braunschweig, güzelim Heilbronn.

Ama 1960'ların şehir plancılarıyla belediyecileri Almanlardan çok daha etkindi. "Çağdaşlaşma" ve "ilerleme" bahanesiyle Ortaçağ sokaklarını otomobillere göre genişletmiş, sokak dolusu güzel, eski binayı yıkmışlardı. Newcastle'da yapılanlar rezaletti. O sahtekâr T. Dan Smith'le kahrolası Wilfred Burns çağımızın vandallarıydılar. Kuşkusuz İngiltere'nin en güzel George dönemi meydanlarından biri olan Eldon Meydanı 1960'larda yıkılıp yerine yeni bir alışveriş merkezi yapılmıştı. Ya Royal Arcade! Babası götürürdü onu oraya, hatırlıyordu. British Oak sigorta şirketinin önünden geçip içinde dükkânlar ve ofisler bulunan sihirli, cam çatılı bir Victoria dönemi sarayına varırlardı. Zarif çatının camı hep kirli yeşildi. Sosyalistler Salonu ve Kafesi kemeraltının arka tarafındaydı; mekânı tuhaf, kızıl saçlı bir adam işletirdi –Archie miydi? Arthur mu?–; sesi dönmemişti ergenlikte. Hadım değildi, sadece sesi incedi, oğlan çocuğu sesi gibi, oysa en azından elli yaşında vardı. Alan ondan utanır, kaçmak isterdi, ama Peder normal davranırdı. O incecik cırtlak sesiyle garsonlara, aşçılara bağırıp sözünü geçirmeyi nasıl becerirdi? 1960'ların aynı sahtekâr çetesi o güzelim Royal Arcade'i, Sosyalistler Salonu ve Kafesi'ni yıkmış ve yerine bir döner kavşak yapmıştı! Resmen yıkmışlardı, Ford Cortina'larla Triumph Herald'lar şehre vın vın girip çıksın diye. Almanları suçlamayalım. Kendimiz yaptık. Avrupalılar aynı vandallığa ve bayağılığa teslim olmadılar. Onlar on beşinci yüzyıldan kalma bir belediye binasının, Ortaçağ'dan kalma bir tahıl borsasının, Victoria dönemi camlı bir kemeraltının kendi başlarına değerli olduğunu anlıyordu. Alan o güzel taşra kentlerine, Laon'a, Château-Thierry'ye, Ghent'e, Leiden'e gitmiş ve geçmişe gerekli saygının gösterildiğini görmüştü (Leiden'deki Protestan kilisesinde, on yedinci yüzyılda altın varakla, gurur duyarak yazılmış "God Is Wonderlick" cümlesine hayran olmuştu). Bu açıdan Amerikalılar da fena sayılmazdı; geçmişe bulaşmıyor, gerekirse bırakıyorlardı çürüsün. Geçmişe saygı duyduklarından değil –herkes Yeni Dünyalılar olarak saygı duyamayacaklarını, böyle bir lüksleri olmadığını söylüyordu sürekli– dikkatsiz ve bireyci oldukları ve bol bol yerleri olduğu için.

Alan bu konuları düşündüğünde biraz suçluluk duymadan edemezdi. Onu üzen şeyden kâr sağlamıştı. Newcastle'da rıhtımdaki yeni ticaret merkezinin ilk yatırımcılarından biriydi; var olan binaların çoğu sıradan ve metruk olmakla birlikte Querry Holdings'in

üç ortaktan biri olduğu Dobson projesine yer açmak üzere yıkılan güzel kırmızı tuğlalı Victoria dönemi deposuna biraz üzülüyordu bazen. Şirketi Durham'da Flambard Evleri'ni inşa etmişti, düzgün ama estetik değeri olmayan apartmanlardı; daha önce üniversiteye ait olan, Elizabeth dönemi hıms evlerin dört yüz yıldır ellenmeden ayakta durduğu bakımsız bir yamaca inşa edilmişti. (Hatırlıyordu, üniversite o yamacı satıp kâr etmek için insanı utandıracak kadar hevesli davranmıştı.)

Şu eski karikatür vardı ya: İş arkadaşına "Ben çözümün minik bir parçası olacağıma sorunun büyük bir parçası olmayı tercih ederim" diyen adam. On beş yıl önce Alan'ın yanında çalışmaya başlayan Eric Ball o karikatürü odasının kapısına yapıştırmıştı (yanında da Stuttgart'ta katıldığı bir konferanstan kalma kimlik kartı: "Herr Ball"; ofiste en çok ikisi gülerdi buna). Karikatür komikti. Peki çözüm neydi? Sorun büyümeydi elbette, haliyle tek çözüm de büyümeydi. Bütün günümüz ekonomileri büyümenin arzulanırlığı temeline dayanıyordu. Şehirler doğal olarak genişleyip değişiyordu. Ayrıca evet, Avrupa'nın o kusursuz küçük kentlerinde insan bazen boğulacak gibi oluyordu; tıpkı altı yüz yıldır hiçbir şeyin değişmediği, soylu sakinlerinin tarihin dolaba tıklmış cüceleri misali minik saz kulübelerde oturduğu o feci Cotswolds köyleri gibi...

Alan'ın bütün hayatı değişimle, büyümeyle, toplumsal hareketlilikle ilgili olmuştu. Doğruyu söylemek gerekirse Sosyalistler Salonu ve Kafesi'ne hep biraz şüpheyile yaklaşmıştı. Oturacak yerler müşterek ahşap sıralardı; yan yana oturmuş zayıf adamların hepsi birbirinin aynı görünürdü Alan'ın gözüne. Çaylarıyla tereyağlı ekmeklerinin başında oturlurken (Alan'ın nasılsa bir ekmek arası yemesine izin verilirdi) hepsi aynı çalışkan yoksulluğu sergilerdi, başlarında aynı kasketler, yüzleri ip gibi solgun, sabırlı, esprili, mütevazı – ve son olarak da, tutucu. Ukalalar bile her şeyin aşağı yukarı aynı kalmasını istiyordu: Bir ağ gibi asılı pis, dumanlı, gri havanın, pörsük yemeklerle cılız ısıtıcıların, kullanılmış sarı otobüs biletleriyle dolu damlayan tuvaletlerin. Evet, radikaller –solcular, komünistler– daha çok iş, herkese daha çok para istiyordu. Zenginlere ise daha az para: Gelirin yeniden dağılımı. Ama Alan'a sorulursa, her şeyin dumanlı, loş ve iktidarsız tekdüzeliği aynı eskisi gibi devam edebilsin diye daha çok para ve iş istiyorlardı. Peder bayılırdı oraya, masa masa dolaşır, Swan Hunter'dan, Parsons'dan tanıdığı

adamlarla el sıkışıp sohbet ederdi. Sonra da eve dönüp mutluluk içinde yatak odasına kapanarak "Newcastle günü"yle ilgili kafiyeli bir şiir (Newcastle tekerlemesi) yazardı... (Peder emekliliğinde "şair" olmuştu.) Ama küçük Alan ne yapacağını bilemez, ellerini gri şortunun cebine sokup afişleri incelerdi: *Tazı Yarışlarının 'Ascot'u: Her Çarşamba ve Cuma Akşamı*. Yanı başında: *Bu Cumartesi – Özel Maç – Newcastle United-Sunderland AFC*. Küçük Alan etrafına bakınır ve daha o zamandan, kendi dünyasının bu olmayacağını, ailesine sadakati bir yana, tam olarak böyle olmayacağını bilirdi. O dünyadan ayrılması, onu geride bırakması gerekiyordu. 1979'da Mrs. Thatcher'a oy vermemiş, ama Vanessa ve Helen'la aralarında keskin tartışmalar geçmesine rağmen madenci grevinde onu desteklemişti. Nedeni çok basitti: Çünkü madenciler sendikası başkanı Arthur Scargill, oğluyla torununun kuyuya inip kömür damarlarına kazma sallamayı sürdürme hakkını korumak için mücadele ettiğini söylüyordu. Sırf kendi öyle yaptı diye öz oğlunun kuyuya inmesini kim isterdi yahu? Bu niçin bir hak sayılıyordu? Geçimini kazanmanın korkunç, kirli, zehirli bir yoluydu ve aynı kömür, adamları kafesler içinde kanarya misali yerin altına göndermeden açık ocak madenciliğiyle çıkarılabiliyorsa buna ilerleme denirdi – iki yüz kişi bir anda işsiz kalsa bile. Alan Broadway'de yürüyerek Alexandria Oteli'ne dönerken, bazı kuzeylilerin Kitabı Mukaddes benzeri bir tarih istediğini düşünüyordu, birbirinin eşi, birbirine bağlanan "babası oldu"lardan müteşekkil zamandışı bir nesil – Dennis William'ın babası oldu, William George'un babası oldu, George Colin'in babası oldu, Colin Arthur'un babası oldu, Arthur Fred'in babası oldu, her biri ip gibi solgun atalarıyla aynı şeyi yapan adamlar. Ama Alan, dedesi madenciye babası yükselerek –evet, kahrolası yeraltından yukarıya yükselerek– gemi mühendisi olduğu, ardından Durham'da büyük bir dükkânın sahibi olduğu için ve kendisi de yükselerek kocaman bir Audi'yle gezen bir müteahhit olduğu için gurur duyuyordu. David George'un babası oldu, George Alan'ın babası oldu, Alan da Vanessa'yla Helen'in babası oldu. Nesillerin yürüyüşüydü bu, yaratılıştı. Tek kelimeyle büyüme.

Öğle yemeği için tepedeki gri ahşap kaplama eve geldiklerinde Vanessa'nın gözleri parlıyor, yerinde duramıyordu. Josh gelmek üzereydi, ama New York treni rötardı. Vanessa yerinden fırlayıp müzik koydu; tekrar CD-çaların yanına gidip volümü ayarladı, babasıyla kardeşini mutfaktan salona aldı, içecek bir şeyler –Alan'a içini ısıtsın diye çay, Helen'a sorumsuz bir cin tonik– getirdi ve iki kere, “Sizi karşılamak üzere burada olmasını çok istiyordum. Gecikti, kusura bakmayın” dedi. Ateşte sarmısaklı bir şey pişiyordu; eve yerleşmiş tütün kokusuyla birleşen yemeğin bildik ve ailevi kokusu Alan'da kanepeye uzanıp uyuma isteği uyandırdı. Helen yemekleri acaba gerçekten Vanessa'nın böbürlendiği gibi çoğunlukla Josh mı yapıyor diye merak etti.

Ablasının emirlerine karşı gelerek mutfığa gitti. Vanessa masanın başına oturmuştu. Gözleri kapalıydı, ölçülü nefes alıp veriyordu, kollarını masaya uzatmış, avuçları neredeyse havaya çevrili, sağ kolundaki yeşil alçının ağırlığı masaya bırakılmış.

“Yakın zamanda öğrendiğim bir sakinleşme egzersizi.”

“Yeni bir terapistten mi?”

“İnternette.”

Helen güldü. “Neyse sevindim, çünkü Candace'ın Zen minderi üstündeki haline feci benzedin, ailede iki tane bana fazla gelirdi. Yani bu iş görmüyor mu?” diyerek bir gün önce ilk gördüğünde belli belirsiz sinirine dokunan “Sakin Ol, Felsefeye Devam” posterini işaret etti.

“Hem de hiç” dedi Vanessa. “O var ya, kaos ve deliliğe kışkırtıyor insanı – her gördüğümde parçalamak geliyor içimden. Ama bir iş arkadaşım verdi. O yüzden...”

“Sakin olmak derken, ikimizin ona bakması babamın pek hoşuna gitti galiba, kanepenin üzerinde uzun bir şekerlemeye dalmak üzere.”

Vanessa ayağa kalktı, ocağa gidip bir tencereyi kontrol etti. Helen onu değerlendirmeye tabi tuttu – önce eleştirel bir gözle (her

zamanki gibi kambur duruyordu), sonra çaresizce; çocukluklarının tamamı kışkırtıcı biçimde canlanmıştı sanki, hepsini bir anda görebiliyordu: Ablası ve köpeklerle tepelerde, ormanlarda dolaşmaktan başka yapılacak şeyin olmadığı Northumberland'daki uzun yaz günleri; yataklarına uzanıp "geğirme lisanı"yla üç kelimedenden fazla konuşmaya çalıştıkları öğle sonraları, televizyonun karşısına geçip *Blue Peter*'ı izleyerek hevesle bir kâğıda "London W12 8QT" yazışları. Büyükkannelerinin kolyesiyle ilgili tartışma; yeni müzikleri paylaşmaları (Van gruplar ve albümlerle ilgili haberleri Helen'dan alırdı); anneleriyle babalarının kavga edişi; eski evin orada, yüksek tepelerdeki koyunlar; Vanessa kahvaltıda tahıl gevreği yerken kaşığından damlayan sütün sesi; Vanessa'nın bir keresinde Helen'a "göt" deyişi. Hepsini görüyordu, ablasına arkasından yaklaşıp sarılışı da dahil – Van'in asla hoşlanmadığı bir şey; bütün bunları adeta tek bir su damlasında yoğunlaşmış halde gördüğünde gözyaşlarına boğulmak geldi içinden, kendini zor tuttu. Ne saçmalık – salaklık işte!

Kendini kurtarmak için sordu: "Babam nasıl görünüyor? Sence."

"Geldiğine o kadar sevindim ki" dedi Vanessa; bu cevap Helen'ın birkaç katmanda sinirine dokundu. Bir sessizliğin ardından, "Her zamanki babam herhalde" diye ekledi.

"Yani?"

"İyi kalpli, kendine yeterli, ölçülü, biraz mesafeli."

"Hiçbir zaman zannettiğin kadar mesafeli olmadı. Mesafeliyse niye burada sence?"

"Seninle dört koca gün geçirmenin tek yolu onun için" dedi Vanessa, belki de şaka etmeyerek.

"Yarışmada değiliz herhalde? Yani – sen o hale getirmezsen." Vanessa bir şey demeyip sırtı Helen'a dönük durmaya devam etti. Ocağın ateşiyle oynuyordu. O dönük sırt, kunt, sessiz, inatçı ve sevimsiz duvar Helen'ı küplere bindirdi. İskemlesinden fırlayıp ablasını sımsıkı kavradı. "Lütfen, lütfen başlamayalım! Birlikteyken yapmayalım." Sesini yükseltmemek için uğraşıyordu.

"Neyi başlatmayalım? Şaka yapıyordum" dedi Vanessa. "Ayrıca sen ne dersen de" diye ekledi, Helen'dan uzaklaşarak. "Benim 'başlatacağım' her neyse, uzun zaman önce başlatılmıştı – başkaları tarafından."

Helen bir şey söylemekten kaçındı – bu bulanık sulara yüzmenin ne anlamı vardı? Devam etmek istemiyordu, evine gitmek,

o harika küçük yataklarında ikizlerin yanına uzanmak istiyordu... Vanessa da buna benzer bir şey hissediyor olabilirdi, biraz utanmış gibiydi; utanması gerekirdi zaten. Alan duymuştu elbette, kıpırdanıyor, şimdi de koridorda yürüyordu. Çoraplarıyla, gömleğinin beyaz manşetleri çözölmüş, ince, kuvvetli, yaşlı, kapının eşiginde durdu.

“Bakın, ikiniz de gördüğüm kadarıyla yetişkin kadınlarınsınız, yetişkin hayatı yaşıyorsunuz, ergen gibi davranmanıza bir mana veremiyorum.” İşaret parmağını dudagina götürdü ve “Bu kadari yeter” dedi. Pek inandırıcı olmayan bir konu değıştirme çabası göstererek tezgâhta duran iri süt kutusunu işaret etti.

“Bu ülkede her şey niye dev boyutlarda? Sabah kahvaltıda yediğim kruvasan devasaydı. Yastık yutmuş yılan gibi... Şu karton kutuda iki litre süt olmalı.”

“Ben bayağı alıştım. Hoşuma gidiyor” dedi Vanessa. “Süt, deterjan gibi şeylerde iyi oluyor. Kutunun iki misli büyüklükte olması içindekinin kalitesini yarıya indirmiyor biliyorsun.”

“Yanılıyorsun. Kruvasan tam öyleydi” dedi Helen, her zamanki sertliğiyle. “Büyüklük iki misli, kalite yarısı. Ben de aynı şeyi yedim kahvaltıda baba.”

“Tamam, tamam, tartışmayalım, konuyu değıştirmek için söyledim! Bu sabah etrafta dolaştım biraz. İlginç bir kentte yaşıyorsun Van. Müthiş şeyler var – Broadway mi caddenin adı? Anacadde. O eski sinagog, yıkık dökük binalara bitişik gösterişli binalar, o harika Victoria dönemi kemeraltı...”

“Bazen Broadway’de benim tek gördüğüm, on dokuzuncu yüzyılın ölüleri oluyor, ellerinde güneş şemsiyeleriyle gezinirken. O bakımdan biraz hazin bir yer” dedi Vanessa. İkisi de şaka mı ediyor diye ona baktı; melankolik, duyarlı depresyon hastası rolünü oynadığı aşikârdı.

“Ölü insanlar görüyorum”⁴ dedi Helen iç çeker gibi nefes vererek.

Alan hemen ekledi: “Bir de her yerde şu acayip Amerikan kiliseleri – ‘Birinci Baptist Kilisesi’ hoşuma gitti. İnsan İkinci ya da Üçüncü Baptist Kilisesi mensubu olmak istemez tabii, değil mi?”

“Aman baba.”

“Yani, laf olsun diye... Ayrıca Birinci Baptistlerin papazı ya da adına ne deniyorsa, kilisenin önünde kendine ait park yerine sahip, genel müdürler gibi. *Buraya Park Etmeyeceksin.*”

4 1999 yapımı *Sixth Sense* (Altıncı His) filminden. (ç. n.)

“Tabelada gerçekten öyle mi yazıyordu, yine espri mi yapıyor-sun?” diye sordu Helen.

“Gerçekten öyle yazıyordu” – ne var ki Alan’ın bakışında bir hafiflik vardı, sıkıysa karşı çıkın der gibi.

“Josh geldi!” dedi Vanessa yüksek sesle, evin kapısı açılmaya başlamadan bir saniye önce.

Josh omzuna asılı çantasını bıraktı, paltosunu çıkardı ve hızla, neredeyse koşarak mutfığa geldi. İnce, uzun boylu, koca kafalıydı (gerçi koyu renk saçları o kadar gürdü ki emin de olunamıyordu). Hepsinden bariz şekilde genç görünüyordu; gevşek inceliği ve kıyafeti de bu izlenimi pekiştiriyordu: Lastik ayakkabı, eski kot pantolon, “Gizli Bir Planım Var” yazılı gri tişört. Vanessa sağlam koluyla onu çekiştirdi, başını öpmüşmek üzere yukarıya çevirdi; öpüşme tanıkların rahatsızlık sınırını bir saniye aştı. Karşılıklı tanıştırmalar yapıldı. Josh çok sevimliydi –en azından sevimli ol-maya gayret ediyordu– ve tatlı bir taşkınlık sergiliyordu. İkisini soru yağmuruna tuttu; Saratoga’yı, New York eyaletini, evi nasıl bulduklarını merak ediyordu; içeceklerini tazelemeyi teklif etti. Alan’la Helen’a hediye almıştı.

“Nereden buldun bunu?” dedi Alan şaşkınlıkla, hediyesini aç-tığında: 1930 ya da 40’lardan bir Northumberland haritası.

“New York’ta yok yok” dedi Josh. Helen’a 1976 basımı garip, kenarları tırtık tırtık bir kitap –daha doğrusu broşür ya da kitap-çık– bulmuştu: Lou Reed şiirleri ve şarkı sözleri. (Van, Helen’ın Lou Reed’e ne kadar hayran olduğunu anlatmıştı ona.) Kitabın sadece dört yüz nüsha basılmış olduğunu kendinden memnun bir tavırla bildirdi.

Gençti ve gerçekten *epey* yakışıklıydı Helen’a sorulursa. Ço-cuksuz yetişkinlere özgü, daha özgür, daha sorumsuz bir ülkeden gelmiş misafir havası vardı üstünde. Vanessa’nın yüzünde şimdi doygun, mutluluk mahkûmu bir ifade vardı – kremanın içinde boğulan bir kedi. Helen gizli gizli Josh’ı inceliyor, hangi özelliğiyle kendini sevdirdiğini saptamaya çalışıyordu. Burnu iriydi, Helen iri burunlardan hoşlanırdı, babasınıninki gibi. Gözleri güzeldi, bakışları anlamlı ve şefkatli, göz çukurları alışılmadık biçimde aşağı eğimli. İlginç, koyu renk gözleri nasılsa kışkırtıcı bir *suçluluk* ifadesi taşı-yordu. Akla gelen kelime buydu. Josh konuşurken Helen “r”lerle “s”leri peltek telaffuz ettiğini fark etti; dili ağzına biraz büyük ge-

liyordu – yuvasına sığmayan bir kuş, çorapları ayaklarına küçük gelen bir ergen. Neredeyse İngiliz gibi görünüyordu bu yüzden; İngilizler sanki bu tür çarpıklıklarda uzmandı; Amerikalıların nâdiren bu şekilde peltek konuştuğunu düşündü Helen. Peltekligi onu İngiliz'e benzettiğinden kusur olmaktan çıkıyor ve daha da çekici kılıyordu...

Öğle yemeğinde Josh hariç herkes şarap içti; Josh'ın koskoca bir Skidmore College kupasından kahve içmesi Alan'ı şaşırttı. Saratoga'dan bahsettiler biraz; oysa Querry'ler sırf sağlam olduğu için sarıldıkları konuyu kapatmaya can atıyordu şimdi. Konunun bir gün önce tamamen tüketildiğini bilmeyen Josh idareyi ele aldı. Biraz fazla yüksek sesle konuşuyordu Alan'a sorulursa. James Bond'un *Ölümsüz Elmaslar* filminin bu kentte geçtiğini biliyorlar mıydı? Alan biliyordu. Solomon Northup'ı biliyorlar mıydı? Özgür bir siyahtı, civardaki çeşitli otellerde keman çalardı, anacaddede kaçırılmış, dalavereyle köleliğe zorlanmış, on iki yıl boyunca Louisiana'da tutsak kalmıştı. Helen biliyordu; Alan ise korkunç öyküyü sabah yürüyüşünde Broadway'de bir tabelada okumuştı.

"Peki Saratoga'nın ünlü bir İngiliz yenilgisine sahne olduğunu da biliyor musunuz?" diye sordu Josh oyunbaz bir edayla, ama nedense sorusunu sadece Alan'a yönelterek. "General John Burgoyne ve emrindeki İngiliz birlikleri Eylül 1777'de burada hezimete uğramıştı. Bağımsızlık savaşının gidişatını tersine çeviren bir yenilgi."

"Okulda öyle bir şeyler söylemişlerdi, çok uzun zaman önce. Herhalde o yüzden anacaddenizde iki adımda bir Amerikan bayrağı dalgalanıyor."

"Aynen... Yürü Amerika! Acıklı bir durum, değil mi? Bitmeyen bir spor karşılaşması olarak yurttaşlık; manasız tezahürata katılmıyorsan stadyumdan yaka paça atılırsın. 11 Eylül'den beri çok daha beter oldu... Beğendiğim bir yazarın çok güzel bir lafı var; Amerika'nın bir diktatörü olursa ülke çapındaki takma adı Büyük Birader ya da Sevgili Lider değil, 'Koç' olacak diyor."

"Josh, George W. Bush'tan gerçekten nefret ediyor" diye ekledi Vanessa, Helen'la Alan'ı biraz dehşete düşüren bir saygıyla.

"Umarım sen de ediyorsundur" dedi Helen ablasına.

"Ha, tabii canım" diye cevap verdi Vanessa dalgın bir havada.

"Hadi, yesenize."

“Benim anlamakta zorluk çektiğim şu,” dedi Alan, “bu tuzu kuru sosyetik herif sıradan Amerikalıları onlardan biri, halktan biri olduğuna nasıl inandırdı? İngiltere’deki sınıf sistemini beğenmiyorum, ama bazı faydaları oluyor: Biz olsak bu yalana kanmazdık. Uydurma aksanı ele verirdi onu. Prens Charles’ın Cockney’lik taslaması gibi bir şey olurdu.”

“Gerçi düşünürseniz,” dedi Josh hemen, neredeyse hiç düşünmeden, sanki Alan’ın yorumunu fazla düşünmeye gerek yokmuş gibi, “aslında halktan biri gerçekten. Aynı aptallığı ve cehaleti paylaştığı için onlara çok benziyor. Halk onda kendini görüyor.”

“Esasen Amerika’da tek bir akıllı siyasetçi var mı?” diye sordu Alan. Josh zokayı yutmayıp Alan’a gevşek bir anlayışla bakmakla yetindi.

“Hımm, Senatör Obama’ya ne diyorsun? Aklıma gelen İngiliz siyasetçilerin hepsinden iyi” dedi Vanessa.

“Bundan sonraki başkanımızın o olacağını umuyorum” dedi Josh. Illinois senatörü adaylığını yeni açıklamıştı.

“Yapılacak çok tamirat işi olacak” dedi Vanessa.

Helen babasının oldukça vatansever olduğunu ama mütevazı bir vatansever olduğunu söyledi.

“Hiç de değil. Ben vatanseverliğe inanmam – tam tersine. Çocukken bir tarih öğretmenimiz vardı, bizleri vatanseverlikle milliyetçiliğin tarihteki felaketlerin çoğunun sebebi olduğuna inandırmıştı. İnanmamız da pek zor olmamıştı! Samuel Johnson’ın cümlesini kafamıza sokmuştu: Vatan...”

“Vatanseverlik alçakların son sığınağıdır” diye tamamladı Josh.

“Demek sen de biliyorsun” dedi Alan.

“Şu ‘İngiltere darmadağın haldeydi’ diyen hoca mıydı?” dedi Vanessa tatlılıkla.

“Mr. Watson. ‘Çamur’... takma adı Çamur’du.” Alan tabağındakileri herkesten çok önce yiyip bitirmiş olan Josh’a döndü hafifçe. “Bir gün sınıfa girdi ve masasının çekmecelerindeki her şeyi masanın üstüne boşalttı, sonra çöp sepetini masanın üstüne boşalttı. Sonra da o darmadağın, koca yığının arkasında durup, ‘1387’de İngiltere darmadağın haldeydi!’ diye haykırdı – çok teatral adamdı. ‘1387’de İngiltere darmadağın haldeydi!’ Hiç unutmadım – nasıl unutabilirim ki?”

“1387 mi? Yoksa 1487 mi? 1660 mıydı yoksa?” dedi namussuz Helen.

“Orasını unuttum işte. Hep 1387 diyorum ama aslında tarihi hatırlamıyorum.”

“Ne zamandı bu? Savaş yılları mı?” diye sordu Josh.

“Savaştan hemen sonra. 1947 veya 48.”

“Yani aslında savaş sonrası İngiltere’den bahsediyormuş. Bahsettiği ‘darımadığın hal’ oymuş.”

“Evet, öyleydi herhalde.” Alan sustu, başını eğdi, saatiyle oynadı.

Josh, Alan’ın sinirini bozuyor olabileceğini fark etmemiş değildi. Başta annesi olmak üzere kadınlar, hatta erkekler de sık sık sohbet sırasındaki huzursuz süratinin insanları uzaklaştırabileceğini, hızlı paslaşmasının yanlış anlaşılıp bir spor rekabeti gibi görülebileceğini söylemişti. Karşındakine onunla rakip takımda değil, aynı takımda olduğunu göstermeye çalış. Özü buydu. Biraz daha yumuşak, daha yavaş ol, daha çok dinle. Josh’ın bundan anladığı şuydu: Üç hamle sonrasını görebilsen de görmüyormuş gibi davran: Sosyal çarkı yağlayan riyakârlık gresi. Vanessa’nın sevdiği yönlerinden biri de davranışını düzeltmeye çalışmaması, hatta onun süratine denk bir sürat sergilemesiydi (kendisinininkinden farklı, daha sakin ve içsel, ama gerektiğinde acımasız bir sürat).

“Savaşta büyümek zor olmalı – sonrası da” dedi Josh. Helen onun hafif peltekliliğini örtmek için bazen alt çenesini tuhaf şekilde oynattığını fark etti; inatçı olduğu bilinen bir kilide anahtarı sokup oynatır gibi.

Zor muydu? Küçüktü o sırada Alan, pek az şey hatırlıyordu.

“Mutlu bir çocukluk yaşadım. Sanıyorum annemle babam beni bir yığın şeyden korudu. Günümüzde çocukların işi daha zor. Ben bugünün ortamında yirmi yaşında olmak istemezdim. Savaştan sonra istikbalimiz açıktı; ekonomi karmakarışık olduğu, karneyle dağıtım hiç bitmeyecekmiş gibi görüldüğü halde. En azından biz bir istikbalimiz olduğunu düşünüyorduk. Aslında ben çalışmaya 50’li yılların sonlarında başladım; o zaman da piyasalar gerçekten açılıyordu. Bir kere Milli Sağlık Teşkilatı vardı, Refah Devleti vardı. Benim çocukluğumdan çok farklıydı... İnsanlar birden dişlerini yaptırabilir oldular. Ben çocukken bir oğlanın ablasının paltosunu giymesi tuhaf değildi; ablaya küçük geldiği gün kardeşe devredirdi. Her şey genişlemekteydi hâlâ. Ve hâlâ bir şeyler üretiyorduk! 1950 yılında dünyanın en büyük otomobil ihracatçısı kimdi biliyor

musunuz? İngiltere. Şimdi bütün büyük İngiliz otomotiv şirketleri yabancıların.”

“Ama artık global ekonomi farklı” dedi Josh. “Değil mi? Çoğaltmadan ziyade yenilik. Ford Yasası –milyonlarca birbirinin eşi Model T’nin seri üretimi– yerini Moore Yasası’na bıraktı.” Alan cevap vermek istedi, ama Josh’ın bahsettiği Moore Yasası’nı bilmiyordu. Belki de çocuk kendince kibarlık ediyordu.

“1970’lerde bizim bir Jensen Interceptor’ımız vardı” dedi Helen, kasten alakasız bir konuya geçerek. “Hey, ne dediğimi anlamadığınızı yüzünden anlıyorum” dedi Josh’a dönüp. “Çok güzel bir İngiliz spor arabaydı.”

“Sık sık bozulurdu” diye ekledi Alan. “Sir Matt Busby’de aynısı vardı, Lord Carrington’da da.”

“John Bonham’da da” dedi Helen.

“Sonra Helen ilk grubuna ‘Jensen and the Interceptors’ adını vererek her şeyi mahvetti. Ondan sonra o güzel spor arabayı pek ciddiye alamadım” dedi Vanessa biraz abartılı bir gülümsemeyle.

“Ben de grubu pek ciddiye almıyordum. Yakışıklı Julian Vereker’i hatırlıyor musun? Protestocu davulcu.”

“Hatırlıyorum.”

Helen gevşemeye başlamıştı. Anlaşabilirlerdi. Josh biraz fazla hararetli olabiliyordu, babasının onu nasıl bulduğundan emin değildi. Ama kendisi uyanık davranırsa hepsini memnun edebilirdi herhalde. İşte sürekli bunu yapıyordu, her günkü sahasıydı –Sıkı Yumruk Üniversitesi–, yumuşak Josh’la şanslı Vanessa o sahaya adım atmak zorunda değildi. Zaten sorun Josh değildi. Gevşek çivi Vanessa’ydı, her an sorun çıkarabilirdi; baksana, babaları hakkında konuşmaya çalıştığında konu açılmadan iade edilmişti. Helen haklı gücenikliğinin tadını çıkarırken tek eliyle masadaki tabakları toplamakta olan Vanessa hafifçe tökezledi ve uçuk yeşil küçük bir kâseyi düşürdü. Kâse Josh’ın tabağına çarpınca narin kenarının minik bir parçası Helen’in kucağına sıçradı. “Yakaladım” dedi ve kırığın tırtıklı, yeni kenarlarını özenle kavradı.

Vanessa olduğu yerde durup sızlandı. “En sevdiğim kâse! Sevdiğim *tek* kâse.”

Josh kolayca yapıştırılabileceğini söyledi; Alan çatlağın farkına bile varmayacağını ekledi. Helen tebeşirimsi parçanın üstünde

parmağını gezdirirken bu ehemmiyetsiz üzüntünün tadını çıkardı biraz.

“Anlamıyorsunuz. Mesele kâse değil. Yapan seramikçiye gidip yenisini alabilirim – yakında oturuyor. Mesele insanın en sevdiği şeyleri eninde sonunda kaybedeceği düşüncesi.”

“Öyleyse bundan çıkarılacak çok önemli bir ders var” dedi Helen duygusuzca.

“Siktir et, bulaşma bana” diye cevap verdi Vanessa.

“Evet, ben biraz dolaşmaya çıkıyorum” dedi Alan ve paltosuyla yün beresini alıp neredeyse koşarak kapıya gitti.

Sigarayı bırakmış olduğuna hayıflandı. Dışarıya bol bol buhar üflüyordu, ama tütün dumanı üflemek kadar tatmin edici değildi. Dışarı çok soğuktu, hava ince ve durgundu; akşamüzerinin ışığında her şey, onları bekleyen uzun ve soğuk geceye ciddi bir hazırlık havası taşıyordu. Alan, Vanessa'nın gerçek bir manzarası olduğunu yeni fark ediyordu: Tarlalar; ufukta, batmakta olan güneşin ışıltısında bir tepeler ailesi, gün batımında mavimsi ya da mavimsi-pembe görünen tepeler. İnsanı çağırıyorlardı, tepeler hep çağırırdı insanı; onlara gitmeyi istememek mümkün müydü? Birer hedef gibi yükseliyorlardı. Alan kuzeyliydi, tepeleri severdi elbette. Bir keresinde bir iş formu doldurmuştu, son soru "En sevdiğiniz yolculuk" idi. Alan buna "Arabayla kuzeye yol almak" diye cevap vermişti. Cathy'nin aynı soruya düşünmeden verdiği cevabın "Güneye giden bir trene binmek" olması başlangıçta komik gelmişti onlara. Van'e o tepelerin adını sormalıydı... Alan'la Cathy tanıştıklarında yirmi iki yaşındaydılar; bir yıl sonra da evlenmişlerdi. Alan safça, kırılganlıkla sevdalanmıştı. İnsan bir daha aynı şekilde sevmiyordu. Cathy uzun boyluydu –biraz utandırıcıydı boyu, Alan'dan uzundu– "orta sınıf"tı ve uzun saçlarını balıksırtı örerdı, daha önce hiçbir kadında görmediği bir şeydi.

Alan arkasında kapının açıldığını, ahşap basamaklardan dikkatle inildiğini duydu, sonra da tıkız karın üstündeki dayanılmaz gıcırtilı ayak seslerini.

"Pek uzağa gitmemişsin" dedi Vanessa.

"Soğuk yahu."

Yine de evden uzaklaşıyorlardı. Alan şimdi *malum konuşmayı* yapmak zorunda kalacaklar diye endişeliydi; içe işleyen soğuk yüzünden mecburen kısa tutulacağına seviniyordu.

"Kâse konusunda esasen şaka ediyordum, biliyor musun? Görünürde öyle olmasa da."

"Ah Van – şimdi de seni küfretmeye kıskırtırken Helen'in da şaka yaptığını mı söyleyeceksin?"

“Hayır, maalesef onun şaka yaptığını sanmıyorum.”

“Bak, seninle ve Helen’la kıyaslandığımda ben çok basitim.” Alan ömrünü başta depresif büyükannesi olmak üzere hüzünlü ve çok karmaşık kadınlarla yan yana geçirmişti; bunu asla yüksek sesle telaffuz edemiyordu tabii. “Bazen bu ailenin hiçbir zaman ‘mutsuz’ olmayan tek üyesi olmaya çalışmak beni çok yoruyor. Belki çaba göstermek gerektiği anlaşılmıyordur, hafif mizacıma yoruyorsunuz, ‘Babam bu, babam öyledir, kendiliğinden oldukça neşeli ve iyimserdir.’ Ama ben kayık gibi kendiliğinden hafif değilim. İnsan gibi kalıyorum suyun üstünde. Sürekli çaba göstermek zorundayım, yoksa batarım.”

“Kusura bakma, beni yüzdürmek için buraya gelmene gerek yoktu.”

“Onun için gelmedim buraya. Onu demek istemedim. Burada olduğuma memnunum, nerede yaşadığımı ilk kez görüyorum.”

“Nasıl buldun?”

“Josh’ı mı?”

Vanessa gururla güldü. “Sadece Josh’ı kastetmemiştim. Ama onunla başlayabilirsin tabii.”

Alan duraksadı. Josh’ın ona azıcık müsamaha gösterdiği, yerini yenileri almış bir nesilden eksantrik bir moruk muamelesi gördüğü hissine kapılmıştı.

“Anlatsana biraz onu.”

“Babacığım, çok seveceksin onu! Evet, ciddi, içten, hararetli ve belki biraz rekabetçi. Yahudi zıtlışması. Hava atmaya seviyor. Erkek davranışı, horozlanma. Babası Chicago’da avukat, annesi psikiyatr. İki erkek kardeşi var. Anladığım kadarıyla aile hayatı bitmeyen bir duruşmaymış – savunmanın beyanı, davacının beyanı, her akşam sofrada verilen hükümler. Üç kardeş rastgele seçilmiş bir konuda on dakika boyunca pilleri bitmeden akıcı şekilde konuşmak zorundaymış. Ailece oynadıkları oyun buymuş. Belirli bir türde delikanlılar çıkıyor herhalde ortaya. Ama Josh acayip zeki olmakla da kalmıyor. Ayrıca görüp görebileceğin en ahlaklı, iyi kalpli, temelde düzgün insan.”

“Babacığım” demesine bayılmıştı. İlaç gibi gelmişti. Bütün o en’leri saymıyordu – romantizm gereği. Ama Josh’ın havalı ailesinden nasıl da saygıyla bahsediyordu! “Ailece oynadıkları oyun buymuş.” Querry’ler bununla yarışamazdı. Onların ailece oynadığı

oyun neydi? Monopoly ve öfke mi? Scrabble ve kavga mı? Cumartesi geceleri TV'de Bruce Forsyth'in *Generation Game*'ini seyretmek mi? Alan avukat olacaktı, üniversitede eğitimini almaya da başlamıştı – ama gerçek hayat fazlasıyla cazipti.

“Yakışıklı bir genç olduğu kesin. Neyse, daha yeni tanıştım. Sen onu çok seviyorsun, besbelli.”

“Evet baba, gerçekten *çok seviyorum*.”

“Şey, evden çok uzaklaşmayalım – dönüşte uzun bir yürüyüşe hevesli değilim. Bu arada, evden görünen o ufuktaki tepeler, birkaç dakika önce harika, pembemsi bir renge bürünmüşlerdi. Bir adları var mı onların?”

“Tabii. Adirondack'ler.”

“Ha, trenin adı gibi.”

“Tepelerin adı gibi.”

“Sana bir şey sorabilir miyim?”

“Hayırdır?” Van çocukken, yetişkinler ne zaman bir sorgulamaya “Kafamı kurcalayan bir şey var” diyerek girişse telaşlanırdı. O kadar elle tutulurdu ki – beyni kemiren kurtçuklar.

“Josh gerçekten seninle mi yaşıyor? Tuhaf bir soru sorduğumun farkındayım. Ama hiçbir yerde... onun eşyalarından ya da zevkinden eser yok da o yüzden. Her yerde *sen* varsın – *senin* kitapların, müziklerin, resimlerin, posterlerin.” Alan evi bu yüzden o kadar sevmişti.

“Canım, benim resimlerimle kitaplarımın hangileri olduğunu nereden bileceksin? Son gelişinle mi karşılaşıyorsun? Sert konuştuğum için özür dilerim babacığım, ama niye dedektifçilik oynuyorsun?”

“Çünkü buraya bir şeyler öğrenmek üzere çağrıldım” demedi Alan.

“Haklısın, yıllar önce gelmeliydim... Ama *senin* yazları hep bana, Northumberland'a gelmen hoşuma gidiyor. Evi yeniden dolduruyorsun sanki... Bak, dün geldiğimizde Josh'ın burada olmaması şaşırttı beni galiba. Ayrıca evin o kadar sana ait görünüyor ki, iyi anlamda...”

“Mantıklı bir soru, yanlış anladım, özür dilerim... Josh ayak izi hafif biri. Eşya biriktirmeye karşı. Dolayısıyla evet, ev büyük ölçüde *bana* ait, kiralık evde otururken bunun ne anlamı varsa... Ayrıca iş için epeyce seyahat ediyor. Biliyorsun. Böylesi bizim hoşumuza gidiyor.”

“Hafif ayak izi”ndeki o üstünlük. Josh’ın “işi” için neden çok seyahat etmesi gerekiyordu? Josh’ın işinin büyük bölümü sabahlığıyla masa başında, bir eli hevesli dizüstü bilgisayarda, öteki yarı kalkık çukünde yapılabilirdi.

“İyi öyleyse” dedi Alan.

“Evet, iyi.”

Meseleye bu kadar beceriksizce yaklaştığı için çaresizlikle ve içinden fışkıran bir ceza güdüsüyle ekledi: “Josh’la Helen senin için endişeleniyorlardı, ama anlaşılan endişe edilecek pek bir şey yok. Sana göre yani.” Titrememeye çalışıyordu, vücudu gösterdiği çabayla kaskatı kesilmişti.

“Josh tabii ki endişelendi, çok şefkatlidir. Uykum çok bozuldu; insan uyumayınca, bütün geceyi uyanık geçirince ‘kötü şeyler’ geliyor aklına. Malum cinler...” Vanessa içini çekti. “Aslında... yatmaya giderken kafamda bir müzik oluyor, o müzik beni yatıştıracağına kafamın içinde bitmeyen bir döngü halinde tekrarlanıyor, bir çeşit işkenceye dönüşüyor – Amerikalılar Guantanamo’da işkence olarak müzik kullanıyorlar ya; gerçi onlar Britney Spears, Metallica falan çalışıyorlar, benimkiyse Schubert’ten bir parça ya da bir Bill Evans nakaratı oluyor. Tek bildiğim, çok tatsız bir şey olduğu; feci gerçekten. Ama Noel’den beri durum biraz daha iyi. Aslında kolumu kırdığımdan beri.”

“İnsan yorgun olunca normal hareket edemiyor, uykusuzluk depresyona yol açıyor. Herkesin bildiği şey.” Alan yardım etmek, her şeyden çok da pratik olmak istiyordu. Guantanamo karşılaştırması biraz abartılıydı.

“Gerçek uykusuzluğu yaşamadıysan bilemezsin! Kolumu kırmamın sebebi, yorgunluktan önümü göremememdi. Üç yıldır inip çıktığım basamaklarda kaydım. İşin tuhafı, kırmadan iki hafta önce kolum normal çalışmamaya başladı; sanki vücudum kıracağımı bilirmiş gibi.”

“Normal çalışmamaya mı?”

“Dirsekte bileğe uzanan feci ağrılarım vardı; ayrıca kolum o kadar ağırlaşmıştı ki zor kaldırıyordum.”

“Biliyor musun, benim de uykusuzluk çektiğim dönemler oldu; sonunda, epey araştırma ve farklı teknikleri deneme sonucu gerçekten faydalı bir şey buldum. Doğru yastık – güzel, sert ve hipotalerjenik. Benimki Laura Ashley marka, Amerika’da satılıyor mu

bilmiyorum.” Alan konuyu değiştirmekten medet umduğunun farkındaydı, ama nasıl devam edeceğini bilemiyordu.

Çok uzaktan bir ses geliyordu: Düzensiz bir vuruş, bir devin yürüyüşünü çağrıştıran büyük bir dizel motor sesi; sonra ses arttı, arttı ve ansızın su gibi taştı; sanki çok yakınlarından derin bir ırmak geçiyormuş gibi; dev bir ırmağın bir vadiye taşması, silip süpürmesi gibi.

“Nereden geliyor?” dedi Alan sevinçle.

“Hemen şuradan, vadiden. Durduğumuz yerden yaklaşık beş yüz metre uzaktan. Yolcu treni değil bu arada, yük treni. Bu saatten yarına kadar hepsi yük treni. Aşağı yukarı sabahın üçünde duyduğum harika, upuzun bir tren var.”

“Düdüğü çalsa keşke” dedi Alan çocuk gibi. “Tren düdüğüne bayılırım.” Vanessa ona gülümsedi, çaresiz bir sevgiyle gülümseyişini Alan karanlıkta görmedi. Sonra kondüktör gerçekten düdüğü çaldı, koca Amerikan düdüğünü – vadinin tamamında hem sızlanıp hem sevinerek inledi. Yine mızık, klakson, kısılmış notalar...

Eve yaklaşırlarken iki yetişkin silueti yanlarında başıboş, nefes nefese bir köpekle gacıır gucur onlara doğru ilerledi. şekiller yavaş yavaş belirginleşti: Adam toparlaktı, kadın zayıf; ikisi de kat kat şişko, parlak naylonla kundaklanmıştı – Alan artık şişirilmiş yağmurluk diyordu bu kıyafetlere. Vanessa onları tanıyordu anlaşılan. Durup selam verdi ve babasını tanıştırdı. Karşılıklı hal hatır soruldu; Alan bir haftadan biraz kısa bir ziyarette geldiğini açıkladı. “Bir hafta mı? Biraz daha kalın lütfen” dedi adam, Alan’ın ziyaretinin ayrıntılarıyla gereğinden fazla ilgileniyormuş gibiydi. Hem erkeğin hem de kadının tavrı sevecendi, tatlı dilliydiler, ama aynı zamanda terapistlerin, hemşirelerin, doktorların biraz tepeden bakan, duygudaş tonuna sahiptiler. Köpek kayışın ucunda hırlayarak havaya zıpladı. “Koluna iyi bak Vanessa! Tanrı sizi korusun” dedi kadın, yürümeye devam ederlerken.

Vanessa’nın yan komşularıydı, soyadları da Dent’ti. Jerry bilgisayarlarla ilgili bir işte çalışıyordu. “Evanjelistler” dedi Vanessa. “‘Tanrı sizi korusun’ ondandı demek.”

“Oldukça hararetili Evanjelistler; son derece hareketli, yani çılgınca karizmatik bir kiliseye bağlılar. Ama fena sayılmaz, benzerleriyle kıyasladığında, ben de... Yani çok popüler bir kilise, dışında

elektronik bir tabelası var, 'Hayatın Ekmeği: Her Pazar Taze Pişmiş' diye. Ünlü bir yer."

"Eyvah. Yakında mı?"

"Malta'da."

"Malta mı?"

"Ha, ben artık isimlerin farkına varmıyorum! Malta biraz ileride. Yakında bir kent."

"Troy gibi."

"Aynen."

Eve girdiklerinde Josh gülerek bilgisayarında Helen'a bir şey gösteriyordu. Kolunu uzatıp Vanessa'yı kendine çekti –Vanessa'nın paltosu üstünde, küçük yün beresi başındaydı hâlâ– ve orada tuttu; üçü yan yana, seyrettikleri her neyse onu seyrettiler. Alan olduğu yerde durdu. Teknolojiye düşman değildi. Onun hoşlanmadığı şey *ekranın* hâkimiyetiydi; o bilmiş ikonların her yerdeki varlığı, her duvardan ışıklı gözetimini sürdüren floresan azizlerin sabit bakışıydı. Ekran pencerenin yerini almıştı. Mahremiyetin feshiyle birlikte mahremiyetin yoğunlaşması – herkes küçük aygıtıyla küçük ilişkisinin üstüne titriyordu. Bu onun lafı değildi; Vanessa'ya aitti, Alan biraz da değiştirerek söylüyordu; Vanessa şöyle yazmıştı: “Teknoloji mahremiyetin feshi tehdidini getiriyor ve aynı zamanda özelleştirilmiş bir mahremiyet vaat ediyor”; Alan önce anlamamış, cümlelerin ona açıklanması gerekmişti; sonra da elbette dahiyane olduğunu düşünmüştü. (Konferansla ilgili *The Boston Globe*'de bir yazı çıkmış ve Van'in muhteşem cümlesi de alıntılanmıştı. Alan birden bunun Vanessa'yla Josh'ın tanıştıkları konferans olacağını idrak etti.)

Alan üçüne baktı: Çocuktular aslında. Onun ilk görevi kâseyle ilgili saçma ağız dalaşının ardından Helen'la Vanessa'yı yaklaştırmaktı, ama Josh oradayken bir şey yapmaya utanıyordu. Zaten iki kardeş bir şekilde barışmış gibi görünüyordu. “Komşularla karşılaştık” dedi onun yerine. “Devam ettikleri kilise Malta'daymış.” Kimse etkilenmiş ya da şaşırılmış gibi görünmedi, hâlâ ekrana bakıyorlardı; dolayısıyla Alan ekledi: “Bu kentte İkinci Baptist Kilisesi mensubu olacağına Malta'da bir kilisenin mensubu ol daha iyi.”

“Aa, o espriyi daha önce yaptın” dedi Helen başını kaldırmadan. “Diskalifiye.”

“Kimse yeterince takdir etmemişti” dedi Alan. “Bu yüzden tekrar yapıyorum.”

“Aslında Houston'daki İkinci Baptist Kilisesi ABD'nin ikinci büyük kilisesi” dedi Josh. “Tuhaf, değil mi? Bir ucube.”

“Nereden biliyor bunları?” diye sordu Alan.

“Vanessa o Malta’daki kiliseye gitti” dedi Josh. Van biraz rahatsız olmuş gibiydi; Alan, Josh’ın niyeti ne olursa olsun, Vanessa’yı bu şekilde teşhir etmesini düşüncesizce buldu. Büyük kızını savunma güdüsünü bastırması şarttı. O kendini savunabilirdi. Şu altmışlı yılların liberal Papa’sının dediğini yapmalıydı: Her şeyi gör, biraz düzelt.

Vanessa yumuşak bir tonda açıkladı; hem komşu sıfatıyla, hem de “kulağa tumturaklı geliyor ama felsefeci” sıfatıyla Dent’lerin mensubu olduğu kiliseyi merak etmiş, “ne kadar çılgın ve bilimkurgu gibi olduğunu gözüyle görmek” istemişti. Cemaat çok nazik, şaşırtıcı derecede liberal, vaaz oldukça zekiceydi; ayrıca Skidmore’dan iki öğrencisini de orada görmüştü. Açık olmayı sürdürmenin önemli olduğunu ekledi.

“Birden dindar olmaya kalkmayacaksın, değil mi?” diye sordu Helen. “Dindar”ı çeşitli küçümseme tonlarıyla telaffuz etmişti.

“Dindar bir başkasının kutsal tanımıdır sadece” dedi Vanessa. “Senin için de müzik bir çeşit din.”

“Haklısın galiba” dedi Helen; çantasını karıştırarak, taviz veriyormuş gibi görünmemeye çalıştı; BlackBerry’sini çekip çıkardı ve kaşlarını çatı. Bir şey söylemeye karar veriyor olabilirdi; gözlerini kapatıp uzun boynunu uzattı. Alan onun bir anne gibi göründüğünü düşündü, sebebini sorsalar açıklayamazdı.

“Aslında benim kendi kilisemden ayrılma ihtimalim var” dedi Helen. “Elveda Sony.”

“Haberler sendeymiş” dedi Vanessa, safça Alan’a bakarak.

Helen çeşitli başarıların ardından meslek hayatının bu noktasında yapması gereken şeyin Sony’den ayrılmak olduğunu açıkladı; bu kadar fazla seyahat etmek istemiyordu. Şimdi ayrılırsa aynı endüstride başka bir çizgide ilerleyebilecek kadar gençti. Büyük şirket tarzı yaşantının ona göre olmadığını söyledi yüzünü buruşturarak, ikna edici olmayan bir ifadeyle.

Helen Vanessa’ya ergenliklerinden beri nasılsa yine öyle görünüyordu: Ürkütücü, kendinden emin, sadece baskı altında mahrem. Şimdi, anneyken bile erotik geçmişinin şaşaasını taşıyordu; hep hareketli ve geniş yelpazeli, Vanessa’nın –Josh’tan önceki!– solgun, kesintili deneylerinden son derece farklı. Çeşitli söylentiler: Helen ünlü bir prodüktörle, bir gitaristle, şarkıcıyla yakınlıklar ima ederdi.

Crash Test Dummies'deki siyah saçlı adam... Tanrı'ya şükür Josh dengesizliği gideriyordu. Helen babalarında bol miktarda bulunan bir başkalık otoritesine sahipti. "Başkalık otoritesi", kardeşinin dramatik biçimde otoriter davranışını izlerken, o anda kafasında oluşan ifadeydi. Babası gibi Helen da dünyaya, dikkatini dağıtacak her şeye, gönül meselelerine sırtını dönüp yaptığı işe *dönüşme*, işi yaparken ona mutlak şekilde yoğunlaşarak her şeyi dışlama kabiliyetine sahipti. Alan'ın geleneksel anlamda bir baba otoritesi pek yoktu. Nadiren sinirlenirdi, mantıksız değildi, somut biçimde dayatmacı değildi. *Asla* zorbalık etmezdi. Onun otoritesi kızlarına sırtını dönüp başka biri olma, baba olmayan biri olma kabiliyetinden kaynaklanıyordu. Aforoz yetkisiydi, bir kraliyet iptali, kutsamama – bu bakımdan kralın otoritesiydi, Helen örneğindeyse kraliçenin. İkisi de işlerinde bir şeyi, sadece bir şeyi yapabildiklerini ve onda ustalaşabildiklerini gösteriyorlardı; bu tekil ustalaşmayı Vanessa kendi dünyevi başarısızlığına bir sitem olarak hissediyordu. Onda eksik olan odak mıydı, hırs mıydı, güç müydü? Felsefeci olarak gerçekten bir *gücü* olmuş muydu hiç? Belki kısa bir dönem, doktorasını hazırlarken. O sırada, yaklaşık iki yıl boyunca Princeton'da sadece felsefeye yoğunlaşmıştı belki; o iki yıl boyunca belki bir çeşit düşünce atletiydi, keskin, tek amaca odaklanmış, fiziksel ve zihinsel dayanıklılığı yüksek. *Yürek Saflığı Tek Bir Şey İstemektir* – Kierkegaard'ın bu kitabını okumamıştı (bir Kierkegaard okudun mu hepsini okumuş sayılırdın, *Ölümçül Hastalık Umutsuzluk* ona yetmişti), ama kitabın adı raflardan onunla alay ediyordu. O tek bir şey istemiyordu. Yüreği saf değildi. Şu anda Josh'a sahip olmaya devam etmekten başka fazla bir şey de istemiyordu. Zaten felsefe *tek bir şey* değildi, olamazdı. Ama müzik ya da bir şirket kurmak da öyleydi. Öyleyse ikisinin de sahip olduğu bu *başkalık* neydi? Çok sayıda günlük tavizle, Vanessa'nın anladığı şekliyle hayatı oluşturan tavizlerle idare etmek yerine tek bir kökten zaferi isteme kabiliyeti miydi sadece?

Vanessa kahve yapmak üzere kalktı. Babasının işyerinde geçirdiği sıkıcı bir öğle sonrasını hatırlıyordu. Neler olduğunu anlamayacak kadar küçüktü, ama Alan'ın işinin başındayken tamamen değişmesinden etkilenmişti – üzerine sihirli bir pelerin geçirmişti adeta. Neredeyse yabancı dil denebilecek, kapalı, tutarlı bir sistemi olan bir dilde konuşuyordu; akıcı ve güçlü şekilde konuşuyordu.

Genç bir çalışanın dokuz yaşındaki kızını eğlendirmesini bekliyordu; iki kere masasından başını kaldırıp Vanessa'ya baktı, bakışı Vanessa'yı delip öbür yana geçti sanki; soğuk bir bakış değildi, iş bitirici bir ihmalkârlıkla yüklüydü. Birçok bakımdan babalarına çok benzeyen Helen'in da Sony'de benzer şekilde çalıştığını tahmin ediyordu.

Helen'i konuşturan Josh oldu: "Teknolojiyi bilen biri müzik endüstrisi kurumunun çağın *çok* gerisinde olduğunu görebilir. Değil mi? Bir on yıl sonra plak dükkânları olmayacak, CD'ler eski 78'lik plaklar kadar çağdışı olacak."

"O kadar hızlı olmayabilir," dedi Helen, öne doğru eğilerek; canlanmıştı, aşılın BlackBerry sol elinde unutulmuştu, "ama gelecek bu, evet. Kaba hatlarıyla. Stüdyolardan, ayrıca radyodan uzaklaşıp bilgisayara, telefona, ekrana yaklaşılabilecek."

"Video radyo starını öldürdü⁵ gerçekten de" dedi Josh heyecanla.

"Kafamda ve arabamda" diye şarkıya devam etti Helen, ağzını kapatarak.

"Meşhur bir şarkı baba" diye açıkladı Helen. Gözleri parlıyordu. "Olay şu: Stüdyo artık güncel değil ya da olmayacak; iktidar birimi olmayacak – aynı şekilde olmayacak en azından. Müzisyenlerin iktidarı artacak..."

"Çünkü giderek muhtemelen hem kayıtları, hem prodüksiyonu, hem de satışı kendileri yapacaklar" diye ekledi Josh. "Müzik şirketi onların olacak."

"Aynen. Adaletli olacak ayrıca – onyıllarca stüdyolar genelde müzisyenlerine kazık attı, cezai sözleşmeler dayattılar, çoğu kez pazarlamayı iyi yönetemediler. Malcolm McLaren ve Sex Pistols mesela. Ya Motown'a ne demeli? O müzisyenlerin çoğu neredeyse hiçbir karşılık alamadılar işlerine. Telif hakları için Berry Gordy'ye dava açmaları gerekti; buna rağmen adam şirketten acayip para kazandı. Klasik Motown şarkılarında neden *crash* zilleri neredeyse hiç duymuyoruz, biliyor musun?"

"Hayır, ama sen söyleyeceksin" dedi Josh gülümseyerek. Oldukça flörtçü biçimde, diye düşündü Alan aniden telaşlanarak.

"Çünkü kayıtların birçoğu aslında sıradan Detroit evlerinin salonlarıyla bodrum katlarında yapılmıştı. Mikrofonlar yeterince

5 Video killed the radio star. The Buggles şarkısı. (ç. n.)

iyi değildi – *crash* ziller fazla gelirdi. Aslında bu konuda oldukça ütopyacı sayılırım. Ben hiçbir zaman prodüksiyon yapmadım, şirket muhasebecisi olarak başladım işe, çünkü ekonomi mezunuydum, sözümüne *para konusunu biliyordum*, sonra da ‘yönetici’ oldum, her ne demekse. Sanıyorum benim gibi en iyi ihtimalle yönetici, en kötü ihtimalle düşman olarak görülen birinin gerçekten müthiş yeni müzisyenlerle ittifak kurabileceği bir noktanın eşiğindeyiz. Ben müzisyenlerin en iyi işlerini çıkarabilmeleri için onları özgürleştirmek istiyorum. Bir çeşit Motown modeline geri dönüş, ama sömürü olmadan. Bir devrim.”

“Gerçekten de ütöpik geliyor kulağa” dedi Vanessa; elinde kahve demliğiyle yanlarına gelmişti. Elinden geldiğince tarafsız olmaya çalışıyordu.

“Ütöpik olmak zorunda, çünkü en azından başlangıçta bir yandan hayır kuruluğu gibi işleyen bir işi yönetiyor olacağım.”

“Ama hayır kuruluğu olamaz, şirket olmak zorunda, değil mi?” diye sordu Alan.

“Ha, bu arada, babam da belki katılacak” dedi Helen coşkuyla.

“Gerçekten mi?” diye sordu Vanessa. Alan omuz silkti, avuçlarını havaya açtı. Bir an için, iki kadın da beklentiyle ona bakarlarken, kırk yaşına döndü, onların çocukluğuna; dışarıya gelip ulu, gölgeli kızıl gürgene bağladığı salıncağı sallarmı diye soruyorlardı. Anneleri sıkılmıştı onları sallamaktan. O kadardı istedikleri; yapabilirdi.

“Evet, olabilir” diye cevap verdi.

“Peki ne yapacaksın ki?” diye sordu Vanessa. Alan emin olmadığını, ama oldukça başarılı bir şirketi sıfırdan başlayarak kurup yönetmekteki deneyiminin yararlı olabileceğini söyledi.

Nedense bildik bir ortamda kolaylıkla söyleyebileceği bu cümleyi Saratoga Springs’deki bu evde, bir başka nesil, belki iki başka nesil onu izlerken söylemekte zorlandı. Yıllar boyunca işine yaramış bazı iş kurallarının olduğunu ekledi. Günün birinde kitaplaştırabilirdi de. Josh bu kuralların ne olduğunu sordu; Alan yine tuhaf bir çekingenlik hissetti. “Mesela, İkinci Dünya Savaşı’nda Almanları yenmemizin gerçek sebebini biliyor musun?”

“Bir dakika, ‘biz’ kim?.. Şaka yapıyorum” dedi Josh.

“İkmal hatlarımızın Almanlarınkilerden daha iyi olması. Bu bir gerçek. İngilizler süper randımanlı Almanlardan daha randımanlıydı... Aynı şey sivil hayatta da geçerli. Tedarikçin ne kadar iyiye

sen de ancak o kadar iyi olabilirsin, zincirin son halkasına kadar böyle bu. Tedarikçini ayarla, gerçekten güvenebileceğin insanları bul, işinin yarısı yapılmış sayılır.”

“İlginç” dedi Josh ve başını çevirdi.

“Bizim ailede babam ‘kurallarıyla’ ünlüdür” dedi Vanessa mutlulukla. Ailesiyle birlikte olmaya bayılıyordu. Ashında tek istediği buydu. “Bazıları mantıklıdır, bazılarıysa son derece esrarengiz. Kahve isteyen?”

“Ne bakımdan esrarengiz?” diye sordu Alan yalandan gücenmiş gibi, Vanessa’ya gülümseyerek.

“Mesela arabayı evin önüne ters park etmek gerektiği, çünkü evden gidişin her zaman daha önemli olduğu kuralı. Sanıyorum iş dünyasında bu resmen metafizik sayılıyordur.” Herkes güldü; Alan, Josh’ın gülüşünü ilk kez duyduğunu fark etti – oğlan nefesini dışarı verirken bile içine hava çekiyor gibiydi.

“Bir de anne babaların çocukları için yapabileceği garantili şeylerden birinin yüzmeyi öğretmek olduğunu, böylece boğularak kendilerini öldürmeyeceklerini söyledin” dedi Helen. Anında bir sessizlik oldu –Alan öyle hissetti– sonra Helen hemen devam etti. “Bir de Van en vejetaryen dönemindeyken, onu kızdırmak için, insan piliç kızartma yerken pilicin bilhassa yenmek için yaratılmadığına inanmasının çok zor olduğunu söyledin.”

“Aa, ama bu *kural* sayılmaz bence” dedi Alan. Vanessa kahveyi geçirirken birkaç örnek ekledi: “Babam banyolarında bide olan insanların ‘sapıklık’tan hoşlandığını varsayırdı. Nelson Mandela’yı ne kadar takdir etse de, apartheid’in sona ermesinden beri Güney Afrika beyaz şaraplarının kalitesinin düşmüş olması tatsız bir gerçektir.” (Van “gerçek” kelimesini vurguladı.) “Ayrıca nedense asla hıçkırmamış olmasıyla gurur duyardı.”

“Hiç hıçkırık tutmadı mı sizi?” diye sordu Josh.

“Bildiğim kadarıyla hayır.”

“Acayip bir başarı” dedi Josh.

“Ben de öyle düşünüyorum, biliyor musun?” dedi Alan, Josh’ın ne ölçüde alaylı konuştuğundan emin olamayarak.

Alan otelin lobisinde tek başına oturuyordu. İçkisi, altındaki kâğıt peçeteyi yavaşça çürütmekteydi. Dixieland cazı yine havada zarafetle dolaşıyordu. Alan eski moda kırmızı kadife bir kanepeye gömülmüştü. Gözlerini kapadı. Helen yatmıştı; Candace'a telefon etmek için saat fazlasıyla geçti – bugün konuşmamıştı onunla. Kendini huzursuz, hassas, kırılğan hissediyordu. Akşam yemeğinde –Helen'la ikisi, Van'le Josh'ı evde baş başa vakit geçirsinler diye bırakıp otelde yemek yemişlerdi– Josh'la ilgili, kendine saklamaya niyetli olduğu bazı hisleri ifşa etmişti. Helen delikanlıyı savunmuş, çocuksu özgüveninin onu heyecanlandırıldığını söylemişti. Biraz fazla heyecanlandırmıştı... Alan gündüz Helen'la Josh'ı birliktelerken görmüştü, o nakaratı bir sigarayı paylaşan iki sevgili gibi söylemişlerdi; Helen'in gözlerindeki parıltıyı görmüştü. Ve bir baba olarak, Josh'ın muhtemelen tahrik olmuş bakış açısından kızlarının seksiliğini kıyaslamak gibi nazik bir konuma düşmüştü; evet, o bakış açısından, Helen'in önde olduğu su götürmezdi. Bir vücudu vardı ve vücudunu kullanmayı biliyordu. İki yetişkin arasında anlık bir flört gibi ufak bir şeye tepki gösterdiğinin farkındaydı elbette. Ama huzursuz oluyordu işte. Helen hakkında bir şeyleri açığa çıkardığı için değil – o eğleniyordu, sosyal turistti, iki gün sonra gidecekti, muhtemelen farkında bile değildi; Josh ve Josh'ın Vanessa'ya özeni (evet, doğru kelime buydu) hakkında açığa çıkardığı şeyler nede niyle huzursuz oluyordu. Helen'ı fazlasıyla aşikâr biçimde Josh'a müsamaha etmek konusunda uyarmak geldi içinden, ama bu konuda iki kızına da hiçbir şey söylememesinin çok önemli olduğunu anladı. Van flörtleşmenin büyük bölümüne şahit olmamıştı; kahve yapmak üzere mutfığa, sigara içmek üzere arka bahçeye gitmişti. Helen'a bir şey söylemesi ise ilgisini artırabilirdi.

Josh sıcakkanlı, sevimli ve yakışıklıydı. Ama çocuk insanı biraz sinir eden o özgüveni nereden buluyordu? Akşam yemeğinde Helen onun sadece genç ve heyecanlı olduğunu söylemişti. Biraz teknoloji ukalas olduğunu söylemişti. (Ama "oldukça hoş" da de-

mişti.) Van onun tarzına “Yahudi zıtlaşması” demişti. Belki kısmen bu yüzdendi. Alan bazen Eski Ahit’in Yahudiler hakkında değil, İngilizler hakkında olduğunu hayal ederdi. Bir düşünün: Kitabı Mukaddes’in tamamı İngilizlerin hikâyesiymiş! Düşünsenize, *biz* kendimizi ne matah zannederdik o zaman; kendi küçük ulusunun başlangıç öyküsünün dünyadaki temel dinî efsanelerden biri olduğunu bilmekten kaynaklanan derin, görünmez özgüveni hayal edin. Shakespeare, Newton ve Darwin’e sahip olmaktan bile kat kat iyi. Belki de buydu sebebi. Yahudi zıtlaşması. Yoksa Amerikalı zıtlaşması mıydı? Alan bugün birkaç şey öğrenmişti. Amerikalılar “news”u⁶ “nooze” gibi telaffuz ediyordu gerçekten. “Giderek” kelimesini de “ileride” anlamında kullanıyorlardı galiba: “Senatör Obama seçim kampanyasında meseleyi tarafsızlaştırmak için ırk konusunda giderek ne demeli?” İngilizlerin bu kelimeyi kullanması düşünülemezdi! “Dönerek” olabilirdi daha ziyade... Josh’la Helen’i birleştiren şeylerden biri biraz ütopyacı oluşlarıydı, şimdi anlıyordu – bir şeylerin değişmekte olduğuna ya da yakında değişeceğine, iyiye doğru değişeceğine inanıyorlardı. Planları, projeleri vardı. İkisi de Senatör Obama’nın gerçekten şanslı olduğuna inanıyordu. Aferin onlara. Van bu heyecandan dışlanmış gibi görünüyordu; sırf öbür ikisi birbirlerine saçma pop şarkıları söyleyip müziğin geleceği hakkında konuştukları için değil, Van’in gerçekten sevdiği, üzerine titredığı, araştırıp uyguladığı her şey geçmişin derinliklerine ait olduğu için.

Peki ya kendisi? Josh’ın yanındayken Alan kendini yaşlı, nostaljik, öğretmen gibi hissediyordu. Yeni öğrencilere eski dersleri öğretmek istemiyordu. Van’in evinden çıkmadan hemen önce aptalca bilgisayar eleştirisine niye girişmişti ki? Josh yakında müziğin büyük ölçüde bilgisayarda dinlenmekle kalmayıp bilgisayarda *besteleneceğini* söylüyordu. Onun bu kesin hükümlerine sinir olan Alan da bütün bunların doğru olabileceğini, ama asla bir bilgisayara gidip bir ezginin birkaç notasını mırıldanarak ezgiyi tanımasını istemeyeceğimizi söylemişti. “Doğru diyemeyeceğim,” demişti Josh, “ses tanımayla oraya doğru yol alıyoruz. Aa, benim bilgisayarda hemen deneyebiliriz.” Van bile duygudaşlıkla, biraz üzgün bakışlarla atılmıştı: “Baba, aslında Josh bu konuda bir sürü yazı

6 Haber. (ç. n.)

yazdı – yazılımda inanılmaz ilerlemeler var.” Sonunda üçü yakın bir tarihte gerçekten bir bilgisayara gidip bir şeyler mırıldanarak ezginin ne olduğunu öğrenebileceğimiz hükmüne vardılar: “Beethoven Beşinci Senfoni, ilk ölçü.” Kırılğanlığı Alan’ı rahat bırakmıyordu, özellikle de Van’in yüzündeki o duygudaş ifade. Belli ki herkesin önünde babasının hatasını düzeltmek istemiyor, ama tarih adına –daha doğrusu ilerleme adına– mecburen düzeltiyordu.

Karşısında, alçak cam masanın öteki tarafında bir kadın oturuyordu; kadının ne kadar zamandır orada olduğunu farkında değildi. Belki durumun garipliğini azaltmak için hafifçe yana dönmüştü. “Oturabilir miyim?” diye sordu. “Öteki masalarda iskenleleri ters çevirmişler, bar da şimdi kapandı.”

“Elbette” diye cevap verdi Alan, aşırı hızlı, tipik İngiliz kibarlığıyla. “Ben zaten fazla oturmayacağım.”

“Tüh, yine berbat ettim. Yanlış bir şey söyledim!” Kadın sırttı; Alan onun birkaç kadeh içmiş olduğunu, belki sık sık birkaç kadeh içtiğini anladı. Kendisinden beş yaş kadar küçük olduğunu tahmin etti. Siyah saçlarının boyası çoktan gelmişti; donmuş beyaz bir ırmak, bir bakıma gecikme bedeli, saç ayırım çizgisi boyunca uzanıyordu. Biraz çökmüş görünüyordu; içkicilerin yetersiz beslenmiş tombulluğuna sahipti. Ama Alan’ın aşağı yukarı yaşıtı olan herkes çökmüş görünüyordu; insan kendi yaşındaki herkese biraz yakınlık duyuyordu, tıpkı bir zamanlar aynı futbol takımındaki ya da askerî birlikteki herkese yakınlık duyduğu gibi. O karşısında çöküş görüyorsa kadın ona bakınca ne görüyordu kim bilir?

“Nerelisin?” diye sordu kadın.

“İngiliz. Kızımı görmeye geldim.”

“Evet, tahmin etmiştim – aksanın müthiş. Beatles gibi.”

“Yo hayır, onlar Liverpool’lu, daha güneyden... yine de teşekkür ederim.”

“İngiltere’ye gitmiştim” dedi kadın. “Londra’ya. Cornwall’a da. Yağmur yağıyordu... sidik gibi bir yağmur, sürekli. Kusura bakmıyorsun, değil mi?”

“Doğru. Yağmur çok yağar. Gerçekten sidik gibidir. Yakın bir tarihte miydi?” Olmadığını tahmin ediyordu; yakın tarihteki hayatın içip sızmak ve bu şehirde takılmaktan ibaret olduğunu tahmin ediyordu. Kadını oldukça çekici buluyordu; kısmen karşısında olduğu ve onunla konuştuğu için, ama sırf ondan değil – kadının

tavırlarında bir ihtişam, Alan'da merak uyandıran harap olmuş bir itibar vardı. Yayvan Amerikalı konuşması, kalın sesi ve ağrıyormuş gibi görünen gözleri hoşuna gidiyordu.

"Çocukken gitmiştim birkaç kere. İki kere gemiyle, bir kere de uçakla. Yok, iki kere uçakla... Aman canım, neyse. İki kere gemiyle, iki kere de uçakla galiba... Burada sigara içemiyoruz, değil mi? Sence içsek kimse mani olur mu? Şu bardaki faşist çocuk olur – az önce *götünden bir cyalet yasası* uydurdu, bir kişiye bir saat içinde üç kadehten fazla veremezmiş." Kadının sesi yükselmekteydi; Alan ise yatmaya hevesliydi, onu faşist çocuğun ikna etme gücüne teslim etmeye hazırdı, ama kabalık etmek de istemediğinden küçüklüğünde niçin İngiltere'ye o kadar sık gittiğini sordu. Kadın New York'ta büyüdüğünü, varlıklı ve imtiyazlı bir çocukluk yaşadığını anlattı – dadı, ahçı, Macar şoför. Park Caddesi'nde geniş bir daire. Ve İngiliz baba. "Annem Trask'lerdendi" dedi. Bir tarikattı belki ya da siyasi bir mevki. Trask neydi? Kadın açıkladı: Trask bir soyadıydı; annesinin ataları on dokuzuncu yüzyılda Saratoga Springs'in hemen dışında büyük bir arazi satın almışlardı. 1890'larda arazilerinin üstüne devasa bir ev inşa etmişlerdi; İngiltere'nin ünlü bir köşküne –hangisi olduğunu hatırlamıyordu– benzer bir yapıydı. "Adı Yaddo. Duydun mu hiç?" Alan duymamıştı, ama şehre geleli iki gün olmuştu henüz. Kadın bu ismi Trask ailesi çocuklarından birinin bulduğunu söyledi; "*shadow*"la' kafiyeyle olsun diye uydurmuştu. Kız akçaagaçların gölgesine bayılıyormuş. Trask'ler evlerini 1920'lerde Amerika'nın yaratıcı sanatçılarına miras bırakmışlar; Yaddo'nun yazarlar için bir inziva evi, insanların gelip yaratıcı çalışmalar yapabileceği bir yer olarak kullanılmasını şart koşmuşlar. Halka açık değilmiş, dolayısıyla ziyaret edemezmiş. "Kızın yazarsa o başka."

Alan aile evinin sonsuza dek bir avuç otlakçı sanatçıya verilmiş olması konusunda Trask vârislerinin ne düşündüğünü sordu.

"Hayatım," dedi kadın, boş şarap kadehini teatral bir hareketle kafasına dikerek, "mesele o zaten. Dolaysız vâris yok, duyabileceğin en acıklı hikâye: Trask'ler dört çocuklarının dördünü de çocukken kaybetmişler. Dördünü de. Çoğu difteriden." Alan gerçekten acıklı olduğuna katıldı; büyük dehşet, diye düşündü, nesillerin tersine dönüşü, çocuklarını mezara gömen anne babalar, küçük oğlunun

yanında yatmak üzere kendini mezara atmaya kalkışan Karl Marx.

“O konuyu bana sor” dedi kadın. “Acıklı hikâyeleri iyi bilirim.” Kadın Alan’a baktı; sıradan nezaket soru sormaya devam etmesini gerektirirdi. Ama yorgundu ve bir on dakikanın daha boşa akmasına pek dayanamayacaktı. Ayrıca onun da kendi acıklı hikâyeleri yok muydu canım? Bunları düşünüp başını kadehine eğdi, kadın da neyse ki acıklı hikâyesinin kara devamını unutup sustu. Alan fırsatı kaçırmayıp özür diledi, sohbetten memnuniyet duyduğunu söyledi ve kalktı.

“Tek gitmesi gereken sen değilsin” dedi kadın hemen kızarak. “Daha iki dakika önce fazla oturamayacağımı söylemedim mi?”

“Tamam” dedi Alan, kadının yalanına uysallıkla teslim olarak. “Tamam.”

Odasına döndüğünde buz gibi pencerenin önünde durdu. Dışarıda hava duru, kuru, kutupsuydu – aşırı tuzlanmış olan anacadde çöldeki bir kemik gibi kavrulmuş griydi, sıkıştırılmış kar duvarları sokak lambalarının ışığında masmavi parlıyordu. Alan kadının otelden çıkışını, durup bir sigara yakışını, sigarayı düşürüp yerden alışını, sonra da Broadway’den yukarı yavaş yavaş, o buz gibi havaya göre aşırı yavaş yürüyüşünü izledi.

Banyoya giderken masasının üstündeki kapalı beyaz bilgisayarın önünden geçti. Çantasından çıkabilmiş, ama orada kalmıştı. Evet, açıp Eric Ball yazmış mı diye bakması lazımdı. İki iş arkadaşından daha *mail* gelmiş olabilirdi. En beteri de, üç yıldır süren Dobson Sanat Merkezi ve Kafe migreni; o projede bu hafta ya da haftaya harekete geçeceklerini vaat etmişlerdi. Sihirli kutuyu açıp bütün kötülüklerin etrafa saçılmasına izin vermeyecekti. Sabahı bekleyebilirdi.

Uyandığında kar yağıyordu, hiç durmadan. Broadway bomboştu, dün gecenin kavrulmuş asfaltı taptaze beyazla kaplanmıştı. Kar kendine özgü pasif agresiflikle hızla yağıyordu; kaçamak ama insafsız, kendi beyaz gündeminde ısrarlı, yumuşak tekdüzeliğiyle zamanı, direnci, eylemi tamamen iptal ederek. Alan sessiz boşluğa, korkunç bir ölüm idealine benzeyen katıksız negatife teslim oldu. Trask çocukları, ne hikâyeydi! Alan'ın babası böyle karlı bir günde ölmüştü. Peder son haftasında neredeyse körleşmişti; Alan yüzünü hastane yatağında yatan babasının yüzüne iyice yaklaştırmak zorunda kalmıştı. “Şu anda ne görüyorsun baba?” diye sormuştu; bitkin babası da, pıhtılaşmış sesiyle, “İyilik dolu bir yüz görüyorum” diye cevap vermişti. Son anlaşılır sözleri bunlardı ve aklıyla sağlığı yerindeyken söylemiş olduğu bütün sözlerden daha derin, kesinlikle daha duygusal sözlerdi... Ama Josh'ın gülüşü – iyilik dolu değildi, en azından Alan'a yönelik olarak öyle değildi. Boşver, boşver. Yapılacak önemli şeyler vardı; Josh'la Vanessa meselesini kurcalamakla bir yere varamazdı. Pratik bir yardımda bulunmalı, elinden geldiğince *faydalı* olmalıydı. Atılacak en iyi adım, kendi hanesini düzene sokmaktır – her şeyden önce Candace'la konuş, sonra kahrolası bilgisayarı aç, Eric'le Dobson projesi konusunda yazış, fatura öde...

Faturalar: Manchester'da ofis açmak hata olmuştu. Manchester'da hareket yoktu, en azından onun gücünün yeteceği bir hareket yoktu. Geç kalmıştı, dolu kapasiteye gelmişti. Tıpkı Alex Ferguson'ın onca para karşılığı Rio Ferdinand'ı transfer edip –her sterlini fiyaskoydu gerçekten– sonra Ferdinand'ın en iyi performansının geçmişte kaldığını keşfetmesi gibi. Manchester ofisi pahalıydı; Newcastle'dan sırf ofis boş kalmasın diye gelen iki personelin bütün gün boş boş oturup *mail*'leriyle ve gece gidecekleri kulüplerle ilgilenmekten başka işleri yoktu. Yakın zamanda yapılan web sitesinin tasarımı acayip pahalıya çıkmıştı. Alan neredeyse görünmez olan işin neredeyse görünmez bir fiyat etiketi olacağını düşünmüş, Mormon

tasarımcıyla Salt Lake City'deki şirketine ödeyecekleri nihai fiyatı Eric söylediğinde şaşkınlığını gizlemeye çalışmıştı.

Bu ufak tefek meselelerden daha vahim olanı, Quarry Holdings'in en büyük binalarının bulunduğu dört kuzey şehrinde emlak değerlerinin aniden düşmüş olmasıydı. Sunderland'da zaten ancak yarı yarıya dolmuş olan konut-ticari karışık bir bina olan Seddon'ı satmaları şarttı. Başka faturaları ödemek için satmaları gerekiyordu; bunlardan biri de Newcastle Dobson projesinin çarkını yağlamak için alınmış yüklü Lloyds kredisinin faiziydi – Alan'ın bir daha asla içine girmemeye yemin ettiği bir it-çek vaziyeti. Ne var ki Seddon'la ilgilenen yoktu, geçen yılın sonunda fiyatı baş döndürücü bir yüzde otuz oranında düşürdüklerinde bile. Dinamik fiyatlandırmaymış, hah! Yıllardır sağlam ve güvenilir bir pazar olan York'taki iki satılık binanın durumu da aynıydı. Şirket küçüktü –Alan'la birlikte on kişi– ve öteden beri aman aman bir likiditesi olmamıştı. Dirayetli fırsatlar değerlendirilip masraflar oldukça düşük tutularak büyümüşü. Şirket Alan'dı ve Alan'a benziyordu: İş gören bir çerçeve, ince bir güç ve mantıklı bir giren enerji / çıkan enerji orantısı.

Alan belediye yolsuzlukları, yasadışı faaliyet, suç, fesat ve ah-laksız emlak sahiplerinin hâkim olduğu bir zaman ve mekânda yetişmişti; şiddet tehdidi her şeyin üzerinde bir ebeveyn yasağı gibi sallanırdı. *Alçaklar* yumuşak bir kurguydu – akça pakça Michael Caine Cockney aksanıyla gerçek Newcastle'da bir gün dayanamazdı. Dili damgalıydı: Yabancıydı. O filmin başındaki Newcastle pub'ını Alan gayet iyi biliyordu; Caine'in bir bardak bira almak için hakaret kabilinden beş ağır dakikadan çok daha uzun süre beklemesi gerekirdi orada. Hatta asla alamazdı desek? Hayatta alamazdı desek? Alan'ın o dünyayla alakası yoktu, aynı zamanda zarar vermek anlamına gelecekse iş yapmamayı tercih ederdi, dolayısıyla o dünyayı görmezden geliyordu; kuşkusuz Kuzeydoğu müteahhitleri arasında en üst seviyede, muhtemelen ikinci ve üçüncü seviyelerde de olmamasının bir sebebi de buydu. Böylesi iyiydi; şirketinin otuz yıl boyunca sadece iki tahliye ihtarnamesi çekmiş olmasıyla gurur duyuyordu. İki. Başarı arzusu, iradesi, hırsı bol bol olmuştu... ama ne pahasına olursa olsun değil. *İyilik dolu bir yüz görüyorum*. İyi kalpli ve başarılı bir iş adamı olunabilir miydi? Babasının ona, "Büyük servet yapmış herkes dolandırıcıdır" deyişini bu aralar fazlasıyla sık hatırlıyordu. Temelde Peder'in haklı olduğunu düşünüyordu;

altmış sekiz yaşında ne dolandırıcı (en azından kendince) ne de (maalesef) büyük bir servetin sahibi olmasının sebebi de buydu belki. Yine de büyük servetler peşinde olmamak başka şeydi, yıllar içinde edinilmiş konforlu sayılabilecek birikimleri hesapsızca harcamak başka. Acımasız ve başarılı bir kapitalist olmamak başka şeydi, kendi açtığı yaralarından para kanayan *başarısız* bir kapitalist olmak başka. *Kendi kendine* yapmıştı bunu; acı çekmesinin sebebi buydu. Büyüme fikrinin cazibesine kapılmıştı –daha doğrusu *kendini kaptırmıştı*–, daha fazla personel, yeni bir ofis, yeni binalar; kısmen diğer herkes de büyüdüğü ve diğer herkesle birlikte domuz ahırında yemliğini garantiye almazsa görece başarısız sayılacağı için.

Harikalar kutusunu açacağına Eric Ball'a telefon edecekti. Newcastle'da şimdi pazar günü öğle yemeğinden hemen sonrasıydı. Eric şu iki şeyden birini yapıyor olacaktı: Ya bisiklete biniyordu (fanatik bir bisikletçiydi, her türlü malzemesi vardı: horoz siklet Çin malı bisiklet, bokböceği kask, pantolonu Eric'in cezalı üreme organlarını drama dönüştüren ve Alan'a hep baletlerle esrarengiz paketli kasıklarını hatırlatan turuncu-sarı spandeks zar) ya da TV'de spor programı izliyordu veya izlemeye hazırlanıyordu. Eric ne kadar sıkıcı olursa olsun televizyonda her türlü sporu izlerdi, tıpkı en sıkıcı dipnotların arasında bulunmaktan memnun bir akademisyen gibi.

Eric'in telesekreteri cevap verdi; yeknesak, burundan, ukala, tanıdık Yorkshire aksanını –“Eric Ball'a ulaşamadınız”– duyunca gülümsemekten kendini alamadı Alan; mesaj bırakmaya başlamışken Eric açtı.

“Numarayla tanıyamadım. Nasılsın?”

“Yani aslında Eric Ball'a ulaştım.” Bayat bir espri.

“Evet! On beş kilometrelik bir dağ tırmanışımız vardı, ama hava... Sen benim *mail*'imi almadın mı, mesajımı da mı almadın?”

“Saratoga Springs'de kar yağıyor. Kar! Bilgisayarımı açmadım henüz. Vakit olmadı. Burada işler çok – gerçek işten farklı ama yine de iş işte.”

“Peki, önce kötü haberi mi vereyim yoksa berbat haberi mi?”

“Eyvah!”

“Belediye Dobson projesinin fişini çekiyor. Bütün sübvansiyonları geri çekiyorlar. Yani benim görebildiğim kadarıyla artık ölü sayılır.”

“Niye Allah aşkına?”

“Çünkü marangozlar sendikası sözleşme hakkından ötürü belediyeye dava açmış.”

“Marangozlar mı? UCATT mi? Biz betoncularla sorun yaşayacaktık.”

“Beklediğin yerden gelmiyor işte. Gö... arkayı kollayacaksın. Sırtını yani. Her neyse, marangozlar projenin özel değil hükümet projesi olarak yapılandırıldığını, dolayısıyla işten pay almaya yasal hakları olduğunu ileri sürüyor.”

“Yani masraflarımızı iki katına çıkaracaklar” dedi Alan, o anda otel telefonunun ahizesinin pek temiz olmadığını fark ederek – ağız kısmı biraz yapışkan gibiydi.

“Evet. İşte, geçen hafta SGR’nin sunduğu feci maliyet tahminine bir de bu eklenince belediyenin kodamanları iyice soğumuş anlaşılan.”

“Ama eşek yüküyle para yatırdık yahu. Ayrıca bunun için koca bir depoyu yıkma izni aldık!”

“Cuma günü aldık tebligatı, o zamandan beri sana ulaşmaya çalışıyorum. Endişeliyim Alan.”

Cuma günü Alan’ın Helen’la trende, yeni şirketine “katılmayı” konuştuğu gündü.

“Ortaklar kabul ediyor mu bunu? David’le Lee? Onlar da bırakıyor mu?”

“Biz *onlar* bıraktığı için bırakmak zorundayız zaten. Bana *onlar* söyledi. Tek başımıza yapamayız, öyle bir nakit yok bizde.”

“Eric, kahrolası Seddon’ı elden çıkarmamız lazım. Ne şekilde olursa olsun, o bina defterden düşecek. Lloyds kredisinin faiz ödemeleri –bir tek onlar bile– *canımıza okuyor*.”

“Şimdilik fırsat çıkmadı, öyle değil mi? Ama yarın ilk iş onunla ilgileneceğim. Bana bırak. Seddon’ı satacağız.”

“Berbat haber yahu, berbat.”

Bazı projeler lanetliydi, perili evler ya da hurda arabalar gibi. Ve lanetli olanlar, tamamlanmış halini en net biçimde gözünde canlandırabildiğin projelerdi. Bina Alan’ın karşısında yükseliyordu; bitmiş, pırıl pırıl, işlevsel – lazım olan tek şey Harrison Ford’la golf pantolonlu yüz Amish erkeğiydi; bir günde dikeceklerdi binayı... Dobson projesi de böyleydi işte. Alan iyi sonuç verebileceğini, ne

kadar güzel görüneceğini *biliyordu*, ama onunla aynı fikirde olan kimse yoktu. Bu yüzden o kadar yatırım yapmıştı bu projeye.

Durup düşündüğünde başı döner ya da midesi bulanır gibi oldu; yatağın kenarına çöktü. Demek ki düşünmemek önemliydi. Boşver, boşver.

Tuhaftır, bir iki dakika sonra neredeyse özgür hissediyordu kendini. Yataktan kalkmadı. “Sana ulaşmaya çalışıyorum” demişti Eric. Ortalıkta olmamak *heyecan vericiydi* neredeyse. Epey bir para kaybedecekti, çok para kaybedecekti, ama *paraydı, o kadar*; Cathy’nin başöğretmen babasını taklit ederek, en havalı, kuzeyli olmayan aksanıyla “kirli para” diye bahsettiği şey. Peki, burada, ABD’deyken Eric’le bir daha konuşmasa ne olurdu? O hafta boyunca bilgisayarı açmasa ne olurdu? Sırtını dönse, tamamına sırtını dönse, yüzünü başka yere dönse ne olurdu? Mesela Helen’in yeni projesine – hayatının son on ya da on beş yılını *buna* hasredebilirdi. Querry şirketini kimseye devretmeyecekti, aile şirketi değildi – kızlarının ikisi de ilgilenmiyordu. Haklıydılar da, kendi hayatları vardı. Ama şirketi devretmeyi ya da devretmemeyi düşündüğünde o baş dönmesiyle bulantıyı hissetti tekrar... ölüm; Hadrianus Duvarı vakası... Hayır. Onu düşünmeyecekti. Daha başından beri şirketin muhtemelen kendisinden daha uzun ömürlü olmayacağını biliyordu. Ama yeterince geleneksel biri olduğundan geride kalanlara para ve mülk bırakmak istiyordu. Helen’la Vanessa’nın, şimdi Candace’in da geçimini sağlamalıydı; Alan’ı dehşete düşüren şey, onları yarı yolda bırakma düşüncesi idi; pek az bir şey bırakmak, hiçbir şey bırakmamak veya daha beteri, borçlar ve dağ gibi sorunlar bırakmak.

Bu aralar sürekli “ayak izini küçültmek” lafını duyuyordu – Vanessa Josh’la ilgili olarak söylemişti; haberlerde artık herkes “karbon ayak izini asgariye düşürmek”ten söz ediyordu. Bu ifadeden hoşlanmıyordu. Her akli başında insan gibi o da ayak izini küçültmek değil, büyütme istiyordu. Soyadı devam etmeyecekti, ama en azından hepsinin dönebileceği bir eski aile evi ve bankada herkes için bir miktar para olmalıydı. Her şeyin çökebileceği, beklenmedik şekilde, zamansız, işleri yoluna sokmadan, *kendi annesi* ölmeden ölebileceği korkusu ağır bir baskıydı üzerinde. Sahip olduğu en değerli şeylerden biri, 1951 yılında Londra’dan getirdiği Britanya Festivali broşürüydü. Evdeki masasının bir çekmecesinde duruyordu. Eski İngiliz şirketlerinin gururlu reklamlarıyla doluydu; bu

şirketlerin bir bölümü artık yoktu, bir bölümü daha büyük yabancı şirketler tarafından satın alınmıştı, bir bölümü de esrarengiz, devasa özel sermaye gruplarınca parçalanmıştı – Crompton ampuller, Manfield ayakkabılar, HMV plaklar. Dunlop kauçuk. Pilkington cam. (Alan'ın Audi'sinin camları Pilkington yapımıydı, hoşuna giden bir özellikti. Ama şirketin sahibi şimdi Japonlardı.) Otomobiller: Triumph, Morris, MG, Riley, Rover, Jaguar. Bass and Worthington Ale birasının reklamını bütün sınıf, bir bardak Bass içme imkânına sahip olmadan yıllar önce yurtseverlikle ezberlemişti: *Bir sıra ağaç diken kişi, tabiat kanunları gereği, ulu bir ağaç sırası manzarasını görmeyi ummaz – onları İngiltere için diker. Biz de, çocuklarımızın çocukları bize minnettar olsun diye, yaptığımızı iyi yapma geleneğini sürdürmeliyiz.*

Babasının ondan yüz sterlin borç istediği ânı asla unutmayacaktı. Alan yirmi yedi yaşındaydı ve ilk kez hatırı sayılır bir meblağ kazanmıştı. Otoritenin tersine dönüşünü güldür güldür bir ilk günah gibi yaşamıştı: Olmaz, olmaz! İstenen parayı vermişti elbette, olsa on katını da verirdi gizlice. Ama babası utandığı için utanmıştı; istemesine şahit olmak ağırına gitmişti.

Bir saat sonra Helen'la kahvaltı etti. Kar yağmaya devam ediyordu; otele tehdit oluşturmeyen, hafif telaşlı ve gergin bir kriz havası esiyordu: Şımarıklar için acil durum yardımı. Personel rap rap lobiye girip çıkıyor, iri çizmeler ahşap zeminde gıcırıyordu. Naylon yağmurlukların kıvrımlarında beyaz kar şeritleri floresan çizgiler gibi parlıyordu. Işıklar ara sıra yanıp söner gibi oluyordu sanki; Alan kuruntu olabileceğini düşündü. Değil, dedi Helen. Amerika'da altyapı "görece boktan"dı. Yamalar ülkesi olmuştu Helen'ın dediğine göre – nereye baksan yol yamayan, köprü yamayan, kanalizasyon, dam, telefon teli yamayan ekipler görüyordun. "Gelecek yıl başkanlığa bir Demokrat seçilirse durum değişir belki. Belki de değişmez."

Helen tuhaf bir ısıltı saçıyordu. Sakin, kontrollü hareketlerle annelik ediyordu. Alan'a ağır otel demliğinden kahve, üstüne minik paslanmaz çelik Hunca Munca sürahidene süt koydu. Garsondan Alan'a portakal suyu getirmesini rica etti. Her zamanki gibi dimdik oturuyordu. Alan'a pırl pırl gülümsedi. Helen standartlarına göre bile alışılmadık bir zindelik gösterisiydi.

"Bir fikrim var, bir şeyler düşündüm" dedi. Alan başını eğdi. Hoş beyaz kupadaki kahve sabah ve amansız bir kararlılık kokuyordu. Ketumluk ve kahrolası çeneni kapama kokuyordu. "Bu yaz hepimiz bir araya gelelim diye düşünüyorum; Northumberland *olmayabilir*, Fransa'da ya da İtalya'da bir yer olabilir belki, ha? Tom'la ikizlerin, Josh'la Van'in de olduğu bir aile buluşması. Sorrento sahilindeki o harika otel var, her tarafta limon ağaçları – Tom'la balayına gittiğimiz otel hani. Hep birlikte vakit geçirebiliriz. Candace'la Van ikizleri biraz görmüş olur, Josh herkesle tanışır, aileden biri gibi hisseder kendini."

"Ucuza çıkmaz" dedi Alan, kendi kaçınılmaz tutumluluğuna hoşnutsuzlukla tanık olarak.

"Sakin ihtiyaçtan söz etmeyin bana.⁸ Bu durumda *ihtiyattan* demek lazım herhalde" dedi Helen, enerjik, tepeden bakan bir

8 Shakespeare, *Kral Lear*, II. Perde, IV. Sahne. (ç. n.)

tavırla. “İnce ince hesaplarsak asla hiçbir şey yapamayız. Mesela ben Sony’yi bırakmayı kesinlikle düşünüyor olmazdım.”

“Ha, onu konuşmamız lazım” dedi Alan, o anda konuşmak istemediği için bir ön uyarıda bulunarak.

“Otel olmazsa Northumberland’da da yapabiliriz tabii, ama bize annemi o kadar çok hatırlatmayan bir yerde daha neşeli oluruz belki.”

“Yo hayır, iyi fikir. Aslında ailecek öyle bir şeyi en son Cathy’yle, annenizle yaptık... Herkesin birbiriyle anlaşacağını varsayıyoruz.”

“Tabii ki Van’le Josh’ın bütçesini aşar, onların masrafını senle ben üstleniriz” dedi Helen kesin bir tavırla. Hep böyleydi. Yatak odasından çıkıp merdiveni koşarak iner, gözleri parlayarak eski ayakkabılarını satmak için bir postayla sipariş işi planladığını bildirirdi. Ya da Vanessa’yla ikisinin ev ev gezip insanların çimlerini biçeceğini. Van’le birlikte yeni başlayanlara gitar (Helen) ve piyano (Van) dersi vereceklerdi. İnsanın sokak sokak dolaşıp kendini satmasının uygunsuzluğu konusunda Cathy’nin oldukça kararlı orta sınıf görüşleri vardı, ama Alan gülüp desteklerdi planları; kısmen her girişimin bir önceki gibi çökeceğini bildiği için.

“Herkes birbiriyle anlayacak, çünkü anlaşmak için gayret göstereceğiz. Van’le Josh bu yazın tamamını İngiltere’de geçirebilirler belki, bir fikir edinirler. Van o kadar uzun süredir yok ki, artık İngiltere başka bir ülke; Josh zaten hiç gelmemiş. Hem Van niye İngiltere’de iş aramasın ki? Yani hayatının geri kalanını Saratoga Springs’de geçirmeye *mahkûm* değil, yalan mı? Niye İngiltere’de felsefe hocalığı yapmasın?”

“Benim aklıma bir sebep geliyor” dedi Alan.

“Evet, Josh. Ama Van’in önce kendini düşünmesi gerek; yukarı New York eyaletinde Josh uğruna köylüleşmesi, *ot* gibi yaşaması çılgınlık olur. Madem yazdıklarına koca konferanslar düzenleniyor, belki de ne bileyim, Oxford’da, Cambridge’de ya da Londra’da ders verir. Yapabileceğine kuşku yok. Öyle değil mi?”

Helen iskemlesinde öne doğru eğilmişti; geniş, hafifçe kalınlaşmış omuzları Alan’ın karşısındaki boşluğu dolduruyordu; planları kadar canlı ve elle tutulurdular. Alan’ın gayet iyi bildiği bir duruştu; Cathy de böyle öne doğru eğilirdi. Bazen benzerlikleri insanı dehşete düşüren bir intihal, aile genlerinin inanılmaz bir tembelliği gibi geliyordu Alan’a.

“Ya Josh?”

“Baba, bilemiyorum...”

“Ne yi bilemiyorsun?” dedi Alan. Kahve fincanını dikkatle masanın üstüne bıraktı.

“Gözleri suçlu suçlu bakıyor.”

“Yapma Helen. Cevap mı bu şimdi?”

“Bilemiyorum... Fikrimi dürüstçe söyleyecek olursam, Josh’ın gerçekten sebat etmeye niyetli olup olmadığını bilemiyorum.”

Alan şimdi anlıyordu; Helen’in huzursuz planları, fıkır fıkır sabırsızlığı, ailece tatil yapma, Oxford’la Cambridge’de yoktan var edilen olmayacak işler gibi fikirleri ablasının geleceğine ilişkin yeni bir kaygıdan kaynaklanıyordu muhtemelen. Alan’ın görmediği bir şeyi görüyordu. Acaba Josh onunla flört ettiği için mi açıkça görüyordu? Helen bu tür şeyleri Alan’dan çok daha açık ve net görürdü.

“Açıklar mısın, merak ediyorum” dedi Alan, kızına ciddiyetle bakarak.

“Dün öyle bir his geçti içimden. Josh’ın bana söylediği bir şey de kuşkulandırdı beni.”

“Ne dedi?”

“Yo, sakın paniğe kapılma, önemsiz bir şeydi, büyütme. Belki ben fazla anlam yüklüyorum. New York’ta yaşamak ve çalışmak istediğinden bahsetti.”

“Ee, sorun ne?”

“New York şehrinde baba, eyaletinde değil. Çünkü sadece kendisinden bahsetti. ‘Ben’ dedi, ‘biz’ değil. ‘Ben New York’a gittiğimde’ dedi.”

“Önemsizmiş” dedi Alan, yapay bir rahatlamayla.

“Olabilir. Ama erkek arkadaşlarımdan ikisi –Stephen’la Roly, hatırlıyor musun onları?– bir plandan bahsettiğinde ben planda yer almazdım hiç; o ilişkilerin sonunu biliyorsun.”

“Sen bu konularda Van’dan çok daha deneyimlisin!”

“Eh,” dedi Helen, eski enerjik haline dönerek, “ben bir şeyler yapıyorum, Van bir şeyler düşünüyor. Ama *ben de* düşünüyorum, biliyor musun?”

“Biliyorum.”

Kahvaltıdaki son kişiler onlardı; hazırlanmış mükemmeliyetin ortasında onların masası son bozulandı. Barmen gelmiş, öğle yemeği için aletlerini akort etmeye başlamıştı bile. Kar hafiflemişti, tek tük kalan son ağırkanlı, cılız kar taneleri yere iniyordu. Alan kalkmak üzere iskemlesini geriye itti.

“Baba, son bir şey; şu Sony’den ayrılma meselesi... Dün yeni projeme katılabileceğini söylemiştin. Cidden mi söylüyordun, kibarlık mı ediyordun?”

“İkisi birden olamaz mı?”

“Palavra atmadığımı biliyorsun, değil mi? Bir devrim yaşıyoruz. Trende sana gösterdiğim o kitap var ya... Yazarları çok yakında müziğin su gibi olacağını söylüyor, borulardan, şebekelerden, tesisattan serbestçe akacak. Hayatın gerçeklerinden biri olacak. Musluğu açmak gibi bir şey. Musluğu açma hakkı için sabit bir ücret ödeyeceksin. O kadar. Oysa plak şirketleri bizim hâlâ suyu küçük pahalı şişeler içinde satın almamızı istiyor – Perrier, Evian. Küvetini küçük Evian şişeleriyle doldurmaya kalkıştığını düşün! Büyük plak şirketleri hâlâ böyle düşünüyor. Ama gelecek böyle değil. Gelecek musluk, küçük Evian şişesi değil. Kitabın argümanı bu.”

“Mantıklı geliyor kulağa. Tabii müzik su kadar elzem değil. Tesisat ne peki? İnternet mi?” Helen heyecanlandıkça o sakinleşecekti.

“Evet, büyük ölçüde – her tür dijital iletişim, gerçek zamanlı veri akışı, paylaşım hizmetleri. Dün Josh’ın ne kadar heyecanlandığını gördün, değil mi?”

Alan, “İkinizin ne kadar heyecanlandığını” diye düşündü.

“Çünkü,” diye devam etti Helen, “o bu konuları biliyor, onun dünyası bu. Büyük bir değişim olacağını görüyor. Hepsi görüyor. Ben de orada olmak istiyorum. David Bowie 2002’de ne demişti, biliyor musun – 2002’de! Bugüne kadar müzikle ilgili düşünülmüş her şeyin mutlak bir değişime uğramasının an meselesi olduğunu ve bunu kimsenin durduramayacağını anlattığı bir yazı yazmıştı. On yıl sonra telif hakkı diye bir şeyin kalmayacağını *o zaman* öngörmüştü.”

“Bu son söylediğin senin bakış açısından baş ağrıtabilir aslında.”

“Baş ağrısı gibi de görünse, orgazm gibi de, fark etmez, olacak olan şey bu!”

İkisi de “orgazm” lafının istemsizce söylendiğini biliyordu. Alan başını eğip ellerine baktı.

“Evet, ben heyecanlı olduğumu düşünüyorum” diye ekledi Helen.

“Belli.” İkisi de gülümsedi.

“Yani bu bir fırsat. Bunu anlamam lazım. Sen hep fırsat kollamakta başarılı olduğumu söyledin.”

“Oyle mi?”

“Sürekli. İşte, lazım olan şey bu: Fırsat kollama becerisi. İlk birkaç yıl fazla zorlamamız doğru olmaz, çünkü başlangıçta kâr sınırlı olabilir.”

“Biz derken?”

“Ama sabırlı olduğumuz ve ileriye görebildiğimiz, *müzik dünyasının plak dünyası olmadığını* kendimize sürekli hatırlattığımız sürece bence gerçekten heyecanlı bir şeyler yapabiliriz; yepyeni bir İngiliz müzisyen kuşağını üreten bir fabrikaya dönüşebiliriz.” Helen’in gözleri parlıyordu, çenesi yukarı kalkmıştı – on iki yaşında, Noel günündeki hali: Elinde yeni üç çeyrek boy Yamaha akustik gitar, buruşturulmuş paket kâğıdı halının üstünü süslüyor, Helen tutkulu bir özgüvenle “Yaz geldiğinde bunu doğru dürüst çalmayı öğrenmiş olacağım!” diyor.

“Biz derken,” diye devam etti Helen sabırsızlıkla, “sen, ben ve projeye dahil olmaya kimi ikna edebilirsek. En az üç ya da dört büyük yatırımcıya ihtiyacım olacak. Paraya çevirebileceğim bazı hisselerim var, ama yetmez. Tom temkinli ve tedbirli davranıyor tabii, yani aslında aşmam gereken bir engel olacak.”

“Ben aşmam gereken bir engel olmayacağıma söz veriyorum. Parlak bir kader gibi görünmedi bana.”

“Olay ne, biliyor musun baba?” dedi Helen. “Baksana, biraz daha kahve ister misin? Taze bir demlik isteyelim.” Buyurgan bir tavırla elini kaldırarak garsona işaret etti. “Olay şu. Trende mali yardıma ihtiyacım olmadığını söylemiştim, biliyorum. Büyük ölçüde doğru da.”

“Ama tam doğru değil mi?” dedi Alan.

“Tam doğru değil” diye itiraf etti Helen. Kolu hâlâ havadaydı.

“Ne bakımdan?”

“Yarı doğru aynı zamanda yarı yalan sayılır ya, bardağı yarısı dolu diye mi, yarısı boş diye mi gördüğüne bağlı olarak.”

“Anlıyorum. Yani öyle sanıyorum.”

“Elbette paraya ihtiyacım var” dedi Helen. “Ama ancak sen ka-

ılmak istediğini söylersen senden istemeyi düşünebilirim. Aksi takdirde... sırtını dönüp gitmekte tamamen serbestsin. Hiç önemli değil; ayrıca tabii ki yardım değil, borç, yatırım, bir iş teklifi olabilir.”

“Helen’cığım, canım benim! Düşünülmesi gereken çok şey var. Ben bunu bir düşüneyim. İzin ver bir düşüneyim.” Tekrarı tahmininden daha saldırgan çıkmıştı ağzından.

“Teklif ettiğime pişmanım.”

“Hayır, hayır, kes şunu lütfen.”

“Özür dilemeyi mi, teklifi mi?” Helen’in bu asık suratlı, yüzü kızarmış, sağlam halini bilirdi.

“Yardım etmek isterim. Bu bir fırsat. Ama şu anda...”

“Canım ben de senden çek defterini şu anda çıkarmanı istemiyorum ki.”

“Mesele... şu anda,” diye devam etti Alan, sanki dışarıda, ana-caddede yürümeye çalışıyormuş, tipinin içine dalıyormuş gibi bir hisle, “şirkette her şey sallantıda. Dobson projesi –herhalde yıllar önce bahsettiğimi hatırlarsın– birkaç gün önce suya düştü, büyük bir kredinin kapanması gerekiyor. Kârlar düştü. Rezervimiz pek yok. Şu anda nakit akışı kolayca sağlanamıyor.”

Helen bu son cümleyi hatırlayacaktı: “Şu anda nakit akışı kolayca sağlanamıyor.”

“Ama senin işinin yapısı bu zaten,” derken Helen babasının somut olarak ne yaptığı hakkında pek fikri olmadığını fark etti, “işler başarılı oluyor, olmuyor, yükseliyor, alçalıyor. Değil mi? Sende ya da şirkette para olmadığını söylemiyorsun herhalde. Saçmalık bu. Doğru olamaz.”

“Benim ne kadar param olup olmadığı seni ilgilendirmez” dedi Alan aceleyle.

“Tamam, benim hayatımın bundan sonraki yirmi yılı boyunca ne yapacağım da seni ilgilendirmez. Bir daha tek kelime etmeyeceğim bu konuda.”

“Kusura bakma Helen, seni üzmem istemiyorum. Ama lütfen dinle – biz zenginden ziyade rahat sayılırız. Sen de biliyorsun zaten. Dolayısıyla temkinli davranmamız gerekir. Biraz daha zaman tanı bana.” Sanki Alan borçlu, Helen da alacaklıydı. Alan bunu düşünüp daha sakın bir şekilde, farklı ifade etti: “Sana söz veriyorum, bu konuyu birkaç hafta sonra tekrar, öfkelenmeden konuşacağız, ama herkesin ortasında değil, tamam mı?”

“Hayır, konuşmayacağız.” Helen masadan kalktı.

“Yapma Helen.”

“Önemli değil baba” dedi Helen daha yumuşak bir tonda, sonra ihtişamla, hatta teatral bir edayla ekledi: “*Seni affediyorum.*” Arkasından geçerken başına dokunup yemek salonundan çıktı.

Babası onun müziğini hiçbir zaman anlamamıştı; dolayısıyla onu da anlamamıştı aslında. Odasına çıkarken Helen'in vardığı sonuç buydu. Babası anlamıyordu, Van hiçbir zaman tam anlamamıştı. Tom da anlamıyordu aslında. Peki kim anlamıştı öyleyse? Julian Vereker, ilk erkek arkadaşı, tatlı Jules, Jensen and the Interceptors'ın protestocu davulcusu – Julian'ın gruptan “Şarkıları bitirmek hep bana düşüyor, bıktım!” diyerek ayrılması komikti. Kötü bir davulcuydu, ama müzik sevgisi Helen'inkiyle aynıydı. Yere, Julian'ın anne babasının gülünç büyüklükteki Wharfedale hi-fi hoparlörlerinin arasına uzanıp el ele tutuşurlardı. Julian buram buram bayağı ergen tıraş losyonu kokardı... Denim marka.

Müzik artık Helen'in resmî hayatıydı; çok daha önemlisi, gizli hazzıydı. Çünkü aslında *hiçbir şey olmuyormuş* gibi hisseden, sonra *bir sabah vakti* bir New York radyosunu açtığında *kulaklarına inanamayan*, “Rock & Roll”daki⁹ kız *oydu*, “Jenny” değil. Helen on iki yaşındayken radyoyu açmış ve Lou Reed'i değil de, Joe Jackson'ın “It's Different for Girls”ünü¹⁰ duymuş, olan olmuştu. Jenny'nin New York radyosu değil, “Mohammed's Radio” da değil (güzel şarkıydı o da), Helen'in *kendi* radyosu, içinde hep çalan radyo.

Müzik arkadaşlardan, anne babadan, sevgililerden çok daha güvenilir olmuştu. Onu asla terk etmemişti, hep vardı, öğretip eğitmeye, teselli edip heyecanlandırmaya hazır. Şarkılar Helen'in hayatının yapısını oluşturmuştu. Van için felsefe neyse Helen için müzik oydu. Şarkıları *sevmekle* kalmıyor –o sıradan insanların hissiydi–, içine katıyordu. Joe Jackson, on üç yaşının eşiğinde kızlar için kesinlikle farklı olduğunu hissetmeye başladığı için ona hitap etmişti. Beş yıl sonra, o müthiş Smiths şarkısındaki gibi *dönceğini paramparça hissederek* Euston istasyonuna gitmek üzere Kuzey'den ayrılan kişi gerçekten oydu. (Helen dönmemişti. Onun istasyonu King's Cross'tu, ama fark etmezdi.) Bir keresinde acımasız bir erkek arkadaşına *bi-*

9 The Velvet Underground'ın şarkısı. (ç. n.)

10 Kızlar için farklı. (ç. n.)

raz şefkat göstermesini söylemişti, çünkü Otis Redding öyle yapmak gerektiğini söylüyordu. (Helen yıllar boyunca Otis'in *same old shaggy dress*'indeki *shaggy*'yi *shabby* sanmıştı.) Okulda esas oğlanın, bütün kızların âşık olduğu sporcu, yakışıklı –*saf ve asil soydan*– oğlanın adı, şaka değil, resmen David Watts'tı, tıpkı The Jam'in dediği gibi! İlk kez öpüştüğü partide (tütsüler, kırmızı ampuller) The Human League'den "Don't You Want Me?"¹¹ çalıyordu – teneke hoparlörlerden teneke müzik, ama gerçek bir öpüşme. (İstiyordu, evet istiyordu.) Orgazm deneyimini yaşamadan çok önce, nasıl bir olay olabileceği hakkında bir fikir –hayır, fikirden öte, bacaklarının arasında bir his– edinmişti; kepezelik derecesinde az para ödenen Clare Torry'nin "The Great Gig in the Sky"da haykırdığı kozmik zirveden, uzay gelişinden. Siyasal başkaldırı döneminden geçerken "The Eton Rifles", "Cortez the Killer" ve "Won't Get Fooled Again"de kelimelerini, enerjisini ve heyecanını buldu: *Meet the new boss, same as the old boss*.¹² (Ayrıca Sex Pistols, o şaşırtıcı saldırganlıkları ve komik, titrekle Dalek sesleri.) Radiohead'in "No Surprises"ı, Ian Dury'nin "You'll See Glimpses"ı –en güzel ve en hüzünlü şarkı– ona hep Van'i ve Van'in pamuk ipliğine bağlı mutluluğunu hatırlatırdı. (Van, Van!) Annesi ölürken de Peter Gabriel'ın güzelim "Wallflower"ını, umut dolu finalini dinleyip hüngür hüngür ağlamıştı: *And I will do what I can do*.¹³ (Hiçbir şey yapamamıştı tabii.)

Peki neşelenmek, dans etmek için? Martha and the Muffins, "Echo Beach". Üniversitede sabahın dördünde o şarkıyla dans etmişti; kendi oldukça boktan Oxford grubunun (Ironic Erection) meşhur Cambridge grubuyla (President Reagan Is Not Clever) birlikte sahne aldığı dönem sonu konserinden sonraki partiydi. Daha da iyisi: Tammi Terrell'la Marvin Gaye'in "Ain't Nothin' Like the Real Thing"i söyleyişini ilk duyduğu zaman.

Evet, şarkının dediği gibi esas olay gibisi yoktu, esas olay da rock müziği idi, Helen o deneyimi yaşamıştı.

Babası bunu anlamış mıydı hiç? Herhangi bir kısmını? Bir keresinde "You'll See Glimpses"ı beğendiğini söylemişti. Büyük taviz. Ve çeşitli kereler, "Abba'daki esmer kızı" beğendiğini ima etmişti. Ya! Tamam.

Niye gizli? Niye gizli bir haz? Çünkü onun anladığı şekliyle rock and roll dünyanın aptalka konforunu yıkmak istiyordu: *Search and*

11 Beni istemiyor musun? (ç. n.)

12 Tanıştırayım: Yeni patron, eski patronun aynısı. (ç. n.)

13 Elimden geleni yapacağım. (ç. n.)

destroy.¹⁴ Plak şirketi yöneticisi olmanın korkunç, pek komik sayılamayacak ironisi de buydu... Rock müziği, onun sevdiği rock and roll, Sony kulesini yıkmak istiyordu. (Tabii ki bunu asla kimseye itiraf edemezdi, ama bu inancı, Dave Matthews Band'le birlikteyken giderek daha fazla sıkılmasının sebebiydi. *Sarmısağı nerede bunun?* Frank Zappa'nın can alıcı sorusu. Helen'a sorulursa her durumda kullanılabilirdi.) Dünya Helen'a daima "çocukluğu bir yana bırakmasını" söylemişti. Gittiği seçkin okullar onu işe, erosun yumuşatılmasına uygun şekilde yetiştirmiş, doğru üniformayı giymeye, pragmatizme boyun eğmeye, başarıya ve mali ego tatminine hazırlamıştı. Her şey *yararlanılmak* için vardı. "Hayat" tamamen pragmatik biçimde algılanıyordu: İş, ofis saçmalıkları, işe ulaşım, soluk aldırmayan bir acele ve yorgunluk, kusurlu hafta sonları, biraz uyku; "dünya" böyleydi.

Ve Helen da orada bulmuştu kendini: Ekonomi, üniversitedeki "akıllı" seçim; bir ofisin içinde geçirilen günler. Hayat aynı zamanda başka bir şeydi. Sonsuz bir kayıptı: Annesi. Büyümek Romalıların *ave atque vale'si*¹⁵ gibi bir şey olmuştu, aynı anda hem açılış hem kapanış, aslında uzun bir elveda olan bir hoş geldin. Destek yoktu, ıstıraptan korunmak imkânsızdı. Bu kararlı ilerleyişi, bu zahmetli ölüm yürüyüşünü yavaşlatan iki şey vardı; iki genç gerçek ona karşı koyuyordu: Çocuklar ve rock and roll. Ki aslında aynı şeydiler. "Çocukluğu bir yana bırak," diyordu dünya, "makul yetişkinlere katıl." Oysa rock pek tahammül edilmeyen o çocuksuluğa, reddedişe ve direnişe, aydınlanma karşıtlığına, çocuksu sorumsuzluğa, isyana ve mutluluk transına yer açıyordu. Çocukluktu yani.

Çünkü insan çocuklarına bakınca şöyle düşünüyordu: Bir zamanlar böyleydik, tekrar böyle olmalıyız.

En büyük müzisyenler çocuktu; çocuksu, sorumsuz, garip biçimde masum kalıyorlardı. Genç ölüyorlar, kendilerini kurban ediyorlar, sağlıklarını, vücutlarını mahvediyorlardı; biz hayatlarımızı yaşamaya devam edebilelim diye, hayatımız dediğimiz uzun, makul burjuva uykusundan uyanmadan biteviye banka hesaplarımız ve hisselerimizle, emeklilik fonlarımızla, yemek davetlerimiz, saç kesimlerimiz ve düzenli diş doktoru randevularımızla ilgilenebilelim diye. Rock müziği buna karşıydı. O *aklin uykusuydu*.

14 Ara ve yok et. The Stooges şarkısı (ç. n.)

15 Merhaba, elveda. (ç. n.)

Vanessa babasını görünce şaşırdı – ögle yemeğine neredeyse bir saat erken gelmişti. Helen'in nerede olduğunu sordu ona.

"O bize katılacak mı bilmiyorum. Çok mantıksız davranıyor."

"Eyvah – benim yüzümden mi? İçeri girsene. Dışarı buz gibi."

Alan aralarında geçen tartışmayı kendi bakış açısından anlattı. Helen'in sabırsızlığı her zamanki gibi baskındı elbette –nasıl bir şey olduğunu bütün aile biliyordu–; sonra, Alan para konusunu düşünmek için zamana ihtiyacı olduğunu söylediğinde: "Helen resmen patladı. Patladı."

Vanessa beklenmedik biçimde Helen'in tarafını tuttu –"Baba, dün yardım edebileceğini söylemiştin"–; sonra, yüzündeki gerginliği görünce, babasının neyi gizlediğini gayet iyi bilerek, tartışmanın aslında hangi konuda çıktığını sezdi ve düzelterek ekledi: "Bir şekilde katkıda bulunabileceğini söylemiştin..."

"Yardım, yardım" diye homurdandı Alan aşağılayıcı bir tavırla, paltosuyla buzlu ayakkabılarını çıkarırken.

"Helen gerçekten çok fevri. Çok fazla şey istiyor, hayal kırıklığı da hep onunla orantılı oluyor, değil mi?" Vanessa her zamanki gibi babasına duygudaşlıkla, umutla baktı; çekişmeye kendisinin sebep olduğu dönemlerde bile hep barışı sağlamaya çalışırdı. "Çay içer misin?" diye neredeyse utangaç bir tavırla sordu, mutfığa doğru yürürlerken. "Bir fincan çay?"

"Çok iyi olur... Allah aşkına," diye ekledi Alan, çam masaya oturup dışarıya bakarak, "burada kışları nasıl dayanıyorsunuz?" Sabahın erken saatinde, kar yağmaya devam ederken dağınık beyaz bir tazelik olan şey şimdi yekpare beyaz bir bezginklikti. Saat sabahın on biriydi, ama öğleden sonra dörtten farkı yoktu.

"Burada yaşamaya başlamadan önce yaşlılarla ya da hastalarla ilgili bir kış daha çıkaramayacak lafını sadece kavramsal olarak anlardım. Burası böyle; her kış bir bakıma hayatta kalma sınavı. İnsanın vücudu sanki baharın geldiğini, yeniden bir yaşama imkânı tanındığını anlıyor. Pamuk ipliğine bağlı bir bölüm daha

başarıyla bitirilmiş oluyor. İnsan gerçekten gevşediğini hissediyor.”

Van kasvetli bir tonda konuşmamış olsa da Alan bütün bu ölüm, pamuk ipliğine bağlı yaşam laflarından ötürü kaygılanmıştı.

“Dün gece sanıyorum kentnizin ‘şahsiyet’lerinden biriyle tanıştım. Otel barında rastladığım bir kadın; bana Trask’lerden olduğunu söyledi üstüne basa basa; ne yazık ki benim için bir anlam ifade etmedi. Merhaba” dedi, Josh kapının eşiğinde belirdiğinde. Oğlanın adını söylememiş olduğunu fark etti.

“Evet, gayet iyi biliyoruz” dedi Vanessa. “Kentte tanınan bir şahsiyet, değil mi hayatım?”

“Kurak saatleri geçirebilmek için yanında matara taşır. Merhaba Alan, bu arada!” Josh kahve makinesini kurcalıyordu; Alan acaba yeni mi uyandı diye düşündü. Gündüz kıyafetiyle gece kıyafetini birbirinden ayırt etmek mümkün olmayınca anlaması zordu – kesintisiz, grimsi bir alışkanlık. Josh’ın o günkü kıyafeti koyu renk eşofman altıyla bir başka gri tişörttü; bunun üzerinde kan kırmızısı harflerle “GEORGE BUSH VE OĞLU. AİLE KASABI. KURULUŞ 1989.” yazılıydı. Alan elinde olmadan –Josh’a rağmen– tişörtten hoşlandı.

“Zavallı kadın, Trask’lerden olduğuna dair pek bir kanıt yok. Fantezi galiba. Herkese kederli hikâyesini anlatma imkânı tanıyor ona” dedi Vanessa.

Alan “Trask’lerden olan hanım” diye adlandırdığı kadına acıdı.

“Tişörtünü beğendim” dedi.

“Teşekkürler. Çok edepli bence! Bu hanedanın sonunu iple çekiyorum. Şeytan mizansenî... Sizinki de yakında gidecek neyse ki.”

“Bizimki mi?”

“Blair – köküne kadar çürümüş” dedi Josh. “Biraz sert oldu belki. Ama adam paslanmış, bir zamanlar gümüş olan diline varıncaya kadar.”

Alan, yine de sizinkinden iyidir, diye düşündü, katil, geri zekâlı, tahsilsiz, palavracı sığır çobanı.

“Bush kadar kötü değil tabii” dedi Josh, düşüncelerini okumuş gibi, Alan’ı ürküterek. “Öte yandan, Blair’in günahı daha büyük, çünkü zekâsı daha fazla. Chirac gibi katılmayı reddetmesi yeterliydi. *Je refuse!* Reddetseydi, Chirac’ın aksine, tam öyle sayılmasa bile büyük bir başbakan olarak tarihe geçecekti.”

“Tamamen katılıyorum” dedi Alan.

Josh’la konuşmak garip biçimde yorucuydu. Gerçek anlamda konuşmuyordu; bekliyordu. Pusu olarak konuşma.

“Ne yazık ki durumun düzeleceğine pek inancım yok” dedi Alan, fikrini açıklayarak. “Blair’den sonra gelen aynı şeye devam edecek, İşçi Partisi Blair ve Irak sayesinde bir sonraki seçimleri kaybedecek, Muhafazakârlar devreye girdiğinde daha da beter olacak.”

“Bizim ufukta bir Barack Obama’mız yok İngiltere’de” dedi Vanessa. O “biz” Alan’ın hoşuna gitti.

“Ben sadece gazetelerde okuduğumu biliyorum. Umarım kazanır. Ama Senatör Obama vaat ettiği her şeyi yapabilir mi? İkiniz de gerçekten inanıyor musunuz Obama’ya?” diye sordu Alan. “Acaba gerekli otoriteyi kurabilecek mi – siyah olması vs.”

“Baba! Burası İngiltere’nin kuzeyi değil, Amerika” dedi Vanessa, kararsızca gülümseyerek. “Kulaklarını tika Josh.”

“Bu ‘Amerika siyah bir başkana hazır mı?’ argümanı” dedi Josh hemen. “Cevabı ise: Hayır, hazır değiliz. Hiç değiliz. Zaten tam da bu yüzden siyah bir başkana ihtiyacımız var. Bence ülkeyi değiştirebilir.”

“Ben bir ‘argüman’ ileri sürmüyorum, düşünüyorum sadece; yani, insanların yorumları falan” diye sızlandı Alan, gücenikliğini ve sinirini belli etmemeye çalışarak.

“Ya da bir kadın başkana ihtiyacımız var” dedi Vanessa. “Mevcut olanı el altında olana dönüştürmemiz gerekiyor. Obama şu anda el altında değil. *Bence.*”

“Ne diyorsun? Delirdin mi?” dedi Josh gülümseyerek.

“Heidegger. Alman Felsefesi Okuma Grubu’yla onu okuyoruz. Hatırladın mı – bu akşam? Çalışıp duruyorum, ama tam ‘anladığımı’ söyleyemem. Çok zor bir felsefeci baba. Anlaşılmazlığıyla ün yapmış. İstersen terimlerin Almancasını da söyleyebilirim.”

“*Nein, nein!* O Nazi’yi sokma bu eve” dedi Josh, Vanessa’nın başını göğsüne çekip başının tepesini öperek.

“Baba, bu akşam gruptan birkaç kişiyi davet ettim, seninle ve Helen’la tanıştırmak için. Uzun kalmazlar. Seni çok merak ediyorlar.”

Alan olumlu görünmeye çalıştı. Trende gelirlerken Helen, Saratoga Springs’de vakit geçirmeye ancak Vanessa onları “Mr. Bean kıklık sıkıcı ve iddialı akademisyenlere” maruz bırakmadığı takdirde

katlanabileceğini söylemişti. Alan'a öyle geliyordu ki, Mr. Bean'den ziyade Josh kılıklı olabilirlerdi. Belki her birinin üstünde ayrı bir bağırğan felsefi şiarın yazılı olduğu kişiselleştirilmiş tişörtlerle gelirlerdi. Aynı zamanda sıkıcı ve iddialı da olabilirlerdi tabii. Tipik Vanessa davranıştıydı –dünyanın ne kadar dışındaydı gerçekten de–, Alan'la Helen'in onun üniversiteden arkadaşlarıyla vakit geçirmeyi istememelerinin çeşitli sebeplerini görmezden geliyordu. Önünde uzun bir gün olduğu hissine kapıldı.

Alman Felsefesi Okuma Grubu oldukça normal çıktı. Üç kişiydiler; ikisi akşam altıyı biraz geçte birlikte geldi. Alan sadece içkiye geldiklerini öğrenince rahatladı. Amy Isaacson ve Gary Mulhall, Van'ın Skidmore'daki meslektaşlarındandılar; Amy felsefe bölümündendi, Gary İngilizce. Aşağı yukarı Vanessa'nın yaşındaydılar, bir iki yaş küçük veya büyük olabilirlerdi; ikisi de Amerikalıydı, biri Maryland'liydi, öteki Orta Batılı – canayakın ve açıktılar, kot pantolon ve kazak giymişlerdi. Alan ikisini de sevdi; o kadar ki, ilk kadeh içkiyle biraz gevşediğinde ailevi samimiyete girmemek için kendini zor tuttu. Az kalsın Vanessa'nın kolunu kırmasıyla ilgili ne bildiklerini, son birkaç aydır Vanessa'nın onlara nasıl görüldüğünü soracaktı. Üçüncü misafir on beş dakika sonra geldi; gruba uyum sağlayamıyor gibiydi. Öteki ikisinden çok daha yaşlıydı; Alan yetmişli yaşlarının sonlarında olduğunu tahmin etti. Adam Vanessa'yı kaygılandırdı; Vanessa kapıyı açtığı anda bir ünlemle hemen Josh'ı yardıma çağırdı; misafiri eski moda koskoca yünlü paltosunu asmaya çalışırken ona zamansız şekilde şampanya ikram etti. Adam resmî giyinmişti: Ceket, göğüs cebinde kırmızı mendil; tavırları da ölçülüydü. Amerikan aksanında belki kaybolmuş bir Avrupa hayatının izleri seziliyordu – 't'leri vurguluyor, kalın seslileri inceltiyordu yer yer. Eskiden yakışıklı olduğu belliydi; hâlâ etkileyici bir görünümü vardı; muhteşem şekilde kel ve iri kafasını saçla lekelenmiş hayal etmek imkânsızdı.

Alan adamın adını duyamadığı için dezavantajlı hissediyordu kendini; "Dr. Kunis" gibi bir şey duymuştu sadece. Adam Vanessa'nın iş arkadaşı olmadığını, "sadece okuma grubunun sivil bir üyesi" olduğunu söyleyerek açıklamada bulundu. Emekliydi, "yirmi beş yıl boyunca bu kentte serbest çalışmıştı". Yani Dr. Kunis o efsanevi yaratıklardan, hümanist entelektüel olan aile hekimlerinden biri miydi?

Alan, Kunis'in adını doktordan bir iki dakika sonra gelen Helen dikkatini dağıttığı için duyamamıştı. Nihayet gelmişti; Alan günün

büyük bölümünü otelde burnundan soluyarak geçirdiğini tahmin ediyordu.

Helen tek başına kalmış sayılmazdı; Van'le Josh öğleden sonra Alexandria'ya onu görmeye gitmişlerdi. Van kardeşinin moralini düzeltmek için gitmişti – kardeş dayanışmasıymış gibi yaptığını düşünecekti Helen sonradan, ama aslında Van'in yüzleşme korkusu yüzünden bütün münakaşaların, doğrudan onu ilgilendirmeyenlerin bile, kaygıyla, zorla sözler verdirip uzlaşarak, derhal etkisiz hale getirilmesi gerektiği içindi. Josh'la Van'in giysilerinden halının üstüne gri sular damlayarak oturup kahve içtikleri otel lobisinde Helen itiraz edip babasını çoktan affettiğini söyledi. "Affettim onu," dedi yine, "zaten ondan bir yardım beklemiyordum. Öylesine denedim sadece. Yani Van! Bu yüzden gerilmene gerek yok!" Alan'ın mali sorunlarından bahsetti onlara; iki kardeş babalarının daha önce böyle bir şey söylediğini duymamıştı. Vanessa babalarını "derin bir yorgunluk" içinde gördüğünü söyledi. Genel sorunun az değil, çok vermesinden kaynaklandığını söyledi.

"Annen onu niye terk etti öyleyse? Sormakla kabalık etmiş olmuyorsam..." dedi Josh.

"Kime sorduğuna bağlı" dedi Van. "Biliyorsun, bir tartışmada iki tarafı da anlamak benim zaafımdır."

"Yani sen tek tarafını mı görüyorsun sadece Helen?"

"Şu anda bir buçuk diyebilirim. Yıllarca annemi suçlayarak bir yere varamadım. Bir de o korkunç Patrick Needham'ı. Yaşım ilerledikçe, babamla birlikte yaşamının bazı bakımlardan zor olabileceğini anlıyorum belki."

"Hangi bakımlardan?" diye sordu Josh.

"Şöyle açıklayayım" dedi Helen. "Çocukluğumuz boyunca Van'le ben çok sayıda hayvan besledik – iki spanyel (biri erkek biri dişi), iki Jack Russell (aynı şekilde biri erkek biri dişi), bir kedi (erkek), üç kanarya (ikisi dişi, biri erkek, yani bize öyle dediler), iki tane de beyaz tavşan (hatırladığım kadarıyla ikisi de erkek). Babam o hayvanların üstüne titrer, onlardan şikâyet eder, hatta onları saplantı haline getirir, gece gündüz ilgilenir, aynı zamanda ihmal ederdi... kendine has bir şekilde. Ve hepsinden –*istisnasız* hepsinden– dişil zamirle bahsederdi. Sürekli. Bilmem soruna cevap oldu mu."

"Çok kötüsün" dedi Josh hayranlıkla.

“Ve kesinlikle haksızlık ediyor” dedi Vanessa, yine de gülmekten kendini alamayarak. “Gerçi hayvanlar konusunda Helen haklı. ‘Baba, erkek o, dişi değil, erkek’ diye sürekli düzeltmek zorunda kalırdık. Annem hep, bir başka hayatta dünyaya babamın köpeği olarak gelmek istediğini söylerdi. Köpeklerin özel muamele gördüğünü düşünürdü.”

“Çok verir, çok alır, çok denetler” dedi Helen, etkileyici özgüveniyle. “Benim de kendi hayatımda bir anne olarak sadakatle tekrarladığım özellikler...”

“Artık çok zaman geçti üstünden” dedi Vanessa. *Ayrıca annem sonunda başka türlü terk etti bizi*, diye eklemesi gerekmiyordu.

Eve geldiğinde Helen küçük salondaki misafirlere bir göz attuktan sonra akşamı Josh ve Vanessa’yla konuşarak geçirmeye karar verdi. Karın altında otele kadar yürüdükleri için yakınlık duyuyordu onlara. Öğleden sonrayı Van’le ve genç, hevesli –azıcık da flörtçü!– can yoldaşı Josh’la geçirmek eğlenceli olmuştu. Josh Helen’a anne babasını, kardeşlerini ve Chicago’yu anlatmıştı. Helen düşük kapasitede çalışan güçlü bir beyinle karşı karşıya olduğu hissine kapılmıştı; bir ara ona yeni girişiminde iş teklif etmemek için kendini zor tutmuştu. İki kız kardeşe gelince, onlar hâlâ eski ritme ve kolay hatıralara bırakabiliyorlardı kendilerini: Annelerinin arkada kızlarla eski Volvo 240’ı hendeğe yuvarlayışı ve çiftçinin koskoca iki atının arabayı hendekten çekerek çıkarışı iki küçük kız için resmen büyü, unutulmaz bir anıydı; babaları bir öğleden sonra köyün pub’ının önündeki bir kavgayı ayırmış, adamlardan biri babalarına “siktiğimin otuzbircisi” demiş, babaları da iki küçük kızın yanında laflarına dikkat etmesini söylemişti ama resmîyetle; annelerinin çok sıkıcı bir meslektaşları vardı, Mr. Boggis¹⁶ adlı bir öğretmen, her ders yılının başında yeni sınıfına adının Rodney Boggis olduğunu ve “gülmek için tam iki dakikaları” olduğunu söylerdi, sonra... Bu hikâyeleri Josh’a anlatıyorlar, o da iki kardeşin hazzına bakıp eğleniyordu. Kadınlar sadece komik ya da olaylı hikâyeleri, hafif bir tonda anlatıyorlardı, sanki anneleri hâlâ hayattaymış ve onların çocukluğunda şimdi Candace Lee’nin doldurduğu yerde yaşıyormuş gibi.

16 Roald Dahl’ın *Yaman Tilki* romanındaki üç fesat, kaba, zalim ve kıt akıllı çiftçiden birinin adı. (ç. n.)

Helen babasının dikkatle onu izlediğinin farkındaydı; eve girerken çok kel kafalı, önemli görünen bir adamla konuşur gibi yapıp onun hareketlerini takip etmişti. Helen babasına kızmamış, hayal kırıklığına uğramıştı. Belli etmemeye de kararlıydı. Ama ona bir oyun oynayamayacak kadar gururlu da değildi; oynayacağı oyun, ablasından, birkaç yıldır emekli olan Dr. Kunis'in bir ara Van'in doktoru olduğunu öğrendiğinde aklına geldi.

"Sadece doktorun mu?" diye sordu Helen gülümseyerek.

"Aa, ne ima ettiğini biliyorum, bu da hiç psikoterapi görmediğini açığa çıkarıyor. Dr. Kunis terapistim olsaydı, eski terapistim bile olsaydı özel bir toplantı için asla evime gelmezdi. Terapistler hastalarının akrabalarıyla tanışmak isteyebilir, ama buna izin verilmez. Kesinlikle yapılmayan bir şey."

İki kardeş görünüşe bakılırsa çeşitli ortak noktalarını keşfetmekte olan iki yakışıklı yaşlı adama baktılar.

Helen'in önüne fırsat beklediğinden daha çabuk çıktı. Birkaç dakika sonra, mutfakta Josh'la konuşurken Alan girdi içeri; dediğine bakılırsa buz almaya. Josh anladı, müziği kısması gerektiği gibi bir şeyler mırıldanıp mutfaktan dışarı süzülürdü. Alan buz kâsesiyle uğraşıyordu.

"Bak ne diyeceğim" dedi. Çok alçak sesle konuşuyordu. "Senin şu yeni işle ilgili heyecanlıyım. Kahvaltudan öyle bir hissim çekip gitmene gerek yoktu yahu."

"Bir hissim çekip gitmedim. Konuşacak bir şey kalmamıştı."

"Konuşacak çok şey var, ama öyle ortalık yerde, otelde değil, burada ortalık yerde de değil. İngiltere'ye döndüğümüzde, döndükten sonra... bir hafta sonu eve gelsene. Tom'la ikizleri de getirirsin. O zaman adam gibi konuşuruz. Sana yardımcı olmayı istiyorum. Elimden gelen her şekilde."

"Baba, önemli değil. Ben hayatımın büyük bölümünde büyük ölçüde kendi başıyaydım. Yardıma ihtiyacım yok. Yine de teşekkür ederim."

"Bu sabah yardım istemekten çekinmedin ama."

"Bir tür, bir tür... destek. Kahvaltıda konuştuğumuz oydu."

"Büyük ölçüde kendi başıyaydın, öyle mi? Kırıcı ve son derece çekilmez olduğunu, hepsinden önemlisi davranışının duruma bir yardımı olmadığını biliyorsun, değil mi?"

"Yardım" lafını kasıtlı kullanmamıştı, ikisinin de komiğine gitti.

Ama münakaşaya hapsedüklerinden gülümsemelerine izin yoktu, onun yerine çocuksu, inatçı bir suskunluğa gömüldüler.

İlk pes eden Helen oldu.

“Bir arada geçireceğimiz son geceyi berbat etmek istemiyorum, Van’e de söz verdim zaten. Dolayısıyla etmeyeceğim. Baba, kendi başına olma lafı için özür dilerim... Doğru değil. Kesinlikle değil... Sen şu seçkin görünümlü adamla müthiş anlaşıyorsun gibi görünüyor.”

“Hoş bir adamcağız” dedi Alan, sanki aralarında otuz yaş fark varmış gibi. “İngiltere’deki geçmişimi merak etti, savaşı tam hatırlayacak kadar yaşlı olmadığımı üzüldü. İyi bir dinleyici doğrusu. Benim aile hekimimden daha iyi olduğu kesin.”

Helen kendini alamadı.

“Van’e itiraf ettireyim diye çok uğraştım: Dr. Kunis aslında onun terapisti ve psiko-farmakoloğu – bana oldukça aşikâr görünüyor. *Seninle* bu kadar ilgilenmesinin açıklaması bu olabilir.” Helen babasına baktı, yüzünün telaştan bembeyaz olduğunu görünce içten içe sevindi. Zavallı babam, diye düşündü, her tür gözetimden korkan babam.

“Yanılıyor olabilirim tabii, kuvvetli bir sezgi sadece.”

“Helen, Van niye beni uyarmadı yahu? Öyle ya! O yüzden adamın karşısında o kadar endişeli. Adam Uri Geller misali beni didik didik etti bile – çocukluğum, anne babam, ne iş yaptıkları. Boşandığımı bile söyledim adama. Candace’ı da ayrıntılı anlattım. Allah kahretsin!”

“Sen ondan uzak dur iyisi mi” dedi Helen.

“Duracağım, merak etme. Tuhaf şey ama, gayet hoş, çok düzgün bir adam gibi görünüyor.”

“Duyduğuma göre terapistlerin birçoğu öyleymiş.”

Alan kızını şüpheyile süzdü. Helen onun elinde buz kâsesiyle salona girişini, Dr. Kunis’ten uzak durmaya çalışmasını izledi. Ama salon fazlasıyla küçüktü, kurtuluşu yoktu.

Van'ın sigarasının kokusu arka verandadan burnuna geliyordu; Helen sineklikli kapıyı açıp dışarının ayazına çıktı.

"İçeriye dönmem gerek, biliyorum" dedi Vanessa.

"*It's my party, I'll be shy if I want to?*"¹⁷

"Tamam, ben senin kadar kuvvetli değilim belli ki" dedi Vanessa.

"Ben seni yargılamıyorum. Senin yerinde olsam herhalde boş-verirdim partini."

"Biliyorum, senin standartlarında iki akademisyenle bir doktor pek matah sayılmaz."

"Şakaydı, şakaydı!"

"Kusura bakma, acayip gerginim. Niye bu kadar gerginim? Keşke şu sigaranın içinde daha kuvvetli bir şey olsaydı." İzmirli bir fiskeyle karanlık bahçeye fırlattı. "İkimiz de partimi ektiğimize göre birimiz haklıyız demek."

"Bugün otele geldiğiniz için teşekkür ederim" dedi Helen. "Josh'ı sevdim gerçekten. İyi, zeki, ..."

"Yakışıklı bir şeytan?"

"Melek desek? Şeytan olamayacak kadar genç henüz – şanslı herif."

"Hayatımın aşkı, Helen" dedi Van, içten bir gururla. "Seviyorum onu."

"Sevilmeyecek gibi değil." Bir an adı bir kıskançlığa kapıldı; âşık olduğunu anlamak için münecim olmaya gerek yok diye eklemesine ramak kaldı.

"Bir tek benim sigaram konusunda kavga ediyoruz... Onunla İngiltere'ye dönmek istiyorum galiba."

"Bu sabah babama senin buralarda değil, Oxford'da, Londra'da, öyle bir yerde ders vermen gerektiğini söylüyordum."

"Orada Josh'la gösteriş yapmak istiyorum!"

17 Parti benim partim, istersem utangaç olurum. Lesley Gore'un *It's my party, I'll cry if I want to* (Parti benim partim, istersem ağlarım) şarkısından uyarlama. (ç. n.)

“O gitmek istiyor mu? Oldukça Amerikalı gibi geldi bana.”

“İki ay önce olsa hayır derdim. Şimdi, sanıyorum istiyor.”

Son iki ayda olanlar konusunda biraz fikri olan Helen birden ablası adına çok üzüldü; nefesi kesildi.

“Sen babamla barıştın mı?” diye sordu Van. “Mutfakta gördüm sizi – pencereden baktım. Çok ciddi görünüyordunuz. Sonunda gerekeni yapar, sen de biliyorsun. Teklifini bir pazarlık gibi ele alıyor, o yüzden. Seni muallakta bırakıyor azıcık.”

“Zaten aslında ona ihtiyacım yok.”

“Mesele biraz da onu tekme tokat geleceğe sürüklemek – kendi projelerinden uzağa. Josh’la konuşuyorduk dün gece. Sen ütopya-cısın. Hep hareket halinde, huzursuz... Bense burada sana kıyasla mahsur kalmış gibiyim. Yaşlı, eski kitaplara takılıp kalmış.”

“Ama sen kitaplarını seviyorsun. Onlar senin en iyi dostların. Çok var gerçi... Üç bin falan mı?”

“Herhalde o civardadır.”

“Babamla farklı düşündüğümüzü kabullendik. Ama ben ona küçük bir oyun oynadım, kendimi alamadım. Doktor beyin aslında senin terapistin olduğunu söyledim ona.”

“Demek oydu niyetin...”

“Adamdan uzak durmak için büyük çaba sarfediyor – şu anda.”

“Sürpriz! Terapi protokolü konusunda babam da senin kadar cahilmiş. Mümkün değil!” Ama Vanessa gülümsüyor, gözleri parlıyordu. Kardeşinin cüretkârlığı onda hep biraz huşu uyandırırды. “Taraşı olduğun çok nazik bir davanın yargıcını yemeğe davet etmek gibi bir şey olurdu.”

“Bak sakın gidip kulağına gerçeği fısıldayarak oyunumu bozma” dedi Helen.

“Gerçekten kötüsün, Josh haklı...”

Alan salonda diğerlerine sırtını dönmüş viskisine bir kalıp buz atarken gafil avlandı. Josh hemen arkasında, neredeyse kulağına konuşuyordu.

“Alan, bu arada dün gece sana karşı birlik olduk gibi geldiyse özür dilerim. Sohbetimize geri dönecek olursak, teselli olur mu bilmem ama bilgisayarların yapamadığı, bana sorarsan belki de asla yapamayacağı bazı şeyler var. Tamam, 1997’de Deep Blue Kasparov’u yendi. Ne olmuş? Bilgisayar olası satranç hamlelerine ilişkin bir insanın asla depolayamayacağı kadar veriyi depolayabilir. Ama poker ya da go’da bilgisayarlar insanları yenemez. Yani *bildiğimiz dünyanın sonu*¹⁸ gelmedi. En azından *şimdilik*.”

Josh kendince nezaket gösteriyordu. Ama benim niye “teselli”ye ihtiyacım olsun? Beni ne kadar zayıf zannediyor? Dünyanın sonu geldi diye düşünüyormuş gibi mi davranıyorum? Josh yanından ayrıldıktan sonra Alan, Van’in salonunda ayakta durmuş, hararetle kendi zihinsel hesaplarını yaparken –adını koyacak olursak, Amerikan Bağımsızlık Savaşı’nda çarpışırken– buldu kendini. Saratoga Muharebesi, ama bu sefer General Burgoyne yenilmiyor, yeniyordu ve çok farklı silahlar kullanıyordu. Geriye değil, sadece ileriye bakan, Alan’ı üreten her şeyi ve Alan’ın ürettiği her şeyi göz ardı ediveren bu genç Amerikalı... Bakalım modern dünyada İngilizlerin katkısı olmadan ne yapabilecekti. Yerçekimi –Newton!– elektrik –Faraday!– kan dolaşımı –Harvey!– evrim –Darwin!– antisepsi –Lister!– penisilin –Fleming!– buharlı lokomotif –Trevithick!– (babasının işi olduğu için özellikle sevdiği) buhar türbini –Parsons!– atom –Rutherford!– jet motoru –Whittle!– bilgisayar –Turing!– DNA –Crick! Yoksa Watson mıydı? Neyse, İngiliz olanı işte. Modern çağ İngilizdir. Ya da İngiliz idi. Bütün bunlar olmasa, kolaylıkla bir kenara atıverdiği ülke olmasa Josh hastalıklı, hareketsiz bir mağara adamı olurdu.

18 R.E.M.’in “It’s the End of the World as We Know It” şarkısı. (ç. n.)

Dr. Kunis Alan'a yaklaştı ve duraksadı. Ama iş işten geçmişti, çünkü Alan gözlerini dikmiş ona bakıyordu – yüzü biraz solgun geldi Kunis'e.

"Davetler bende de tıpatıp aynı etkiyi yaratıyor" dedi son derece sevimli bir tavırla.

"Yo, ben davetleri severim. Gerçekten" dedi Alan hemen.

"yle grnmyordunuz."

"Nasıl grnmyordum?" diye sordu Alan, tamamen kayıtsız bir edayla. Kunis'in şöyle bir şey demesini bekliyordu: "Kaybolmuş bir ocuk gibi, sanki ocukluğunuzun anneniz tarafından terk edilme korkularını yeniden yaşar gibi"; seçkin konuk, "Biraz sinirlenmiş gibi, sanki bu akşam doğru içkiyi bulamamış gibi" deyince rahatladı.

"Aslında kesinlikle doğru."

Dr. Kunis'e st kata çıkması gerektiğini söyledi. "İhtiyaç molası." Hızla salondan çıktı, mutfağın arkasındaki tuvaleti kullanmayıp gürültülü, halısız, krem rengi basamakları süratle tırmandı. Kunis, Alan'a Durham'daki çocukluğunu tekrar sorarak her şeyi mahvetmişti. Van'in evinde kendini bizzat kızının terapistine zmllettirecek değildi herhalde. İşemesi gerekmediği halde rolünü oynamaya devam ederek Van'le Josh'ın yatak odasına bitişik banyoya usulca girip kapıyı kilitledi ve klozetin önünde anlamsızca durdu. Daha önce buraya girmemişti. Mütevazı bir banyoydu. Pek temiz de sayılmazdı – ulvi meşguliyetleri sebebiyle pislikle ilgilenmeyen bir çiftin banyosu. Lavabo, tezgh, musluklar, klozet, hepsi en ucuzdandı; musluk şu tepesinde diamantin çizgili plastik disk olan itmeli çekmeli musluklardandı; feci ucuz, ama korkunç derecede dayanıklı – contalarına yıllarca bir şey olmazdı. Yerde, lavaboda, yukarı çevrilmiş kirpi sa fırasında Van'in uzun, koyu renk saçları duruyordu; memlekette koyunların dikenli tellere takılmış bulanık beyaz ynlerini hatırladı. Klozetin alt kısmı imke imke sarımsı lekelerle kaplıydı. Jsh'ın kurumuş işi. Alan aceleli ve dikkatsiz Van'i ara sıra iki dakikalığına elinde çamaşır suyu ve bezle diz çökmüş hayal etti; bu tür şeylere pek aldırmamakla birlikte biraz iğrenç olabiliyordu, Josh da evde hiçbir iş yapmıyordu (Alan bundan emindi); bu sıkıntılı ev hayatı gözünde canlandığında içinden merhamet fişkırdı. Van! – birden Candace'ın tavsiyesini hatırladı, eğilip lavabo altı dolabına baktı. Orada bir şey yoktu. Uyduruk kapak ucuz bir

çat sesiyle kapandı. Lavabo üstü dolabında bir şey var mıydı acaba? IKEA'dan alınmış olması çok muhtemel dolabı açtı. Sağda erkek eşyaları – tıraş köpüğü, jilet, deodorant. Sol taraf kadın mıydı? İlk kez gördüğü dumanlı turuncu bir plastikten yapılmış, volan benzeri beyaz kapaklı, üstünde "CVS" yazılı, tüp biçiminde bir hap kutusu vardı. İşte buydu. "Vanessa Querry. Bupropion (Wellbutrin). 0.5 mg." Yarı yarıya doluydu. Adını ezberledi –sonunda "p"yle "b"yi karıştıracığından emindi– ve sifonu çekti. Sifon uyuşuk uyuşuk, hevesizce çalıştı; Josh'ın ağır dışkısını aktarması gerektiğinde işini nasıl gördüğünü merak etti Alan.

Aşağıda konuklar gitmeye hazırlanıyordu. Dr. Kunis hole çıkmıştı bile. İçerisi havasızdı, kokuyordu, havada görünmez alkol damlacıkları asılıymış gibi. Alan Vanessa'nın iş arkadaşlarıyla daha fazla konuşmadığına hayıflanıyordu. Sonraki birkaç gün içinde görür müydü onları tekrar? Gary Mulhall'ı göremeyecekti; o ertesi gün –"hava kısmet ederse"– iki günlük bir konferansta sunum yapmak üzere Austin, Texas'a gidiyordu. Amy Isaacson oralar-da, "kampüste" olacağını söyledi, ama söyleyiş şekline –Alan hayranlıkla kabalaşmadığını fark etti– Profesör Querry'nin yaşlı babasına ayıracak pek vakti olmayacağı aşikârdı. Buna karşılık Dr. Kunis'in yaşlı bir emekli sıfatıyla saatleri serbestti, Alan'la tekrar görüşmeyi çok isterdi; üç sokak ötede oturuyordu; Vanessa adresini, telefonunu biliyordu. Alan cevaben Amy Isaacson tarzında uzak tutmaya çalıştı onu, ama sözleri tuhaf, hatta biraz düşmanca çıktı.

Kapı kapandığında –sıkışık holde ölü kutup havası hayaletleri üzerlerine yapışmıştı– Vanessa babasına dönüp usulca sordu: "Ne o baba, Theo Kunis'ten hoşlanmadın mı?"

"Vanessa'cığım, kendi kızımın terapisti tarafından psikanalize tabi tutulmama hakkına sahibim herhalde. Çok kabahatim vardır mutlaka, ama her şeyin kabahati de bende değildir."

"Eyvah, buyrun! Babacığım, doktorun bol bol Freud okumuş olduğunu biliyorum, ama terapist değil, psikanalist de değil, hiçbir zaman da olmadı. Yirmi küsur yıl boyunca bu kentte doktorluk yaptı. Aile hekimimdi benim, Amy'nin de. Şimdi emekli. Tek bağlantımız bu. Bir de okuma grubu."

"Sahi mi? Gerçekten mi?" Alan kendini salak gibi hissediyordu. "Öyleyse Helen niye terapist olduğunu iddia etti?"

“İddia etmedim” dedi Helen. “Bilmiyordum. Öyle olduğundan şüphelendim.” Hafifçe gülümsüyor, dişleri görünüyordu.

“Bence niyetin beni makaraya almaktı Helen. Bu şekilde oyuna getirilmekten hoşlanmam.”

Akşamın geri kalanında, Josh’ı nihayet onları otele bırakmaya razı edene kadar Vanessa kavgalı babasıyla kardeşine annelik etmekten hoşlandı. Onlar barışmıyorsa zorla barıştıracaktı.

Vanessa –Josh’ın Alexandria’dan dönmesini beklerken kanepede oturmuş sigara içtiği sırada– kardeşiyle babasının kavga etmeye mahkûm olduğunu düşünüyordu. İkisi de kendilerini büyük ölçüde mütevazı ve makul zanneden gururlu ve fevri insanlardı. Çocukken anne babasıyla şiddetli münakaşalara giren Helen’a gıpta ederdi bazen. Babasıyla Helen münakaşa ederken eşit seviyedeydiler; en azından bir tür duygusal sözleşmeye riayet ediyorlardı; konuşulan meselenin gerçekten bir *mesele* olduğuna karar vermiş iki özgüvenli mizaçlılar; hayatın sadece düşünce değil, eylem olduğu, üstünlüğün sadece zihinsel değil duygusal olarak da kazanılabileceği konusunda hemfikirlerdi. Vanessa çatışmadan nefret ederdi – bunun bir nedeni de, onunla şiddetle münakaşa etmiş olan birinin artık onu sevebileceğine inanamamasıydı.

Ayrıca münakaşalar hep biraz gecikmez miydi? Gök gürültüsü gibi, öfke şimşegini arkadan kovalarlardı; dağılmış olan bir enerjiye gürültülü övgüler. Bir başka sorun da, Vanessa’nın kolaylıkla o andaki meseleden uzaklaşıp –*sonsuzluk bakış açısından*– pek de önemli bir mevzu olmadığını görebilmesiydi. Bu uzaklaşma aslında bir “sorun” muydu? Bazen “ölümcül uzaklaşma” denen şey miydi? Doğru dürüst yaşamasına engel mi oluyordu? Aksine, birçok konuda tutkuluydu, bazı konularda kardeşinden daha tutkuluydu. Mesela annelerini Helen’ın asla özlemediği kadar şiddetle özlemiyor muydu? Belki çok uzun süre yalnız kaldığı, onu teselli edecek, oyalayacak bir hayat arkadaşı veya çocukları olmadığı içindi. Vanessa o yalnızlık içinde annesini çaresizce özlemişti. Günler boyunca her sabah annesiyle kutsanmış rüyalarından uyanmış, annesinin görüntüsü onu ölüm felaketini baştan yaşamaya zorlamıştı. Basit, sızlanan, çocuksu bir soru hâkimdi varlığına – anladığı kadarıyla hem felsefi olmayan, hem de sorulabilecek en felsefi soruydu: “Nereye gitti?” Yok oluvermesi şaşırtıcı, düşünülemez bir şeydi. Bir yere girdiğinde orayı kendi kokusuyla dolduran bir kadındı – o güzel, kendine has rayihası. Northumberland’da ziyaret edebileceği bir mezar ve bir

ceset –daha doğrusu ufalanmış kemikler– vardı. Ama annesinin ruhu nereye gitmişti? Annesinin ruhunun öbür dünyada yaşadığına inanabilmek istiyordu, Budist bir yöntemle o ruhun varlığıyla seve seve temas kurardı. Elbette her şeye bedel anılar vardı; bazı anlarda annelerine müthiş benzeyen, hatta aynı onun gibi kokan Helen vardı. Bir de İngiltere'nin kuzeyindeki mezarla göçmüş, tahrip olmuş, toprağa karışmak üzere olan içeriği. Başka bir şey yoktu ama. Ruh yoktu. Vanessa'nın komşularının rahat rahat “ölümü fethetmek”ten bahsettiği Malta kilisesinde bile yoktu. Annesi yok olmuştu. Zavallı anneciği! Babası –üstelik Candace'la– memnun mesut yaşarken o niye toprağın altındaydı?

Bunları düşünmeye dayanamıyordu, ama düşüncelerini durduramıyordu da. Onun esas “sorunu” buydu; uzaklaşma değil, tersi. Vanessa son yıllarda, akademisyen felsefeci olarak ihtiyacı olan gücün, hayatını nasıl yaşadığıyla pek az, insanı umutsuzluğa düşürecek kadar az alakası olduğu sonucuna varmıştı. Felsefede dur durak bilmeden düşünmek, incelemek, yeniden incelemek gerekiyordu, ta ki duruncaya kadar. O duruş, tartışmanın kesilmesi, fiili olmaktan çok formel, metafizikten çok zihinseldi. Yine de yararlıydı. Belirlenen tartışmanın sınırına, önceden seçilmiş olan zincir uzunluğunun sonuna varılıyordu; makalenin bitmesi gerekiyor, sonunda izleyicilere sunum olarak aktarılıyor, ders bitiyordu. Profesyonel felsefeci genellikle daha vahşi ve derin düşünce alanlarına, bitmemiş, belki bitmesi imkânsız karmaşıklıklara yöneliyordu, ama bunlar dersin, makalenin, kitabın formel sınırlarının ötesinde kalıyordu. Vanessa felsefeci olmaya Thomas Nagel'in “Absürt” konusundaki denemesini okuduktan sonra –hatta *okurken*– karar vermişti. Aldığı notlar hâlâ duruyordu: Oxford, 1986. Amaca yönelik inceleme ve incelemenin nerede kesileceğini bilme konusunda o denemeden daha iyi bir örnek yoktu. Nagel düşünmeyi biliyordu; düşünmeye nerede son verileceğini de.

Denemesi, metafizik anlamsızlıktan sükûnetle (yani filozofça) bahsettiği için Vanessa'ya hitap etmişti. Nagel bir dizi iç içe halka çiziyordu: Kişinin bireysel hayatının amacından geriye doğru bir adım atıp anlamından şüpheye düşmesinin doğal olduğunu teslim ediyordu; bu yaptığımı niye yapıyorum, diye sormak doğaldır. Hayatımın anlamı ve gayesi nedir? Belki de amacı, gayesi yoktur, diye düşünmek doğaldır. Bu halkanın dışında, daha ileriye uzanan,

daha geniş bir şüphe halkası bulunur; benzer şekilde, insanlık tarihinin tamamından, bilimsel ilerlemenin tamamından, toplumdan, siyasetten, yeryüzünün kendisinden geriye bir adım atıp “Ne fark eder?” diye de sorabiliriz. Bütün bu küçük dünyevi mücadeleler nereye varır? Gayesi, amacı nedir? Belki amacı, gayesi *yoktur* diye düşünmek doğaldır. Sonsuzluk bakış açısından her şeyin “sorgulanabileceğini” söyler Nagel; sorguladığımız zaman da Absürt’ün kıyısında buluruz kendimizi, uçurumun ağzına bakar dururuz. Vanessa yirmi yaşında bu denemeyi okuyuşunu, o mesafeli, sert cümlelerin altını hararetle çizişini hatırlıyordu; keskin, pürüzsüz düşünce çizgisine hayran olmuş, tutkuyla başını sallayarak onaylamıştı. Ama sonra Nagel akademisyen felsefeci rolüne bürünerek tartışmayı sonlandırıyor, Camus’yle sımsıkı bastırılmış bir tartışma olduğu aşikâr, kısa makalesini noktalıyordu. Absürt’e fazla kafa yormamalıyız, sonucuna varıyordu Nagel, çünkü sonsuzluk bakış açısından hiçbir şeyin önemi yoksa, sonsuzluk bakış açısından Absürt’ün de önemi yoktur – “dolayısıyla absürt hayatlarımıza kahramanlık ya da umutsuzlukla değil, ironiyle yaklaşabiliriz.”

Genç Vanessa doğrularak –denemeyi New College’daki ceryanlı odasında, yatakta okuyordu– şiddetle itiraz etmiş, Thomas Nagel’la kâğıt üzerinde kavga etmek istemiş ve bu yüz yüze değil de kâğıt üzerinde kavga etme isteğinin felsefi bir güdü olduğunu hissetmişti. Nagel mantık açısından kusursuzdu; hiçbir şeyin önemi yoksa, gerçekten hiçbir şeyin *hiç* önemi yoktur, hiçbir şeyin önemli olmadığı konusundaki umutsuzluğumuz da dahil. Ama yine de! – insan Camus’nün Vanessa’nın bayıldığı bir kitap olan *Sisifos Efsanesi*’ndeki etkileyici argümanının önermelerini böylesine ustalıkla inceledikten sonra nasıl gayet sakın sırtını dönüp o önermeleri görmezden gelirdi? Çünkü hiçbir şeyin önemi yoksa, felsefenin de önemi yoktur. New York Üniversitesi’nin kadrolu profesörü, sigortası bile olmayan tutkulu Fransız’a (kahraman imajına sahip olmakla birlikte Sartre’ın burun bükerek dediği gibi felsefeciliği su götürürdü), İkinci Dünya Savaşı’nı, Cezayir Savaşı’nı yaşamış bir adama Absürt’ü *fazla* ciddiye almanın biraz... *absürt* olduğunu söylüyordu. Tutkulu olmaktansa, umutsuz olmaktansa ironik, kendinin farkında ve soğukkanlı biçimde analitik olmak daha iyiydi.

Vanessa şimdi baktığında, analitik felsefeyle kıta Avrupası felsefesini uzlaştırma yolundaki kendi küçük mücadelesinin muhteme-

len Oxford'daki yatağında, o anda başladığını görüyordu... Sartre haklıydı: Camus'nün felsefeciliği su götürürdü. Ama Vanessa zaten Camus'yü felsefi sofistikasyona sahip olmadığı için takdir ediyordu. Şu anda, Nagel'in güçlü ve zayıf yanlarıyla akademik felsefeyi temsil ettiğini düşünüyordu; Camus ise daha geniş çaptaki güçlü ve zayıf yanlarıyla *hayattı*. Nagel'a uygun davranırsan işleyişi sürdürüp iyi maaş almak kolaydı. Ama Camus'ye göre yaşırsan işleyişi sürdürmek zorlaşıyordu; Vanessa'nın akademik alanda ilerlememiş olmasının sebebi buydu belki. Hayatta hayatı düşünerek fazla zaman harcamak tehlikeliydi besbelli. İnsan *düşünmeyi ve ardından da düşünmeyi sonlandırmayı* bilirse, düşünce çemberini açıp kapamayı bilirse, hayatta ilerleyebilirdi – hayatın akademik felsefe olarak bilinen bölümünde de. Peki ama insanın halkalar dizisi çoğalmaya devam ederse ne olacaktı? Anlamsızlığı düşünmemekte, metafizik absürtlüğü düşünmemekte, her şeyin kısa ömürlülüğüyle anlamsızlığını düşünmemekte zorlanıyorsan ne olacaktı? Umutsuzluk –feci, feci umutsuzluk– tam da Nagel'in aksine, “sorgulayamadığın” için hep geri geliyorsa ne olacaktı?

Josh – Josh, Vanessa'nın yalnızlığını *noktalamıştı*, aşırı düşünmesini *noktalamıştı*, aslında hiçbir şeyin yaşamaya değer olmadığı yolundaki baş döndürücü duygusunu *noktalamıştı*. (*İnsan evreni hap gibi yutuyordu, ama sonra işeyerek atıyordu da, önemli olan diğer her şey gibi içinden çıkıp gidiyordu.*) Josh'ı o kadar çok seviyordu ki. Nesini seviyordu... nereden başlasaydı? Bir vücuda sahip olmasını seviyordu... Oradan başlayabilirdi: Salakça bir ifade biçimi olabiliirdi, ama lafı edilmeye değmeyecek öteki erkek arkadaşları (biri değil, her ikisi de!) Josh'la kıyaslandığında neredeyse uhreviydi; birer vücutları olduğu için utanırlardı adeta. Josh kendi vücudunu seviyor ve dayatıyordu. Vanessa o dayatmadan, Josh'ın ihtiyacının somutluğundan, kendinde de hemen aynı ihtiyacı uyandırmasından hoşlanıyordu. Kuvvetli kollarından, bencil organının bacağına yaptığı baskıdan, tam gelmek üzereyken derin derin düşünürmüş gibi gözlerini kapatıp kaşlarını çatmasından hoşlanıyordu. Josh'la birlikteyken her şey –bütün *bunlar*– noktalanıyordu. Uyanıp da Josh'ın kendinden önce uyanmış olduğunu görmektense nefret ediyordu; o zaman her şey –bütün *bunlar*– yeniden başlıyordu.

Her şey üç ay önce “yeniden başlamıştı”. Hayatının en kötü dönemlerindeki beteri şekilde. Bir akşam yemek yerlerken

Vanessa belirsiz bir gelecekte bir süreliğine birlikte İngiltere'ye gidebileceklerini laf arasında söyleyecek olmuştı sadece – Skidmore'dan sıkılmıştı; Broadway boyunca çeşitli binalarda gururla dalgalanan on beş Amerikan bayrağından sıkıldığını söylemişti. Josh'ın yüzünde feci, kaypak, rahatsız bir ifade belirmiş ve Vanessa hemen anlamıştı... korkunç bir gerçeği anlamıştı. Josh onunla birlikte İngiltere'ye asla gitmeyecekti.

Buna katlanabilirdi. Tamam, Saratoga Springs'de yaşarlardı – ya da New York'ta, Chicago'da. Josh nerede isterse. Onun katlanamadığı, düşüncesine dayanamadığı, ama düşünmekten de kendini alamadığı şey, Josh'ın yüzünde o kaypak, gülümser, zayıf, sakıngan ifade belirdiği zaman açılan boşluktu; İngiltere'ye gitmeyi düşünmemesiydi, o ülkede yaşamayı hayal edemediği için değil, gelecekte herhangi bir yerde Vanessa'yla birlikte yaşamayı hayal edemediği için. Josh aslında çocuktü. Ebedi bir şimdiki zamanda pek az eşyayla yaşıyordu – bir çekmece dolusu tişörtle çamaşır ve bir dizüstü bilgisayar. Vanessa bu aldırıışsızlığa bayılıyordu. Ayrıca ahlakî açıdan da takdire şayandı: *Zambaklara bakın*.¹⁹ Josh nadiren ileriye bakıyor, “yarın için kaygı çekmiyordu”²⁰; Vanessa kendisinden bunu istediği anda ondan uzaklaşmıştı, yakışıklı yüzünde aptalca, sırtıkan bir zayıflık ifadesiyle.

Vanessa'nın yürek daralması kelimelere sığmazdı. Uyuyamıyordu. Geceleri Josh yatakta yanında bitik yatıyordu, ilişkilerinin cesedi misali. Sabahları da yataktan kalkamıyordu. Derslerini verebilmek için sürüklemesi gerekiyordu kendini. Bunun üzerine Josh onu terk etmiş, daha doğrusu ondan vazgeçmiş, anne babasını görmeye Chicago'ya gitmişti; Vanessa da Noel'de Northumberland'a gitmekten vazgeçip biletini iptal etmişti; hâlâ uyuyamıyor, ama gerçek anlamda uyanamıyordu da; Dr. Lasky'nin yazdığı Wellbutrin bir işe yaramıyordu. Babasıyla kardeşinin gelip onu kurtarmasını istiyor, ama derdini söylemeye utanıyordu; annesinin yaşıyor olmasını istiyordu, küçüklüğünde Vanny'cik hastayken yaptığı gibi (portakallı gazoz ve üzümlele) baş ucunda oturmasını istiyordu. O yatakta kımıldayamadan yatıyor, önünde uzanan gün onu yıldırıyordu. Sırf duş alma, kahvaltı hazırlama ya da Chicago'daki

19 Yeni Ahit, Luka 12:27. (ç. n.)

20 “Yarın için kaygı çekmeyin”, Yeni Ahit, Matta 6:34. (ç. n.)

Josh'a telefon etme düşüncesi bile zorlu bir görev gibi geliyordu. Sağ kolu ağrımaya başladı, kaldırmakta zorlanıyordu, felç gibi bir durumdu; bir sabah banyoya girdi, aynada kendine baktı ve kolunu yaralayacağı yolunda feci bir korkuya kapıldı. Aradan bir saat geçmeden merdivenden düşüp o kolunu kırdı – ve Wellbutrin nihayet işe yaramaya başladı.

Fiziksel yaraların çoğu gibi kaza da her şeyi değiştirdi. Komşular, yan evde oturan evanjelist Hristiyanlar haykırışını duydu, kolunu askıya alıp arabayla acile götürdüler. Vanessa Josh'a telefon etti; Josh derhal Chicago'dan geldi; üzerine titriyor, özen gösteriyordu. Pişmandı. Amy Isaacson'ın ilişkilerinin ta başında çekmiş olduğu ikisinin bir fotoğrafını kartpostal haline getirip içine beceriksizce, tathılıkla, "İngiltere, Birleşik Krallık, Avrupa, Dünya, Evren. Sen nereye istersen" diye yazdı. Josh birden bambaşka biri olmuştu. Kendini Vanessa'ya adamıştı, anne babasını anlatıp Noel tatilinde onlarla tanışmak üzere kendisiyle birlikte Chicago'ya gelsin diye ısrar etti.

Noel günü Chicago'da Çin lokantasından paket yemek aldılar (hindi yoktu, haşlanıp süklüm püklüm hale getirilmiş Brüksel lahanası yoktu). Josh'ın anne babası Vanessa'dan hoşlanmış gibi görünüyordu, Vanessa'nın onlardan hoşlanmaması zaten imkânsızdı. Bir kere entelektüeldiler. Baş döndürücü miktardaki kitaplarıyla, müthiş Michigan Gölü'nün oynak manzarasıyla o büyük, rahat evlerine bayıldı. Ayrıca mutlu bir evdi. Eu tür şeyler hemen belli oluyordu; evler niteliklerini koku misali etrafa yayıyordu. Kısacası dekor Josh'ın aile psikiyatrisi olan annesi için iyi bir reklamdı. Vanessa anaerki bir ev olmasından hoşlanmıştı – Josh'la babası, Wendy Rich'e hürmet ediyordu, şefkatli ve ilgiliydiler. Buna karşılık o da sakin ve ılımlıydı. Josh yakışıklılığını annesine borçluydu; Vanessa'nın gözünde güzel, uzun yüzlü ve zarif bir kadındı. İlk anda Wendy'den ürkmüş, profesyonel terapistin hep iş başında olup teşhis koymasından, çözümlemesinden korkmuştu. Wendy gözlerini dikip ona baktığında Vanessa ruhunu korumak için hemen gözlerini kaçırıyordu. Josh annesine ne kadarını anlatmıştı? Sağ kolundaki alçı konusunda ne düşünüyordu annesi? Ne var ki Wendy Rich yetişkinlerden çok daha fazla çocuklarla ilgileniyordu. Onu büyüleyen, çocuk gelişimiydi. Dediğine göre, ona sorulursa, on yaşına gelindiğinde –yoksa on iki miydi?– "olan olmuş oluyor"du.

Vanessa'nın mesleğinden etkilenen Wendy, 1960'ların sonlarında Columbia Üniversitesi'nde okuduğu felsefecileri tartışmak istiyordu onunla – Marcuse, Arendt, Sartre. Vanessa elinden geleni yapmış ama kendi performansını yetersiz bulmuştu.

Josh'ın babası Adam Rich oğlunun çeşitli tavırlarına sahipti; hafif peltek, hızlı hızlı konuşuyordu ve bilinmeyen gerçekleri aynı ısrarlı tavırla öne sürüyordu. Ama Adam, Josh'tan daha dünyeviydi, başarıyla, güzel şeylerle ilgileniyordu. Çok sayıdaki "ıvır zıvır"ından hoşlanıyor, Vanessa'ya gösterip böbürleniyordu: Nespresso makinesi ("hayatta yaptığım en başarılı 200 dolarlık harcama"), paslanmaz çelik meyve sıkacağı, şarap mantarını üç saniyede çıkaran tuhaf alet. Adam'ın bazı halleri Vanessa'ya babasını hatırlatıyordu. İkisinin birbirinden hoşlanacağını düşünmüştü. Sonra Adam Rich'in Alan Querry'yi ürkütebileceğine hükmetti; pek az şeyden ürken babasının ürküttüğü şeyler tam da Adam'ın meziyetleriydi: Entelektüel akıcılık ve Amerika'da Yahudilere, oysa İngiltere'de aristokratlara has olan bir özgüven.

Her şeyden çok Adam'la Wendy'nin birbirleriyle konuşma biçiminden hoşlanmıştı. Kendi anne babasının aksine (Vanessa öyle hatırlıyordu), münakaşa etmeden birbirlerine takılmayı öğrenmişlerdi. Adam'ın en büyük hazinesi –ıvır zıvırları arasında bir numara olanı– 31. Sokak Rıhtımı'na bağlı küçük teknesiydi. Wendy tekneyi hiç kullanmadığından yakındı Vanessa'ya. "Toplam kaç sefer kullandığını bakım masrafına bölsen sefil bir rakam çıkar." Adam içtenlikle, "Evet," dedi, "ama tekneyi toplam kaç sefer düşündüğümü masrafına bölssem çok daha iyi bir rakam çıkar."

Vanessa bu entelektüel ama dünyevi ailenin bir parçası olup sonsuza dek evlerinde yaşamak istediğini Chicago'daki üçüncü gününde anladı. Wendy'nin bir sehpanın üstünde duran psikoloji kitaplarından biri dikkatini çekti, absürt bir adı vardı: *Yumuşak Bileşim Olarak Cinsiyet* ("Yeni bir kitap sayılır, çok da iyi aslında" dedi Wendy). Kitabın adı bir grupta gülünen ufak tefek, saçma şeylerden birine dönüştü. Josh terimi kasten konuşmalarına sokuyordu –"Kardeşlerim evdeyken, sert bileşim olarak cinsiyet oluyor daha ziyade" gibi–; bir ara sofrada yine komik *Yumuşak Bileşim Olarak Cinsiyet*'e gülerlerken Vanessa umutsuzlukla dolup taşmadığını fark etti. Bu sıcakkanlı insanlarla çevreninmiş halde, bayram kaçamağı havasının –dışarıda Noel olduğu halde evin içinde Noel olmama-

sının– da desteğiyle kederi biraz hafifledi. Josh'ın ona hediyesi buydu: Yahudi Noel'inde ona ailesini hediye etmişti.

Bununla da kalmamıştı. Chicago'dan sonra Saratoga Springs'e dönmüşler, geleceği, İngiltere'de nasıl bir hayat sürebileceklerini konuşmuşlardı; sonra Josh Helen'a *mail* yazmış, yakında New York'a geliyorsa eyaletin kuzeyine de uğrayıp ablasının moralini düzeltmesini önermişti. Helen bunun üzerine tabii ki babasıyla konuşmuştu; yani Saratoga Springs'deki evine babasının ilk gelişinden –iyi ya da kötü sonuçlarıyla!– doğrudan Josh sorumluydu.

Ama umutsuzluk asla kafasından çıkmış değildi; hatırası, dolayısıyla ihtimali hep pusuda bekliyordu. Vanessa çocukluğunda gittiği Cornwall tatilini, denizin mavi heyecanının hep yakında olduğuna dair tuhaf, tekinsiz hissini sık sık hatırlıyordu. Yüksek çalı çitlerin oluşturduğu geçitlerde, tünelimsi yollarda deniz hemen yakında hissediliyordu; toprağın devam edip sonra durduğu, uçurum halinde yarıldığı hissediliyordu. Her tarlada, her yolda insan o bilgiyi içinde taşıyordu – görüş alanının hemen dışındaki, her şeyin sonundaki denizin sonsuz, atılgan huzursuzluğu. Sihirli ve biraz korkutucu bir şeydi hatırladığı. Ama düşüncesi, düzenli olarak “Aristoteles ve insan gelişimi” hakkında ders veren kırk yaşındaki bir felsefeci açısından başka şekilde korkutucu, hatta utanç vericiydi. Çünkü umutsuzluk deniz gibiydi. Görüş alanının hemen dışında huzursuzca çırpınıyordu, hep oradaydı: İnsan gelişiminin sınırlarında usulca gezinen derin düşmanı. Vanessa o kederi şimdilik geri itmişti (ama Wellbutrin'i almaya devam et mutlaka, demişti Dr. Lasky). Uzun süredir olmadığı kadar mutluydu; Josh'ın aptal, temkinli gülümseyişinin bilerek kaderci değil, cahilce korkulu olduğunu umması için yeterli sebep vardı. Eskisinden o kadar farklıydı ki.

Alan ertesi sabah otelde Candace'ı aramak üzere erken kalktı ve Wellbutrin hakkında uzman bilgisi edindi: Genellikle anksiyete, uykusuzluk, ruh hali iniş çıkışları vs. tedavisinde kullanılan bir antidepresan.

"Peki ama niye depresyonda?" diye haykırdı Alan, çocuksu bir şaşkınlıkla.

"Sevgilim, bu yaklaşımın yararlı mı sence?"

Kullanıyor olabileceği daha ciddi bir ilaç var mı diye sordu Candy. Vanessa'nın en az iki tür ilaç kullandığından emin gibiydi. Alan, *senin* kızın olsaydı, ikinci bir ilacın varlığını doğrulamak istemezdin, diye geçirdi içinden; gözünü ondan başka tarafa çevirirdin, bakışların küle dönüşürdü. Bunları düşünüp yüksek sesle, kendini sanki "ezelden beri" evden ayrılmış gibi hissettiğini söyledi – doğrudu da. Onu bu beyaz buz krallığına hapseden kar yüzündendi; belki de dünyaya cesur bir yüz gösterse de onu zayıf düşüren duygularının yoğunluğu yüzünden. Zaman burada ağır kar çizmeleriyle yavaş yavaş, zorlanarak ilerliyordu adeta. Candy moralini yükseltmek için ona memleket havadis ve dedikoduları anlattı: Komşuları olan baronet (Candace'ın telaffuzunda acınacak şekilde zorlandığı bir kelimeydi), Lady Compton'ın feci artriti nedeniyle bir kapalı havuz yaptıırıyordu – yüzmenin yararlı olabileceği düşünülüyordu. Alan bu hikâyelere bayılır, teskin oluverirdi. Şu anda baronetin hayatı bir ideal gibi görünüyordu; kusursuz, düşünülmeyen bir İngilizlikle yaşanan bir hayat. Ama daha fazlasını dinlemeye vakti yoktu, annesiyle de konuşması gerekiyordu. Valide'nin de hikâyeleri vardı anlatacak – biri, huzurevindeki yaşlı bir hanımla ilgiliydi; yıllarca kilisesi için dinî konulu bir duvar halısı işlemiş ve sonunda tamamlamıştı; ne var ki piskoposluk bölgesinin ve onunla birlikte küçük kilisenin kapatılmasına karar verilmişti – bu havadis tahmin edilebileceği gibi Alan'ı teskin etmedi, tam tersine huzursuz etti. Valide merakla Josh'ı soruyordu. Van'in gönderdiği fotoğraftaki kadar hoş muydu? "İyi bir çocuk" muydu? Vanessa

onunla evlenip memlekete dönemez miydi? Van yaşlanmıştı, ama en azından *bir* çocuk sahibi olamayacak kadar da yaşlanmamıştı. Şimdilerde kırklı yaşlarındaki kadınlar çocuk doğurup duruyordu “gazetelerde”. Vanessa’nın Saratoga’daki hayatı hakkında en ufak bir fikri olmamasına rağmen, annesinin, İngiltere’deki hapishane hücrelerinden İtalya operasyonlarını yürüten, *İtalyan İşi*’ndeki Mr. Bridger gibi olduğunu düşündü Alan, bitkin bir halde telefonu kapatırken. Yine de annesinin sesini duyduğunda, o eski çiçekli koltuğunda otururken yanı başında oturuyor olmak istemişti. Çok çok eskiden, annesi üst kata, ona iyi geceler dileyip öpmeye çıktığında, Alan sorardı: “Örgünü getirdin mi?” Annesi evet dediğinde memnun olurdu, çünkü hemen gitmeyip ona bir masal anlatacağı anlamına gelirdi.

Kahvaltıyı hep birlikte Vanessa’da ettiler. Bir saat sonra New York’a, oradan da Londra’ya dönmek üzere yola çıkacak olan Helen, güçlü, sırtı dimdik, neredeyse insanı utandıracak kadar hayat doluydu. Ablasını ufak tefek başarılarından ötürü övüyordu: “Kahve harika Van, çok teşekkürler! Bu reçel ne marka? Yerli, anlaşıldı. Çok iyi bulmuşsun.” Alan sebebini biliyordu: Gidiş heyecanını telafi etmeye çalışıyordu. Van ise durgun, kaygılı, uhreviydi, kamburu çıkmıştı. Saat on ikide dönemin ilk dersini verecekti, etik ve eylem hakkındaki derse hazır hissetmiyordu kendini, sofraya bir kitapla gelmişti. “Lucy Skidmore Scribner Genç Kadınlar Sanayi Kulübü’ndeki şanslı çocuklara” ders vermekle ilgili yavan bir espri yaptı (meğer üniversitenin kurulduğundaki adı buymuş).

Alan, Vanessa’nın herkes gibi çıkıp geçimini kazanması gerektiğini unutmuştu. Josh’a gelince – ekmek kızartıcısının yanında ayakta durmuş, ayakları üzerinde hafifçe yaylanıyor ve hapşıırıyordu. Sabah alerjisi mi ne varmış. Üstünde de değişik bir tişört: “Chilmark İtfaiyesi 100 Metreden Fazla Yaklaşma”. Alan bu emre seve seve itaat ederdi. “Kaç tane var bunlardan?” diye sordu, Josh’ın göğsünü işaret ederek. “Oo, daha bir şey görmediniz” diye cevap verdi Josh neşeyle.

Helen’in arabası erken geldi elbette – tehditkâr, cenazeyi çağrıştıran, tekne gibi gurultulu, kalın egzoz salan devasa, siyah bir Chevy Suburban. Cilalı siyah mavnasının yanında küçük görünen

iki dirhem bir çekirdek bir Latin Amerikalı, arka kapıyı açmış tutuyordu. İçeride krem rengi deri koltuklar, sıcak hava püskürten fanlar. Amerikan bolluğu: Helen bayılıyordu. Üç buçuk saat mesafedeki New York'a kendisini götürmesi için şoför tutmuştu. Vedalaşmalar kısa ve yoğun oldu. Alan Helen'ı şiddetle kucakladı; Cathy'ye benzeyen boynunu minnetle öpüp Cathy'ye benzeyen kokusunu içine çekti – bu hareketiyle içinde zerrece öfke olmadığını bildirmeye çalışıyordu. Alan'ın işkolunda iki tür müteahhit vardı: Bağırغانlar, kabadayılar ve sabırlı, sessiz olanlar. Fırtınaları atlatanlar. Kendisi hangi kategoriye ait olduğunu biliyordu. Helen Londra'ya vardığında telefon edeceğine söz verdi. Vanessa'yla kucaklaştılar, Helen ablasının kulağına bir şey fısıldadı galiba. Düz yanaklı Chevy araba yolundan aşağı çakılları ezerek ilerledi, stop lambaları parıldıadı; Helen gitmişti.

Mutfakta, tekrar oturduklarında üzerlerine bir utangaçlık geldi sanki – çıplaklığın, ifşaatın utancı: Altına sığınacak çatıları yoktu artık. Helen olmayınca birbirleriyle ne konuşabilirlerdi ki? Kurtuluş: Hafta sonu bitmişti, pazartesi sabahıydı, çalışma zamanıydı. Josh bir şeyi taratmak, bir başka şeyi de renkli bastırmak üzere şehre inmesi gerektiğini söyledi. Vanessa az sonra çıkıp kampüse gidecek, öğrencileriyle buluşacaktı, öğle saatinde de dersi vardı. Babası dersten sonra birlikte öğle yemeği yemek ister miydi? Evde mi? O saate kadar ne yapacaktı? Alan bir süre orada kalmayı, biraz daha kahve içip *New York Times* okumayı düşünüyordu. Ardından, sonraki birkaç gün Van'le Josh muhtemelen meşgul olacağına göre araba kiralardı belki. Biraz dolaşıp etrafı –meşhur “yukarı New York eyaleti”ni– keşfetmek istiyordu. Oyalanırdı. Vanessa onun arabasını, Toyota'yı almasını söyledi. Kendisi kolu yüzünden kullanamıyordu zaten. Alan gizli gizli, homurtulu V8 motorlu muhteşem bir Amerikan teknesi kullanmaya heveslenmişti, ama Vanessa'nın cömert –ve ekonomik– teklifini kabul etti. Josh ayağa kalkarak Vanessa'yla birlikte üniversiteye yürüyeceğini söyledi. Vanessa tabakları toplamaya başladı. “Onu bana bırak,” dedi Alan, “ben ada saatine göre hareket ediyorum. Sen git dersine hazırlan.” Vanessa'nın koşarak yukarı çıkıp sinirle iç çekişini, banyo kapısının çarpışını duymak hoşuna gitti. Eski günlerdeki gibi, kızlar okula gitmeye hazırlanırken...

Tek başına *New York Times*'i okuyordu –gazetenin ölüm ilanları hoşuna gitmişti: Amerika'da ölenin fiilen *neden* öldüğü söyleniyordu; oysa İngiltere'de “uzun bir hastalığın ardından” hüsnütabiri kullanılırdı (üstelik hüsnütabir olmadığını Alan tecrübeyle biliyordu)–, tam dışarı çıkmayı aklından geçirirken kapı çalındı. Josh şehre gidip dönmüş, geçici bir süreliğine kapıda kalmış olamazdı. Buz gibi kapıda tamamen yabancı bir adam duruyordu: Sıradan görünümlü, orta yaşlı bir adam; en dikkat çekici özelliği paltosuz olmasıydı.

“Ben Jerry Dent – cumartesi akşamı tanışmıştık ama hava karanlıktı. Yan evde oturuyoruz. Köpek...”

“Evet, *tabii*. Alan. Vanessa işte maalesef. Öğlene dönecek.”

“Aslında biraz vaktiniz varsa sizinle bir şey konuşmak istiyordum. Sakıncası var mı?” İlgili, güçlü ve mülayimdi – hepsi aynı anda. Alan'ın tanıdığı bir tarzdı: Köy papazı. Sakıngan ama çaresiz, adamı mutfaka buyur etme mecburiyeti hissetti. Aralarındaki yaş farkına rağmen Jerry'den daha uzun boylu ve muhtemelen daha güçlü olduğunu düşündü. İş oraya gelirse... Jerry kunduz gibi omuzsuzdu; bulanık, yumuşak bir göbek. Adalesiz Hristiyanlık. Alan, merdivenden düştüğünde Vanessa'ya yardım ettikleri için ona teşekkür etti.

“Siz ve karınız –mutfak bezinden!– askı yapıp onu hastaneye götürmüşsünüz. Gerçekten büyük iyilik. Emin olun benim yaşadığım yerde böyle komşularım yok.”

“Elbette yapacağız. Kendisi... bulduğumuzda epey kötü durumdaydı. Sadece fiziksel anlamda söylemiyorum. Doğrusunu isterseniz ben de bunu konuşmaya gelmiştim sizinle – sabah Josh'la Vanessa'nın çıktığını, sizin evde yalnız kaldığınızı görüp geldim... Diane'le ben Vanessa için çok endişeleniyoruz. İçimde uyanan duygu” –Jerry teatral bir edayla etrafına göz gezdirdi– “kendiyile barışık olmayan bir ev duygusu. Burada somut bir keder hissediyorum, *ruhani* bir keder.”

“Doğrusu,” dedi Alan, tuhaf biçimde duygulanarak, “zavallı Vanessa yıllar boyunca çok şeyle mücadele etti. Kız kardeşi de öyle. Hepimiz öyle – ölüm, boşanma, vergiler.”

Jerry kararlıydı. “Peki bu mücadelelerde kim ona yol gösterecek? Kim kurtaracak onu?” diye sordu.

“Ne demek istiyorsunuz? Evet, ben bir haftalığına buradayım sadece, ama yararlı olmaya çalışıyorum.”

“Emirlere ve âdemoğluna güvenmeyin...”²¹

“Anlayamadım?”

“Size sitem etmiyorum. Onu ne kurtaracak? Vanessa Malta’daki kilisemize geldi biliyorsunuz. Sırf ‘gözlem’ yapmaya geldiğini söyledi, ama tarafsız bir gözlemci gibi davranmadı.”

“Öyle mi? Ne bakımdan?” Alan ilgilenmişti.

“Tanıklıklardan birinde Vanessa diz çöküp ağlamaya başladı. Biz onun yanında oturuyorduk. İçinde çok ıstırap varmış gibi geldi bize, çok da günah. Aslında onu öyle ağlatan, içinden fışkıran günahlardı.”

“İstırap evet, ama günah hayır” dedi Alan kesin bir tavırla. “Günah hayır.”

Jerry gülümsedi. “Günahsızlık konusunda çok eminsiniz. Aferin. Hristiyanlar bu kadar emin olamıyor.”

“Ben kendi günahsızlığımdan emin değilim, onunkinden emimim sadece.” Alan “Kızı bunlara bulaştırmayın” da demek isterdi. “Ayrıca, bildiğim kadarıyla,” diye devam etti, “Vanessa Hristiyan değil. Henüz.”

“Olmayabilir, ama kiliseye bir kere daha geldi ve o ayinin çoğunu dua ederek geçirdi. İçtenlikle dua ederek. Gözleri sımsıkı kapalı. Birine ya da bir şeye dua etti. Mesele şu: Kederinden sıyrılması için ona yol gösterecek bir şeye ihtiyacı var. Bunun dünyevi ilaçlar olmadığı da kesin.”

“İlaç mı...”

Jerry sabırsızlanarak cevap verdi.

“Hastaneye götürdüğümüzde, kayıt masasındaki hemşire herhangi bir alerjisi olup olmadığını ve o sırada reçeteli bir ilaç alıp almadığını sordu. Diane yanında duruyordu, Vanessa’nın iki ayrı antidepresan adı yazdığını gördü...”

21 Eski Ahit, Mezmur 146. (ç. n.)

“O Vanessa’nın kendi bileceği iş, öyle olması gerekir. Anlaşıldı mı?”

“Anlaşıldı, anlaşıldı. Gün gibi aşikâr... derdi babam. Neyse, bakın, ben buraya kavga etmeye, sizi öfkeliendirmeye gelmedim. Biz sadece komşumuz için endişeleniyoruz. Size kötü haberler verdiğem özür dilerim... Ama bir Hristiyan olarak sorumluluklarım var... Alan, acaba – birlikte dua etmemizin sakıncası var mı? Kavga değil, *dua* etmek isterim sizinle.”

Alan için sakıncası vardı, hem de çok, ama mantıksız bir adam gibi görünmek istemiyordu – sonuçta kendisi çoktan gitmişken Van bu hararetli Hristiyanlarla yan yana, fiilen aynı kilise sırasında oturmaya devam edecekti. Jerry hiç beklemediği bir anda Alan’ın elini tutup başını eğdi. Çocukluğunda yemeklerden önce edilen dualardan farksızdı; kıkırdamaktan, en yakın arkadaşının bacaklarını masanın altında tekmelemekten başka şey düşünmediği günlere geri dönmüş gibiydi. Alan tıpkı boyun eğen bir çocuk gibi, bunu yaptığına inanamayarak –ve ansızın çişinin geldiğini fark ederek– gözlerini kapadı. Jerry’nin eli kuruydu. Gevşek bedeni odaklandı ve hafifçe sarsıldı. Sesi Elvis taklitçileri gibi titrek bir derinlik kazandı: Kumarhane bası.

“Rab İsa, bu evi kutsa, içinde yaşayan ve oturan herkesi kutsa. Kulun Vanessa’yı ve kulun Alan’ı, kutsayıp koruman için, kavgayı uzlaşma, kuru toprağı bereketli toprağı çevirmen için sana sunuyoruz. Vanessa’yı iyileştir, Rabbim. Hepsinden önemlisi huzurunu bu eve bağışlaman için sana dua ediyoruz Rabbim; yüce fedakârlığının ibretini anlıyoruz, en büyük huzurun sadece senden, Kurtarıcımız Mesih İsa’dan geleceğini biliyoruz. Amin.”

“Amin” dedi Alan yüksek sesle. Dua olduğu düşünülürse – olmuştu; Alan çok daha beterini bekliyordu. Jerry iyimser bir şaşkınlıkla ona baktı, sanki partinin en güzel kızı hiç beklemediği halde onunla dans etmeyi kabul etmiş gibi. *İnsan balıkçıları, insan balıkçıları*,²² diye düşündü Alan.

Jerry gittikten sonra biraz sersemlemiş haldeki Alan evden hemen çıkması gerektiğine karar verdi. Josh’la karşılaşmaya dayanamayacaktı. Hem harika hem de ürkütücü şekilde hiçbir planı yoktu, gün karlı bir çayır kadar geniş ve açıktı. Arabayla etrafı

22 Yeni Ahit, Matta, 4:19. (ç. n.)

biraz dolaşmayı, araziyi kolaçan etmeyi düşünüyordu sadece. Etraf güzeldi –uçsuz bucaksız gökyüzünde yerin beyaz ısıltısı– ama bu soğukta fazla uzağa yürünemezdi. Alan, Van'ın Prius'ına yerleşirken arka koltuğa saçılmış dört akademik kütüphane kitabını görüp gülümsedi. Toyota Prius gerçekten çirkin bir araçtı; tamam, hibritti, biliyordu, ama ille de ikiyaşayışlı gibi görünmek zorunda mıydı? Modern araçların çoğundaki gibi çirkin farlar. Alan'ın çocukluğunda arabaların insan suratı vardı – geniş ağızlar, ayrınk yuvarlak gözler. Eski Rover P5B tekinsiz şekilde Harold Wilson'a benzerdi; başbakanın hep o modeli kullanmış olmasının sebebi de buydu belki. Demek sersem kız arabada sigara içiyordu – içerideki kapalılık ve havasızlık ilk anda dayanılmazdı. Eski trenlerdeki sigara içilen vagonlar, iki katlı otobüslerin üst katı gibi. Küllük ve gösterge paneli gri sigara külüyle kaplıydı, küllüğün içi ezilmiş izmaritlerle doluydu; ön koltuk ayak boşluğunda iki boş su şişesi yuvarlanıyordu; koltuk kumaşı bir iki yerinden yırtılmıştı; arka koltuğa bir şey dökülmüştü. Sürücü kapısının gözüne sıkıştırılmış antibakteriyel mendil kutusu bir ıslah kuruntusu sunuyordu.

Arabayı Broadway'den aşağı sürerek muhteşem Alexandria'nın, güzel binaların önünden geçti ve yavaş yavaş şehirden çıktı. Anayoldan ayrılıp kırlara, tali yollara geçse daha güzel olurdu. Hayatın olduğu yerlere. Burada *sağdan* gideceksin, dedi kendi kendine. *Links fahren. Tenez la gauche* – yok, o Dover'da, Fransa'dan dönüştüydü. Hafif bir gerginlikle bir araba kuyruğunun peşine takıldı. Tam önünde yine bir Prius vardı, parlak mor renkteydi ve arkasına öğrencilerin sırt çantalarındaki gibi çıkartmalar yapıştırılmıştı: *Hiç değilse küresel ısınmaya karşı savaş iyi gidiyor. Gökyüzüne Taşınma bir çıkış stratejisi değildir. Savaşın S'si. Bir sonraki savaşa şimdiden karşıyım.* Alan gülümsüyordu ama Josh'ın tişörtleri gibi bunlar da insanı yoruyordu.

Dövmeli Prius anayoldan ayrılıp sola döndüğünde Alan da aynı şeyi yaptı ve yavaşlayarak daha dar olan yola uyum sağladı. Çıplak kış tarlalarının önünden geçiyordu, tarım alanındaydı, en azından öyle görünüyordu – kilise benzeri bir ambar, füze gibi dimdik gümüşü silolar. Römorklu bir ATV. Yolun banketi yoktu; gözüpek yayalar çimenlik bir hendekle idare etmek durumundaydı. Ama kırsal alanda şehir tamamen yok olmuyordu; kocaman, modern bir lisenin önünden geçti (*Go Knights*); benzin istasyonları vardı,

orduevi gibi bir şey (*Pazartesi Piliç Menü*); tertemiz, karlı, devasa bir ön bahçeye park edilmiş, etrafı büyük ölçüde boş sayıfayla çevrili acımasız modern şiirleri çağrıştıran köhne, 148 bin kilometre, satılık bir Ford kamyonet; 1957'de kapanmış gibi görünen ama hâlâ boş odalar bulunduğunu duyuran şüphe götürür bir motel – biraz dana ahırını andıran küçücük, alçak ahşap kulübeler; bir barakaya asılmış, bilgisayar sorunlarını çözecek teknoloji kurdu ilanı (kuruluşun adı “Bağlan Yeter”di). Görünüşe bakılırsa, bozulmuş girişim manzarasının kilometreler boyunca varlığını sürdürdüğünü, zar zor sürdürdüğünü düşündü Alan; çünkü Saratoga'nın dışında hayatın son derece zor, sert, çetin ve yoksul olduğu “gün gibi aşikâr”dı; ona İngiltere'nin kuzeydoğusunu ve çocukluğunu hatırlatıyordu birçok bakımdan: Ailece her giysiyi lime lime oluncaya kadar kullanırlardı; Valide'yle Alan *her yere* yürüyerek giderlerdi (o dumanlı Newcastle sokakları). Durham'a taşınmadan –hayat standartları yükselmeden– önce, Valide sokağın başındaki büyük köşe evde oturan havalı komşulara yalan uydurup haftada en az üç kere et yediklerini söylerdi. Haşlanmış lahananın bayat, kirli çamaşır kokusu; Alan hâlâ lahana yemeyi, satın almayı reddederdi. Bununla birlikte, gördüğü şeyler hoşuna gitmişti. Belirgindi, her şeyin keskin konturları vardı; farklılığının yarattığı şaşkınlık, kendine has kuvvetli bir kalay tadına sahipti.

Troy'a gitmek, Helen'in bahsettiği şeyi görmek istiyordu, ama aklına bir şey geldiğinden döndü – kampüse gidip Vanessa'nın dersini izleyecekti; dersin başlamasına kırk dakika kadar vardı. Dönüp Prius'un izin verdiği ölçüde hızlandı ve yarım saat içinde kente vardı.

Saratoga'nın geneli gibi Skidmore kampüsü de hoş ve ormanlıktı, sanki öğrenciler üniversiteye ormancılık okumaya gelmiş gibi; kalın kar örtüsünün içinde köksüz, bunca harika ağaç – kalın akça ağaçlar, uzun çıplak kavaklar (kış vakti bir kavak ağacı kadar terk edilmiş görünen bir şey daha yoktu), parçalanmış, yaralı kabuklarıyla ince, gümüşü huş ağaçları. Aşırı miktarda otopark, her yeri kuşatan Amerikan günahı; ne var ki bu kez o otoparklardan birinden yararlandı; yardımsever bir öğrenci yolu göstermişti (“Yoksa siz de mi Profesör Querry'nin dersine gidiyorsunuz?” dememek için kendini zor tutmuştu); sonra da pencereleri içerlek, özelliksiz görünen bir tuğla binaya girdi. İşlevsel merdiveni tırmandı, birbirinin aynı kapıların önünden geçti ve sonunda felsefe bölümüne vardı. Ne bekliyordu ki? Bir Parthenon mu? Cambridge'de Trinity College mı? Çok küçüktü, memleketteki köy postanelerinden biraz daha büyüktü sadece. Danışma masası ya da sekreterlik gibi görünen bir yerde Profesör Querry'nin öğle saatindeki dersinin yerini sordu. “Etiğe Giriş: Eylem ve Düşünce dersi, değil mi? Halktan dinleyiciler programına mı dahilsiniz?” Alan dahil olduğunu söyledi. “Öyleyse şu kapıdan geçin, koridordan devam edip sağa dönün. Ballston Dersliği diye yazılıdır.”

Alan çocuk gibi heyecanlanmıştı, koridorda yürürken kollarının titrediğini hissediyordu; bir öğrenci kendine yol açarak önüne geçti. Çocuk da aynı yere gidiyordu – kiliseye benzeyen, uzun, yarım daire halinde dizili sıraların olduğu bir odaydı. Alan etrafa bakıp göze çarpmayan bir yer aradı. Arkada, en üstteki sırada, odadaki diğer tek yaşlının yanı; o herhalde halktan dinleyiciler programına yasal biçimde kaydolmuştu. Ve – aa, Dr. Kunis... yeşil yün beresiyle modaya uygun ve cin gibiydi. Zarif, yeşil bir cin. Öyle ya. Alan bir an umutsuzluğa kapıldı, sonra Dr. Kunis'in aslında terapist olmadığını ve önceki karşılaşmalarının son birkaç dakikasında ona anlaşılmaz şekilde kaba davrandığını hatırladı. Uzattığı eli hararetle sıkı ve uzun zaman önce verilmiş bir sözü yerine getirmek

üzere kızının dersini dinlemeye gelmiş gibi yaptı. O sırada kızı elinde kâğıtlarla merdivenin basamaklarını indi. Alan'ın içinden okul çocuğu içgüdüsüyle ayağa kalkmak geçti (Eski Dünyalı Kunis bu güdüyü anlardı kuşkusuz); utancıyla gerginliğini, dizlerindeki titremeyi bastırmaya çalıştı. Vanessa'nın performansını olumsuz etkilemekten, oradaki varlığının Vanessa'nın kafasını karıştırmasından, onu kızdırmasından, gücendirmesinden korktu. Bir şekilde öğrencilerin karşısında rezil olmasından korktu. (Ne kadar az öğrenci vardı! Niye bu kadar azdı? Saçmaydı.) Vanessa başını eğip notlarına baktı, kalemıyla bir iki şeyi işaretledi ve ilk kez bakışlarını yukarıya çevirdi. Şaşılacak şekilde, derhal küçük dersliğin arka sırasında babasını gördü, doğrudan ona baktı, göz göze gelip gülümsedi, mutluluğu ve özgüveni aşıkardı. Gözü korkmamıştı, rahatsız olmamıştı, kızmamıştı; babasının zahmet edip gelmesine heyecanlanmıştı sadece, yetişkinlerin nadiren heyecanlandığı ya da heyecanlandıklarını nadiren itiraf ettikleri kadar.

Dinleyicilerin karşısında sakın bir tavırla durup yumuşak bir kararlılıkla konuşuyor, her zamanki gibi dikkatini yoğunlaştırdığı için gözleri kısılıyordu; dönemin ilk dersi olduğunu, bir giriş dersi olacağını ve çam yeşili alçısının öğrencilerin dikkatini fazla dağıtmayacağını umduğunu söyledi: "Kısa süre önce merdivenle kapıştım, görüldüğü gibi merdiven kazandı. Aslında bu rengi seçmezdim, ayık olsaydım –yok, yok, şaka ediyorum–, ama rengin felsefesini, 'yeşil' diye bir niteliğin algınız dışında var olup olmadığı gibi ilginç felsefi soruların cevabını keşfetmeye hevesliyseniz, Profesör Isaacson'ın hararetle tavsiye edilen David Hume dersine yazılmak için hâlâ zamanınız var. Bu ders kadar iyi olamayacağını anlamış olmanız şartıyla." Devam etti: Dersi etigin tarihine odaklanacaktı, aşağı yukarı büyük felsefecilerden günümüze, Aristoteles'ten Adam Phillips'e; eylem olarak felsefe ve düşünce olarak felsefe de vurgulanacaktı. Dönem sonunda bir konuk konuşmacı, İngiliz psikoterapist Adam Phillips gelecekti; konferansına katılım zorunluydu. "Evet, onca parayı bu sayede ödeyebiliyoruz kendisine" diye şakalaştı.

"*Felsefe lisansı sizi neye hazırlar? Hayata!* Bazılarınız bunu hatırlıyordur, bölümümüzün web sitesinden alıntı yapıyorum. Bu doğru mu? Felsefe bizi hayata hazırlar mı? Şöyle diyebiliriz: Felsefe her şeyden önce bir disiplindir –kelimenin iki anlamında da– ve hem

soyuttur hem de pratik, hem kuramsal hem somut, hem düşünsel hem ahlakî, hem duyguya aittir hem fiil ; ideal olarak hayat  düşünmekle hayat  yaşamak arasında bir yaşam biçimi kotaracak bir düşünme şekli." Dinleyicilerin dikkatini, sınıfa dağıttığı k ğıttaki bir cümleye çekti; Bernard Williams'a aitti ve dersin ortak metinlerinden birinden alınmıştı: "Yeg ne ciddi girişim yaşamaktır, düşünceden sonra yaşamak zorundayız; üstelik (kuram ve uygulama ayrımı bizi unutmaya teşvik etse de) düşünce esnasında da yaşamak zorundayız." Vanessa dinleyicilerine yegâne ciddi girişimin felsefe *olmadığını* hatırlattı: "Williams, mecbur kalsak felsefesiz yaşayabileceğimizi ileri sürüyor olabilir.      yegâne ciddi girişim yaşamaktır. Onsuz yapamayız. Ne var ki gereğince, tam anlamıyla yaşamak aynı zamanda yaşam üzerine düşünmek, hayat  düşünmektir. Bu da felsefe yapmanın tanımlarından biridir; böylece bir daire çizmiş oluyoruz. *Hayat  düşünmek* ve *hayat  yaşamak*. Aradaki fark nedir? Arada bir fark var mıdır? Seçme şansımız var mıdır? Bir başka bilge felsefeci, Princeton'daki hocalarımdan biri,     ocuk sahibiydi, hep bir yerden ötekine koşuşturur, her şeye gecikirdi, hep meşgul, hep telaşlıydı; hayat  düşünmek için bol bol zamanın ve özgürlüğün olsun istiyorsan  ocuk sahibi olma, demişti bana. Büyük filozoflardan hemen hiçbirinin  ocuk sahibi olmadığını söylemeye gerek yok. Ama fiilen *yaşamak* istiyorsan, diye devam etti bilge dostum, o zaman  ocuk sahibi ol ve tadını çıkar. Bu da seni daha iyi bir felsefeci haline getirecektir –  yle dedi. Bu arada Williams'ın    çocuğu vardı." Vanessa, Williams'ın "belagatli pasajının" bu dönemin tamamında onlara şiar olacağını söyledi.

Alan'ın gerginliği, aspirin yutmuş gibi ge ivermişti; etkileyici kızı küçük dinleyici kitlesini kolaylıkla idare ediyor, Alan'a sihirli gibi gelen bir güvenle alıntılar yapıyor, isim ve tarihler veriyordu; ara sıra durup bir espri yapıyor, dönüp tahtaya "Kategorik Zorunluluk"²³ yazıyordu. "Kant'ın ünlü kanununa sık sık değineceğiz, kısaca CI diye değineceğim," dedi, "polisiye TV dizisi sanmayın." (Daha hevesli öğrencilerden bazıları güldü.) Alan yatışmıştı, yorgundu, gururluydu (Van  ğrencilerin karşısında farklıydı, ayrıca şık "hoca kıyafeti"yle ne kadar hoş görünüyordu), uykusu geldi; uyanık kalabilmek için eskiden beri araba kullanırken başvurduğu

23 İngilizcede "Categorical Imperative". ( . n.)

bir numaraya başvurmak zorunda kaldı ve sağ kulak memesini turnaklarının arasında sıkıştırdı. Vanessa şimdi de Aristoteles'ten ve *eudaimonia*'dan bahsediyordu, "bazen mutluluk ya da *refah* olarak çevrilse de belki en iyi karşılığı *insani gelişimdir*." Aristoteles, Sokrates, Kant, Adam Smith, Nietzsche, Freud, Simone Weil, Bernard Williams, Peter Singer... Alan'ın zihni konudan uzaklaştı, ama Vanessa'dan uzaklaşmadı. İnsanın çocuğu kısa bir süre çocuk kaldığı halde insan onu çocuk olarak görmemeye tam alışamıyordu bir türlü; şuna bak – ne garip: Mûthiş bir yetişkin. Yetişkinlik aslında fantastik ve narin bir şeydi, öyle değil mi? Bu özgüvenli, çekici, zeki, işini bilen kadının Jerry Dent'in tarif ettiği kadınla aynı olması dayanılır gibi değildi – kilisede çocuk gibi ağlayan, ıstırabı "içinden fışkıran", merdivenin dibinde "epey kötü durumda" uzanmış yatan, eskisi gibi kederli bir çocuk. Alan o kişiyi, o başarısız yetişkini öğrencilere anlatsa, biri bile inanmazdı söylediklerine. Dr. Kunis de inanmazdı. Alan Vanessa'yı canıgönülünden seviyordu; herhangi bir anda acıdığı için sevmiş olduğu fikrinden de nefret ediyordu. Vanessa daima her şeye sahip olacaktı. Ayrıcalıklı ilk çocuktu o. Dünyaya gözünü açtığı andan itibaren harika ve şanslıydı; Nijeryalı ebe, koyu renk ellerinde hâlâ doğum kanıyla minicik, kırmızı Vanessa'yı havaya kaldırıp Cathy'nin göğsüne bırakmış ve güzelim koyu aksanıyla Alan'ın asla unutamayacağı şu sözleri söylemişti: "Kızınız oldu, çok da şanslı bir kız – her şeyin en iyisine layık. Her şeyin *en iyisine*."

Akşam yemeği beklenmedik şekilde kolay geçti. Alan kızıyla öğle yemeği yememişti –Vanessa dersten sonra öğrencileriyle meşguldü, Dr. Kunis’le kampüsteki kafede hızlı bir yemek yemelerini önermişti Alan’a; tam Van’e özgü, feci bir fikirdi–; yine biraz etrafı dolaşmak üzere Toyota’yla yola çıkmıştı. Akşam, günün “bulgularını” aktardı. Çam masada otururlarken Josh’la Vanessa ona tatlılıkla takılıyordu. Belki konu İngiltere değil Amerika olduğu için şen şakrak, teklifsizdi, yeni edindiği bilgilerle olduğu kadar cehaletiyle de gurur duyuyordu. Jerry’nin “müdahale”sini anlatmayı ertesi güne bırakacaktı.

Alan o gün öğle yemeğini Scooby Don’t adlı, tıpkı listedeki sondan ikinci ucuz şarabı seçer gibi eski püskülüğüyle umut verdiği için seçtiği bir şehir lokantasında yemişti. Riyakâr Burger diye bir şey yemişti orada (peynir ve beykınılı veggie burgerdi); uzun zamandır yediği en lezzetli yemektir.

“Ya? Gerçekten mi? Hiç yemedim orada” dedi Josh.

“Lezzet konusunda bir riyakârlık yok” dedi Alan. “Ama bir şey soracağım. *Amerikan peyniri* nedir kuzum?”

“Söyle: Oldukça tatsız, genellikle turuncu ya da sarı renkte, Amerika’da yenilen işlenmiş peynir” dedi Josh.

“Amerikan peyniri... Amerikan peyniridir” dedi Van gülerek.

Alan’ın “Amerikan” kelimesiyle ilgili bir anekdotu daha vardı. Yemekten sonra, lokantadan çıkarken sahibi sigarasını yakmak üzere durunca küçük bir köpeğe takılmıştı az kalsın. Ayaklarının dibindeki cüce itten hoşlanmamakla birlikte, ezmesine ramak kaldığı için kahrolası hayvana mecburen iltifat etmişti. Köpeğin cinsini sormuştu kibarca. “Cinsi mi?” Kısa bir ara. “Ha... Amerikan” diye cevap vermişti kadın.

“İşin tuhafı, kadının espri yapıp yapmadığını anlayamadım” dedi Alan.

Josh’la Van neredeyse bir ağızdan köpek sahibinin espri yaptığını söylediler. “Amerikalıların da bir espri anlayışı var biliyorsun” diye ekledi Vanessa.

“Adapte olmaya başladım” dedi Alan.

“Adapte olunacak çok şey var,” dedi Vanessa, “bazıları da oldukça acayip. Ben hâlâ her yerde dalgalanan Amerikan bayraklarına dayanamıyorum. Yabancılığımdan ötürü herhalde.”

“Benim en çok güldüğüm,” dedi Josh, “tamamen sıradan binaların, mesela Toyota araba galerisi ve McDonald’s’ın önünde dalgalanan koskoca bayraklar, sanki ülke kolektif olarak ‘En çok bununla gurur duyuyoruz’ diye bağırırmış gibi. Chicago’da hiç değilse gerçekten güzel, modern binaların önüne asılıyor.”

Alan geldiğinden beri ilk kez Josh’ın fiziksel çekiciliğini çok çarpıcı buldu: İlginç, güzel gözleri parlıyordu, kanlı canlıydı, hızlı bir zekâsı vardı. Gergin değilse peltekliği yok oluveriyordu. Ayrıca Van’den ne kadar daha genç görünüyordu; Vanessa aşağı yukarı babası gibi konuşuyordu, oysa Josh kulağa... doğrusu genç ve Amerikalı geliyordu.

Vanessa neşeliydi; dönemin ilk dersi iyi geçmiş, babası onu iş başında görmüştü. Helen da gitmişti. Özlüyordu onu, ayrı olduklarında hep özlerdi kardeşini. Helen ona –Allah’a ilişkin o ürkütücü ayetten hareketle– şahdamarı kadar yakındı. Ama Helen’in yokluğunun her şeyi kolaylaştırdığı, çünkü varlığının her şeyi zorlaştırdığı da feci bir gerçektir. Helen JFK’den British Airways’in gece uçağına binecekti; bu saatte artık havalanmış olmalıydılar; Atlas Okyanusu’nun üstünde *business class* koltuğunu dümdüz yatırmıştı muhtemelen...

Josh o akşam şefkatliydi, belki ertesi gün iki günlüğüne Boston’a gideceği için iyi bir son izlenim bırakmaya hevesliydi; önemli bir işti, MIT’de iki bilgisayar uzmanıyla görüşmeler yapacaktı; Alan’ı Londra’ya gitmeden tekrar görüp görmeyeceği belli değildi.

Tek sıkıntılı an, Boston yolculuğundan kaynaklandı. Vanessa, Josh’ın sadece bir günlüğüne gideceğini sanıyordu; bir gece fazladan kalacağını öğrenince görünür şekilde hayal kırıklığına uğradı. Alan ona dikkatle bakınca yalnızca hayal kırıklığı değil, neredeyse korku gördü yüzünde; bir huzursuzluk, bir ihtiyaç yalayıp geçti yüzünü. Josh’ı sorguya çekti. Nerede kalacaktı? Tam olarak ne zaman dönüyordu? “Havalı bir yerde kalıyorum,” dedi Josh savunmaya geçerek, “Somerville’de Holiday Inn’de. Neredeyse *tam* kırk sekiz saat sonra dönmüş olacağım. İki hafta önce söylemiştim.”

“O zaman babama yetişeceksin yani.”

Josh'ın kesinlikle iki gece değil, tek gece dediği konusunda ısrar etti, ama elbette kaç gece kalması gerekiyorsa kalacaktı. İzin tonu bir an havada asılı kaldı, sonra Vanessa durumu ve kendini topladı.

“Keşke biz de seninle gelseydik,” dedi hafif bir tonda, “ama benim yarın öteki dersim var, babamın da Scooby Don't'ta randevusu var yine.”

Alan sabaha karşı 3 sularında uyandığında nerede olduğunu hiç bilemedi. Aynı şey daha önce otel odalarında bir iki kere olmuş ama çabucak geçmişti; “uyku”dan çalışır hale geçen bir bilgisayar ekranı gibi. Alexandria Hotel’in boğucu sıcak odasında, sanki gece korkunç bir hafıza yitimi beynini silmiş gibi, geçmişini hatırlamıyordu. Neredeyim? Işığı yaktı, ama oda tamamen yabancıydı. Beyin kanaması mı geçirdim? Bir dakika, “beyin kanaması”nın ne olduğunu biliyorum, demek ki dil yetimi kaybetmedim. Peki nereden geldim, kimim? Yataktan çıkıp yazı masasına gitti. Hareket edebiliyorum, beyin kanaması geçirmedim belki. Neredeyim? O odaya bakıyordu, oda ona. Korkusu artıyordu, denetim altına almak için masaya baktı ve bir bloknot gördü, sayfalar “Alexandria Hotel, Saratoga Springs, NY” başlıklıydı. Kelimeler kafasının içinde ağır ağır, devasa mobilyalar gibi dolaştı. Son derece ağır! Sonra, bir an sonra her şeyi birden hatırladı – evet, Northumberland’dan geldim, Vanessa’yı görmeye Saratoga Springs’e geldim; Helen da gelmişti. Tanımlayacak ve genişletecek olursak, ben (müteveffa) George ve (hâlâ hayattaki) Jenny Querry’nin oğlu Alan’ım; (boşanmış ve müteveffa) Cathy Pearsall’ın eski kocası, Candace Lee’nin hayat arkadaşı, Vanessa’yla Helen’in babasıyım. Bir an midesi feci bulandı; bir iki dakika banyodaki lavabonun üstüne eğilmiş halde kaldı. Bulantısı geçtiğinde soğuk klozete oturdu –oturulacak yerini kaldırıp açık bırakmıştı– ve minnetle, utanç ve korkuyla ağladı.

Sabah, pencerenin dışında bir gerçek kadar somut, kuru Amerikan ışığını görüp odanın kapısının altından içeri süzülen otel beykının kokusunu duyunca korkusu kalmamıştı tabii, sadece huzursuz ve şaşkındı. Bir çeşit nöbet mi geçirmişti? Kendini çok formda hissediyordu. Olayın esas tatsız yanı, Alan’ın herkesten gizli “Hadrianus Duvarı ânı” diye adlandırdığı, iki yıl önceki bir olayı hatırlatmasıydı. Temmuz sonlarıydı. Bir öğleden sonra aklına esmiş, arabayla Housesteads’e gidip Otter’ı Hadrianus Duvarı boyunca yürütmeye karar vermişti. Hava yumuşak ve mülayim,

çimenler tazeydi. Yolun iki yanında frenkmaydanozları süt beyazı püsküller oluşturunuyordu. Arabayı park edip köpekle yürümeye başladı. Yirmi dakika sonra yüksekte bir noktaya vardı; yumuşak eğimli manzarada kilometreler boyunca uzanan duvar tepeden görülebiliyordu – devasa bir Roma istihkâmı, İmparatorluk başarısı, Romalılar açısından Avrupa'nın kuzey sınırı. Ama aynı zamanda yerel çekiciliği de vardı; yöre taşları o bölgedeki herhangi bir kuru taş duvar gibi görünüyordu, yalnız daha büyüktü. Büyük duvar göz alabildiğine uzanıyor, güneşin aydınlattığı ufukta, geniş belirsizlikte kayboluyordu. Çok güzeldi. Sonra ansızın, aniden çıkan bir rüzgâr misali, aynı zamanda korkutucu göründü: Duvar ölümün belirsizliğine uzanıyor gibiydi. Ancak bu şekilde düşünebiliyordu duvarı. Bir hayat şeridine, kendi hayat şeridine bakıyordu, hayatın sonuna bakıyordu; ta uzaklarda, güneşin yumuşak ışınlarıyla aydınlatığı o geniş ve görünmez ufukta ölümün tamamı, geçmiş ve gelecek bütün ölümler vardı – dedeleri, nineleri, Cathy, babası, annesi (fazlasıyla yakın), Van ve Helen (elbette, zaman içinde). Peki ya kendisi? Elbette, zaman içinde. Başı döndü, nemli çimenlerin üstüne oturdu. Duvarın bittiği yerde ölüm durmuş bekliyordu. Daha sonra yaşadığı şeyin dinsel bir görü olmadığını düşündü. Dinden daha eskiydi – tükenmenin kesinliği, hayatın kısalığı. Orada, ışığın sonsuza doğru inceldiği yerde onu bekliyordu. Duvar iki bin yıl boyunca insan çabasının beyhudeliğinin başında nöbet tutmuştu. Şimdi bunun pek doğru olmadığını düşünüyordu; çünkü duvar aslında insan girişimlerinin beyhudeliğini değil, uzun ömürlülüğünü anlatıyordu. Kuşaklar boyunca kendi küçük hayatlarının beyhudeliğinde insanlara sessizce refakat edecek bir şey, muhteşem bir şey inşa edebilirdin. *Çocuklarımızın çocukları bize minnettar olsun diye, yaptığımızı iyi yapma...*

O feci düşünüş hissini, tarihin, ölümün uzun tarihinin içine düşme hissini asla unutmayacaktı. Ufka tekrar bakmadan, ılık, tatlı havada neredeyse titreyerek arabasına dönmüştü yürüyerek.

Kimseye anlatmamış, o zamandan beri de Hadrianus Duvarı'na bir daha gitmemişti.

Kendi başına kahvaltı etmeyi istemiyordu canı, geceki hafıza kaybı onu biraz sarsmıştı; Vanessa'ya telefon etti, sonra da taksiye binip evine gitti. Bir önceki sabahın tekrarıydı istediği (Evanjelist misyoner Jerry hariç) – Van'ın masasının başında oturup o yukarıda okul çocukları gibi oyalanarak gününe hazırlanırken kahve içmek, gazete okumak istiyordu. Josh o sabah Boston'a gitmek üzere yola çıkıyordu, şansı varsa Alan eve vardığında gitmiş olurdu. Daha sonra da Toyota'yı alıp Troy'a gitmeye niyetliydi. Ardından belki Malta'ya; Van'ın Dent'lerle gittiği "meşhur" kiliseyi, Pazar ekmeği hünelerinin reklamını yapan kiliseyi görmek istiyordu.

Fakat hüsranı uğradı: Durum tam tersineydi. Van kapıdan çıkmak üzereydi –dersten önce bir öğrencisiyle buluşacaktı–, Josh ise kahvaltı sofrasında oturuyordu. Alan, Van'e dikkatli yürümesi için yalvardı: Aman kolu! Hava dünden biraz daha sıcaktı. Güneş mutfağa dolmuştu; gökyüzü yine masmaviydi, Alan'ın artık "Amerikan mavisini" dediği mavi.

Josh mutfakta oyalanmaya hevesli görünüyordu. Yalnızdılar.

"Birazdan çıkacak mısınız?" diye sordu Alan. Josh evet dedi, kiralık arabayı yarım saat sonra alacaktı. Yol uzundu, Route 9'dan Hertz bürosuna olan iki üç kilometreyi taksiyle gidecekti. Saratoga'nın ne kadar büyüdüğü konusunda kısaca anlamsız birkaç laf ettiler; Alan Broadway'de ne kadar çok restoran ve kafe olduğuna şaşırdığını söyledi; en azından on tane vardı. Josh günün birinde zengin sayılabilecek bütün Amerikan şehirlerinin anacaddelerinin tek bir kesintisiz restorana dönüşeceğini söyledi. "Artık herkesin tek derdi bu. Dışarıda yemek." Alan başıyla onayladı; tam *New York Times*'i açacakken Josh onu şaşırtarak çam masada tam karşısına oturdu. Parlak genç gözleri Alan'ın yorgun yüzüne sabitlendi. Kendini bir şey söylemeye hazırlıyor, zorluyordu.

"Alan, şu anda burada, Amerika'da karşımda oturuyor olmanın sebebi, benim Vanessa'nın sorunlarından Helen'a bahsetmiş olmam. Dolayısıyla, aslında ben gelmeni rica ettiğim için buradasın."

“Josh, Vanessa’yı sevip önemseydiğim için ve Saratoga Springs’deki hayatını görmek istediğim için buradayım. Seninle hayatını” diye ekledi Alan.

Josh eliyle bunu kenara ayırır gibi bir hareket yaptı.

“Evet, tabii. Demek istediğim, gelmenin sebebi kısmen benim Helen’a Vanessa’ya ilişkin söylediklerim olduğuna göre, neler olduğunu benden duymaya hakkın var.”

Oğlan tedirgin görünüyordu, ama bakışlarını kaçırmadı.

“Minnettar olurum.”

Josh, Vanessa’yla nasıl tanıştıklarını (Boston’daki konferansta), o sıralar Somerville’de yaşadığını, bir ev arkadaşıyla küçük ve rutubetli bir yeri paylaştığını –yüksek lisanstan eski bir arkadaşıydı, başta ondan hoşlanır gibiydi, ama zamanla tamamen kontrol manyağına dönüşmüştü– ve Vanessa’yla birlikte yaşamak üzere Saratoga’ya seve seve geldiğini anlattı. Birlikte kitaplar okumuşlar (Van tabii ki daha baştan “tamamen mantıkdışı” uzunlukta bir felsefe okuma listesi vermişti eline), gece geç saatlere kadar ergenler gibi fikirler tartışmışlar, aynı kötü TV programlarına gülmüşlerdi; yeni bir yatak almışlardı (Alan bunu seks yaptıklarını, hatta belki seksin iyi olduğunu kibarca söylemenin bir yolu olarak yorumladı; bir an tedirginlikle acaba Van’in Josh’tan önce dişe dokunur bir seks hayatı olmuş muydu diye düşündü).

“Ama mutluluk,” dedi Josh, “Vanessa için kolay bir şey değil. Bazı insanlar için, belki benim gibiler için, mutluluk kanıksadığımız birçok başka şey gibidir – mesela iç kulak dengesi gibi, kalbimin düzenli çarpması gibi, gece uyuyabilme yetim gibi. Vanessa için öyle değil. Onda sanki o iç kulak dengesi yok. Sen, ben, yolda yürüyüp düşmüyoruz; onun için düşmek sanki verili durum. *Düşmemek* onun için bir başarı, gayret etmesini gerektiren bir şey. Ama sen bütün bunları zaten biliyorsun – ben bilmiyordum. Birden uzman olmuş gibi konuşuyorsam,” diye ekledi, “sadece Van’le birlikte yaşadığım için değil. En küçük kardeşim Neil bu tür sorunlarla haşır neşir, ta... doğduğundan beri diyeceğim neredeyse.”

“Vanessa konusunda söylediklerin doğru,” dedi Alan, ellerini birbirine kenetleyerek, “ama neden öyle olduğunu bilmiyorum, bilemiyorum, *neden?*”

“Yani...”

“Tamam, *sebebini* biliyorum; bu ay geçen aya göre daha az param

olmasının sebebini de biliyorum: Çok harcadığım için. Ama çok harcayıp geçen aya göre daha az param olması gibi bir zayıflığa neden düştüğümü bilmiyorum. Anlatabiliyor muyum?”

“Alan, zayıflıkla alakası yok aslında.”

“Öyle demek istemedim... Bak, Van’le Helen çok zor zamanlar geçirdiler. Cathy’yle ben boşandık – kızlar için son derece zor oldu. Elbette öyle oldu. Acı bir süreçti; ben tek başıma her şeyi üstlenmek zorundaydım, baba olarak zannettiğim kadar başarılı olamıyordum her zaman. Van’le Helen taraf tuttular; sanıyorum Van beni suçladı.”

“Van’ın annesi ne zaman öldü?” diye sordu Josh, cevabını bilmediği halde.

“On bir, yok, on iki yıl önce. 1995. Cathy’nin ölümü... fazla konuşmadığımız –artık hiç konuşmadığımız– bir konu. Babalarının yeni bir kız arkadaşı var. Kendisinden genç. Bütün bunları anlıyorum. Ama yine de; Helen’a baksana kuzum! Mutsuzluk kesinlikle kaçınılmaz bir şey değil. Hâlâ anlayamıyorum aslında. Niye kızlardan biri de öteki değil?”

“Evet, mutsuzluk kaçınılmaz değil, ama mutluluk da değil. Kardeşimin Vanessa’dan çok daha az sebebi var, ama şu anda yataktan kalkmak için bile müthiş bir çaba göstermesi gerekiyor, uyanık olduğu saatlerin çoğunu da ot içerek geçiriyor. Mümkün olsa uyurken de içerdi bence. Annemiz ise psikiyatr... Yani – neden diye düşünmenin bir yararı var mıdır, bilmiyorum. Neden değil, nasıl diye, ne diye, eğer diye düşünmek gerekir.”

Alan, Josh’ın “Vanessa’dan çok daha az sebebi var” lafından incinmiş, Van’ın esrarkeş, tembel kardeşle aynı kefeye konmasına bozulmuştu. Ama Josh’ın şefkati, ilgisi ve duygudaşlığı, zekâsı onu duygulandırmıştı. Van’ın buz gibi alacakaranlıkta yürürlerken, tren klakson düdüğünü öttürmeden hemen önce söylediklerini hatırladı –ne kadar eskidenmiş gibi geliyordu şimdi–; Josh’ın görüp görebileceği en iyi kalpli ve düzgün insan olduğunu söylemişti. O tren, o tren...

“Van yalnız kalmaktan pek hoşlanmıyor biliyorsun” dedi Josh.

Alan, *seninle tanıştığından beri* pek hoşlanmıyor, diye düşündü kederle, çünkü sana âşık ve senin sevginden emin olmak istiyor. Seninle tanışmadan önce tek başına memnun mesut saatler geçirirdi: Northumberland’daki odasında, yatağına verevine uzanıp o koskoca felsefe kitaplarını okuyarak.

“Bazen bu yüzden kavga ediyoruz. Bir gece çıkıp bir kadeh bir şey içsem, New York’a ya da başka bir yere gittiğimde bir gün fazla kalsam endişeleniyor; dün gece duymadın mı?... Aslında her şey yaklaşık üç ay önce bir akşam yemeğinde değişti; bana birlikte İngiltere’ye dönmeye ne dersin diye sordu. O Saratoga’da sıkılıyor. Anlıyorum – ben de sıkılıyorum. O yüzden uzaklaşmam gerekiyor. Ama İngiltere konusunda ne düşüneceğimi bilemiyorum. Orada nasıl iş bulurum? İngiltere’de kimseyi tanımıyorum. Biz ailecek birbirimize yakın, özellikle Neil’la çok yakın. Dolayısıyla ben de duraksadım herhalde, Van ise –sanıyorum– ona bağlanmak istemediğim sonucunu çıkardı. Böyle açık seçik söylemedi, ama... Alan, ne kadar hızla çöktüğünü *anlatamam*. Gerçekten korktum. Gözleri – kötü olduğu günlerde *ölüydü* gözleri, gözlerinin ardındaki bir şey ölmüştü. Gerçekten elimden geleni yaptım, sadece terapistle değil, doktora da gitsin diye ısrar ettim. Son olarak da işte, Helen’la temas kurdum.”

“Çok mu kötüydü?” dedi Alan. Josh’ı suçlamak istiyordu.

“Bazen telaffuz ettiği kelimeleri o söylemiyor gibiydi. Nasıl tarif edeceğimi bilemiyorum. İçi boşalmış gibiydi. Sanki konuşurken kendi hayatına alaylı bir seslendirme yaparmış gibi. Geçen dönemin sonunu nasıl getirdi bilmiyorum.”

“Kendine zarar vermeye çalışacağından mı korktun? Seni korkutan o muydu?”

“Haklı ya da haksız yere, evet, korktum. O yüzden Helen’a yazdım.”

“Söylesene – merdivenden aşağı bilerek mi attı kendini? Öyle yapmış olsa bile, pek intihar çabası sayılamaz, öyle değil mi? Yani insan kendini o şekilde *öldüremez*. Yeterince basamak yok!” Alan’ın sesi yükselmişti, yumrukları sıkılıydı, Josh ona gizlemediği bir duygudaşlıkla baktı.

“Kendini öldürmeye çalıştığını düşünmüyorum Alan. Birinin dikkatini –benimkini– çekmesi gerekiyordu bence. İşe yaradı da. Depresyonuna katlanamadım ve kaçtım: Chicago’ya, annemle babama gittim. Gurur duymuyorum yaptığım. Sonra Van düşüp kolunu kırdı, ben de tabii hemen geldim. Birlikte Chicago’ya gittik, annemle babam *bayıldılar* ona. Onunla ilgili *benim* algılarımı bile değiştirdiler.”

“Sevmişlerdir tabii.”

“Döndüğümüzden beri de daha iyi. Kışla yaz gibi. Tuhaf bir şey, ben Helen’a yazıp sizi buraya çağırdığım sırada, neredeyse aynı anda, Van iyileşmeye başladı. Hani insan doktora gittiğinde şikâyetçi olduğu bütün belirtiler ortadan kalkar ya? Sizin onu gördüğünüz halinin altı hafta önceki haliyle alakası yok.”

“Noel’de ailenin yanına götürmekle büyük iyilik etmişsin ona” dedi Alan alçak sesle.

“İyilik miydi acaba?” diye sordu Josh, acı bir tonda.

“Ne demek istiyorsun?”

Bir sessizlik oldu. Tertemiz beyaz yoldan kirli bir minibüs geldi.

“Birinin mutlak ihtiyacıyla yaşamak çok zor bir şey. Ben... onun mutluluğundan sorumlu olabilir miyim, *bilmiyorum*.”

“Neden?” diye sordu Alan, elinde olmadan çaresiz bir tonda.

“Farz et biri ‘Bu çok pahalı bir vazo, sakın kırma’ diyor sana. Eninde sonunda, sırf bu konuda uyarıldığın için kırarsın. Onun mutluluğundan sorumlu olamam, çünkü öyle bir an gelecek ki, mutsuzluğunun sorumlusu olacağım.”

Bu zaten aşkın tanımı olurdu, diye düşündü Alan, ama mide-sinde giderek artan bir boşluk duygusuyla “Anlıyorum tabii” diye homurdanmakla yetindi.

Sustular.

“Alan, gerçekten İngiltere’ye dönmek isterse onunla gidebileceğimi sanmıyorum. Şu anda gidemem.”

“Öyleyse o da burada kalır, öyle değil mi? İkiniz de burada kalırsınız.”

Josh cevap vermeyip manidar, suçlu bakışlarını Alan’a dikti; Alan başını çevirdi, gizlemeye çalıştıysa da yüzü asıldı. Anlamıştı: Josh bilincinde olsa da olmasa da, Alan, Josh’la ilişkisi sona erdiği takdirde Vanessa’ya bakmak için getirilmişti İngiltere’den. Hatta bu sonlandırışı idare etmek üzere getirilmişti. Alan hiçbir şey demedi, sadece gözleri bulanık gazetede, başını iki yana salladı.

“Gördüğün gibi onu ailemle tanıştırmakla iyilik etmiş olmadım belki de” dedi Josh. “Ne manalara çekilebileceği düşünülürse...” Yine acı çekercesine konuşuyordu.

“İçgüdülerin iyiydi” dedi Alan tekrar, kederden dili hafif dolanarak.

Taksi peş peşe iki kısa klakson çaldı.

“Gitmen gerekiyor. Taksin geldi.”

Taksi gittikten sonra Alan soğuk pencerenin önünde durup dışarıya baktı, sanki beyazlık kürü zihnini boşaltabilirmiş gibi – sert, tıkız araba yolu, yakındaki iki ahşap kaplama evin eğimli boş tuvalleri andıran beyaz, karlı çatıları... Ansızın Josh'ı takdir etti – aralarında geçen konuşma delikanlıya ilişkin değerlendirmesini değiştirmişti. O şekilde konuşmak kolay olmasa gerekti. Josh, Vanessa'yı hâlâ seviyordu. Ama onunla birlikte yaşayamazdı. Korkuyordu, Vanessa'nın mutsuzluğunu bir tehdit olarak hissediyordu. Ya da onu *yeterince* sevmiyordu ve *yeterince* birlikte yaşayamazdı onunla. Ya biri ya öbürü, ya da her ikisi – bunlar geri çekilişin farklı bölümleri idi sadece. Geri çekiliş onların toplamıydı. Belki bu hafta veya haftaya değil, hatta bu ay ya da gelecek ay da değil, ama bilhassa Vanessa İngiltere'ye dönmeye kararlıysa ne kadar erken olursa o kadar iyi olurdu. Josh er veya geç gidecekti. Josh konusunda Helen haklı çıkmıştı, her ne kadar onun ileri sürdüğü sebep geçerli olmasa da. Josh'ın Alan'dan, ilişkinin bitirilmesini idare etmek üzere Northumberland'dan gelmesini istediğini varsaymak haksızlıktı belki. Şimdi düşünüyordu da, Josh aslında hiçbir şey istememişti, herhangi bir yardım istememişti. Ama Alan yeni görevini anlamıştı. Kafasında bir fikir oluşmaya başlıyordu. Uygulayabilecek kadar güçlü müydü? Söylenmesi gerekenleri söyleyebilecek miydi? Josh kadar cesur olabilecek miydi?

Konuşmak istiyordu – şu anda Candace'la değil de, Helen'la. Salona gidip Londra'daki Helen'i cep telefonundan aradı.

“Baba! Ne haber? Her şey yolunda mı? Van nasıl?”

“Dışarıda, derste. Dün dersine gidip dinledim. Çok etkileyiciydi gerçekten. Harikaydı.”

“Neden olmasın ki? O mevzuların girdisini çıktısını biliyor.”

“Evet, biliyor.”

“Josh nasıl? Ona kötü davranma; o kocaman, heyecanlı bir köpek yavrusu... Ee, ne oldu?”

“Josh az önce iki günlüğüne Boston'a gitti. Uzun bir makale için araştırma yapacaktı.”

“Yine mi? Doğruyu söylemem gerekirse, bundan hoşlanmadım. Çok sık seyahat ediyor. Neler karıştırıyor acaba bu yolculuklarda? Yani ben Vanessa’nın yerinde olsam biraz dikkatli olurum.”

“Hayır, hayır” dedi Alan kederle. “Yanılıyorsun bence. Aslında çok sadık olduğunu düşünüyorum ben.”

“Ne oldu baba?” diye sordu Helen şüphelenerek. Alan tam anlatmak üzereyken birden yapamadı.

“Hiçbir şey, her şey yolunda...”

Helen’in dikkati başka bir şeye çevrilmekteydi, Alan anlamıştı.

“Baba, buraya döndüğünde –iki gün sonra geliyorsun, değil mi?– senin teklifini kabul edeceğim. İkizleri yakında bir hafta sonu Northumberland’a getirmek istiyorum.”

“Tom’la birlikte tabii, değil mi?”

“Evet, tabii. Tom’la birlikte.”

“Program yaparız.”

“Saratoga Springs’de seninle ve Van’le birlikte olmak *eğlenceliydi*, biliyor musun? Gerçi sana bazen öyle gelmedi ama...”

“Yok canım. Tren yolculuğumuz harikaydı...”

“Bence de – bence de. Kapatmam lazım, biri arıyor.”

“Hadi bakalım. Yakında konuşuruz tekrar.”

Sevimsiz Prius’la yola koyuldu tekrar. Troy’a doğru gidiyordu, ama aslında tek yapmak istediği araba kullanmaktı – karın her şeyi eşitlediği, soğuk, askıya alınmış kırların içinden geçmek. Gerekirse bütün gün araba kullanabilirdi. Yolculuğunun sonunda, Troy’a gidip döndüğünde belki bütün eski veriler büyü marifetiyle farklı olurdu.

Kızlarını koruyamıyor, onlara yardım edemiyordu. Helen’a, ma-lum, bir şey olmazdı. Helen dirençliydi, kendi ayakları üstünde dururdu. Ya Vanessa? Ders anlatırken, bütün o alıntıları yapıp referansları verirken ne kadar güvenli ve rahattı. Alan sanki okul birincisi olmuş gibi gurur duyuyordu onunla. O güvenin ve mutluluğun ne kadar şimdi Josh’a bağlıydı? Josh olmadığında kaidesi altından alınmış bir heykel mısali devriliverecek miydi? Sonra ne olacaktı peki? Nereye kadar düşecekti? Josh kendini çekmeye çalışmış –Alan şimdi bunu biliyordu– ve Van fena düşmüştü. Her nedense iki çocuğunun birbirinden ne kadar farklı uyuduğunu düşündü ve hâlâ öyle mi uyuduklarını merak etti. Helen sanki

öfke içinde yatardı, genellikle yan dönüp dizlerini karnına çeker, kollarını göğsüne sıkıca dolardı. Açık ağzından nefes alıp verir ve kaşlarını çatardı. Vanessa huzurlu uyurdu. Sırtüstü yatardı; yüz hatları dingin, dertlerinden sıyrılmış olurdu. Mesafeli, sabırlı, sakin. Hayattan çok uzakta görünürdü, Victoria dönemi fotoğrafları gibi. Helen'ı hiç çekinmeden uyandırırdu Alan, çünkü muhtemelen uyanış onun için kurtuluştı. Oysa Vanessa uyanışın paramparça edeceği bir huzura ulaşmış gibi görünürdü. Elini Van'in pürüzsüz alnına koyup usulca –uyandıramayacak kadar usulca– fısıldardı: “Van, canım, hadi. Kalkma vakti. Kusura bakma...” Gece bulmuş gibi görüldüğü huzuru gündüz bulmasını isterdi.

Modern bir kilisenin önünden geçmekteydi –çan kulesi beyaz bir cadı külâhını andıran kırmızı tuğladan bir halkevi–; ardından, yarım dakika sonra bir kilise daha, bu daha eski ve çok daha güzeldi, üzerinde Haç + Çivi = *Bağışlanma* yazılı bez afiş ağırbaşlılığını biraz bozuyordu. Bu eyalette kiliseler barlardan çoktu. İngiltere’de normal bir köyde pub/kilise oranı ikiye birdi. Sekizgen DUR tabelası mekanik bir kolun ucuna takılı sarı bir okul otobüsünün arkasında durdu. Amerikan emirleri silah çeker gibiydi; hoşuna gidiyordu. İngiltere’de “ÖNCELİK TANI” olan dobra “YOL VER” tabelaları. O “YOL VER”i duyar gibi oluyordu. Durmak gerekiyorsa hiçbir şey DUR kadar etkili olamazdı. Otobüse binen çocuklar her yerdeki okul çocukları gibi giyinmişti: Hantalca dolgulu ve kukuletalı, sırtlarında ağır çantalar, askeri çöl mataralarını andıran dev plastik su şişeleri kemerlerine asılı, tıpkı paraşütçüler veya denizciler gibi. Çarpışmaya hazır, zavalıclıklar.

Troy eyaletlerarası yolun üzerinde, yarım saat mesafedeydi. Helen'ın “Sovyet” derken neyi kastettiğini anladı. Karlı mesafeler, yüksek binalar, buz tutmuş askeri mekânlar; sert görünümlü, sevimsiz bir köprüyle ortasından bağlanmış, buzun mumyaladığı geniş ırmak. Kiev ya da Ryazan böyleydi belki. Şehre bir hizmet kesintisi havası hâkimdi: Boş depolar, nehir kenarında yıkık fabrikalar, çok sayıda kullanılmayan büro. İnsanlar –Truvalılar mı demek gerekiyordu?– sokaklarda mümkün olduğunca hızlı hareket ediyordu. Burada hayat özüne indirgenmişti; soğuk her tür toplumsal hayatı cezalandırıyordu. Ama güzel kilise çan kuleleri, düz çatılı eski binalar, geniş kaldırımlar vardı. Zarif, istismar edilmemiş sokaklar, görünüşe bakılırsa 1880’lerden beri değişmemişti. Rüzgârlı nehir

kıyısı ise çöplüğe dönmüştü: Zararlı otlar, moloz, gözlere kaçan kum. Fakat kentsel kalkındırma için müthiş bir fırsattı; nehir kıyısında en az sekiz yüz metrelik boş bir alan uygun otellerin, restoranların ve dairelerin inşa edilmesini bekliyordu. İnşa et, insanlar gelir. Öyle ya, sevgili Dobson Sanat Merkezi ve Kafe gibi. Troy'u Newcastle'la kardeş şehir yapmalıydı; iki şehrin sakinleri birbirini anlardı, Newcastle'ının Londra'lya laf anlatması daha uzun sürerdi.

Yan sokaklardan birinde sakin bir bar buldu, içerisi ahşabın kasvetine gömülmüştü. Ama barmen koca göbekli, cömert ve çok konuşkandı. Ayrım gözetmeyen bir erkek neşesi saçıyordu etrafa. Müdavimler içeri buyur ediliyor, hepsiyle laflanıyordu.

"Yaramazlık etmiyorsun umarım Mike?"

"Ediyorum."

"Vay!"

Barmen Alan'a barda oturmasını söyledi, önüne bir Amerikan servis, menü, peçete, çatal bıçak yerleştirdi özenle; uçakta *first class* uçuyormuş gibi el bebek gül bebek muamele görmek Alan'ın hoşuna gitmişti. Barmen çok geçmeden nereli olduğunu öğrendi ve ona karşı-bilgi sunarak iltifat etti.

"Newcastle'a kömür²⁴ deyiminden yola çıkarak, sizin oralarda kömürün bol olduğunu düşünüyorum, öyle mi?"

"Kömür, çelik, gemi inşaatı. Eskidendi. Newcastle, dünyada sokakları elektriklerle aydınlatılan ilk şehirdi. Çoğu kalmadı artık. Onun yerine bir dizi şahane köprümüz var. Sokak lambaları da var hâlâ tabii."

"İşe bak – burası da on dokuzuncu yüzyılda çelik şehriydi. Pittsburgh birinciydi, burası ikinci. Bizim işimiz buydu: Çelik üretmek. Bütün ülkeye. Çelik gittikten sonra gömlek, yaka, düğme oldu. 'Yaka Şehir' lafı boşuna çıkmadı. Rensselaer Institute var. Biraz General Electric var hâlâ. Dev şirket. Elektrik demişken, General Electric'i Thomas Edison'ın kurduğunu biliyor muydun?"

"Bilmiyordum." Alan'ın hoşuna gitmişti, kendinin Amerikan versiyonuyla karşı karşıyaymış duygusuna kapıldı.

"Evet, o Edison. Ama doğrusunu istersen büyük kurucunun zamanından bu yana çaptan düştük. İnsanlar buradan ayrılıyor,

24 Newcastle'a kömür satmak, taşımak, getirmek ya da götürmek: Tereciye tere satmak anlamında bir deyim. (ç. n.)

geri dönmüyor. Düşün ki burası Amerika'nın en zengin şehirlerinden biriydi! Yeni belediye başkanında plan çok, ama sana bir şey söyleyeyim mi, Brooklyn'den buraya birkaç sanatçının taşınmasıyla koskoca şehri baştan inşa edemezsin. Aptallık. Aptallık."

Troy'dan dönüşte eyaletlerarası yol kalabalıktı; arabaların hızı Alan'a fazla geliyordu; sanki araba değil, küçük bir tekne kullanıyormuş gibi ön cama tuz ve sulu kar çarpıyordu. Bir Malta çıkışı görüp saptı. Van, Josh... boşver, boşver. Kalabalık karayolundan sonra bu köy yolu hoştu: İki yanda karlı tarlalar, tepenin ardında görünmeye başlayan yoğun bir orman. Hava kararıyordu – güdük kış ikindisi. Van'ın radyosunda –hep aynı istasyonu dinlediğini varsayıyordu– dünyadaki herkes kadar Alan'ın da içtenlikle hoşlanmadığı *Dört Mevsim* çalıyordu. Aklını Saratoga Springs'deki durumdan uzaklaştırmak için tanıdık müziği ilk kez duyuyormuş gibi dinlemeye çalıştı. Uzanıp sesini açtı, minicik bir eğilme hareketi, yoldan kısacık bir an başını çevirdi ve tekrar ön camdan baktığında, az önce görmediği, park etmiş bir arabanın hemen önünde yola çıkmak üzere olduğunu fark etti. Her şey kontrol altındaydı; arabayı geçmek üzere frene hafifçe dokunup kornaya bastı ve direksiyon kırarak yolun ortasına geçti. Karşıdan gelen araç yoktu; geçmekte olduğu arabanın arka koltuğunda beyaz bir bas davul gördü.

Her şey kontrol altında değildi.

Direksiyon elinin altında kıvrıldı, ansızın Prius yolun karşısına doğru neredeyse zarafetle, kendiliğinden kaymaya başladı. Frene bir daha, bu sefer sertçe bastı, paniğe kapılmıştı; direksiyon buna karşılık öteki tarafa döndü. Araba kayıyordu, hızla kayıyordu ve kayma bitinceye kadar yapabileceği kesinlikle hiçbir şey yoktu. Ölmeyeceğini anlamasına yetecek zaman geçti aradan; karşı şeritte hâlâ araba yoktu; kilitlenmiş, kendisini sıkıca sarmış olan emniyet kemerine minnet duydu. Prius yolun karşı tarafında durdu. Kaza –kaza denebilirse– birkaç saniye sürmüştü. Tamamen ters dönmüştü – şu anda geldiği yöne bakıyordu.

O tatsız, iktidarsız kayışı hatırlayınca midesi bulandı. Vivaldi şıkır şıkır devam ediyordu. Şansı yaver gitmişti, arabada tek sıyrık yoktu.

Sakallı, beysbol kepli bir delikanlı arabasından (Alan onun da Toyota olduğunu fark etti) inip boş yolun karşısından koşarak geldi. Alan kapısını açtı.

“Hay aksi, iyi misiniz? Kusura bakmayın! Aslında çıkmaya-
caktım yola.”

Alan’ın bacakları titriyordu, nefes nefeseydi.

“Tamam. İyiyim, arabada bir şey yok. Aslında ben bir saniye
gözümü ayırmıştım, şu kahrolası... müziği açmak için.” Vivaldi’yi
kapattı. “Baktığımda nasılsa tam önümdeydiniz. Kabahat bende.”

“Bir kar, buz ya da bir şey tabakasına denk geldiniz herhalde.
Malta civarında yolları pek tuzlamıyorlar. Bakın, olay tamamen
benim hatamdı. Bu arada adım Ryan... Aksanınız – İngiliz mi? Ne
tarafa gidiyorsunuz?”

Ryan kendisinin de Saratoga Springs’e gittiğini söyledi. Mü-
zisyendi – davulun açıklaması. Grubu o gece ve ertesi gece Café
Filippo’da çalışıyordu, Broadway’e çok yakındı. Blues, folk, country.
Alan gelirse ona en iyi yeri ayarlayacaktı, ayrıca bütün gece bedava
içki içebilecekti. Ne demek, lafı mı olurdu?

Alan, Vanessa'nın evine arabayı yavaşça, sanki yanmış gibi dikkatle sürerek döndü. Tanrı'ya şükür Vanessa evdeydi. Alan ona biraz kaydığını, önemli bir şey olmadığını söyledi. Vanessa bir İngiliz'e yakışır şekilde çay ikram etti. Alan kendini incinebilir ve hasarlı hissediyordu. Mağlup hissediyordu. Van ona bakardı. Ansızın otel odasında bir gece daha geçirmek istemediğini hissetti. Kesinlikle istemiyordu. O James Bond değildi, General Burgoyne bile değildi...

Vanessa Troy'u sordu.

"Sana Newcastle'ı hatırlatmıştır eminim."

"Evet, doğru. İnanılmaz benzerlikler var. Hele o nehir kıyısı? İnanılmaz miktarda boş alan. Hazır bekliyor. Troy'un sorunu nüfustaki düşüş olsa gerek. O bakımdan hâlâ büyüyen Newcastle'dan çok farklı tabii." Alan yüksek sesle düşünüyordu.

"Ah babacığım, sen hiç değişmeyeceksin... Belki *buraya* taşınmalısın. Yani öğle yemeğini Troy'da mı yedin? Bugün Riyakâr Burger yemedin mi?"

Masada oturup çay içerek Josh dışında her konuda konuştular. Skidmore ve Van'in iş arkadaşları hakkında, Helen'la Tom hakkında (Alan ikisinin evliliğinin aşikâr sorunları konusunda bir şey demedi), Helen'ın yeni işi hakkında (Van kardeşinin kararlılığını çok takdir ediyordu) ve anlamlarla yüklü, Northumberland'daki eski ev hakkında. Van büyükannesini sordu; Alan Amerika'ya doğru yola çıkmadan hemen önce Valide'yi huzurevinde görmeye gittiğini söyledi. Annesinin yüksek masraflarını ödeme konusundaki kaygılarından ve kafasını sürekli kurcalayan sorudan bahsetmedi: Büyük eve, yanına taşınmasını teklif etmeli miydi Valide'ye? Ona Newcastle'ı çok hatırlatan Troy yaşlı annesini de aynı sebeple hatırlatmıştı. Candace'tan bahsetmediler. Cathy'den söz ettiler, ama aralarında uzun süredir var olan gizli mutabakat uyarınca Cathy aile sohbetlerine asla ölü olarak değil, hep canlı olarak girerdi. "Annemin Volvo'yu hendeğe devirdiği günü hatırlıyor musun?" denirdi, sanki Volvo'yu tekrar hendeğe sü-

rebilirmiş gibi, ya da "Annenizle birlikte o otele düzenli olarak gittik bir dönem", sanki artık gitmemelerinin sebebi boşanma ve ölüm değil de kendi kararlarıymış gibi. Vanessa'nın güzelim, tanıdık yüz hatlarına baktı – bugün biraz daha solgun ve kuru görünüyordu, sanki Josh'ın varlığı güçlendiren, canlandıran bir ilaçmış gibi. Yok hayır, her şeye fazla anlam yüklüyor, fazla düşünüyordu. Vanessa'nın görünüşü bir gün öncesinden farksızdı; belki bir ders gününün ardından biraz yorgundu; bir tek gözlüğü farklıydı, gözleri yorgun olduğu ve yeni lensleri rahatsız ettiği için takmıştı gözlüğünü. Gözlük onu Alan'a geri getirdi: "Eski Vanessa"yı. Onun mavi, miyop gözlerine, bir şeye yoğunlaştığında kaşlarını çatışına, gözlerini kısışına, hafifçe görünen diline, sakın ses tonuna, kendini yumuşak ve dolaylı biçimde kabul ettirişine bayılırdı. Şikâyetlerine bile! Helen'i özlediğini ama aynı zamanda gittiğine sevindiğini söyleyip sızlanmak tipik Vanessa davranışydı – "O varken araya iki kelimeyi zor sıkıştırıyorum. Helen bildiğin gibi etrafındaki alanı epey zorbalıkla işgal ediyor." Alan *malum konuşmayı* o akşam yapmayı düşünmüştü, ama hazırlıksız hissediyordu kendini, hâlâ sarsılmış haldeydi. Ertesi güne bırakacaktı. Şimdilik kendini bildikliğin derin kucağına bırakacak, dinlenecekti.

"Ee, bugünkü serüvenlerinden hangi sorularla geldin bakalım? Josh'ı amma güldürdün dün akşam."

"Aklıma bir şey gelmiyor... Dur, bir sorum var aslında" dedi Alan gülümseyerek. "Bu Amerikalılar, genellikle hiç tanımadığın insanlar, görünürde içten bir ilgiyle 'Nasılsın?' diye sorduklarında gerçekten nasıl olduğunu söylemen mi gerekiyor?"

"Aslında hayır. En iyi cevap, aşağı yukarı aynı anda, biraz daha vurgulayarak, 'Sen nasılsın?' diye sormak, yani ikisinin birbirini sıfırlaması."

"Ben de öyle tahmin etmiştim."

"Bu akşam omletle kızarmış ekmek yesek yeter mi?"

"Daha iyisi olamaz."

Daha sonra, yemekten sonra sordu:

"Van, bu gece Alexandria'dan senin konuk odana taşınısam seni rahatsız etmiş olur muyum? Zaten iki gecem kaldı."

"Hiç rahatsızlık olur mu? Çok isterim. Tek başımayım. Niye? Otel moralini mi bozuyor? Ben olsam bozardı."

“Bana eski bir deyişî hatırlatıyor: ‘Lüks mallar’. Çocukluğumdan – kimsenin ilgilenmediği saçma sapan eşyalar satan dükkânlar. ‘Lüks mallar’ diye reklam yaparlardı.”

“Sen gelmeden o otele adım atmamıştım. Öyleyse gidip eşyalarımı alalım. Ben de gelirim seninle.”

Ertesi sabah Vanessa'yı görmedi; yatakta uyuklarken mutfakta çıkardığı sesleri duydu, sonra merdiveni inip çıkışını. Sokak kapısının kapanışını duymayı bekliyordu, ama kaçırdı; uyandığında ev sessizdi. Rüyasında Cathy'yi görmüştü. Eski Fiat 500'ü kullanıyordu; Vanessa'yla Helen küçüktüler, arka koltukta ayakta durmuş, her zamanki gibi başlarını koca tavan penceresinden dışarı çıkarıyorlardı. Sonra sahne rüyalara özgü şekilde değişti; Cathy yanında değildi bu kez; tam uyanırken, tuhaftır, kızlarına ayakkabı almaktaydı...

Hava sıcaklığının yükseldiği gibi bir hisse kapıldı; buz tutmuş pencere çerçevelerinden su damlıyordu; sabah çok erken saatte bir kar tabakasının damdan halı gibi kayarak aşağıda bir yerlere düşüşüyle uyanmıştı. Yorganın altı sıcaktı. Aa, zonklayan bir ereksiyon. Eski sabah dostu – *penis angelicus*.²⁵

Vanessa erken bir öğle yemeği için eve döndü; çorba içip kızarmış ekmek yediler; Alan bir gece önceki hisse yeniden kapıldı, sanki çocuktı, Vanessa da kız kardeşiydi. İkisi bu şekilde günler boyunca birlikte yaşasa ne olurdu sanki? Yoğun ve nadide anlardı. Neden olmasındı?

Sofra başında çay içiyorlardı. Alan tam konuşacakken duraksadı; nasıl başlayacağını bilemiyordu. Bir sessizlik oldu; Vanessa ona baktı. Bir açılış buldu.

"Sana söylemedim bu arada, garip bir şey oldu. Pazartesi sabahı Hristiyan komşun geldi ben yalnızken; benimle birlikte dua etmeye kalkıştı."

"Ne, Jerry mi? Seninle mi?"

"Elimi tuttu, buracıktaki masa başında, başımızı eğdik."

"Ne diyorsun," dedi Vanessa, "benimle böyle bir şeyi denemedi hiç." Ayağa kalkıp tabakları lavaboya taşımaya koyuldu.

"Olabilir, ama bence esas hedefi sensin, ben değil."

"Ne demek istiyorsun?"

25 *Penis angelicus*: Meleklerin ekmeği. Aquinalı Aziz Thomas'ın "Sacris Solemnis" ilahisinden. (ç. n.)

“Van, seni merdivenin dibinde Jerry bulmuş. Epey kötü durumda olduğunu söyledi. Bire bir onun kelimeleri.”

“Kötüydüm tabii, kolum iki yerinden kırılmıştı. Karların içinde yatıyordum! *Epey kötü durumdaydım* yani.”

“Bana senin onlarla kiliseye gittiğini de söyledi... kilisede ağlamışsın? Kullandığı ifade ‘ruhani keder’di. Bu da *epey kötü durumda* olmak değil mi? Benden çok daha zeki olduğuna göre, ne demek istediğimi anlamazlıktan geliyorsun herhalde.”

“Baba, merak etme, artık daha iyiyim. Çok daha mutluyum. Gözünle görüyorsun. Jerry beni çok dipte bir noktada buldu, orası kesin... Ama Helen dün sabah beni hiç bu kadar neşeli görmediğini söyledi.”

“Sen küçükken annenle ben senin için çok endişelenirdik. Ben şimdi yine endişeleniyorum.”

“Fazla endişeleniyorsun.”

“Hayır, fazla değil. Fazla değil. Sen okuldan kaçtın! O yazdığın şiirlere ne demeli? Varını yoğunu arkadaşlarına hibe etmeye karar verdiğinde ödümüz patladı. Her şeyi, değerli kitaplarını bile. Hatırlıyor musun bunu? Oxford’daydın. Üniversite haber vermişti bize.”

“Çok uzun zaman önceydi bunlar. O kadar korkmanıza gerek yoktu. Neden korktuğunuzu biliyorum. Benim hiç *o yönde* eğilimlerim olmadı baba... Gençtim, ‘filozofça’ davrandığımı sanıyordum. Hepsi buydu, özentinin dik âlâsı. Sandığın kadar dramatik ya da marazi değildi.”

“Van, doğruyu söyle bana. Kendini o merdivenden aşağı bilerek atmadın, değil mi? *Lütfen* doğruyu söyle.”

Vanessa musluğu açık bırakıp ona döndü ve yanına geldi.

“Kazaydı baba. Kendime zarar vermeye çalıştığım fikrini sende Josh mı uyandırdı?”

“Evet, başlangıçta. Korkmuştu.”

“Size bu kadar... telaşla yazdığını bilmiyordum. Sadece ‘moral vermek’ üzere davet ettiğini sanıyordum. Bak, Josh’la bazı sorunlarımız vardı, aramız hiç iyi değildi; İngiltere’ye taşınma ihtimali konusunda bir münakaşadan sonra o... gitti, beni yalnız bıraktı, ben de biraz çıktım. O eski, berbat şeylerin bir kısmı geri geldi. Depresyondaydım, itiraf ediyorum. Evet, o da korkmuştu, bu yüzden de kaçtı. Hata ettiğini biliyor. Ama merdivenden düştükten sonra Josh geri döndü, beni yanında Chicago’ya götürdü.”

“Anne babasını sevdin...”

“Evet, orada ailesiyle tanıştım – esas dönüm noktası o oldu. Bayıldım onlara! Beni kucakladıklarını hissettim. Beni onlara niçin götürdüğünü anladım; Chicago’dan sonra her şey değişti... Yeni bir başlangıç adeta. Birkaç gün önce Josh bu yaz benimle belki İngiltere’ye gelip biraz bakınabileceğini söyledi. Bir keşif gezisi, orada yaşamak nasıl olur diye.”

“İngiltere’ye dönmeyi düşündüğünü söylememiştin bana – kalmaya yani. Temelli demek istiyorum. Helen’dan öğrendim. Ben çok isterim, tahmin edersin. Çok çok isterim. Musluk hâlâ akıyor bu arada.”

“Bakalım... Burada okulu beğeniyorum, iş arkadaşlarımı seviyorum. Ama son bir yıldır filan memleketle ilgili çok garip şeyleri özlemeye başladım – çifte sarı çizgiler, saat altındaki BBC haberleri, bizim o acayip küçük, beyaz radyatörler. Böyle saçma sapan şeyler... İngiliz kuşları!”

“İngiliz kuşları mı? Amerikan kuşlarından farklı olarak mı?”

“Evet,” dedi Vanessa, meydan okurcasına, “İngiliz kuşları... Ayrıca belki daha genel olarak Avrupa... Berlin’in göbeğinde bir Kantstrasse var – öyle şeyleri özlüyorum, biliyor musun? Sokağa bir felsefecinin adının verilmesi! Ayrıca burada yakın arkadaşım da yok aslında, Josh’tan başka kimse yok. Tanrı’ya şükür o var. Aristoteles der ki, arkadaşlık insanoğlunun en vazgeçemeyeceği şeydir.”

“Ya Josh seninle İngiltere’ye gelmek istemezse?”

“Bence istiyor. İstemezse de burada kalırız.”

“Pekâlâ. Güzel. Sevindim.” Alan sustu; Vanessa’nın içten, umutlu ve kesin cevabı soluğunu kesmişti; hücumu geçmeden, yumuşakça devam edebilirdi ancak. Stratejik olarak ilerliyor muydu, geriliyor muydu? Josh’ın bir gün önce ima ettiği şey hakkında *kesinlikle konuşamazdı*, tek kelime konuşamazdı. Mahvolurdu Vanessa.

“Esasen,” dedi iyice yumuşatarak, “Josh’tan önce hayat vardı, dolayısıyla ondan sonra da kesinlikle olabilir.”

“Evet baba, vardı, ama her zaman pek mutlu bir hayat sayılmazdı, öyle değil mi?”

“Sonuç olarak iyisin. Az önce kendin söyledin.”

“O kadar iyi değildim. Benim için iyi olmak o kadar kolay bir şey değil.” Alan’ın yanına oturup pencereden dışarıya baktı. Alan onun bakışlarını izleyerek çorak beyazlığa döndü. Vanessa’nın göz-

leri parıldıyordu. Hayaletli lenslerin adeta yüzer gibi olduğunu görüyordu. Nefesinde hafif madeni bir koku vardı. "Bazen fazla iyi görüyorum bence, benim derdim bu, hayatın kemiklerini, tamamının yapısını görüyorum, bu benim derdim. Fazla düşünüyorum."

"Ne demek oluyor bu kuzum?" Alan öfkesini gizlemeye çalıştı.

"Görmek istemiyorum. Bu dönem derste Nietzsche'yi inceleyeceğiz; o unutmayı öğrenmemiz gerektiğini, bilmemekte ustalaşmamız gerektiğini söylüyor. Hayvanlara imrendiğimizi, onlara 'Öyle bakıp duracağına kaygısız mutluluğunu niye anlatmıyorsun?' demek istediğimizi söylüyor. Hayvan cevap verebilse şöyle dermiş: 'Ne diyeceğimi hemen unutuyorum da ondan.' Güzel bir pagan bilgeliği, ama ben bu bilgelikten hareketle eyleme geçemedim hiç."

"Ah Van, bunca yıl boyunca ne zaman ciddi bir şey konuşsak bana bir okuma listesi sundun..."

"Şu evi görüyor musun? Sağdaki ev. Kapalı verandası var, gördün mü? Yaşlı komşum yaz günleri orada oturur. Profesör Ensor. Harika bir adamdır, samimidir, çok neşelidir, kamuflej desenli küçük bir sırt çantası ve sopasıyla her yere yürür; doksan yaşında, hâlâ yalnız yaşıyor. Aslen Belçikalı. Emekli bir Ortaçağcı – yıllar yılı Skidmore'da hocalık yapmış. Akademisyen olmadan önce keşmiş, ama âşık olmuş, Dominiken tarikatından ayrılıp evlenmiş. Daha sonra Hristiyan inancını kaybetmiş – harika denebilecek bir sebepten ötürü. Hubble Uzay Teleskobu'nun ne inanılmaz şeyler görebildiğinin konuşulduğu sıralarmış. Ansızın, okuyup hayran olduğu bütün büyük düşünürlerin, ortaçağ adamlarının, Aquinas'ın, Duns Scotus'un, Dante'nin, yeni teleskobu duysalar, hepsinin etrafına toplanmak, teleskobun içine, gök kürenin içine, cennete bakmak isteyeceğini, Tanrı'yı, Tanrı'nın sağında oturan İsa'yı, bütün melekler takımını ve daha bilmem neleri görmek isteyeceğini düşünmüş. Bu dediğim adamların hepsi gözünün önünde canlanmış, heyecan ve beklenti dolu bir halde teleskobun etrafına toplandıklarını görmüş. Bütün bunları kendi anlattı bir gün bana. Ensor aklından o düşünce geçtiği anda, artık inançlı biri olmadığını anlamış; o büyük düşünürleri hüsrana uğratarak yukarıda hiçbir şey olmadığını söylemek zorunda kalacağını anlamış."

"Çok ilginç gerçekten, ama daha önceki konuya..."

"Bitirmedim daha, bunu söylemek için anlatmadım hikâyeyi."

"Tamam."

“Yaz ve sonbahar mevsimlerinde o verandada oturup kitap okur, yemeklerini de sık sık orada yer. Geçen eylül ayında öğle yemeğini yerken gördüm onu. Yalnızdı, genelde yalnızdır zaten, bir tek pek canayakın olmayan orta yaşlı kızı ara sıra ziyaretine gelir. Karısı yaklaşık on yıl önce öldü. Neyse, çorbasını içerken onu izledim. On dakika sürdü ve garip bir hipnotizma gibiydi. Eğreti bir oyun masasının başında, kâsesinin üstüne eğilmiş oturuyordu. Eli yavaş yavaş, sabırla, metodik bir şekilde kâsedan ağzına hareket ediyordu, tekrar tekrar bir kâseye, bir ağzına, çok küçük yudumlarla; sonunda çorbasını içip bitirdi. Sonra kâseyi alıp ağzına dayadı ve kalanını içti. Jimnastik seyretmek gibiydi. Keşiflere özgü o sabra hayran oldum –profesör son derece disiplinli ve metanetlidir– ama aynı zamanda dehşete de düştüm. Yediği yemekte görünürde bir zevk yoktu, sadece *devam etme* disiplini vardı. Süreklilik disiplini. Uzun ömürlülük refleksleri. Devam edebilsin diye bir bedeni besliyordu sadece. Ne için? İşte, biraz daha uzun yaşamak ve bu sayede *daha fazla çorba içebilmek* için... Hayatın mutlak imgesi gibiydi: Tamamen anlamsız, tekrarlanan süreklilik. Fazla iyi görüyorum derken bunu kastediyorum.”

“Ama... kendin söyledin – çok neşeliymiş. Her yere yürüyormuş hâlâ. Dolayısıyla hayatın mutlak imgesi *olamaz*.” Vanessa niçin böyle düşünüyordu, bu koca koca kavramlarla? Alan her şeyi alelade ve yerel düzeyde tutabilmek için yırtınıyordu. “Belki de,” diye ekledi, “hayatında içtiği en güzel çorbaydı? Ona ne kadar zevk verdiğini bilmiyorsun. *Bana* oldukça anlamlı geliyor.”

“Öğrencim olmalıymışsın. Evet, neşeli gerçekten – akli başında, tatminli neşenin ideal örneği. Hayatını tam olarak gerektiği kadar anlamlı yaşamış.”

“Ama kolaylıkla izleyebileceğin bir örnek değil.”

“Kolaylıkla değil. Çaba göstermeden değil. Benim için yetişkin olmak bu demek. Bir çaba varsa, sırf hayatta olmak için *o kadar* yoğunlaşıyorsan, aslında neşe sayılmaz, değil mi? Tam olarak ‘insani gelişim’ değil, yalan mı? Baba, ikimiz yolda yürürken ‘kendiliğinden hafif’ olmadığını söyledin. Bu kelimeleri kullanmadın mı? Ama bence doğru değil. Sen benim gönlümü alıyordun. Bana sorarsan sende doğal bir şey bu. İçten gelen bir şey. Mutluluk doğuştan bir özellik mi sadece, tamamen tesadüfi bir nimet mi, mutlak kulak gibi? Josh’ta var: Sağlıklı, içgüdüsel

iyimserlik. Helen'da da var çoğunlukla. Bende yok. Bu konuyu düşünür münün hiç?"

"Mutluluğu... Düşünmem aslında. Başka birçok şeyi düşünürüm elbette, aşırı çok şeyi, ama mutlu olmayı düşünmem. Madem soruyorsun, bence mutluluk daha çok bir... arzu, dengeleyici bir enerji ya da güç..."

"Bulmaca değil yani."

"Hayır, bulmaca değil."

Alan'ın direnci kedere dönüşmüştü. Boğazını temizleyip kızının elini tuttu.

"Komşun olan profesörün çok 'metanetli' olduğunu söyledin. Canım benim, metanet önemlidir. Sen bana bir hikâye anlattın, ben de sana bir hikâye anlatabilir miyim? Ben okuldayken –yani asırlar önce– Welby diye berbat, zorba bir tip vardı. Sürekli okul bahçesinde oğlanların dudağını patlatmaya, kavga çıkarmaya çalışırdı. Zeki oğlanlar grubu olarak bizler –o boktan okulda üç kişiydik hepi topu–, iri yarı hergelenin belli ki istediğı kavgaya girmek yerine, bize yanaştığında ona sataşırdık. Niye yumruklararak kavga etmek istiyorsun Welby, derdik. Kelimeler yetmiyor mu? Sövmeyi beceremiyor musun? İşe yarıyordu. Biz muafık. Dönüp giderdi. Bazen senin hayatla hep kavgaya girişeceğıne sövmekle yetinmeni isterdim."

"Ne demek istediğini anlıyorum galiba, ama kendime nasıl uyulayacağımı bilmiyorum" dedi Vanessa.

"Ben de tam bilmiyorum. Keşke bilseydim." Baştan denedi. "Yani hayatı kurnazlıkla alt et, başından sav, bas git de, meydan oku. Kapat gitsin – sorunu kastediyorum. O kadar kendini verme. O kadar büyümesine izin verme. Söylediklerim bir anlam ifade ediyor mu sana? Savaşa eldeki orduyla girilir – galiba bunu kastediyorum."

"Rumsfeld ha?"

"O konuda haksız sayılmazdı."

Birbirlerine şefkatle gülümsediler; babası hâlâ elini tutuyordu. Biraz daha sıkı.

"Benim için ne kadar değerli olduğunu biliyorsun" dedi.

"Evet, biliyorum."

"Annen seni ne çok severdi..."

Geçmiş zaman – bilerek kullanılmamıştı. Vanessa'dan hafif bir ses çıktı.

“Biz bir aileydik,” dedi Vanessa yanağını silerek, “dünyanın en güzel ailesiydik, sonra aynı aile olmaktan çıktık ve her şey temelli yok oldu.”

Çocukların ağlamasına hiç dayanamazdı. Yarı üzülerek, yarı kızarak onları azarlardı; her defasında oldukça sert, ama fiilen acı çekerek, “Yapma, yeter, kes, ne gereği var şimdi bunun” derdi.

“Tamam babacığım,” dedi Vanessa, “tamam, merak etme. Mendil vereyim sana. Kendime de alayım.”

Bir süre sessizce oturdular. Söylenecek daha çok şey vardı, çok, ama Alan şimdi söylemek için bol bol zaman olacağını hissediyordu. O gün olmazsa ertesi gün.

Alan dışarı çıkmayı teklif etti – sinsice teklifi, Café Filippo’da akşam yemeği idi. Vanessa’nın hayatta aklına gelmezdi, ama olurdu tabii, neden olmasındı? Alan o gece orada sahneye çıkacak olan bir müzisyenle tanıştığını söyledi. “Sen iki günde benim burada sekiz yılda tanıştığımından daha çok insanla tanıştın” dedi Van; şaka ediyordu ama Alan’ın içine işledi sözleri. Kar gün boyu erimişti, geniş çaplı erime sayesinde nihayet hava şehre yürüyecek kadar ısınmıştı. Rutubetliydi. Dükkânların duvarlarında pis, sert kar yığınları yığılmış duruyordu hâlâ; onlar tamamen geçirimsiz, bahara kadar oraya kilitlenmişlerdi; ne var ki titreşen dükkân tentelerinden ensesine eriyen sular damlıyordu. Gürültücü, gevşek, birbirine karışan gruplar halindeki öğrenciler kaldırımları tikiyor, neşeyle sıcak kafelere girip çıkıyorlardı.

Ama Café Filippo sakindi. Alan orkestranın bu kadar minik bir izleyici kitlesine çalacağına üzüldü. Muhtemelen ücretleri sabitti, kaç kişinin geldiğine bağlı değildi. İçerisi hoştu – geniş ahşap zemin döşemesi, kırmızı tuğla duvarlar, bir duvarın tamamını kaplayan, 1960’ların çeşitli müzisyenlerini hayali bir partide çalarken gösteren dokunaklı beceriksizlikte bir duvar resmi; Alan sadece Joan Baez’le Bob Dylan’ı tanıdı. Van duvar resminin Baez’le Dylan’ın ünlenmeden önce o kafede çalmış olmaları anısına yapıldığını söyledi. Ön tarafa sahne kurulmuştu, bekleyen gitarlar kutu şeklindeki amplifikatörlere yaslanmıştı, Ryan’ın arabasında şöyle bir gördüğü batari de oradaydı. Yemek siparişi verdiler.

Saat on sularında, Alan yorulmaya başlamış, gitmeyi düşünürken müzisyenler sahneye çıktı. Van’le arkaya yakın, karanlıkta oturduklarına memnundu; Ryan’ın bedava içki ve iyi bir masa teklifini kabul etmeyi düşünmemişti zaten. İçerisi bu arada dolmuştu – bilenler amatörler gibi erkenden gelmiyordu. Şu bardaki Trask ailesinden olan hanım değil miydi? Oydu, değil mi? Van onayladı. Orkestra izleyicilere tanıtıldı: Bateria Ryan, basta Wes (uzun boylu, uzun kollu, diken diken boyalı sarı saçlı), banjoda

Cat (genççe, gözlüklü, yirmili yaşlarında bir kız) ve akustik gitarda Emmy (daha yaşlı, uzun gümüşü saç örgülü). Orkestranın adı The Mystery Tramps'ti,²⁶ Alan'a sorulursa berbat bir isim. Van de öyle düşünüyordu, ama çok büyük ihtimalle "Like a Rolling Stone" şarkısından alınmış olduğu düşünülürse o kadar kötü olmayabilirdi. Alan genellikle Helen'in oynadığı rolü üstlenerek, "Ya da iyice berbat" diye fısıldadı. Van de fısıltıyla, "Ne garip, burada Helen'siz müzik dinliyoruz!" dedi zihnini okurcasına.

Orkestra isminin düşündürdüğünden çok daha iyi, müthiş iyi çalıyordu; özenli ve incelikliydi. İkinci şarkı gürültülü ve öfkeliydi, davulcuya çok iş düşüyordu – "kendi bestelerimizden biri"ydi, "When the Blues See Red". Vefalı izleyicilerden ısıklar ve tezahürat yükseldi. Parça bittiğinde (Alan daha çok gürültünün bittiğine seviniyordu), birkaç saniye ara verip akort yenilediler. Bu iş Alan'a hiç profesyonel değilmiş, çok uzun sürüyormuş gibi geldi. "Bir banjonun akordunu yapmak için bir köy lazım!" diye espri yaptı genç kadın. "Önem verdiğimiz için akort yapıyoruz" diye ekledi daha yaşlı olan. Alan huzursuzlanmaya başlamıştı. Kadınların yaşlı olanı sıradaki şarkının Mississippi John Hurt sayesinde ünlendiğini, ama ondan önce yıllar, belki on yıllar boyunca çalındığını ve güzelim şarkıyı kimin yazdığını kimsenin bilmediğini söyledi. Adı "Make Me a Pallet on Your Floor"du.

Akustik gitarının tellerini parmaklarıyla çekerek karmaşık bir dizi notayla başladı parçaya. Eşlik eden pek azdı – basçı gitarına neredeyse dokunmuyor, davulcu sadece tef çalıp bas davuluna vuruyordu. Neşeli bir müzikti, güzel bir tempoda ilerliyordu, ama sözleri iç karartıcı ve acıklıydı. Alan hayran olmuştu, yerinde doğruldu; ansızın bütün dikkatini toplamıştı. Şarkıyı daha önce hiç duymamıştı, ama anne babası da, kendisi de "Hard Times Come Again No More"u çok severdi; o şarkının hep sevdiği bir özelliği de hüzünlü, ağlatan bir şarkı, hatta bir ağıt olması, ama sözlerinin tam tersine, kararlılık, dayanışma ve inancı çağrıştırmasıydı:

*Tis the song, the sigh of the weary,
Hard times, hard times, come again no more.*²⁷

26 Esrarengiz Serseriler (ç. n.)

27 Bezginlerin şarkısı, iç çekiş bu,
Zor zamanlar, zor zamanlar, gelmeyin bir daha. (ç. n.)

O şarkı bazen kendi zor zamanlarında ona güç vermişti. Ne tamamen hüzünlü ne tamamen mutluydu, ama ikisinin karışımının bilgelğine, alacalı nesnelerin diriltici gücüne sahipti. Orkestranın çalmakta olduğu şarkı da böyleydi. “Ne bu?” diye sordu Van’e hevesle. “Şşt, bilmiyorum babacığım, dinle.” Bir kış dekoru, bir yolcu ve o gecelik bir yatak vardı. “*Make me a pallet on your floor*” cümlesini duydu, “*I’m going up the country by the cold sleet and snow*”²⁸ cümlesini duydu. Gözleri bulandı, karanlıkta olduklarına iyice şükretti.

*O make me down, make me down
Make me a pallet down, soft and low
Make me a pallet on your floor.*²⁹

28 Soğuk, sulusepken, kar demeden gidiyorum kırlarda. (ç. n.)

29 Bana bir, bana bir
Döşek ser yumuşak, alçacık,
Bana bir döşek ser yere. (ç. n.)

Ertesi sabah hava daha da ısınmıştı. Dışarıda her yerde sular akıyor-
du; evlerin çatılarında kar kalmamıştı. Alan küçük yatak odasını,
ince duvarlarını, kapalı pencereden sızan havayı sevmişti. Tek ki-
şilik bir yatağı ve bir New England yama işi yorganı vardı. *Bana bir
döşek ser yere.* Bilgisayarını açıp internet bağlantısının kurulmasını
bekledi. Eric Ball'a bir *mail* yazdı. Gelecek iki hafta içinde önceliğin
The Seddon'ı satmak olduğunu hatırlattı Eric'e; daha sonra York'taki
iki binayı satarlardı. Vanessa'nın telefon numarasını yazıp otelden
ayrıldığını açıkladı. Artık kendisine bu numaradan ulaşılabilirdi.
Ayrıca Helen'la temas kurmasını rica etti; *mail* adresi Eric'te vardı;
bir sonraki ay Londra, Newcastle ya da başka bir yerde, yer önemli
değildi, üçlü bir toplantı ayarlamasını istiyordu. Eric, Alan ve Helen
yeni bir girişimi konuşmak üzere bir araya geleceklerdi. "Bence
heyecan verici bir iş. (Ayrıntılar daha sonra.)" Sonra oturumu son-
landırdı, beyaz aygıtı kapattı ve dinginlikle vedalaştı.

Aşağı katta kahvesini içerken *New York Times*'ı okudu. Van sa-
londa elinde kalemi, dersle ilgili bir şeyler okuyordu. Telefon çaldı,
Josh'tı; Alan kapıdan dışarıya, öndeki verandaya çıktı. Geldiğinden
beri ilk kez ürkmeden dışarı çıkılacak kadar ısınmıştı hava. Van
bahar geldiğinde vücudundaki gevşemeyi hissettiğini söylemişti
– yeniden bir yaşama imkânı tanındığını anlıyordu insan, pamuk
ipliğine bağlı bir bölüm daha başarıyla bitirilmiş oluyordu. Alan
anlıyordu ne demek istediğini. Bahara daha çok vardı, ama şimdi
bu manzarada baharı hayal edebiliyordu: Yekpare kar tabakaları
bölük pörçük kelleşecek, binaların yan duvarlarına yığılmış kar
atıkları iki gözü iki çeşme hendeklere akıp gidecek, tehlikeli kal-
dırımlarda kum ve tuz kalacaktı geriye. Sonra hareket başlayacaktı,
Northumberland'daki eski hayatından gayet iyi bildiği mukad-
des kıpırdanma – Candace'la ikisinin, Candace'tan çok önceleri
Cathy'yle ikisinin uzun yürüyüşlere başladıkları mevsim; önce
fulyalar açardı, ardından altınçanakların adeta yaz mevsiminden
öncü bir elçi misali keskin sarı hayat hamlesi; sonra kiraz ağaçla-

rının kısa ömürlü havai çiçekleri; nihayet bütün kuşlar dönerdi, kırlangıçlarla guguk kuşları, umut dolu minör notasını, çiftleşme çağrısını Van'in her sabah yatak odasının penceresinden duyduğu erkek baştankara. Yukarı eyalette, yukarı eyalette ise bahar yaza dönecek, morsalkımların çanları çın çın ötecek, sağlam ağaçlar –kavaklar, akçağaçlar ve meşeler– yine şişip neşeli yeşil dünyalar olacaklardı. Yukarı eyalet. Hayatın geri kalanı, artık Vanessa'nın dünyası olan Amerikan hayatı da uyanacaktı. Vanessa yine son derece bildik şeyleri sevmeyi öğrenecekti: Boar's Head kamyonlarının kırmızı-siyah logoları (neşe içinde dudaklarını yalayan muzaffer altın hayvan), kahverengi UPS kamyonetlerinin homurtusu, (İngiliz gözlere tıpkı çöp bidonu gibi görünen) paslı, tıknaz, mavi posta kutularının gıcirtısı, evet, hatta Broadway'deki on beş Amerikan bayrağının sert şaklamaları. Vadinin ısınmış havasında güzelim tren düdüğünün bağırması – artık soğuk bir Noel mızıkasının sesi değil, göçebe bir hayvanın arayan haykırışı...

Van kapının eşliğinde belirdi.

"Josh Boston'da bir gece daha kalacakmış. MIT'deki bilim adamlarından biri son dakikada randevuyu değiştirmiş galiba. Yani sonuçta göremeyeceksin onu. Senden özür diliyor."

Alan, Vanessa'ya baktı. Aldığı haber onu etkilememiş gibiydi, ama belli olmazdı. Alan ne yapacağını biliyordu.

"Van, burada biraz daha kalsam olur mu? Biletimi değiştirsem?"

"Biraz daha mı? Ben çok isterim tabii baba. Ne kadar daha?"

"Henüz bilmiyorum. Biraz."

"Bak sen! Yeni giysilere ihtiyacın olacak."

Boston, Haziran 2017

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

Nazihe Meriç

Oradan da Geçti Kara Leylekler

Jean Bertrand Pontalis

Bir Adam Yok Oluyor

Michael Greenberg

Geni Dön Güneşim

Orhan Pamuk

Veba Geceleri

Faruk Duman

Seslerde Başka Sesler

Nar Kitabı

Av Dönüşleri

Cevat Çapan

O Geniş Başlukta

Bir Başka Coğrafyadan

Tuncer Erdem

Ben, Bozkır Yeli

Filiz Özdem

Bütün Ateşler Söndüğünde

Prof. Dr. Jeroen Poblome, Judith Desmyttere,

Bahattin Öztuncay, Jan Baetens

Kaplumbağa Geldi Bir Gün Tek Başına

Diane Cook

Yeni Yaban

Hulki Aktunç

Sen Buranın Kışındasın - Günlükler (1964-1967)

İskandil - Günlükler (1968-1969)

Hazırlayan: **Asuman Susam,**

Duygu Kankaytsın

İncelikler Tarihi - Gülten Akın Şiiri

Paul Valéry

Sabit Fikir

Selçuk Demirel

Birdenbire İstanbul

André Gide

Günlük (1887-1925) 1. Cilt

Derya Bengi – Erdir Zat

100. Yılında Cumhuriyet'in Popüler Kültür

Haritası – 2 (1950 – 1980) /

"Belki Duyulur Sesim"

100. Yılında Cumhuriyet'in Popüler Kültür

Haritası – 1 (1923 – 1950) /

"Her Savaşta Bir Yara"

Kerem Eksen

Ölümden Uzak Bir Yer

Alberto Manguel

Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri

Ethan L. Menchinger

İlk Modern Osmanlı - Ahmed Vâsıf'ın Fikri

Gelişimi

Hazırlayan: **Ayşe N. Sümer**

Semahat Arsel - Kuşaktan Kuşağa

Dag Solstad

On Birinci Roman, On Sekizinci Kitap

Margit Schreiner

Sevmek Dedikleri

Makbule Aras Eyvazi

Başta Dönemeyiz

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

Fahri Güllüoğlu

Laytmotif

Doğan Yarıcı

Miyop

Cem Gürdeniz

Kültürü ve Görgüsüyle Denizcilik

Şiir Erkök Yılmaz

Uyuyamamak

Dört Oyun - Bir Darbe Masalı, Antika Bir Oyun,

Komşuculuk, Hayat Öpücüğü

Isaac Bashevis Singer

Bir Dans, Bir Sıçrayış - Toplu Öyküler 2

Ay ve Delilik - Toplu Öyküler 3

Daniel M. Davis

Tedavi Harikaları - Bağışıklık Sistemi ve

Yeni Sağlık Bilimi

Burak Aziz Sürük, Cengiz Çakıt

Telezzüz

Telezzüz - Savour the Flavour - Inspirational

Delicacies from Turkish Cuisine

Nursel Duruel

Geyikler, Annem ve Almanya 40 Yaşında

Javier Marias

Kurt Mıhtkası

Vahşiler ve Duygusalılar

Claudio Magris

Enstantaneler

Krems'te Bükülü Zaman

Franz Kafka

Milena'ya Mektuplar

Hazırlayan: Şeyda Postacı

Psikanaliz Defterleri 8 - Çocuk ve

Ergen Çalışmaları / Utanç ve Suçluluk

Anne Glenconner

Nedime - Tacın Gölgesindeki Olağanüstü

Hayatım

Süreyya Berfe

Yavaş Yavaş Bilemiyorum

Orhan Duru

Düşümde ve Dışımda

Kazı

Yeni ve Sert Öyküler

Bige Örer, Ahu Antmen, İz Öztat, Fatih

Özgüven, Paolo Colombo, Seza Paker

Fusun Onur: Evvel Zaman İçinde

Cem Behar

Kadim ile Cedid Arasında - III. Selim Döneminde

Bir Mevlevi Şeyhi: Abdülbâki Nâsır Dede'nin

Musiki Yazmaları

Mehmet Can Doğan

Şiirin Retoriği

Vénus Khoury-Ghata

Marina Tsvetayeva ya da Alabuga'da Ölmek

Peter Ackroyd

Bay Cadmus

Bram Stoker

Dracula

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

